

TOOLKIT D'AVALUACIÓ DE LA COMPETÈNCIA GLOBAL

Eines per al tractament i avaluació de la competència global a l'aula

REFUGI 47

Educació a favor dels drets de les persones refugiades

AUTORIA:

Júlia Lladós Puig, Universitat de Lleida.

Silviya Dimitrova Dimitrova,
Universitat de Lleida.

COORDINACIÓ TÈCNICA:

Laura Safont Quinzanós.
Lucía Heras Mur.

MAQUETACIÓ:

www.projectoscomunicacionvisual.es

COM CITAR AQUEST INFORME:

Lladós, J., Dimitrova, S. D. (2026).
Toolkit d'avaluació de la competència
global. Eines per al tractament i
avaluació de la competència global
a l'aula. Universitat de Lleida.

1ª Edició, Març 2026

Eines per al tractament i avaluació de la competència global a l'aula

Aquest Toolkit és el resultat d'un treball col·laboratiu entre la recerca acadèmica i la pràctica educativa, basat en una visió compartida d'educació global crítica, transformadora i socialment compromesa. Ha estat desenvolupat amb la contribució destacada d'Anna Marsol i Alexandra Vraciu, professores del Departament de Ciències de l'Educació de la Universitat de Lleida, i de la Unitat de Cooperació i Solidaritat de la UdL i del Comitè Català d'ACNUR.

Es dedica a totes les persones i col·lectius que han contribuït a fer-lo possible, i especialment al professorat, com a agent clau en la seva implementació, qui amb el seu compromís i pràctica educativa el convertirà en una eina viva i dinàmica al servei de l'aprenentatge i de la formació d'una ciutadania crítica, responsable i globalment conscient.

Aquest document és part del projecte Refugi 4.7: Docents per un dret a l'asil amb perspectiva de gènere (Fase II), liderat pel Comitè Català de l'ACNUR (ComCat) en agrupació amb la Universitat de Lleida (UdL) i finançat per l'Agència Catalana de Cooperació al Desenvolupament (ACCD) l'any 2023.

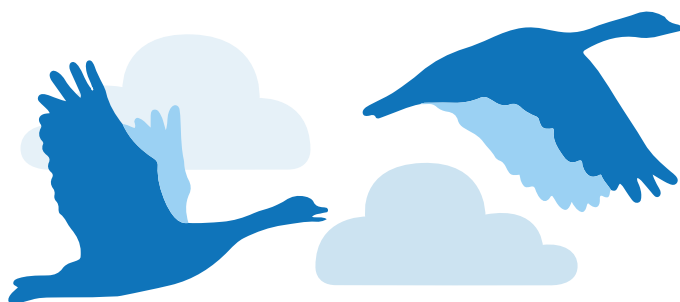
El contingut d'aquesta publicació és responsabilitat exclusiva del Comitè Català de l'ACNUR i de la Universitat de Lleida, i no reflecteix necessàriament l'opinió de l'ACCD.

Amb la col·laboració de:

Índex

01	Introducció.....	4
02	Els principis del model d'avaluació del Toolkit	7
03	Els instruments del Toolkit d'avaluació	10
3.1	Els blocs del model d'avaluació i els seus criteris	11
3.2	Les rúbriques dels blocs d'avaluació i els indicadors d'assoliment	15
3.3	Les eines pedagògiques del Toolkit d'avaluació	20
3.4	Les fitxes metodològiques de les eines del Toolkit	22
04	Proposta d'avaluació de la competència global.....	24
05	Guia d'ús del Toolkit en coherència amb el currículum català	26
06	Catàleg de fitxes metodològiques	37
07	Catàleg d'eines pedagògiques	118
08	Referències.....	279
09	Bibliografia complementària.....	283

01

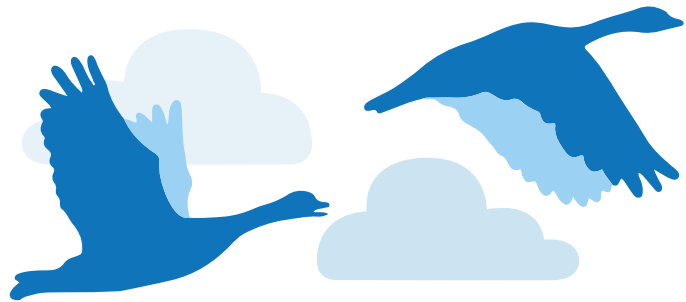
França, 2022. El personal de l'ACNUR va organitzar un qüestionari sobre els desplaçaments forçats a l'institut Jean Perrin de Nanterre.

©UNHCR / J. Brémaud

Introducció

Educació en clau global

En un món caracteritzat per una creixent interdependència entre societats, cultures i ecosistemes, l'educació adquireix un paper fonamental per entendre i afrontar els grans reptes globals del nostre temps. Fenòmens com la crisi climàtica, les migracions forçades, la proliferació de desigualtats, l'auge de discursos d'odi o la sobreinformació digital exigeixen una resposta educativa que vagi més enllà de la transmissió de coneixements i que doti l'alumnat d'eines que fomentin el pensament crític, actuar amb empatia i comprometre's activament amb la construcció d'un món més just, sostenible i habitable per a tothom.

És en aquest context que emergeix amb força la competència global (CG), la qual ha esdevingut, des de fa més d'una dècada, un factor clau en els debats internacionals sobre com hauria de ser una educació de qualitat del segle XXI. Per respondre a aquest escenari, els organismes i institucions internacionals i la comunitat acadèmica han incidit en la necessitat de reclamar un canvi als sistemes educatius per tal que es situï aquesta competència com a epicentre del procés d'ensenyament-aprenentatge. Aquest consens global dona resposta als Objectius de Desenvolupament Sostenible (ODS) de les Nacions Unides (2015), amb especial atenció a l'Objectiu 4 i la meta 4.7, els quals emfatitzen la importància d'una educació que visibilitzi i treballi el desenvolupament sostenible, els drets humans, la igualtat de gènere, la pau, la ciutadania global i la diversitat cultural; l'informe PISA (Programme for International Student Assessment) de l'Organització de Cooperació i Desenvolupament Econòmic (OCDE, 2018), que va formalitzar el concepte de CG a través del marc proposat que oferiria una estructura d'avaluació que integrava dimensions cognitives, socio-emocionals i ètiques considerades fonamentals per avaluar la competència global de l'alumnat i, més recentment, la Declaració Europea sobre l'Educació Global fins al 2050.

Aquestes iniciatives van representar un punt d'inflexió, ja que van desplegar un marc internacionalment compartit que permetia la institucionalització de la CG dins dels sistemes educatius per **orientar l'ensenyament cap a una ciutadania informada, crítica i mobilitzada amb el dret d'asil, capaç de desmuntar discursos xenòfobs, i disposada a posicionar-se per un desenvolupament ecosocialment responsable de cara als reptes globals de l'actualitat.**

Quina és la situació a Catalunya?

Catalunya ha assumit aquests compromisos a través del Decret 175/2022 d'ordenació dels ensenyaments de l'educació bàsica. Segons recull la Memòria del Pla nacional per a la Implementació de l'Agenda 2030, el Departament d'Educació promou un model educatiu competencial i integral estretament vinculat amb l'Objectiu de Desenvolupament Sostenible 4 i, conseqüentment, amb la fita 4.7. A més a més, el currículum situa la ciutadania crítica, democràtica i global com un dels pilars de les competències clau del perfil de sortida de l'alumnat en finalitzar l'educació secundària obligatòria, competències que han estat adaptades de la Recomanació del Consell de la Unió Europea del 2018 al context local.

Ara bé, malgrat els avenços normatius i institucionals, el tractament i avaluació de la competència global als centres educatius continua sent força desigual. Les dades recollides pel projecte d'EpCG "Refugi 4.7" del Comitè Català de l'ACNUR, a través de l'enquesta sobre el coneixement de la competència global resposta per 51 docents d'educació secundària de Catalunya, evidencien aquesta situació.

Només un 44 % del professorat afirma integrar la competència global de manera estructurada en la seva planificació, mentre que un 52 % la treballa puntualment, sense una orientació clara ni una connexió amb el marc curricular.

A partir de les aportacions qualitatives de l'enquesta, s'han identificat tres factors clau que dificulten el tractament i avaluació de la CG a les aules d'educació secundària catalanes:

BARRERES EN EL TRACTAMENT I AVALUACIÓ DE LA COMPETÈNCIA GLOBAL:

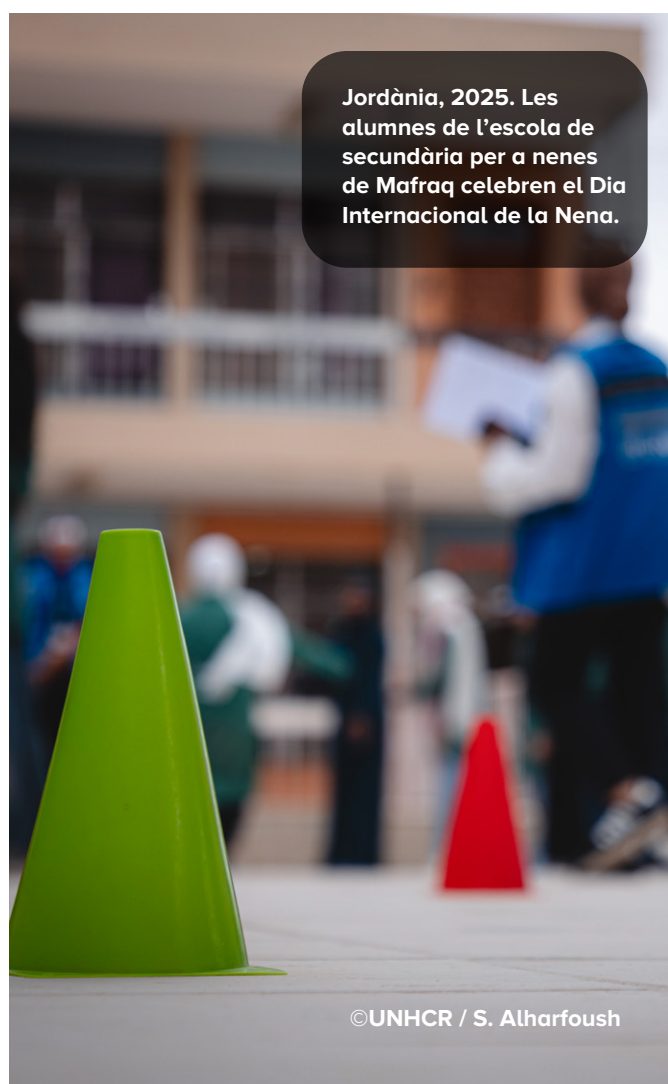

La manca de formació específica.

La necessitat d'eines i protocols d'avaluació concrets.

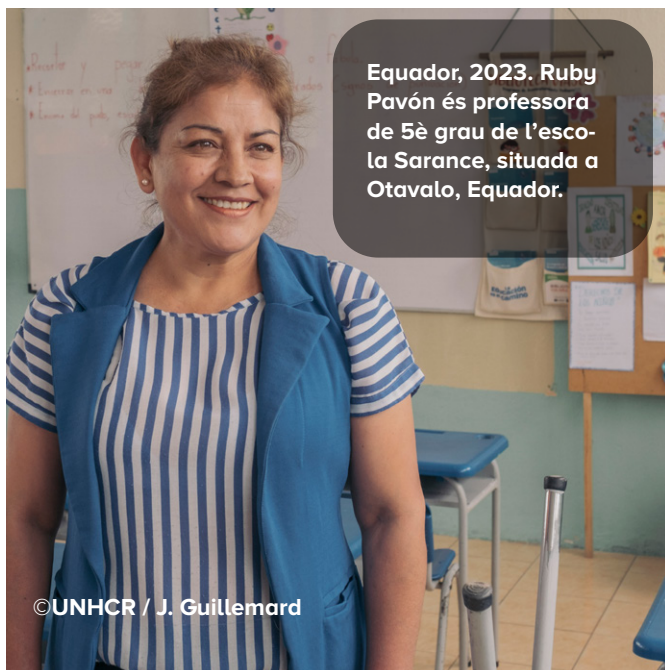
La falta de suport institucional que articuli una visió compartida al centre educatiu.

Jordània, 2025. Les alumnes de l'escola de secundària per a nenes de Mafraq celebren el Dia Internacional de la Nena.

Pel que fa a l'alumnat d'educació secundària, els resultats posen de manifest una distribució desigual en el nivell d'assoliment de la competència global.

Ambdós resultats, assenyalen la necessitat d'introduir metodologies i instruments que facilitin el procés d'ensenyament-aprenentatge de la competència global i que permetin el seu seguiment i avaluació des de l'aula.

El Toolkit com a resposta?

En consonància amb aquesta doble urgència teòrica i pràctica, es desenvolupa el Toolkit d'Avaluació de la CG, una caixa d'instruments d'avaluació desenvolupat en el marc del projecte **Refugi 4.7: Docents per un dret a l'asil amb perspectiva de gènere**, impulsat pel Comitè Català d'ACNUR amb el suport de l'Agència Catalana de Cooperació al Desenvolupament, l'Ajuntament de Barcelona i la col·laboració de la Universitat de Lleida.

Aquesta proposta busca enfortir la capacitat i la motivació del professorat d'educació secundària per treballar les diverses dimensions de la competència global i, per consegüent, monitorar els avenços cap a la Meta 4.7 per tal que aquest compromís deixi de ser una mera declaració i esdevingui un objectiu assolible, mesurable i tangible. Per fer-ho possible, el Toolkit d'Avaluació de la CG es presenta com una resposta pràctica, contextualitzada i alineada amb el currículum català d'educació secundària (Decret 175/2022) gràcies a la seva connexió amb la competència ciutadana (CC) del currículum català, atès que, més que situar la competència global com un element extern o paral·lel, el Toolkit la desplega a partir de la competència ciutadana, que actua com a fil conductor i com a pont natural entre les dimensions globals i la realitat educativa local. En aquest sentit, la competència ciutadana no es treballa de manera separada de la global, sinó que l'activa i la fa operativa, proporcionant al professorat un llenguatge comú i coherent per avaluar-les.

Així mateix, per fer efectiva la incorporació del treball i avaluació de la CG en el dia a dia educatiu, resulta imprescindible dotar els centres educatius d'una **guia adaptable que promogui una cultura d'avaluació formativa basada en els processos i en el desenvolupament gradual de la CG en l'alumnat**.

Quin és l'objectiu de Toolkit?

El Toolkit persegueix quatre fites essencials:

- 1 Desenvolupar un model d'avaluació de la competència global per l'alumnat d'educació secundària en coherència amb el currículum.
- 2 Identificar, a través de criteris i indicadors, el nivell d'adquisició de la competència global de l'alumnat.
- 3 Proporcionar instruments que fomentin l'autoavaluació i la gestió del propi aprenentatge per part dels i les estudiants.
- 4 Garantir la transferibilitat de les eines a diferents matèries del currículum.

Quins són els instruments del Toolkit?

El Toolkit d'Avaluació de la Competència Global ha estat concebut com un instrument flexible i transferible que permet als i les docents desplegar i avaluar la CG a través d'un model d'avaluació conformat per quatre elements clau:

Kènia, 2026. Moses Eriam és professor d'anglès a l'escola Big Heart Foundation School, al campament de Kalobeyei, on ensenya des del 2019.

Els principis del model d'avaluació del Toolkit

Les dimensions de la Competència Global

L'informe *Teaching for Global Competence in a Rapidly Changing World* (Organisation for Economic Co-operation and Development [OCDE] & Asia Society, 2018) va establir quatre dimensions fonamentals que l'alumnat hauria de desenvolupar per adquirir la CG.

Primerament, es va identificar la dimensió d'“**examinar qüestions globals, locals i interculturals**” (OECD & Asia Society, 2018, p. 14), on l'alumnat hauria d'adquirir coneixements sobre temes d'importància com el canvi climàtic, les migracions forçades, les desigualtats o els drets humans.

En segon lloc, la dimensió “**comprendre i apreciar les perspectives i visions del món d'altres persones**” (OECD & Asia Society, 2018, p. 14), la qual promou l'empatia, la curiositat i la predisposició per entendre les persones independentment de la seva cultura, experiència o estat socioeconòmic.

En tercer lloc, la dimensió “**comunicar-se eficaçment i respectuosament amb persones de diferents cultures**” (OECD & Asia Society, 2018, p. 15), que inclou el desenvolupament d'habilitats comunicatives verbals i no verbals per establir relacions des del respecte per afavorir la col·laboració en contextos diversos.

Per últim, la dimensió “**actuar pel benestar col·lectiu i el desenvolupament sostenible**” (OECD & Asia Society, 2018, p. 15), que pretén fomentar la participació activa en iniciatives pel benestar comú ecosocial a través d'actituds responsables i solidàries.

Aquestes dimensions s'han adoptat en el Toolkit com a marc de referència per a la creació de blocs d'avaluació que contenen criteris específics que permeten avaluar les habilitats, actituds i coneixements de les quatre dimensions de la CG.

DIMENSIÓ 1

Examinar qüestions globals, locals i interculturals

DIMENSIÓ 2

Comprendre i apreciar les perspectives i visions del món d'altres persones

DIMENSIÓ 3

Comunicar-se eficaçment i respectuosament amb persones de diferents cultures

DIMENSIÓ 4

Actuar pel benestar col·lectiu i el desenvolupament sostenible

L'avaluació: Enfocament formatiu i formador

El model d'avaluació del Toolkit s'ha concebut amb una clara orientació formativa i formadora (Sanmartí, 2010). Això significa que l'avaluació no s'entén únicament com un mecanisme per mesurar resultats, sinó com un procés que acompanya l'alumnat al llarg del seu aprenentatge.

El Toolkit és un recull d'instruments que ajuden a docents a reconèixer tant els progressos com les dificultats per continuar avançant en el desenvolupament de la CG. Això implica identificar els aprenentatges assolits i valorar els resultats d'un procés educatiu amb la finalitat de guiar l'alumnat en el seu progrés formatiu i, alhora, proporcionar al professorat informació rellevant per ajustar la seva docència. En aquest sentit, el model promou una avaluació contínua que facilita la retroalimentació i fomenta la reflexió crítica, dialògica, d'inspecció i d'acció, contribuint al desenvolupament integral de la CG.

Tot i el seu enfocament prioritàriament formatiu, el model també ha estat dissenyat perquè el professorat pugui utilitzar-lo amb finalitats qualificadores sempre que ho considerin pertinent.

Malàisia, 2025. Estudiant de secundària de refugiats masculins en un centre d'aprenentatge de l'ONG de Malàisia "JREC".

©UNHCR / A. Rahim

La transferibilitat: Les matèries i les temàtiques

L'enfocament de la CG és multidimensional i enriqueix els sabers de totes les matèries. Partint d'aquesta base, un dels aspectes fonamentals que s'han tingut en compte en el disseny del Toolkit ha estat garantir-ne la transferibilitat i aplicabilitat de manera integral a totes les matèries obligatòries del currículum d'educació secundària obligatòria (ESO). Aquesta iniciativa ha estat possible gràcies a l'enfocament competencial del nou currículum de l'ESO i la seva coherència amb la Recomanació del Consell de la Unió Europea (Consell de la Unió Europea, 2018).

D'acord amb el marc establert per la United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization (UNESCO, 2014), el tractament de la CG és realment factible si les dimensions de la CG s'adiuen amb les que ja treballa cada àrea, de manera que es poden dissenyar activitats i recollir evidències que serveixin tant per avaluar la CG com el desenvolupament competencial de cada matèria sense sobrecarregar la programació docent. A la pràctica, això significa que una mateixa programació serveix per treballar reptes globals com la justícia climàtica, el dret al refugi i mobilitat humana, la salut global, la pau i prevenció de conflictes, els drets humans, la desinformació i alfabetització mediàtica, l'ètica de la Intel·ligència Artificial (IA) i dades, el consum responsable o la cohesió comunitària de la mà dels sabers i competències específiques de cada àrea. Aquesta visió respon a la realitat del món actual, on els reptes globals no poden ser compresos ni abordats des d'una sola disciplina, sinó que requereixen mirades plurals, interdependents i interconnectades (Boix Mansilla & Jackson, 2011; Reimers, 2009).

En conseqüència, el Toolkit s'ha dissenyat com un recurs que no queda restringit a aquelles matèries que, de manera explícita, aborden temàtiques globals com les matèries de Ciències Socials: Geografia i història o l'Educació en valors cívics i Ètics, sinó que ha estat pensat com una eina aplicable a totes les matèries del currículum de l'ESO com a resposta tant a la naturalesa de la competència global, la qual mobilitza comportaments, actituds i habilitats en contextos diversos, com a l'enfocament competencial del Decret 175/2022, que concep els aprenentatges de les diferents matèries com a transferibles i interconnectats.

"Independentment de la matèria en què s'insereixi o de l'enfocament instructiu a través del qual es desenvolupi, la competència global requereix una cultura que promogui la participació i la interacció de l'estudiantat, en què creguin que poden expressar diferents perspectives i discutir temes complexos de manera constructiva amb els seus companys/es i el seu professorat" (OECD & Asia Society, 2018, p.6).

El caràcter transversal del Toolkit assegura que la competència global no sigui patrimoni d'una sola matèria, sinó un objectiu compartit per tot el professorat.

Un altre factor rellevant del model és la flexibilitat temàtica. Aquesta adaptabilitat permet articular la competència global des dels diferents angles dimensionals per abordar temes d'importància actuals tant locals com globals.

Per mantenir una coherència envers les temàtiques considerades clau per una educació global, el Toolkit es situa en línia amb el marc estratègic del Pla director de cooperació al desenvolupament 2023-2026 del Departament d'Unió Europea i Acció Exterior de Catalunya, el qual determina unes prioritats d'acció política feminista i transformadora per contribuir a un món més just, equitatiu i sostenible, i democràtic

(2023, p.5). Aquestes prioritats són la defensa i promoció dels drets humans, la defensa de la justícia de gènere i dels drets de les dones i de les nenes, la defensa i promoció del dret a un medi ambient net, saludable i sostenible, i a la justícia climàtica, la prevenció de conflictes violents i la construcció de pau, la promoció de la salut global, la defensa del dret al refugi i a la mobilitat humana, entre d'altres (Departament d'Unió Europea i Acció Exterior, 2023, p. 16 - 19).

El Toolkit, a través dels instruments que proposa, possibilita el tractament i avaluació d'aquestes prioritats i les trasllada a la pràctica educativa vinculant-les amb els sabers, les competències i els objectius de les diferents matèries amb esperit crític, reconeixent la interdependència de fenòmens, mostrant empatia envers la diversitat i promovent respostes orientades al bé comú. D'aquesta manera, el caràcter transversal i transferible del Toolkit garanteix que la CG no es percebi com un element afegit o aliè al currículum, sinó com un principi organitzador del conjunt de l'experiència educativa que afavoreix la construcció d'una educació secundària que no només transmet coneixements disciplinaris, sinó que també forma ciutadania global, capaç d'analitzar, entendre, dialogar i actuar en un món complex i interdependent.

©UNHCR / M. Redondo

El Salvador, 2024. Joana (23) és estudiant de comunicació i coordinadora del seu centre comunitari local.

03

©UNHCR / N. Stoykov

Bulgària, 2025.
Mariya, de 12 anys,
refugiada ucraïnesa,
ara juga a l'equip local
de bàsquet de Varna.

Els instruments del Toolkit d'avaluació

TOOLKIT

Els blocs del model d'avaluació i els seus criteris

3.1

[ANAR A LA SECCIÓ](#)

TOOLKIT

Les rúbriques dels blocs d'avaluació i els indicadors d'assoliment

3.2

[ANAR A LA SECCIÓ](#)

TOOLKIT

Les eines pedagògiques

3.3

[ANAR A LA SECCIÓ](#)

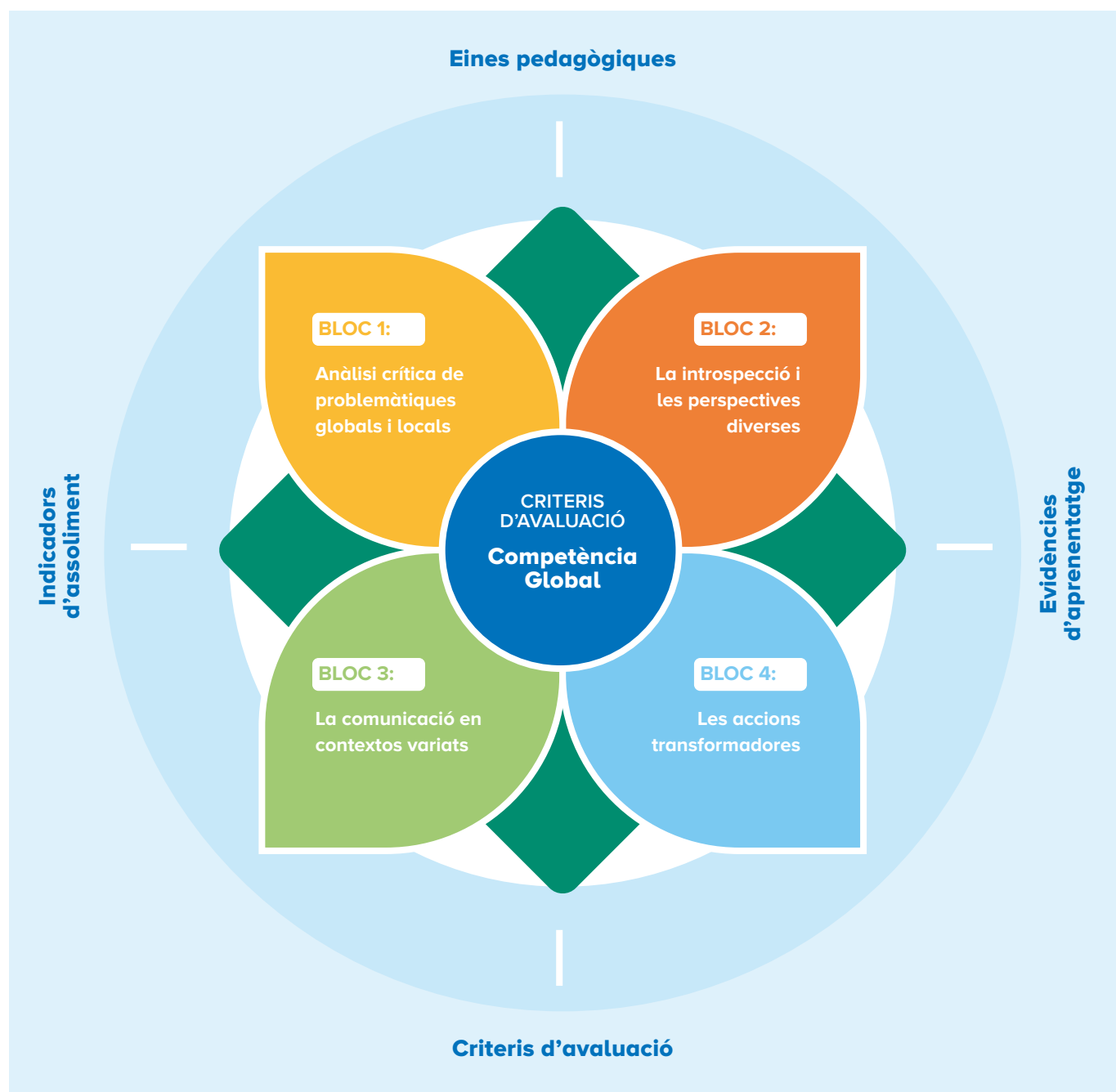
TOOLKIT

Les fitxes metodològiques de les eines

3.4

[ANAR A LA SECCIÓ](#)

El model d'avaluació emprat en el Toolkit s'organitza a partir de quatre blocs d'avaluació que corresponen a les dimensions de la CG i funcionen com a eix vertebrador de la proposta. Cadascun d'ells inclou un conjunt de criteris d'avaluació específics que defineixen accions observables per avaluar el desenvolupament de la competència en contextos reals i rellevants.

Un procés no es pot avaluar si no s'hi especifiquen les accions concretes que s'han de dur a terme.

Quins són els blocs del Toolkit?

Cada bloc d'avaluació del Toolkit correspon a una dimensió de la competència global definida per l'OCDE. Aquests blocs, per tant, no són categories aïllades, sinó dimensions interconnectades que responen a les quatre funcions essencials de la competència global:

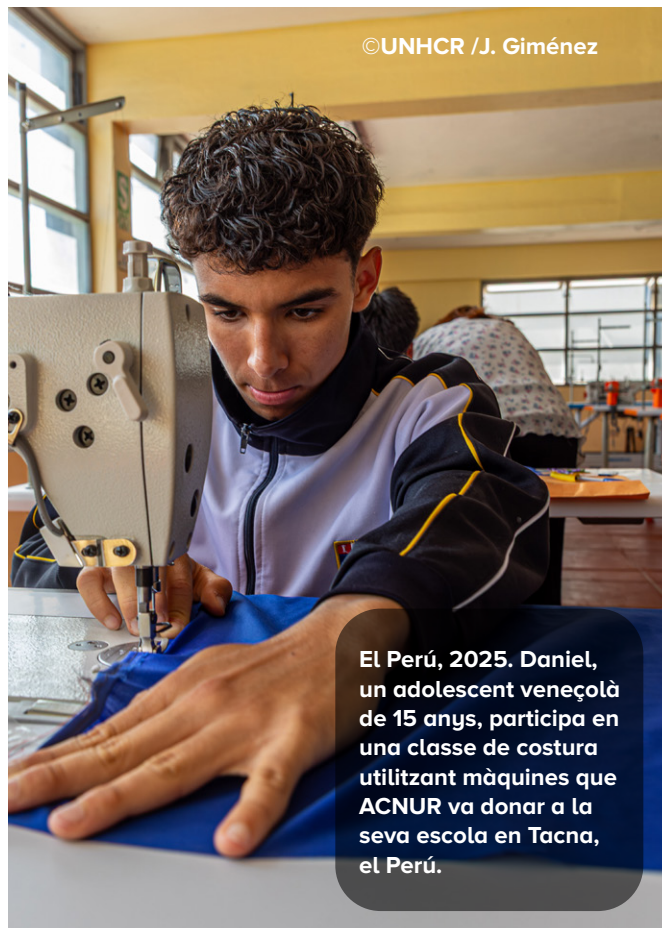
Com s'han creat els criteris d'avaluació del Toolkit?

La definició dels criteris de cada bloc s'ha construït mitjançant una anàlisi comparada de currículums i marcs de referència, tant internacionals com locals, amb l'objectiu d'identificar patrons compartits de bones pràctiques i aplicar-los en el Toolkit.

La selecció de fonts s'ha basat, primerament, en els currículums de territoris amb resultats capdavanters en competència global en l'avaluació PISA (2018), que són els d'Ontario, Quebec i Alberta al Canadà, Singapur, Hong Kong, Escòcia i Taiwan; els marcs de síntesi i progressió que proporcionen orientacions conceptuals i progressions competencials entre els quals destaquen *Teaching for Global Competence in a Rapidly Changing World* de l'Asia Society i l'OCDE, el *Codebook for Global Student Learning Outcomes* de l'Asia Society, el *A Cross-Curricular Framework for Global Development Education in the Context of Education for Sustainable Development* (KMK & BMZ, 2016) d'Alemanya i, per últim, el currículum català del Decret 175/2022 com a marc educatiu local de referència.

La definició dels criteris ha seguit un procés d'anàlisi en diverses fases. En primer lloc, s'han codificat temàticament els elements vinculats al treball i avaluació de les quatre dimensions de la competència global de cadascun dels marcs seleccionats per tal de detectar punts de convergència i recurrències conceptuals. En segon lloc, s'han vinculat aquests conceptes temàtics organitzats segons les dimensions que treballen d'acord amb les habilitats, actituds i coneixements que es treballen en la competència ciutadana, per assegurar que hi ha coherència curricular per poder avaluar la CG. Finalment, aquestes coincidències s'han traduït en criteris formulats en clau competencial, utilitzant verbs d'acció i centrant-les en comportaments observables, seguint l'estil de redacció del currículum català. Aquest procés ha permès transformar conceptes generals en descriptors concrets, transferibles i avaluable dins del context educatiu de l'ESO. Ara bé, com a prova d'aplicabilitat, els criteris generats per avaluar les dimensions de la CG s'han contrastat amb les competències específiques i criteris de la Competència Ciutadana del currículum català (Decret 175/2022), a fi d'assegurar coherència terminològica i alineació competencial.

El resultat d'aquesta convergència és un model d'avaluació que s'emmarca en el currículum competencial de l'ESO a Catalunya i que, alhora, s'inscriu en el moviment internacional per educar ciutadania global, crítica, empàtica i compromesa amb la transformació ecosocial.

©UNHCR / J. Giménez

El Perú, 2025. Daniel, un adolescent veneçolà de 15 anys, participa en una classe de costura utilitzant màquines que ACNUR va donar a la seva escola en Tacna, el Perú.

Els blocs del Toolkit d'avaluació de la CG

BLOC 1

Anàlisi crítica local - global

El Bloc 1, dedicat a l'anàlisi crítica de problemàtiques globals i locals, activa la dimensió cognitiva de la competència global. Se centra en la capacitat de l'alumnat per observar el món des d'una mirada crítica, informada i contextualitzada. Aquest bloc inclou criteris que valoren la capacitat de plantejar preguntes rellevants, analitzar fonts i dades, identificar relacions de causa i conseqüència i reconèixer les implicacions ètiques i socials dels fenòmens globals. A més a més, el bloc no es limita a treballar coneixements, sinó que promou una comprensió sistèmica i una actitud de responsabilitat davant la informació sobre la complexitat del món actual.

CRITERIS D'AVALUACIÓ ALINEATS AMB LA COMPETÈNCIA GLOBAL

B1.1. Recollir, seleccionar i sintetitzar informació rellevant sobre qüestions globals i locals de manera crítica, ètica i estructurada.

B1.2. Utilitzar recursos visuals o esquemes per facilitar la comprensió de situacions complexes sobre qüestions globals i locals.

B1.3. Analitzar la fiabilitat i intencionalitat de diverses fonts d'informació per identificar possibles biaixos ideològics, omissions o interessos dels actors.

B1.4. Relacionar situacions, actors i fenòmens locals amb processos globals per identificar-ne les causes, les conseqüències i els vincles d'interdependència.

B1.5. Formular preguntes o hipòtesis rellevants i crítiques per guiar l'anàlisi de problemàtiques d'importància local i global.

B1.6. Argumentar fonamentadament sobre problemàtiques globals, locals i culturals a través d'una anàlisi sistèmica i contextual, fent posicionaments propis però crítics sobretot davant de discursos dominants o simplificadors.

BLOC 2

Introspecció i perspectives diverses

El Bloc 2, enfocat en la introspecció i perspectives diverses, desenvolupa la dimensió intercultural i ètica de la competència global. A través dels seus criteris, el Bloc 2 permet valorar si l'alumnat és capaç de reconèixer, comprendre i apreciar punts de vista diferents als propis i a identificar els marcs culturals, socials o ideològics que influeixen en la interpretació de la realitat. Conseqüentment, el bloc afavoreix l'empatia, el posar en qüestió estereotips i simplificacions i el desenvolupament d'una mirada crítica sobre els propis valors per fomentar el respecte i la consciència envers la diversitat.

CRITERIS D'AVALUACIÓ ALINEATS AMB LA COMPETÈNCIA GLOBAL

B2.1. Reconèixer i interpretar diferents punts de vista tenint en compte el context cultural, social i històric.

B2.2. Comprendre i escoltar activament amb empatia i respecte mostrant interès pel significat que les persones donen a la seva experiència i a la seva manera de percebre el món.

B2.3. Valorar i incloure perspectives diverses evitant judicis etnocèntrics, estereotips o simplificacions.

B2.4. Identificar les pròpies creences, valors o experiències que condicionen la manera de veure el món.

B2.5. Reconèixer emocions, tensions internes o contradiccions en la pròpia mirada, generades pel contacte amb altres visions o vivències.

B2.6. Reformular el propi posicionament després de contrastar-lo amb altres perspectives, mostrant obertura al canvi i capacitat crítica.

Els blocs del Toolkit d'avaluació de la CG

BLOC 3

Comunicació en contextos diversos

El Bloc 3, centrat en els aspectes que conformen situacions comunicatives diverses, es vincula amb la dimensió comunicativa de la CG. A través dels seus criteris, s'avalua la capacitat de comunicar-se de manera efectiva, adaptada i inclusiva en contextos socioculturals diversos. Aquest bloc posa èmfasi en l'ús del llenguatge com a eina per construir ponts de comprensió i cooperació i valora aspectes com l'adaptació verbal i no verbal, el reconeixement de codis culturals, l'ús del llenguatge inclusiu i la participació respectuosa en diàlegs interculturals.

CRITERIS D'AVALUACIÓ ALINEATS AMB LA COMPETÈNCIA GLOBAL

B3.1. Identificar els trets de la comunicació verbal i no verbal per adaptar el llenguatge i registre segons la intenció i la situació comunicativa tenint en compte els codis culturals implicats.

B3.2. Identificar i utilitzar el llenguatge inclusiu de manera clara i respectuosa, evitant expressions discriminatòries o estigmatitzadores.

B3.3. Incorporar estratègies i recursos plurilingües i/o visuals per garantir la comprensió de conceptes clau en contextos diversos.

B3.4. Participar en diàlegs respectuosos i cooperatius, mostrant obertura i interès pel que aporten persones amb experiències, idees o cultures diferents.

B3.5. Detectar i interpretar possibles malentesos culturals comunicatius tenint en compte que poden derivar de codis o referents culturals diferents.

B3.6. Gestionar desacords de manera democràtica i constructiva, promovent entorns de respecte i equitat.

BLOC 4

Accions transformadores

El Bloc 4, dedicat a les accions transformadores i al compromís amb la justícia global, articula la dimensió activa de la CG. Els seus criteris avaluen la capacitat de l'alumnat per passar de la reflexió a l'acció, formulant propostes contextualitzades i viables per transformar realitats injustes o insostenibles, la presa de decisions fonamentades, l'anàlisi de l'impacte de les accions, l'assumpció de responsabilitats i la coherència entre pensament, discurs i pràctica.

CRITERIS D'AVALUACIÓ ALINEATS AMB LA COMPETÈNCIA GLOBAL

B4.1. Assumir responsabilitats en iniciatives de transformació social o ambiental coordinant-se amb altres persones, distribuint rols i contribuint de manera activa al bon funcionament del grup i els objectius comuns.

B4.2. Prendre decisions de manera argumentada i coherent amb els valors de justícia social, equitat i sostenibilitat, identificant els possibles impactes a curt i llarg termini en diferents col·lectius i entorns.

B4.3. Formular i planificar propostes d'acció contextualitzades i creatives que responguin a les necessitats de la comunitat i contribueixin a la justícia global.

B4.4. Avaluar críticament l'eficàcia i sostenibilitat de les accions que es desenvolupen, identificant-ne els èxits, els límits i les oportunitats de millora amb una actitud reflexiva i de compromís continu.

B4.5. Adoptar i mantenir coherència entre pensament, discurs i acció mostrant un posicionament ètic i reflexiu sobretot en situacions d'injustícia o vulneració de drets.

3.2

Les rúbriques dels blocs d'avaluació i els indicadors d'assoliment

Les rúbriques generals dels blocs del Toolkit constitueixen l'eix vertebrador del model d'avaluació, ja que ofereixen un marc comú per interpretar i valorar les evidències d'aprenentatge de l'alumnat a partir dels criteris de cada bloc d'avaluació. La seva funció principal és detallar aquelles accions observables que permeten situar les evidències d'aprenentatge en els diferents nivells d'assoliment de la CG.

Els indicadors d'assoliment

Per situar l'alumnat segons el grau d'assoliment dels criteris, les rúbriques s'organitzen en cinc nivells d'assoliment que defineixen el progrés de l'alumnat des d'una primera aproximació fins a un domini avançat i transformador de la competència. Els nivells són:

Indicador d'alerta: indica situacions on l'alumnat mostra dificultats rellevants o manca de comprensió i requereix una intervenció immediata de suport o reorientació.

Inicial: reflecteix un apropament primerenc, on l'alumnat comença a mostrar habilitats o coneixements bàsics, però encara de manera parcial o assistida.

En desenvolupament: assenyala un progrés sostingut, amb evidències clares de les habilitats, actituds i coneixements que estan en construcció i que, tot i no estar consolidades, ja permeten autonomia i aplicació en contextos diversos.

Consolidat: l'alumnat demostra un domini consistent i coherent de les habilitats, actituds i coneixements, amb capacitat per transferir-los i aplicar-los amb seguretat.

Transformador: defineix l'assoliment més alt, quan l'alumnat no només aplica la competència amb solvència, sinó que també és capaç de generar canvis positius, plantejar noves perspectives o actuar de manera crítica i responsable per incidir en la realitat.

Aquests nivells no només orienten la valoració, sinó que ajuden a situar l'alumnat dins del seu propi procés d'aprenentatge i identificar els punts forts i els aspectes a millorar.

Cada indicador d'assoliment explicita què ha de saber fer l'alumnat i com ho ha de fer. A partir d'aquests indicadors, es genera un llenguatge comú i compartit entre docents a l'hora d'avaluar la competència global, independentment de la matèria, la temàtica o el context.

Per assegurar la transferència entre matèries, els indicadors han estat redactats de manera genèrica per tal que el professorat pugui ampliar-los o concretar-los en funció dels sabers, les competències específiques d'àrea i els objectius d'aprenentatge que s'estiguin treballant.

Aquesta manera de treballar ofereix un equilibri entre flexibilitat i coherència. D'una banda, respecta l'autonomia professional del/la docent i la diversitat de situacions educatives i, de l'altra, assegura una continuïtat metodològica d'avaluació i una visió compartida de la CG com a finalitat educativa.

Malàisia, 2025. Martin Shing és l'únic home de l'equip de gestió de MEWRO, una organització sòcia de l'ACNUR liderada per dones refugiades del Myanmar a Malàisia.

RÚBRICUES D'AVALUACIÓ BLOC 1

Anàlisi crítica global - local

CRITERI D'AVALUACIÓ	INDICADOR D'ALERTA	INICIAL	EN DESENVOLUPAMENT	CONSOLIDAT	TRANSFORMADOR
B1.1. Recollir, seleccionar i sintetitzar informació rellevant sobre qüestions globals i locals de manera crítica, ètica i estructurada.	Selecciona fragments i dades de manera indiscriminada sense reconèixer conceptes clau. Reprodueix citacions literals de la font sense cap reformulació pròpia. No vincula la informació al context.	Selecciona alguns arguments centrals però manté informació superflua. Parafraseja de manera escassa, reproduïx citacions literals de la font. La cohesió entre idees és feble. Manca la citació de fonts.	Recull i selecciona, majoritàriament, els conceptes clau i arguments centrals. Parafraseja amb llenguatge propi. Organitza la síntesi en blocs temàtics ben estructurats. Manca de criteris ètics en l'ús i citació de fonts.	Selecciona i sintetitza els conceptes clau, les dades rellevants i els arguments centrals de la font. Reformula la informació amb paraules pròpies. Contextualitza el contingut amb una visió crítica i ètica. Ús de criteris ètics en l'ús i citació de fonts.	Integra amb precisió conceptes clau, dades rellevants i arguments centrals de la font de manera coherent i cohesionada. Fa reformulacions originals, organitza la síntesi amb un fil conductor sòlid. Enllaça, de manera crítica, el contingut amb la dimensió ètica i el seu context. Ús de criteris ètics en l'ús i citació de fonts.
B1.2. Utilitzar recursos visuals o esquemes per facilitar la comprensió de situacions complexes sobre qüestions globals i locals.	No utilitza cap suport gràfic ni organització visual que organitzi o il·lustri la temàtica tractada. La informació resulta confusa i manca d'organització perceptible.	Incorpora la informació sobre la temàtica tractada en el seu recurs visual/esquema sense criteri ni jerarquia. Presenta elements aïllats que no ajuden a reforçar ni aclarir les idees principals.	Configura una representació que inclou la informació relativa a la temàtica tractada tenint en compte les relacions elementals. Presenta elements amb una jerarquia poc definida que dificulta la comprensió total de la informació.	Configura una representació que inclou la informació més rellevant relativa a la temàtica de manera acurada tenint en compte les relacions més complexes. Presenta elements seguint una jerarquia definida que garanteix la comprensió de la informació.	Estructura la informació més rellevant relativa a la temàtica de manera innovadora i coherent. Presenta elements seguint una jerarquia clara de conceptes amb etiquetes i connectors que guien l'usuari de manera fluida a través de la complexitat de la informació.
B1.3. Analitzar la fiabilitat i intencionalitat de diverses fonts d'informació per identificar possibles biaixos ideològics, omissions o interessos dels actors.	Accepta la informació sense qüestionar-ne la fiabilitat, la procedència ni la intencionalitat. No reconeix possibles biaixos, omissions o interessos darrere dels discursos.	Identifica l'origen de les fonts, però fa una valoració superficial de la seva fiabilitat. Presenta poca consideració de factors com la intencionalitat, l'objectiu del missatge o els possibles biaixos ideològics.	Valora la fiabilitat de les fonts tenint en compte l'origen, el tipus d'autoritat, l'objectiu i la intencionalitat del discurs. Comença a detectar biaixos ideològics o omissions evidents, tot aplicant criteris bàsics d'anàlisi crítica.	Avalua de manera crítica i detallada la fiabilitat de diverses fonts, identificant intencionalitats, interessos subjacents i biaixos ideològics o culturals, així com omissions en els discursos. Contrasta fonts per construir una visió més objectiva i plural de la informació.	Avalua amb rigor la fiabilitat i intencionalitat de fonts diverses, visibilitzant especialment les veus silenciades, els marcs ideològics dominants i les estructures de poder que configuren els discursos. Argumenta amb criteris ètics i contextuals, aportant alternatives narratives més justes i equitatives.
B1.4. Relacionar situacions, actors i fenòmens locals amb processos globals per identificar-ne les causes, conseqüències i els vincles d'interdependència.	Describeix situacions locals o globals de manera aïllada, sense establir cap connexió entre elles. Presenta una visió fragmentada on actors, fets o fenòmens es mostren com elements separats, sense considerar les seves causes, conseqüències o interdependències.	Reconeix relacions bàsiques entre situacions locals i globals, però de forma superficial o genèrica, sense aprofundir en les causes o conseqüències subjacents, de manera que no identifica vincles clars d'interdependència.	Relaciona situacions, actors i fenòmens locals amb processos globals, identificant causes i conseqüències de manera clara. Comença a establir interdependències econòmiques, socials, ambientals o polítiques, mostrant una comprensió més estructurada del context.	Analitza amb profunditat les relacions entre actors locals i fenòmens globals, explicant causes, conseqüències i interdependències múltiples (econòmiques, socials, culturals, ambientals). Integra diversos factors i perspectives en l'anàlisi, aportant una mirada sistèmica.	Ofereix una anàlisi crítica i sistèmica de les relacions entre fenòmens locals i globals, des-tacant desigualtats, impactes i responsabilitats compartides. Visibilitza les estructures de poder i els fluxos de recursos i idees que configuren aquestes interdependències, aportant una mirada ètica i ecosocialment responsable.
B1.5. Formular preguntes o hipòtesis rellevants i crítiques per guiar l'anàlisi de problemàtiques d'importància local i global.	Formula preguntes o hipòtesis superficials o poc relacionades amb la problemàtica analitzada sense enfocament crític ni connexió contextual explícita.	Formula preguntes o hipòtesis genèriques sense enfocament crític ni connexió explícita amb la problemàtica analitzada.	Formula preguntes o hipòtesis orientades a aspectes específics sobre la problemàtica analitzada però sense profunditzar en les seves implicacions.	Formula preguntes o hipòtesis rellevants i crítiques que orienten l'anàlisi de la problemàtica que es treballa des d'una perspectiva sistèmica i contextualitzada que afavoreixen la comprensió del tema.	Formula preguntes o hipòtesis potents i desafiadors que qüestionen els marcs de referència dominants, revelen les estructures de poder subjacents i obren nous horitzons d'anàlisi per cultivar el pensament crític i la reflexió ètica.
B1.6. Argumentar fonamentadament sobre problemàtiques ecosocials a través d'una anàlisi sistèmica i contextual, fent posicionaments propis però crítics sobretot davant de discursos dominants o simplificadors.	Expressa opinions generals sobre una situació o fenomen sense evidències clares ni connexions entre causes i conseqüències. Reprodueix discursos dominants o simplificadors sense qüestionar-los.	Expressa opinions o arguments sense connexions clares entre causes, conseqüències i contextos. No es posiciona davant de discursos dominants o simplificadors. Li costa qüestionar i analitzar críticament els discursos per reconèixer aspectes ètics culturals, socials, econòmics i ambientals.	Argumenta identificant algunes causes i conseqüències de la situació o fenomen, però de manera parcial o sense articular com interactuen en el sistema global. Comença a reconèixer aspectes ètics culturals, socials, econòmics i ambientals en discursos dominants o simplificadors, així com a integrar-los parcialment en l'argumentació.	Formula arguments sòlids i ben estructurats que evidencien les causes i conseqüències de la situació o fenomen i que permeten entendre'n el context. Integra una reflexió ètica i reconeix la interdependència entre els factors i actors que hi intervenen. Qüestiona discursos dominants o simplificadors amb discerniment crític.	Argumenta de manera crítica i estructurada des d'una mirada sistèmica local-global, analitza les interconnexions entre factors i actors i destaca les implicacions ètiques de diferents posicionaments. Qüestiona relats simplificadors o dominants, aportant perspectives alternatives ben fonamentades i reconeixent possibles contradiccions en el propi raonament.

RÚBRIQUES D'AVALUACIÓ BLOC 2

Introspecció i perspectives diverses

CRITERI D'AVALUACIÓ	INDICADOR D'ALERTA	INICIAL	EN DESENVOLUPAMENT	CONSOLIDAT	TRANSFORMADOR
B2.1. Reconèixer i interpretar diferents punts de vista tenint en compte el context cultural, social i històric.	Reprodueix un únic punt de vista sense reconèixer-ne d'altres. Presenta diferents perspectives sense cap contextualització, mantenint una visió etnocèntrica o simplista de la situació o conflicte que s'analitza.	Presenta un únic punt de vista o esmenta diverses perspectives sense contextualització cultural, social i històrica, mantenint una visió etnocèntrica o simplista de la situació o conflicte que s'analitza.	Reconeix que hi ha diferents perspectives sobre una situació o conflicte. Inclou alguns elements per contextualitzar les diferents perspectives d'acord amb els seus marcs culturals, socials i històrics.	Interpreta i valora diversos punts de vista, situant-los clarament dins els seus contextos culturals, socials i històrics. Mostra una actitud d'apreciació cap a les diferències i reconeix com els referents culturals, socials i històrics influeixen en les percepcions de tots els actors implicats.	Comprèn i valora la pluralitat de perspectives, situant-les en els seus contextos culturals, socials i històrics i qüestiona les relacions de poder que determinen quines veus es fan visibles i quines s'exclouen. Mostra una obertura ètica i activa per incloure veus silenciades o marginals, enriquint la comprensió col·lectiva.
B2.2. Comprendre i escoltar activament amb empatia i respecte mostrant interès pel significat que les persones donen a la seva experiència i a la seva manera de percebre el món.	Escolta de manera passiva, sense demostrar interès pel que expressen les altres persones. No comprèn ni reconeix les emocions o significats subjacents. Mostra interrupcions, manca de contacte visual o respostes desconnectades del missatge de l'altre.	Escolta les aportacions de l'altra persona, però es limita a respondre assentint o fent comentaris generals, sense aprofundir en el significat del que s'ha expressat. Li manca comprendre i reconèixer les emocions o el context que hi ha darrere de les paraules.	Escolta de manera atenta i respectuosa, i demostra una comprensió contextual de la situació tractada. Comença a reconèixer les emocions i el significat subjacent a les experiències compartides i estableix un vincle comunicatiu basat en l'empatia i la voluntat d'entendre l'altre.	Escolta activament amb empatia i respecte reconeixent i validant els significats i emocions que l'altra persona atorga a la seva experiència. Utilitza preguntes obertes o reflexives per aprofundir en la comprensió i afavorir un diàleg constructiu i significatiu tenint en compte les sensibilitats de les persones.	Escolta activament amb empatia, mostrant comprensió i sensibilitat vers les emocions i els marcs culturals i socials que configuren l'experiència de l'altre. Acompanya l'escolta amb respostes que no només validen, sinó que contribueixen a la co-construcció d'espais segurs incorporant veus i experiències diverses.
B2.3. Valorar i incloure perspectives diverses evitant judicis etnocèntrics, estereotips o simplificacions.	Valora de manera superficial les perspectives diverses, sovint emetent judicis etnocèntrics, utilitzant estereotips o simplificant les diferències culturals, socials o individuals. Manté una visió descontextualitzada o polaritzada de les realitats.	Reconeix i valora l'existència de perspectives diverses, però encara tendeix a valorar-les des de la pròpia òptica cultural o personal, sense qüestionar possibles estereotips o simplificacions. L'anàlisi es manté general i no explora en profunditat la legitimitat d'aquestes perspectives.	Valora les perspectives diverses amb respecte i identifica estereotips, simplificacions o judicis etnocèntrics en les narratives dominants. Valida la legitimitat de les diferents experiències i posicionaments.	Valora les perspectives diverses de manera contextualitzada i crítica, evitant judicis etnocèntrics i reconeixent estereotips o simplificacions en el discurs propi i aliè. Integra criteris culturals, socials i històrics per comprendre les diferències, mantenint una actitud oberta i respectuosa.	Examina les perspectives diverses des d'una mirada crítica i reflexiva, visibilitzant com els estereotips, el pensament etnocèntric i les simplificacions poden ser eines de dominació o exclusió. Promou activament narratives més equitatives i inclusives, incorporant veus minoritzades i reconeixent la pluralitat com a font de transformació.
B2.4. Identificar les pròpies creences, valors o experiències que condicionen la manera de veure el món.	No reconeix les pròpies creences, valors o experiències que influeixen en la seva manera d'interpretar el món.	Identifica de manera puntual alguna creença, valor o experiència pròpia, però sense analitzar com afecta la seva manera d'interpretar la realitat o d'interactuar amb altres perspectives.	Reconeix les pròpies creences, valors o experiències com a elements que condicionen la seva mirada sobre el món, i comença a reflexionar sobre com aquestes influeixen la seva comprensió de situacions diverses. Identifica possibles biaixos personals.	Analitza de manera crítica com les seves creences, valors o experiències configuren la seva manera d'interpretar el món i identifica els biaixos i limitacions pròpies. Reconeix com aquestes influències poden condicionar les interaccions amb altres perspectives i aplica aquesta consciència per afavorir una comprensió més oberta i contextualitzada.	Examina de forma profunda i continuada el propi marc de referència, qüestionant les creences, valors i experiències que condicionen la seva mirada i revisant-les críticament. Integra aquesta consciència per transformar la pròpia perspectiva i fomentar diàlegs interculturals basats en la humilitat, la justícia epistèmica i l'aprenentatge mutu.
B2.5. Reconèixer emocions, tensions internes o contradiccions en la pròpia mirada, generades pel contacte amb altres visions o vivències.	No reconeix cap tensió, contradicció o desafiament en la pròpia mirada, malgrat el contacte amb perspectives o vivències diferents. Manté una postura invariable, sense qüestionar-se ni revisar els propis posicionaments.	Expressa certa incomoditat o sorpresa davant perspectives diferents, però sense identificar clarament les tensions o contradiccions internes que aquestes generen en la pròpia mirada. La reflexió és superficial o es limita a justificar el propi punt de vista.	Reconeix tensions internes o contradiccions en la seva mirada a partir del contacte amb altres visions o vivències, i comença a reflexionar sobre les causes d'aquestes tensions. Mostra una disposició a qüestionar-se, tot i que encara pot mantenir algunes justificacions per defensar la pròpia perspectiva sense revisar-la en profunditat.	Analitza de manera crítica les tensions i contradiccions internes generades pel contacte amb altres perspectives. Explora com aquestes poden desafiar creences o valors propis, mostrant una actitud oberta a la revisió del propi marc de referència.	Examina les tensions i contradiccions internes com a oportunitats de creixement personal i transformació, incorporant-les de manera conscient en la revisió contínua del propi pensament i actuació. Desenvolupa una capacitat d'autoreflexió profunda i integra aquesta anàlisi en el seu procés de comprensió de la diversitat i la complexitat cultural.
B2.6. Reformular el propi posicionament després de contrastar-lo amb altres perspectives, mostrant obertura al canvi i capacitat crítica.	Manté el propi posicionament sense contrastar-lo amb altres perspectives o bé el contrasta de manera superficial, sense incorporar elements nous ni revisar les pròpies creences. Mostra resistència al canvi o una actitud defensiva davant la diversitat de visions.	Contrasta el propi posicionament amb altres perspectives de manera puntual, però sense integrar elements nous en la seva reflexió o mantenint una postura rígida. Pot mostrar obertura formal, però sense modificacions significatives en la seva manera de pensar o argumentar.	Contrasta el propi posicionament amb altres perspectives de manera activa, reconeixent aportacions o elements que desafien les seves idees inicials. Comença a incorporar matisos en la seva reflexió, mostrant una obertura al canvi i una capacitat crítica en procés de consolidació.	Reformula el propi posicionament integrant de manera clara i coherent elements provinents de perspectives diverses, mostrant obertura real al canvi. És capaç d'ajustar les pròpies idees a partir del contrast reflexiu amb altres visions culturals, socials o ideològiques.	Reformula el propi posicionament integrant de manera clara i coherent elements provinents de perspectives diverses i aportant una mirada crítica i ètica enriquida. Mostra capacitat continuada d'ajustar la pròpia perspectiva a partir del contrast reflexiu amb altres visions culturals, socials o ideològiques i genera espais segurs de respecte i justícia en intercanvis interculturals.

RÚBRICUES D'AVALUACIÓ BLOC 3

Comunicació intercultural

CRITERI D'AVALUACIÓ	INDICADOR D'ALERTA	INICIAL	EN DESENVOLUPAMENT	CONSOLIDAT	TRANSFORMADOR
B3.1. Identificar els trets de la comunicació verbal i no verbal per adaptar el llenguatge i registre segons la intenció i la situació comunicativa tenint en compte els codis culturals implicats.	No identifica els trets de la comunicació verbal i no verbal segons la intenció i la situació comunicativa. No mostra consciència dels codis culturals implicats en una situació comunicativa. No adapta el llenguatge ni el registre d'acord amb les persones i el context.	Identifica els trets de la comunicació verbal i no verbal en contextos familiars o propers però sense adaptar-se de manera efectiva a situacions comunicatives diverses. Mostra una consciència limitada dels codis culturals implicats. La comunicació està centrada en el propi marc referencial.	Identifica els trets de la comunicació verbal i no verbal segons les característiques de l'interlocutor o del context. Mostra consciència bàsica dels codis culturals implicats. Facilita la comprensió i mostra respecte.	Identifica de manera efectiva els trets de la comunicació verbal i no verbal segons la intenció i la situació comunicativa tenint en compte els codis culturals implicats. Mostra sensibilitat intercultural i flexibilitat comunicativa.	Identifica de manera efectiva els trets de la comunicació verbal i no verbal segons la intenció i la situació comunicativa tenint en compte els codis culturals implicats. Mostra sensibilitat intercultural i flexibilitat comunicativa, evitant malentesos i promovent interaccions respectuoses i inclusives.
B3.2. Identificar i utilitzar el llenguatge inclusiu de manera clara i respectuosa, evitant expressions discriminatòries o estigmatitzadores.	Utilitza un llenguatge amb expressions que poden resultar discriminatòries, estigmatitzadores o ofensives, ja sigui de manera conscient o inconscient. No mostra consciència de les implicacions socials i emocionals del llenguatge i manté estereotips o narratives excloents.	Evita expressions o termes obertament discriminatoris, però utilitza un llenguatge neutre o estandaritzat, sense aplicar criteris d'inclusió o respecte a la diversitat. Mostra una consciència limitada sobre l'impacte del llenguatge en la dignitat o la representació dels col·lectius diversos.	Utilitza un llenguatge generalment inclusiu, clar i respectuós i evita expressions discriminatòries o estigmatitzadores. Comença a revisar i ajustar el seu discurs per reflectir la diversitat de gènere, ètnica, cultural, funcional o d'altres formes, tot incorporant criteris bàsics d'equitat i justícia comunicativa.	Utilitza de manera consistent un llenguatge inclusiu, clar i respectuós, adaptant-se a les necessitats i característiques dels col·lectius o persones amb qui interactua. Demuestra una consciència crítica sobre el poder del llenguatge en la construcció de la realitat social i en la representació de la diversitat, evitant estereotips i narratives excloents.	Utilitza un llenguatge inclusiu, clar i respectuós de manera activa i conscient, no només evitant expressions discriminatòries, sinó promovent narratives que dignifiquen, visibilitzen i empoderen col·lectius històricament marginats. Aporta referents, termes i pràctiques lingüístiques que contribueixen a transformar les relacions socials des d'una perspectiva ètica i crítica.
B3.3. Incorporar estratègies plurilingües i/o recursos visuals per garantir la comprensió de conceptes clau en contextos diversos.	No aplica cap estratègia plurilingüe per garantir la comprensió de conceptes clau en situacions de diversitat cultural o lingüística. No utilitza cap recurs visual per garantir la comprensió de conceptes, cosa que pot generar barreres comunicatives i excloure interlocutors/es. No mostra cap sensibilitat cap a les necessitats comunicatives específiques del context o de l'interlocutor/a.	Utilitza de manera esporàdica alguna estratègia plurilingüe per garantir la comprensió de conceptes clau en situacions de diversitat cultural o lingüística. Utilitza recursos visuals poc ajustats a les necessitats comunicatives específiques del context o de l'interlocutor/a.	Aplica estratègies plurilingües (ex.: alternança de codis, ús de paraules clau en altres idiomes) i visuals (ex.: pictogrames) per facilitar la comprensió i afavorir la participació en contextos diversos. Mostra consciència de les barreres comunicatives i comença a ajustar la seva comunicació per afavorir la inclusió i l'equitat.	Utilitza de manera planificada i eficaç estratègies plurilingües adaptades a les necessitats dels/ de les interlocutors/es. Utilitza recursos visuals per facilitar la comprensió de conceptes. Facilita una comunicació clara, inclusiva i equitativa per evitar generar barreres comunicatives i excloure interlocutors/es.	Integra de manera creativa i flexible estratègies plurilingües per empoderar els/les interlocutors/es i promoure interaccions respectuoses, inclusives i equitatives. Utilitza recursos visuals innovadors que faciliten la comprensió de conceptes complexos. Participa de manera activa per mantenir i facilitar una comunicació inclusiva, equitativa i intercultural sense excloure interlocutors/es.
B3.4. Participar en diàlegs respectuosos i cooperatius, mostrant obertura i interès pel que aporten persones amb experiències, idees o cultures diferents.	Manté una participació centrada exclusivament en les idees pròpies sense escoltar ni mostrar interès per les aportacions dels altres. Dificulta la construcció d'un diàleg autèntic, ja sigui per interrupció, desestimació de les opinions alienes o per mantenir una actitud tancada i poc cooperativa.	Participa en intercanvis comunicatius amb una actitud respectuosa però sense contribuir activament al diàleg. Escolta les aportacions alienes però no hi respon ni les integra en el seu discurs. La seva participació és reactiva o limitada a la pròpia visió.	Manté un diàleg respectuós, escoltant activament i mostrant interès per les aportacions d'altres persones. Facilita el diàleg i promou el respecte per afavorir la comprensió mútua i el flux dialògic.	Participa de manera activa i cooperativa en diàlegs diversos. Incorpora i valora les perspectives alienes per construir significats compartits. Facilita el diàleg i promou el respecte, la comprensió mútua i la integració de visions diverses per a l'enriquiment col·lectiu.	Fomenta i lidera processos de diàleg diversos, creant espais inclusius on totes les veus són escoltades i valorades, especialment dels col·lectius minoritzats. Impulsa la construcció de significats, generant dinàmiques de confiança, respecte i equitat en els espais de conversa intercultural i social.
B3.5. Detectar i interpretar possibles malentesos culturals comunicatius tenint en compte que poden derivar de codis o referents culturals diferents.	No detecta ni interpreta malentesos culturals o comunicatius. Pot atribuir erròniament el malentès a l'altra persona sense reflexionar sobre les diferències culturals en la comunicació.	Detecta l'existència d'un malentès cultural comunicatiu però no és capaç d'explicar amb claredat les diferències de codis o referents que l'han originat. Interpreta que hi ha hagut un malentès, però sense aprofundir-hi.	Detecta i interpreta malentesos culturals comunicatius de manera bàsica, identificant codis, referents o estils comunicatius diferents com a possibles causes. Interpreta les situacions comunicatives i adopta estratègies per millorar la comunicació intercultural.	Detecta amb claredat malentesos culturals o comunicatius, explicant-ne les causes amb referència a codis culturals, estils argumentatius o referents diversos. Interpreta les situacions amb consciència intercultural, empatia i respecte cap a les parts implicades, i proposa ajustaments comunicatius per afavorir la comprensió mútua.	Analitza malentesos culturals comunicatius des d'una mirada crítica i sistèmica, contextualitzant-los en les relacions de poder o estructures socials que poden amplificar aquestes incomprendiments. Proposa estratègies per transformar la comunicació intercultural, afavorint la reparació, la justícia relacional i la construcció d'espais de diàleg respectuosos.
B3.6. Gestionar desacords de manera democràtica i constructiva, promovent entorns de respecte i equitat.	Davant d'un desacord, adopta una actitud defensiva o inhibida, evitant el conflicte o imposant el propi punt de vista. No afavoreix la participació equitativa de les diferents veus, ni garanteix un entorn de respecte o diàleg obert. Pot contribuir a la polarització o al silenciament d'algunes perspectives.	Participa en la gestió de desacords mantenint una actitud respectuosa però sense facilitar de manera activa la inclusió de totes les veus. Accepta el desacord sense proposar mecanismes de resolució o sense garantir un espai equitatiu de diàleg. La seva contribució es limita a mantenir una comunicació respectuosa però poc constructiva.	Contribueix activament a la gestió democràtica i constructiva dels desacords, buscant punts de consens i promovent un espai de respecte. Facilita la inclusió de veus diverses i afavoreix el diàleg obert.	Facilita de manera efectiva la gestió democràtica dels desacords, assegurant que totes les veus siguin escoltades i valorades. Promou un entorn de respecte, equitat i diàleg obert, integrant diferents perspectives per arribar a solucions consensuades i sostenibles. Manté una actitud proactiva per reduir desequilibris i garantir la participació equitativa.	Lidera processos de gestió de desacords que afavoreixen transformacions en les dinàmiques de poder i asseguren la inclusió activa de totes les veus, especialment les minoritzades. Facilita espais de diàleg profunds, centrats en la justícia i en la creació de solucions que promoguin canvis estructurals i sostenibles en l'entorn.

RÚBRICUES D'AVALUACIÓ BLOC 4

Accions transformadores

CRITERIS D'AVALUACIÓ	INDICADORS D'ALERTA	INICIAL	EN DESENVOLUPAMENT	CONSOLIDAT	TRANSFORMADOR
B4.1. Assumir responsabilitats en iniciatives de transformació social o ambiental coordinant-se amb altres persones, distribuint rols i contribuint de manera activa al bon funcionament del grup i els objectius comuns.	Evita participar en la distribució de tasques o no s'ofereix per assumir cap responsabilitat concreta dins del grup. No respecta els acords col·lectius o les decisions preses amb dificultats per adaptar-se als canvis en l'organització o per col·laborar amb companys/es de perfils diversos.	Participa de manera intermitent en activitats col·lectives assumint rols senzills quan se li assignen però sense mostrar iniciativa per coordinar-se amb altres membres ni garantir l'assoliment dels objectius comuns. Requereix suport extern per mantenir la constància i la implicació en el procés.	Assumeix responsabilitats bàsiques dins del grup i comença a coordinar-se amb altres membres per organitzar les tasques. Mostra una implicació progressiva en la presa de decisions compartides, tot i que encara necessita orientació per assegurar una distribució equitativa dels rols i una comunicació fluida.	Participa de manera activa en el desenvolupament de processos col·lectius, assumint responsabilitats pròpies i coordinant-se de forma efectiva amb el grup. Contribueix a la planificació i organització de tasques, assegurant una distribució adequada dels rols i una comunicació clara, afavorint l'assoliment d'objectius comuns.	Exerceix un lideratge actiu i col·laboratiu en processos col·lectius, facilitant la coordinació entre els membres i promovent la participació equitativa. Contribueix de manera proactiva a la reflexió col·lectiva, ajustant les dinàmiques per optimitzar el funcionament del grup i afavorir l'aprenentatge mutu i el compromís amb els objectius compartits.
B4.2. Prendre decisions de manera argumentada i coherent amb els valors de justícia social, equitat i sostenibilitat, identificant els possibles impactes a curt i llarg termini en diferents col·lectius i entorns.	Pren decisions sense justificar-les amb criteris ètics o sense considerar-ne les conseqüències globals, mostrant dificultat per identificar els impactes de les seves decisions en col·lectius vulnerables o en l'entorn. Evita el debat crític quan es qüestionen les seves decisions o es proposen alternatives.	Pren decisions sense tenir en compte explícitament els valors de justícia social, equitat o sostenibilitat i mostra dificultats per reconèixer l'impacte que aquestes poden tenir sobre els col·lectius implicats o els contextos afectats. Les seves argumentacions són superficials, sovint basades en opinions personals sense contrastar amb dades o perspectives diverses.	Comença a incorporar els valors de justícia social, equitat i sostenibilitat en la seva presa de decisions, tot i que ho fa de manera parcial o inconsistent. Identifica alguns impactes immediats en determinats col·lectius però encara li costa percebre'n les conseqüències a llarg termini o en contextos globals més amplis. Les seves argumentacions reflecteixen una primera aproximació a fonts contrastades i rellevants.	Pren decisions informades, raonades i coherents amb els valors de justícia social, equitat i sostenibilitat, i demostra un pensament estructurat i una capacitat per integrar diferents perspectives culturals, socials, econòmiques i ambientals en les seves decisions. Sap identificar tant els impactes a curt com a llarg termini i en considera els efectes en diversos col·lectius, especialment en aquells més vulnerabilitzats. Argumenta les seves decisions a partir de fonts contrastades i rellevants.	Pren decisions estratègiques, creatives i profundament compromeses amb els valors esmentats, liderant processos de reflexió crítica i acció col·lectiva. Analitza de manera sistemàtica les interdependències globals, identificant els impactes de les seves decisions a diferents escales (local i global) i promovent solucions que incorporin la veu i les necessitats de col·lectius històricament marginats. La seva argumentació és sòlida, ètica i plural, basada en fonts contrastades i rellevants que justifiquen les decisions preses i orientada al benestar col·lectiu i a la sostenibilitat global.
B4.3. Formular i planificar propostes d'acció contextualitzades i creatives que responguin a les necessitats de la comunitat i contribueixin a la justícia global.	Formula propostes poc realistes o desconnectades de les necessitats concretes del context local o global. Manca d'interès per conèixer la comunitat o per analitzar i reconèixer les seves necessitats abans de plantejar accions.	Formula propostes d'acció de manera superficial i poc connectada amb les necessitats concretes de la comunitat o amb els principis de la justícia global. Les idees presentades són poc aplicables o utòpiques. Es limita a reproduir models o accions estandaritzades sense aportar una mirada pròpia o innovadora.	Planifica propostes d'acció que aborden problemàtiques socials o ambientals que mostren certa connexió amb el context local o global i tenen en compte algunes de les necessitats reals de la comunitat. Les seves idees incorporen elements creatius o diferenciadors, tot i que de manera irregular o sense una justificació clara. L'anàlisi de fiabilitat i l'encaix amb la justícia global encara són limitats o poc aprofundits.	Elabora propostes d'acció ben planificades i contextualitzades, basades en una anàlisi rigorosa de les necessitats de la comunitat i amb una orientació clara cap a la justícia global. Incorpora elements creatius i innovadors i mostra capacitat per adaptar-se als diferents contextos i recursos disponibles. Argumenta de manera coherent la fiabilitat, la rellevància i l'impacte esperat de les accions plantejades.	Formula i planifica propostes d'acció creatives, contextualitzades i amb un fort component d'innovació social o ambiental, que responen de manera profunda i estratègica a les necessitats de la comunitat i contribueixen activament a la justícia global. Incorpora mecanismes per assegurar la fiabilitat, la sostenibilitat i la inclusió de col·lectius diversos. L'alumne/a demostra una mirada sistemàtica i anticipadora, connectant les accions locals amb processos globals i implicant activament altres actors en la seva planificació i execució.
B4.4. Avaluar críticament l'eficàcia i sostenibilitat de les accions que es desenvolupen, identificant-ne els èxits, els límits i les oportunitats de millora amb una actitud reflexiva i de compromís continu.	No revisa ni avalua el procés o els resultats. Evita reconèixer errors o àrees de millora. No proposa millores per a accions futures, dificultant així el cicle de reflexió i de millora.	Avalua les accions desenvolupades de manera superficial o parcial, centrant-se principalment en aspectes visibles sense considerar la sostenibilitat a llarg termini ni els efectes en diferents col·lectius. Reflexiona sobre l'acció sense aprofundir en els èxits, les dificultats o les possibles millores.	Comença a avaluar amb més detall l'eficàcia de les accions, identificant alguns èxits i límits, tot i que encara de manera parcial o poc sistemàtica. Aporta idees inicials per ajustar o ampliar les accions, i comença a incorporar consideracions sobre la seva continuïtat i sostenibilitat. Reflexiona sobre l'impacte en diferents col·lectius, i es consolida un compromís per seguir avançant.	Avalua de manera sistemàtica l'eficàcia i la sostenibilitat de les accions desenvolupades, identificant-ne amb claredat els punts forts i les àrees de millora. Proposa ajustos ben fonamentats, pensant tant en el present com en el futur, i mostra iniciativa per millorar continuament. Integra plenament la reflexió com a part essencial del procés transformador, connectant les seves accions amb valors de justícia global i sostenibilitat.	Avalua de manera sistemàtica l'eficàcia i la sostenibilitat de les accions desenvolupades, identificant-ne no només els resultats immediats sinó també els canvis sistemàtics i estructurals que poden generar, i els impactes a curt i llarg termini en diferents col·lectius. Mostra una actitud proactiva de compromís continu, promovent processos de millora col·lectiva, aprenentatge compartit i adaptació contínua per garantir una transformació real i duradora.
B4.5. Adoptar i mantenir coherència entre pensament, discurs i acció mostrant un posicionament ètic i reflexiu, sobretot en situacions d'injustícia o vulneració de drets.	Evita posicionar-se en situacions d'injustícia i reproduïx discursos no qüestionats. Mostra dificultats per sostenir la reflexió ètica en contextos complexos.	Reconeix situacions d'injustícia o vulneració de drets de manera superficial però no articula un posicionament clar. Mostra desconexió entre el que pensa, diu i fa.	Formula posicionaments davant situacions d'injustícia i mostra comprensió dels valors implicats. Intenta alinear discurs i acció, tot i que de manera irregular o en contextos simples. Requereix ajuda per mantenir la coherència ètica, especialment en entorns o dilemes morals més complexos.	Manté una coherència argumentada entre pensament, discurs i acció en contextos diversos, actuant en consonància amb valors de justícia social, equitat i drets humans. Reflexiona de manera autònoma sobre la seva pràctica, identificant possibles tensions o incoherències, i ajusta les seves decisions per garantir-ne la integritat ètica.	Assumeix un rol proactiu i referencial en la promoció de la coherència ètica en contextos socials diversos. Integra la reflexió crítica com a mecanisme constant per analitzar tensions entre valors i interessos, i lidera iniciatives orientades a la defensa i promoció dels drets humans i la justícia global. La seva actuació no només reflecteix un alt grau de coherència, sinó que contribueix a generar canvis en el seu entorn immediat i més ampli.

3.3

Les eines pedagògiques del Toolkit d'avaluació

Les eines pedagògiques: el cor del Toolkit d'Avaluació

Les eines pedagògiques del Toolkit són l'instrument que permet la operativitat de la competència global de manera pràctica a l'aula. Aquestes eines, lluny de ser materials aïllats, es despleguen com estructures metodològiques obertes i flexibles que situen l'alumnat com a protagonista i al/la docent com a facilitadora de l'aprenentatge.

Aquestes eines estan pensades per ajudar al professorat a crear dinàmiques d'anàlisi, reflexió, argumentació i acció a través de metodologies variades.

Tipologia d'eina segons la temporització: les CLICS i les RICS

Cada eina s'identifica per un nom i per un tipus segons la seva temporalitat.

LES CLICS

(Comprovació Lleugera i Immediata de Coneixements Significatius) són intervencions breus que activen coneixements, exploren idees clau o verifiquen comprensions en una sola sessió o menys.

LES RICS

(Rutes d'Indagació i Comprensió Significativa) sostenen processos d'aprenentatge que requereixen un desenvolupament procedimental durant dues sessions o més, connectant la recerca, l'anàlisi i la síntesi amb situacions reals.

Les eines també indiquen la durada estimada com a guia pràctica per a la planificació docent.

DESCRIPCIÓ DE L'EINA:	TIPUS D'EINA:	MATERIAL:
L'eina proposa una dinàmica col·laborativa en tres rols (proponent, oponent i avaluador) per analitzar i dialogar fonamentadament sobre dilemes globals o socials de manera respectuosa. Inicialment, el grup avaluador recull evidències per presentar el context i definir els conceptes clau del dilema i els grups proposants i oponents recullen evidències i construeixen arguments per defensar i refutar una posició. Durant l'intercanvi, s'apliquen torns de paraula i mecanismes d'escolta activa i el grup avaluador en registra les evidències. Finalment, la conclusió reflexiva tanca el cicle, permetent reformular posicionaments i considerar habilitats de pensament crític, anàlisi i responsabilitat social.	RICS	Fulla en blanc i targeta o llibreta quadrada en cas de en físic i l'ordinador en cas digital. Ordinador per fer recerca.
	DURADA ESTIMADA:	
	120'	
	AGURAMENT:	
	Treball en grup.	
	OBJECTIU DE L'EINA:	
		Fomentar la capacitat de l'alumnat per examinar temes complexos des de múltiples perspectives, construir arguments raonats, identificar dilemes i implicacions ètiques i generar propostes reflexives per a la resolució de conflictes globals o socials.
PROCEDIMENT:		
PAS 1. Introducció		
El debat s'inicia amb la contextualització d'una qüestió global o local rellevant (com ara el refugi, el canvi climàtic, les desigualtats o els drets humans) mitjançant un recurs introductor (una narració, una imatge, un poema, un gràfic, una cançó, etc.). A partir d'aquest estimu, es formula una pregunta oberta que permet a l'alumnat connectar amb la temàtica i iniciar la reflexió.		
PAS 2. Assignació de rols i preparació		
Es divideix l'alumnat en tres grups amb rols diferents: Grup Proponent (GP) , Grup Oponent (GO) i Grup avaluador (GA) i es presenten els fets de fons de fons:		
1. Grup avaluador (GA): Completa diverses funcions:		
<ul style="list-style-type: none">● Presentar el tema (per què el tema genera polèmica?, quins punts de vista existeixen al voltant de la qüestió o debat?).● Interactuar sobre el context històric de l'assumpte que es debatrà (com va sorgir?, per què és important?, etc.).● Definir conceptes clau necessaris per comprendre el tema.● Presentar l'avaluació sobre el debat, destacant-ne els arguments i el posicionament de cada grup.		
2. Grup proponent (GP): És el responsable de començar el debat. Proposa una posició perquè el grup oponent controverti.		
3. Grup oponent (GO): Responsable de mostrar objeccions als arguments del grup proponent, posant-los en dubte i presentant-hi contrarguments. Marca un punt de vista contrari no justificat les seves posicions.		
A continuació, es revisen les normes:		
<ul style="list-style-type: none">● Respectar els torns de paraula.● Respectar els límits de temps.● Tenir un comportament respectuós.		

EINES PEDAGÒGiques

Cada eina té una fitxa metodològica que explica la seva aplicació.

El procediment seqüenciat en passos

El nucli de cada eina és un procediment pautat per passos que guia al professorat i orienta l'alumnat a través d'un itinerari adaptable al nivell, al grup i a la temàtica que es vol tractar. Cada pas explicita les accions que ha de dur a terme l'alumnat, incorpora preguntes orientadores que promouen la comprensió reflexiva i el posicionament ètic i integra recursos i materials de recollida d'evidències d'aprenentatge per facilitar-ne l'avaluació. Aquests recursos, que poden ser graelles, taules de registre, rúbriques d'autoavaluació i coavaluació, entre d'altres, estructuren les activitats i permeten recollir de manera ordenada les evidències que fan visible el procés d'aprenentatge.

Eines pedagògiques adaptables a:

NIVELL

GRUP

TEMÀTICA

Incorporen:

Accions que ha de dur a terme l'alumnat.

Preguntes orientadores que promouen la comprensió reflexiva i el posicionament ètic.

Recursos i materials de recollida d'evidències d'aprenentatge per facilitar-ne l'avaluació.

Clau global:

Les eines ofereixen una manera explicable, replicable i adaptable d'ensenyar i avaluar en clau global.

©UNHCR /C. Nzomo

Kènia, 2026. Tololinda, una refugiada de Sudan del Sud de 17 anys que viu en l'assentament de Kalobeyei, a Kènia, és alumna de l'escola de secundària de The Big Heart Foundation School (TBHF), on els refugiats i els alumnes de la comunitat d'acolliment aprenen junts.

3.4

Les fitxes metodològiques de les eines del Toolkit

El Toolkit d'Avaluació incorpora un Catàleg de Fitxes Metodològiques del Toolkit que es presenta com una col·lecció de propostes d'aplicació de cada eina classificats segons la dimensió que es treballa i, en conseqüència, d'acord amb cada un dels blocs d'avaluació. En aquestes fitxes hi trobem detallats els components de programació curricular necessaris per determinar si la seva naturalesa s'adequa a les necessitats del/la docent en el seu context educatiu.

El catàleg compleix una funció doble que el fa especialment rellevant. D'una banda, és un recull de fitxes que sintetitzen la metodologia pròpia de cadascuna de les eines pedagògiques per expressar de què tracta cada proposta i, d'altra banda, és un recurs metodològic que orienta la presa de decisions del professorat, en tant que guia la navegació dins del conjunt del Toolkit.

Així doncs, el/la docent pot investigar les fitxes i identificar quina eina s'ajusta millor a les seves necessitats per tal de decidir si vol aprofundir en la descripció completa de l'eina en qüestió o en vol buscar una altra. Així, el catàleg no només facilita la tria inicial, sinó que també actua com a element que connecta la planificació amb la implementació real a l'aula amb coherència, seguretat i fonament pedagògic.

Cal tenir en compte que els criteris d'avaluació associats als objectes d'avaluació formadora no s'utilitzen per puntuar les evidències, sinó que serveixen per fer explícits els criteris que l'autoavaluació o la coavaluació estan emprant.

BLOC 1	01 Debats crítics estructurats											
	<p>DESCRIPCIÓ I METODOLOGIA:</p> <p>Implantat en el model de debat crític proposat per Cano Ortiz et al. (2016), l'eina promou el pensament crític, la comunicació intercultural i la capacitat d'anàlisi sistemàtica a partir d'un debat estructurat sobre una qüestió global o local rellevant. El procés comença amb una introducció que contextualitza el tema mitjançant un vídeo (imatge, text, so, cançons, etc.) i una pregunta oberta per activar la reflexió. L'objectiu es distribueix en tres rols: Grup Propositor (GP), que defensa una posició; Grup Observant (GO), que elabora contraarguments; i Grup Avaluador (GA), que contextualitza el debat, defineix conceptes clau i posteriorment evalua la qualitat de les intervencions. Els grups preparen els seus arguments mitjançant recerca crítica i la creació d'un dossier individual on recullen fonts, dades i arguments. Durant el debat, els participants obtenen punts per presentar arguments, rebutjar-los i respondre preguntes, seguint normes de respecte i civilitat comunicativa. Finalment, el GA aplica una rubrica de coavaluació que valora aspectes com la fonamentació dels arguments, l'ús d'actes, la revisió de punts de vista, l'ús de llenguatge inclusiu i la gestió democràtica del desacord. Aquesta eina contextualitza el conflicte d'idees en una oportunitat d'aprenentatge compartit i de comprensió profunda de la complexitat global.</p>											
<p>MATERIES MÉS VINCULADES PER A LA SEVA APLICACIÓ:</p> <ul style="list-style-type: none"> ☒ Català, Castellà i Aranès ☐ Biologia i Geologia ☐ Matemàtiques ☒ Llengua estrangera ☒ Física i Química ☒ Educació física ☐ Educació Plàstica, Visual i Audiovisual ☐ Expressió Artística ☒ Tecnologia i Digitalització ☒ Ciències Socials: Geografia i Història ☒ Educació En Valors Cívics i Ètics ☒ Expressió Artística: Música 												
<p>TIPIUS D'EINA SEGONS LA TEMPORALITZACIÓ:</p> <p>CLICS (1 SESSIÓ O MENYS): ☒ X</p> <p>RICS (2 SESSIONS O MÉS): ☒ ✓</p>												
<p>EINA D'APRENENTATGE ADEQUADA PER A:</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th>ACTIVITATS INICIALS</th> <th>ACTIVITATS DESTACUADAMENT</th> <th>ACTIVITATS ESTRUCTURADA</th> <th>ACTIVITATS APLICADA</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>☒ X</td> <td>☒ ✓</td> <td>☒ ✓</td> <td>☒ X</td> </tr> </tbody> </table>					ACTIVITATS INICIALS	ACTIVITATS DESTACUADAMENT	ACTIVITATS ESTRUCTURADA	ACTIVITATS APLICADA	☒ X	☒ ✓	☒ ✓	☒ X
ACTIVITATS INICIALS	ACTIVITATS DESTACUADAMENT	ACTIVITATS ESTRUCTURADA	ACTIVITATS APLICADA									
☒ X	☒ ✓	☒ ✓	☒ X									
<p>COMPETÈNCIA OSCIIONAL QUE TREBALLA:</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th>CC1</th> <th>CC2</th> <th>CC3</th> <th>CC4</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>☒ ✓</td> <td>☒ ✓</td> <td>☒ ✓</td> <td>☒ ✓</td> </tr> </tbody> </table>					CC1	CC2	CC3	CC4	☒ ✓	☒ ✓	☒ ✓	☒ ✓
CC1	CC2	CC3	CC4									
☒ ✓	☒ ✓	☒ ✓	☒ ✓									
<p>BLOC DE LA COMPETÈNCIA GLOBAL QUE TREBALLA:</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th>BLOC 1: ANÀLISI CRÍTICA LOCAL - GLOBAL</th> <th>BLOC 2: INTROSPICIÓ I PERSPECTIVES DIVERSES</th> <th>BLOC 3: COMUNICACIÓ EN CONTEXTOS DIVERSOS</th> <th>BLOC 4: ACCIONS TRANSFORMADORES</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>☒ ✓</td> <td>☒ ✓</td> <td>☒ ✓</td> <td>☒ X</td> </tr> </tbody> </table>					BLOC 1: ANÀLISI CRÍTICA LOCAL - GLOBAL	BLOC 2: INTROSPICIÓ I PERSPECTIVES DIVERSES	BLOC 3: COMUNICACIÓ EN CONTEXTOS DIVERSOS	BLOC 4: ACCIONS TRANSFORMADORES	☒ ✓	☒ ✓	☒ ✓	☒ X
BLOC 1: ANÀLISI CRÍTICA LOCAL - GLOBAL	BLOC 2: INTROSPICIÓ I PERSPECTIVES DIVERSES	BLOC 3: COMUNICACIÓ EN CONTEXTOS DIVERSOS	BLOC 4: ACCIONS TRANSFORMADORES									
☒ ✓	☒ ✓	☒ ✓	☒ X									
<p>OBJECTES D'AVALLUACIÓ FORMATIVA:</p> <p>Dossier de preparació individual (GP, GO, GA)</p> <p>Debat: Presentació del contingut del tema (GA)</p> <p>Intervencions espontànies</p>												
<p>OBJECTES D'AVALLUACIÓ FORMADORA:</p> <p>Rubrica Coavaluació</p>												
<p>CRITERIS D'AVALLUACIÓ:</p> <p>B1, B3, B4, B5, B6</p> <p>B14, B15, B16, B21, B22, B23, B24, B25, B26</p> <p>B14, B15, B16, B21, B22, B23, B24, B25, B26, B34, B35, B36</p> <p>B16, B22, B25, B21, B23, B24, B26</p>												

Funció del Catàleg de Fitxes Metodològiques

Sintetitzar la metodologia pròpia de cadascuna de les eines pedagògiques.

Orientar la presa de decisions del professorat, en tant que guia la navegació.

FITXES METODOLÒGiques

Cada fitxa metodològica explica la metodologia d'una eina pedagògica.

Estructura de les Fitxes Metodològiques

1. Descripció i metodologia

El primer element que trobem en una fitxa del catàleg és una descripció metodològica dissenyada per situar als i les docents dins el marc pedagògic de l'eina. Aquesta secció presenta una visió general de l'aplicació de l'eina, les habilitats que activa i la finalitat educativa que persegueix. A partir d'aquesta descripció, el professorat pot valorar, abans d'explorar l'eina desplegada pas a pas dins del Catàleg d'Eines Pedagògiques, si la dinàmica proposada encaixa amb el tipus d'activitat que es vol crear.

2. Matèries d'aplicació

La segona secció de les fitxes metodològiques pertany a l'aplicació de l'eina en les diferents matèries. Aquesta informació té un paper clau, atès que permet al/la docent de qualsevol matèria identificar si l'eina és viable o no en la seva matèria, tenint en compte que hi ha eines especialment útils en matèries lingüístiques, d'altres que encaixen millor en les ciències i tecnologia, i d'altres que són més transferibles a l'educació física o en l'Educació Plàstica, Visual i Audiovisual.

3. Classificació segons la temporització (CLICS/RICS)

El tercer element de la fitxa és la classificació de l'eina segons el temps que requereix per ser aplicada. Aquesta temporització es concreta en dues categories, que són les eines CLICS, que generen activitats curtes d'una sessió o menys, i les RICS, que generen activitats extenses de dues sessions o més. A partir d'aquesta distinció, el/la docent valora segons el temps que disposa la viabilitat d'aplicació de l'eina d'acord amb la seva programació.

4. Etapes del cicle d'una Situació d'Aprenentatge

En aquesta secció, la fitxa ubica l'eina dins de les etapes habituals del procés d'aprenentatge competencial del currículum. Dins d'aquest procés hi ha les activitats inicials, orientades a explorar idees prèvies i a compartir objectius; les activitats de desenvolupament, centrades en la construcció de coneixements nous i en la reestructuració d'idees; les activitats d'estructuració, destinades a sintetitzar i organitzar els aprenentatges; i les activitats d'aplicació, enfocades a transferir els coneixements a contextos reals. Conseqüentment, les fitxes ens mostren en quins moments pot ser més útil aplicar l'eina i facilita una seqüenciació coherent dins d'una Situació d'Aprenentatge.

5. Competència ciutadana

La cinquena secció de la fitxa mostra la relació de l'eina amb el tractament de la competència ciutadana (CC). A partir d'aquesta connexió, els/les docents poden veure de seguida les competències específiques (CC1–CC4) que es treballen a partir de l'eina i poden planificar l'avaluació formal de la competència global a través de la CC.

6. Blocs de la competència global

En les fitxes també s'especifica quins blocs de la competència global (B1–B4) activa cada eina. Aquesta informació permet al/la docent comprendre de quina manera l'activitat contribueix a desenvolupar una o diverses dimensions de la competència global. Cal tenir en compte que l'assignació de blocs no és exclusiva, atès que moltes eines activen més d'un bloc alhora. Aquest fet reflecteix el caràcter interconnectat i transversal de la competència global.

7. Objectes d'avaluació formativa i formadora

Un altre element essencial de les fitxes metodològiques és la identificació dels objectes d'avaluació formatius i formadors que es poden generar a partir de l'eina.

Aquests objectes són les evidències concretes de l'aprenentatge de l'alumnat que són avaluables i que ajuden al professorat a valorar el grau d'assoliment de l'alumnat en competència global.

Les fitxes diferencien entre objectes formatius i formadors. Per una banda, els objectes d'avaluació formatius són aquells que el professorat utilitza per observar i per ajustar el procés d'ensenyament-aprenentatge de l'alumnat, i ho fa a partir dels criteris que té adjudicats a la fitxa. Per altra banda, els objectes d'avaluació formadors corresponen a processos d'autoavaluació i coavaluació que ajuden l'alumnat a prendre consciència de què i com s'està avaluant. La fitxa mostra els criteris d'avaluació utilitzats per crear la rúbrica per mantenir al professorat informat de quins criteris estan treballant quan duen a terme una rúbrica d'autoavaluació o coavaluació.

Aquesta distinció és clau perquè mostra com el Toolkit promou l'avaluació formativa perquè el professorat pugui saber en quin punt de l'aprenentatge es troba cada alumne i l'alumnat pugui fer una regulació interna de l'aprenentatge.

8. Criteris d'avaluació

Finalment, cada fitxa associa explícitament els criteris d'avaluació que es poden aplicar als objectes d'avaluació que genera l'eina establint un pont directe entre l'activitat i l'avaluació. Els criteris s'indiquen amb codis que corresponen als blocs de la competència global (per exemple, B2.2 o B3.3) i serveixen de base per construir les rúbriques específiques per a cada evidència. Això permet al professorat assegurar-se que l'activitat no només té una finalitat pedagògica, sinó que també queda inserida dins d'un sistema d'avaluació coherent i observable.

04

L'Iraq, 2025. Un professor refugiat imparteix classes de recuperació tant a nens refugiats com locals a l'escola Kobane de Erbil.

©UNHCR / R. Hussein

Proposta d'avaluació de la competència global

Les eines pedagògiques com a punt de partida

L'inici del procés d'avaluació es troba en una activitat creada a partir d'una eina del Toolkit. Per poder dissenyar-la, cal escollir una eina que estigui alineada amb la programació curricular planificada de la matèria. Per tal d'escollir-la, el Toolkit facilita a través del Catàleg de Fitxes Metodològiques que són fitxes que informen de manera clara i estructurada sobre tot allò que els/les docents necessiten saber per planificar l'elecció d'una eina i així poder crear una activitat que s'ajusti a les necessitats educatives del moment d'aplicació.

Un cop escollida l'eina que millor encaixa segons la tipologia d'activitat (inicial, de desenvolupament, d'estructuració o d'aplicació) que es busca desenvolupar, la temporització (CLICS o RICS), els blocs de la competència global d'acord amb l'enfocament dimensional que es vol donar i els objectes d'avaluació que generen; es busca en el Catàleg d'Eines Pedagògiques la descripció completa pas a pas i es pot començar la tria dels recursos necessaris per tractar la temàtica escollida i així posar en marxa la dinàmica proposada per l'eina.

Les evidències d'aprenentatge com a objectes d'avaluació

Quan l'alumnat participa en les activitats creades a partir de les eines pedagògiques del Toolkit, es produeixen evidències d'aprenentatge concretes que poden ser observades o recollides i de formats variats com intervencions orals, textos de tipologies diverses, mapes conceptuals, procediments col·laboratius, etc. Aquestes evidències s'anomenen objectes d'avaluació, els quals poden ser formatius o formadors i van acompanyats dels criteris dels blocs que avaluen el progrés en competència global dels/les alumnes.

Els criteris relacionats amb cada evidència d'aprenentatge estan esmentats en el catàleg de fitxes metodològiques.

Avaluació de les evidències d'aprenentatge

Per valorar les evidències d'aprenentatge generades durant l'execució d'una activitat, primerament, es localitzen els objectes d'avaluació definits en la fitxa metodològica de l'eina, els quals van acompanyats de criteris d'avaluació concrets.

A continuació, es busquen els criteris identificats dins les rúbriques generals de cada bloc i, a partir dels criteris i els seus indicadors d'assoliment, els quals descriuen les accions observables que fan visible el desenvolupament de la CG, es crea una rúbrica d'avaluació ad hoc específica per a cada objecte d'avaluació que contingui els criteris i els indicadors d'assoliment corresponents per així poder avaluar les evidències d'aprenentatge.

Un cop creada la rúbrica específica, el/la docent pot personalitzar els indicadors d'assoliment per evitar que quedin massa generals. D'aquesta manera es pot exemplificar amb detall el que l'alumnat ha de saber fer d'acord amb la temàtica i naturalesa de l'evidència. Això permet traduir els indicadors més genèrics en comportaments específics observables dins d'un context concret.

Així doncs, cada objecte d'avaluació disposarà d'una rúbrica pròpia, vinculada a uns criteris d'avaluació del Toolkit però precisada segons la tasca i els sabers treballats en una aula concreta.

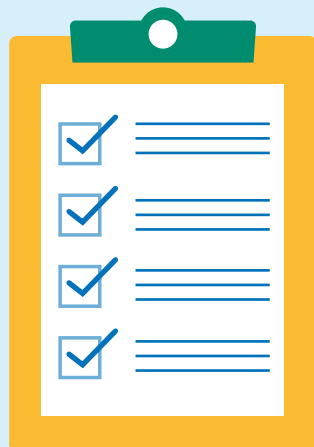
Els instruments del Toolkit

BLOCS D'AVALUACIÓ +

EINES PEGADÒGIQUES +

FITXES METODOLÒGIQUES +

RÚBRIQUES D'AVALUACIÓ +

Grècia, 2024. Professora, Konstantina Kaliou (R), durant un curs de llengua grega per a persones refugiades de l'ONG METAdrasi a Tessalònica.

05

Eslovàquia, 2024. Varvara, de 18 anys, de Kramatorsk, a la regió del Donbàs, a l'est d'Ucraïna, és estudiant de primer curs del grau en Arts de la Dansa a l'Acadèmia d'Arts Escèniques de Bratislava, Eslovàquia, amb una beca DAFI.

©UNHCR / A. Tardy

Guia d'ús del Toolkit en coherència amb el currículum català

El tractament i avaluació de la CG no es configura com una matèria nova sinó que es desplega dins de les matèries existents i pren com a palanca la CC que n'activa el vessant ètic, crític i intercultural de manera transversal per poder avaluar-la.

Operativament, s'integra en la programació ordinària mitjançant situacions d'aprenentatge, projectes i activitats de centre ja habituals, amb l'objectiu de transformar sabers en experiències competencials significatives. Amb aquest enfocament, la CG deixa de ser una intervenció puntual i esdevé una pràctica habitual, rellevant i verificable, que enforteix la coherència curricular i prepara l'alumnat per analitzar, comprendre, dialogar i actuar amb responsabilitat en societats interdependents.

Per poder incloure de manera integral la competència global als centres, el que s'ha buscat és crear un llenguatge d'avaluació comú en clau global i posar-lo a disposició de qualsevol matèria mitjançant criteris, indicadors d'assoliment i rúbriques que s'adaptin al context de cada proposta. La seva funció és transformar el currículum en decisions operatives que, davant del repte plantejat, permetin seleccionar els criteris pertinents segons els objectius i les competències específiques a assolir, vincular-los amb els sabers disciplinaris i el context de la situació d'aprenentatge i crear experiències educatives que generin evidències d'aprenentatge que permetin avaluar-ne l'assoliment.

D'aquesta manera, allò que es programa, allò que es fa i allò que s'avalua pertany al mateix sistema i manté, allora, la flexibilitat necessària per donar resposta a realitats diverses dins l'aula.

El Perú, 2025. Samuel Romero (18) és un refugiat veneçolà que avui dia és estudiant universitari i el president de la Xarxa Juvenil de Tacna, un grup de joves amb el suport de l'ACNUR que ajuden altres refugiats de la ciutat.

©UNHCR / J. Giménez

Les matèries del currículum han estat concebudes amb l'horitzó de l'Agenda 2030, concretament amb l'objectiu 4 i, consegüentment, amb la meta 4.7, fet que crea una afinitat natural entre les competències específiques de cada àrea i la CG.

“El desplegament curricular dels sabers de les matèries és el primer escenari en el qual és oportú incorporar la competència específica sobre la consciència i la comprensió de la interdependència i l'ecodependència, ja que aquests aporten molts elements que faciliten la coherència i la configuració del perfil de sortida de l'alumnat pel que fa a la participació ciutadana activa i transformadora. (Generalitat de Catalunya, Departament d'Educació, Direcció General d'Innovació, Digitalització i Currículum, 2024)

En altres paraules, els sabers i les competències específiques de les matèries dialoguen de manera orgànica amb objectius propis de la CC i la CG com la sostenibilitat, la pau, els drets i responsabilitats humanes, la interconnexió local i global, el respecte a la diversitat cultural, lingüística i funcional; l'alfabetització mediàtica, la cohesió social, etc. (Consell de la Unió Europea, 2018).

Des del punt de vista organitzatiu, el/la docent pot decidir on i quan s'incorporen les eines, amb quina temporalització i amb quin grau d'interdisciplinarietat.

Aquesta coherència permet planificar la docència de la competència global sense sobrecarregar la planificació.

MATÈRIES:

- Llengua aranesa, llengua castellana i llengua catalana
- Biologia i geologia
- Llengua estrangera
- Física i química
- Educació física
- Educació plàstica, visual i audiovisual i l'expressió artística
- Ciències socials: geografia i història
- Educació en valors cívics i ètics
- Música

El Toolkit aprofita aquest punt de partida per generar experiències d'aprenentatge rellevants i avaluables sense desviar-se del nucli disciplinari de cada matèria. **A continuació, s'explicita com queda evidenciada la connexió de cada àrea amb les actituds, valors i coneixements de la CG:**

LLENGUA ARANESA, LLENGUA CASTELLANA I LLENGUA CATALANA

Les matèries de llengües posen el focus en formar parlants plurilingües i interculturals, partint del fet que vivim en una societat plural, plurilingüe i pluricultural. Per aquest motiu, el currículum de llengües promou una ètica de la comunicació fonamentada en el respecte per la diversitat lingüística i cultural, impulsant pràctiques no discriminatòries i treballant activament per combatre prejudicis i estereotips lingüístics.

A més a més, l'ús del llenguatge s'orienta a promoure la igualtat amb perspectiva de gènere, la gestió dialogada de conflictes i una cultura de la pau. Així doncs, l'alumnat es capacita per dur a terme tasques de comunicació en diversos llenguatges i formats tenint en compte la coherència, cohesió i adequació de registre. De la mateixa manera, també esdevé crucial l'alfabetització informacional, la qual exigeix cercar, seleccionar i contrastar informació amb rigor, tot valorant la seva fiabilitat i pertinència per tal d'evitar la manipulació i la desinformació i respectant la propietat intel·lectual.

Aquest enfocament coincideix plenament amb el desenvolupament d'habilitats, actituds i coneixements per avançar en el desenvolupament de la CG. És per aquesta raó que les competències de cada matèria i la global comparteixen l'objectiu comú de formar persones crítiques i ben informades que facin un ús ètic dels llenguatges i manifestin un clar compromís amb el desenvolupament sostenible, els drets humans i la convivència inclusiva.

BIOLOGIA I GEOLOGIA

L'àrea de Biologia i Geologia és un espai clau per al desenvolupament de la competència global, atès que vincula el coneixement científic amb la responsabilitat social i ambiental. De fet, el currículum estableix que aquesta matèria ha de despertar l'actitud crítica, fomentar l'esperit indagador i promoure el compromís amb el desenvolupament sostenible. Això implica la comprensió dels grans reptes globals i la necessitat d'incidir-hi de manera informada i responsable.

Aquesta connexió amb la competència global es materialitza a través de l'anàlisi de fenòmens naturals, la interpretació de dades i la revisió de conclusions a partir de proves empíriques, que suposen un component fonamental per discernir entre informació fiable i pseudociència.

A través d'explorar fenòmens com el canvi climàtic o la pèrdua de biodiversitat, que tenen causes i efectes diferents segons el territori, l'alumnat ha de tenir en compte els factors naturals i els diferents punts de vista dels actors que hi intervenen i les conseqüències ecosocials tant en l'àmbit local com global. Això ajuda a treballar la comprensió i l'empatia cap a les persones afectades tant pels fenòmens naturals com pels problemes derivats de l'impacte humà. La comprensió d'aquests nivells d'interdependència es veu reflectida en la comunicació científica, ja sigui en informes escrits, presentacions orals o de manera audiovisual, ja que l'alumnat treballa la capacitat de transmetre coneixement amb claredat i amb una precisió adequada al tipus de context.

Finalment, la matèria promou la presa de decisions responsables i la realització de projectes amb un impacte comunitari i converteix l'aula en un laboratori de ciutadania global, on ciència i ètica convergeixen per comprendre la interdependència entre sistemes naturals i humans i per actuar davant els reptes ecosocials del segle XXI.

MATEMÀTIQUES

Les Matemàtiques permeten el desenvolupament de la competència global quan es treballen en clau global. La matèria es concep com una eina per a la modelització de situacions reals, la interpretació de dades i la presa de decisions amb criteri. Aquesta visió permet vincular el càlcul i la representació amb la capacitat de llegir el món, qüestionar informació i detectar biaixos en els discursos que utilitzen xifres i gràfics. En aquest àmbit, la CG es fa especialment operativa mitjançant l'anàlisi estadística i probabilística, on l'alumnat aprèn a recollir, organitzar i interpretar dades per extreure conclusions fiables i raonar sobre la seva intencionalitat. Així mateix, l'ús de contextos globals i quotidians com el consum energètic, la distribució de recursos o els patrons climàtics i aporta un sentit social i ètic a les activitats, transformant els nombres en instruments per valorar implicacions i imaginar alternatives.

A més a més, la matèria també reforça la comunicació rigorosa de processos i resultats en formats diversos, juntament amb el treball cooperatiu i la regulació personal. Tot plegat consolida una alfabetització quantitativa ciutadana que capacita l'alumnat per fonamentar decisions i actuar amb consciència crítica i ètica davant reptes complexos articulants l'aprenentatge matemàtic amb la responsabilitat de comprendre i intervenir en el món.

LLENGUA ESTRANGERA

L'àrea de llengua estrangera parteix de la idea que l'alumnat ha de ser capaç de comunicar-se en una societat plurilingüe i pluricultural, assumint que el domini d'altres llengües no és només un recurs instrumental sinó també una eina per a la convivència, la comprensió i la participació ciutadana.

El currículum estableix que l'aprenentatge s'ha d'orientar cap a l'ús ètic, inclusiu i conscient del llenguatge, fomentant el respecte a la diversitat i evitant pràctiques discriminatòries o excloents. De la mateixa manera que en l'àrea de llengües, la competència global es materialitza en la capacitat de cercar, seleccionar i contrastar informació procedent de diferents fonts, valorar-ne la fiabilitat i construir missatges rigorosos. Aquest treball desenvolupa l'alfabetització crítica davant de discursos públics i mediàtics, evitant manipulacions i promovent el respecte a la propietat intel·lectual.

Quan l'alumnat treballa amb textos autèntics com notícies i articles, obres literàries o testimonis reals, no només adquireix vocabulari o conceptes gramaticals, sinó que amplia la seva mirada i aprèn a situar-se en el punt de vista de l'altre. Aquesta experiència directa amb la diversitat cultural i lingüística afavoreix l'empatia cognitiva i la capacitat de repensar els propis valors i entendre'n el context cultural, social i polític.

També cal destacar el paper de la producció oral, escrita i multimodal. En elaborar presentacions, debats o productes digitals amb claredat, cohesió i adaptació a entorns reals i virtuals, l'alumnat aprèn a utilitzar un llenguatge inclusiu, a fer servir estratègies de mediació i a col·laborar en equip per resoldre tasques. A més, quan les tasques tenen un destinatari real, la llengua es converteix en una eina d'acció transformadora amb impacte comunitari i responsabilitat ecosocial.

FÍSICA I QUÍMICA

La matèria de Física i Química permet vincular el coneixement científic i la ciutadania global. El currículum estableix que l'aprenentatge científic no pot reduir-se a l'assimilació de fórmules, sinó que ha de desenvolupar l'actitud indagadora, la capacitat crítica i el compromís amb la sostenibilitat. A partir d'observar fenòmens, experimentar, construir models i comunicar resultats, l'alumnat aprèn a connectar aquests processos amb reptes globals com el canvi climàtic, la transició energètica, l'ús sostenible dels recursos o l'impacte dels productes químics en la salut i el medi ambient.

La CG es desplega de manera natural a través de l'anàlisi crítica de dades, la comparació de fonts i la discriminació d'informació davant de rumors o pseudociència, especialment en temes com l'energia nuclear, el consum de plàstics o la contaminació de l'aire. Quan es treballen aquests tipus de problemes socio-científics, els quals que afecten col·lectius diferents, com ara quan un mateix avenç tecnològic pot representar progrés per a uns i risc per a altres, l'alumnat aprèn a identificar les tensions i la pluralitat de punts de vista i interessos dels actors que hi intervenen, cosa que mostra una visió ecosocialment responsable de les ciències.

Explicar conceptes complexos com les reaccions químiques o els sistemes energètics a públics no especialitzats és un exercici d'alfabetització científica i, alhora, de responsabilitat comunicativa global. La comunicació científica, doncs, també està estretament vinculada amb la CG, atès que requereix expressar processos i conclusions amb claredat, utilitzant llenguatge accessible, representacions visuals i discurs inclou d'acord amb la situació comunicativa.

Finalment, l'acció transformadora es concreta quan l'alumnat proposa alternatives sostenibles i pren decisions informades sobre hàbits de consum, mobilitat o ús energètic per resoldre els reptes globals actuals.

EDUCACIÓ FÍSICA

La matèria d'Educació Física es converteix en un espai on l'alumnat aprèn la relació entre activitat física, salut i societat. El currículum subratlla els hàbits saludables, el benestar personal i col·lectiu, la mobilitat segura i sostenible i la participació en activitats cooperatives i inclusives com a part del desenvolupament de la consciència crítica, el respecte a la diversitat i compromís amb la comunitat de l'alumnat.

En examinar l'impacte dels hàbits físics i alimentaris, pràctiques que poden ser nocives com el sedentarisme, el consum de substàncies o riscos associats a l'exercici sense segure-

tat, l'alumnat aprèn a prendre decisions informades sobre la pròpia salut i contrastar missatges sovint contradictoris de la cultura esportiva de manera crítica i ètica.

La pràctica de jocs i esports d'origens diferents implica entendre que l'esport va més enllà de l'activitat física. Per una banda, cada esport o joc té unes normes, estratègies i valors que poden variar segons contextos. Això fomenta el reconeixement de la pluralitat d'experiències relacionades amb l'esport i la valoració de la igualtat de gènere i la inclusió de totes les persones en ells, diferenciant els punts de vista diversos sobre la inclusió esportiva i les responsabilitats que tenen els diferents actors en la perpetuació de desigualtats en aquest àmbit. Per altra banda, els jocs i esports també desenvolupen habilitats i actituds pel treball en equip, la cooperació i la resolució de conflictes. L'alumnat aprèn a negociar, escoltar i expressar-se amb respecte en situacions de competició, col·laboració i diversitat cultural, cosa que fomenta una convivència transferible més enllà de l'àmbit esportiu.

Finalment, l'acció transformadora es concreta en el compromís amb estils de vida actius i sostenibles, la promoció d'hàbits saludables i la participació en iniciatives que milloren el benestar col·lectiu i que connecten directament amb la idea de ciutadania global.

EDUCACIÓ PLÀSTICA, VISUAL I AUDIOVISUAL I L'EXPRESSIÓ ARTÍSTICA

La matèria d'Educació Visual i Plàstica i Expressió Artística posa l'alumnat en contacte amb pràctiques creatives que són formes d'expressió personal i canals de comunicació social i cultural. La sensibilitat estètica, la comprensió del patrimoni i la capacitat de produir i interpretar missatges visuals i artístics en un món on la imatge i la comunicació multimodal tenen un paper central són habilitats clau per ser competents en CG.

La matèria obre un espai educatiu que permet entendre la complexitat de l'expressió artística a través d'interpretar imatges, missatges audiovisuals i productes artístics per detectar-ne les intencions, els possibles biaixos i els valors implícits en els productes audiovisuals. Tenint en compte que el component crític sempre ha estat vinculat amb l'expressió artística, les obres i creacions ens ajuden a qüestionar estereotips i discursos que influeixen en la percepció del cos, el gènere o les identitats culturals. Mitjançant el contacte amb manifestacions artístiques d'origens i tradicions variades, l'alumnat té l'oportunitat de comprendre la pluralitat de mirades sobre el món i així estimular l'empatia cultural. L'expressió artística es converteix, així doncs, en un vehicle per valorar el patrimoni comú i també per reconèixer i respectar les aportacions de col·lectius i cultures sovint invisibilitzades.

En si, les obres permeten visibilitzar la realitat de manera única, ja que ens transmeten emocions i coneixements sense l'ús de les paraules. Tanmateix, per poder explicar la inten-

cionalitat d'una obra i el seu context sociohistòric, l'alumnat necessita comunicar els seus punts de vista tenint en compte que no tothom percep una imatge o obra de la mateixa manera. A més a més, a través de l'expressió artística, l'alumnat pot crear composicions que transmetin missatges crítics sobre les societats actuals i que actuen com a eina per incidir en el món a través de l'expressió creativa.

TECNOLOGIA I DIGITALITZACIÓ

La matèria Tecnologia i Digitalització exposa l'alumnat als reptes reals de la societat tecnocientífica actual i el convida a identificar, comprendre, dissenyar i avaluar solucions amb criteri crític i ètic. El currículum se centra tant en el procés de disseny i desenvolupament de projectes tecnològics partint de la detecció de necessitats fins a la ideació, el prototipat, la verificació i la millora, com en la comprensió dels impactes socials i ambientals de la tecnologia. Això inclou l'ús responsable i segur dels entorns digitals, posant èmfasi en la gestió de la informació, la privacitat, la propietat intel·lectual, la seguretat i el benestar digital.

L'alumnat aprèn a contrastar informació i a identificar biaixos, manipulacions o dependències, com l'obsolescència programada, la desinformació, la bretxa d'accés o la petjada ecològica de la infraestructura digital. Aquest pensament crític es treballa amb dades i criteris, fent visibles les interdependències entre decisions tècniques, sostenibilitat i equitat. Per tal d'entendre aquestes interdependències, és crucial comprendre les perspectives diverses sobre una mateixa situació, incloent-hi usuaris amb necessitats diferents, contextos culturals i territorials diversos, condicions d'accessibilitat, o implicacions ètiques i legals d'un disseny. Altrament, també cal tenir en compte aquests contextos a l'hora de presentar processos i prototips mitjançant informació clara i inclusiva, explicacions comprensibles per a públics no especialitzats, i l'adaptació del registre segons l'audiència.

Finalment, l'àrea facilita la transició de l'anàlisi a l'acció. Un cop avaluats els projectes, l'alumnat elabora propostes de millora per optimitzar l'eficiència, els recursos o l'accessibilitat digital. A continuació, planifica, implementa i avalua aquestes millores en contextos propers com el centre educatiu, l'entorn comunitari o les xarxes digitals, convertint així el coneixement tècnic en un compromís social i ambiental actiu.

CIÈNCIES SOCIALS: GEOGRAFIA I HISTÒRIA

La matèria de Geografia i Història té una connexió directa amb la CG, ja que aborda de manera explícita la comprensió del món a partir de l'anàlisi de fenòmens socials, econòmics, polítics i culturals els quals no poden ser entesos sense

vincular l'escala local amb la global ni sense reconèixer la pluralitat de perspectives que els expliquen.

Quan l'alumnat analitza fonts històriques i geogràfiques, identifica interessos i biaixos, compara discursos i construeix interpretacions fonamentades, desenvolupa habilitats per entendre els processos històrics i els reptes contemporanis, des de les migracions fins a les crisis ambientals. D'aquesta manera, aprenen a discernir entre informació rigorosa i la manipulació, contribuint a l'alfabetització mediàtica. A través de l'estudi de les civilitzacions, els sistemes polítics, les cultures i les religions, els conflictes socials i territorials, els quals es poden abordar amb testimonis, dades i fonts de procedències múltiples, es capacita a l'alumnat per reconèixer la diversitat de visions sobre un mateix tema, a revisar estereotips i biaixos en la manera que té cadascú d'entendre el món i permet desenvolupar empatia històrica i ecosocial.

De manera complementària, per comprendre i explicar processos històrics i fenòmens geogràfics actuals, l'alumnat ha d'utilitzar diversos mètodes de comunicació, que poden ser en format oral, escrit, visual o digital i adaptar el llenguatge verbal i no verbal a cada situació, ajustant el registre, la terminologia i els suports visuals o plurilingües segons el públic i el context. Això millora la claredat i la inclusió del discurs i consolida un diàleg respectuós i empàtic, atent a la diversitat de perspectives i a la comprensió contextual dels fets.

Altrament, l'acció transformadora es concreta a l'hora d'explorar alternatives per a una ciutadania activa i compromesa amb els valors democràtics i la justícia social.

EDUCACIÓ EN VALORS CÍVICS I ÈTICS

La matèria d'Educació en Valors Cívics i Ètics és probablement la matèria que connecta de manera més directa amb la CG, ja que el seu objectiu central és formar ciutadania crítica, responsable i compromesa amb la convivència democràtica i la dignitat humana. El currículum proposa treballar conceptes i pràctiques vinculades als drets humans, la justícia social, la cultura de pau o la sostenibilitat i la igualtat, tots ells pilars de la CG.

A partir de l'estudi de dilemes ètics, qüestions de justícia i problemàtiques globals com la pobresa, la discriminació o la crisi climàtica es fomenta la capacitat de contrastar valors, identificar biaixos i argumentar posicions de manera fonamentada. Aquesta anàlisi dona peu al reconeixement de perspectives diverses a partir del treball d'habilitats per comprendre i respectar punts de vista diferents del propi i per desenvolupar empatia cap a persones i col·lectius que viuen situacions de vulnerabilitat.

El currículum insisteix en la resolució pacífica de conflictes i en la pràctica de la deliberació democràtica. Aquestes habilitats enforteixen la participació responsable en societats plurals, cosa que activa el factor intercultural en situacions

comunicatives diverses que requereixen adaptar el registre, utilitzar un llenguatge respectuós i activar la capacitat de mediació.

Finalment, l'acció transformadora es concreta en projectes de participació i compromís cívic a través de campanyes de sensibilització, d'iniciatives de voluntariat o de propostes de millora de l'entorn. Així doncs, l'alumnat és convidat a actuar sobre els reptes detectats, a partir d'assumir responsabilitats i desenvolupar competències per a la intervenció social i la presa de decisions ètiques.

MÚSICA

La matèria de Música té com a propòsit desenvolupar la sensibilitat artística i la capacitat d'expressió i actua com a via per comprendre el món des d'una mirada global i plural. El currículum posa èmfasi en l'experiència estètica compartida, la creació col·lectiva i el reconeixement de la música com a part d'un patrimoni cultural i interconnectat, aspectes que estan estretament lligats a la CG.

En aquesta àrea, l'anàlisi crítica es fomenta en l'estudi d'obres musicals en el seu context històric, social i cultural, tenint en compte tant el seu contingut com les funcions socials. Aquest exercici permet entendre la música no només com a art, sinó també com a discurs que pot transmetre idees, emocions i valors i que pot ser utilitzat de manera transformadora o manipuladora. Aquesta anàlisi facilita el reconeixement de perspectives diverses que emergeixen a partir de l'estudi i l'escolta activa de música pertanyent a diferents cultures i èpoques. En aquest procés, l'alumnat aprèn a valorar la diversitat, a trencar prejudicis i a establir connexions entre identitats culturals, generacions i comunitats. La música es converteix en un espai privilegiat de diàleg intercultural on el respecte i l'empatia s'exerciten de manera pràctica.

A més a més, la dimensió comunicativa de la CG es fa tangible en les activitats interpretatives i creatives, que permeten identificar i ajustar el registre i la terminologia emprada a l'hora de compartir missatges de rellevància sociocultural a través de la música. Aquest exercici suposa una acció transformadora, ja que quan la música es vincula a projectes de compromís social a través de composicions per a campanyes solidàries, concerts de sensibilització o en la creació de peces que aborden problemàtiques globals, l'art es converteix en instrument de canvi i l'alumnat aprèn que la seva creativitat pot tenir un impacte positiu en la comunitat.

Eslovàquia, 2024. Olha, de 18 anys, d'Izmail, al sud d'Ucraïna, és estudiant de primer curs del grau en Matemàtiques Empresarials a la Facultat de Matemàtiques, Física i Informàtica de la Universitat Comenius de Bratislava, Eslovàquia, amb una beca DAFI.

©UNHCR / A. Tardy

Les SdA constitueixen l'eix metodològic del currículum competencial actual i representen una oportunitat real per connectar el que passa a l'aula amb els desafiaments i contextos del món real. Dissenyar una SdA no és simplement crear una seqüència d'activitats, sinó estructurar una experiència significativa i contextualitzada que posi l'alumnat al centre del seu propi aprenentatge.

El disseny d'una SdA s'articula al voltant d'un context i d'un repte, del treball de competències específiques d'àrea i de les competències transversals, dels objectius i els criteris d'avaluació dels aprenentatges i dels sabers de cada àrea de coneixement del currículum. A continuació, es mostren aquests elements organitzats per respondre a les demandes curriculars per a l'ESO.

Un context d'una SdA és adequat quan és pertinent curricularment, ja que activa sabers reals, és significatiu per al grup i és viable en temps, recursos i abast.

Descripció de la SdA: selecció del context i repte

El context d'una SdA no és un tema genèric, sinó una realitat pròxima per l'alumnat que dona sentit a l'aprenentatge.

Aquests contextos actuen com a motors del procés d'ensenyament-aprenentatge perquè connecten directament amb els reptes del món actual i interpel·len l'alumnat a pensar, sentir i actuar de manera crítica, empàtica i compromesa.

A continuació es presenta una llista de temàtiques que proporcionen contextos variats per al tractament de la CG.

Aquesta llista amplia les aportacions de *A Cross-Curricular Framework for Global Development Education in the Context of Education for Sustainable Development (Standing Conference of the Ministers of Education and Cultural Affairs of the Länder in the Federal Republic of Germany & Federal Ministry for Economic Cooperation and Development, 2007)* d'Alemanya:

Llista de temàtiques pel tractament de la CG:

Alimentació i agricultura: Seguretat alimentària, agricultura sostenible, nutrició global, drets sobre la terra, sobirania alimentària.

Canvis ambientals globals: Canvi climàtic, justícia ecològica, biodiversitat, migració ambiental, responsabilitat ecològica global.

Comerç global: producció, intercanvi i consum: Comerç just, consum ètic, desigualtats econòmiques globals.

Cooperació al desenvolupament i institucions: Solidaritat global, eficàcia de l'ajuda, rendició de comptes institucional, neocolonialisme, desenvolupament global inclusiu.

Diversitat de valors, cultures i condicions de vida: Pluralisme cultural, diàleg intercultural, apropiació cultural, igualtat de gènere, diversitat sexual, inclusió de les persones amb discapacitat, lluita contra el racisme, la LGTBI-fòbia i el capacitisme.

Educació: Equitat educativa, educació inclusiva, alfabetització mediàtica, pensament crític, lluita contra la desinformació i els discursos d'odi.

Estructures i dinàmiques demogràfiques: Dinàmiques poblacionals, societats envellides, drets reproductius, bombes demogràfiques juvenils, transicions demogràfiques.

Globalització de l'economia i el treball: Justícia econòmica, drets laborals, discriminació en l'àmbit laboral, condicions laborals dignes, desigualtats globals.

Globalització dels principis religiosos i ètics: Fonamentalisme ideològic, extremisme, radicalització.

Governança global - Ordre mundial: Dret internacional, institucions globals, cooperació multilateral, dinàmiques geopolítiques, ciutadania global.

Història de la globalització: del colonialisme al "poble global": Colonialisme, imperialisme, justícia postcolonial, reparacions, responsabilitat històrica, impactes colonials sistèmics.

Migració i integració: Migració forçada, drets de les persones refugiades, polítiques d'integració, lluita contra la xenofòbia i el racisme, comunitats inclusives, interseccionalitat (impactes de classe, gènere, raça, ètnia, discapacitat).

Mobilitat, desenvolupament urbà i transports: Desigualtats urbanes, urbanització sostenible, transport inclusiu.

Oportunitats i riscos del progrés tecnològic: Bretxa digital, ètica de la intel·ligència artificial, vigilància, discriminació tecnològica, drets digitals.

Pau i conflicte: Construcció de la pau, resolució de conflictes, guerra, terrorisme, extremisme ideològic, radicalització, anàlisi interseccional dels conflictes.

Pobresa i seguretat social: Desigualtat global, sistemes de benestar, interseccionalitat (impactes de classe, gènere, raça, ètnia, discapacitat).

Poder polític, democràcia i drets humans: Participació democràtica, autoritarisme, activisme pels drets humans, educació cívica, corrupció, moviments socials.

Protecció i ús dels recursos naturals i producció d'energia: Sostenibilitat, energies renovables, extracció de recursos, justícia climàtica.

Salut i malaltia: Equitat en salut global, pandèmies, accessibilitat, drets de les persones amb discapacitat, salut mental, vacunes.

Temps lliure globalitzat: Intercanvi cultural global, impactes del turisme, oci digital.

La transformació dels elements curriculars i les necessitats educatives de l'alumnat en un repte educatiu és el pas que converteix la planificació en una experiència amb significat per a l'alumnat. Un repte és una necessitat d'aprenentatge situada que interpel·la el grup i permet mobilitzar sabers, desplegar competències i generar evidències observables del procés d'aprenentatge. Perquè sigui viable, el repte ha de complir criteris d'autenticitat, rellevància social o cultural, connexió amb l'entorn proper, viabilitat temporal i material, i claredat avaluativa.

La SdA és l'espai on aquest repte pren forma, perquè articula un fil conductor, una progressió cognitiva i una organització del treball que dona lloc a activitats inicials, de desenvolupament, d'estructuració i d'aplicació en què cada pas queda travessat per decisions d'avaluació formativa, formadora o qualificadora.

Selecció de les matèries implicades en la SdA i les competències específiques

En aquest pas, s'identifiquen les competències específiques de la matèria o de les matèries implicades que es posaran en joc en relació amb el desenvolupament del repte.

No cal esgotar totes les competències d'una matèria, ja que és preferible prioritzar-ne poques i treballar-les a fons.

A més a més, en propostes interdisciplinàries, convé precisar què aporta cada matèria i com es coordina l'observació del progrés.

Tractament de les competències transversals

El context i el repte s'han de llegir també en clau de competències transversals. La CC actua com a eix articulador i assegura el sentit ètic i democràtic de la SdA (drets, diversitat, participació i sostenibilitat), en coherència amb l'ODS 4.7 i amb les dimensions de competència global. La competència emprenedora hi afegeix iniciativa i creació de valor públic; la personal, social i d'aprendre a estructurar l'autoregulació i el treball cooperatiu i la competència digital garanteix l'alfabetització informacional i mediàtica.

Selecció dels sabers

Els sabers de les matèries són la concreció dels coneixements que l'alumnat ha d'adquirir al llarg de l'etapa, i constitueixen el nucli temàtic del que es pretén desenvolupar en cada SdA. L'elecció d'aquests sabers, per tant, és una decisió pedagògica que determina tant els objectius d'aprenentatge com la forma que adoptarà el procés d'avaluació.

Els vectors en la situació d'aprenentatge

Els vectors del currículum són els grans eixos transversals que orienten l'aprenentatge competencial i asseguren que l'educació respongui als reptes socials, ètics i globals del segle XXI. No són continguts nous, sinó perspectives que han d'estar presents en totes les situacions d'aprenentatge. Entre aquests vectors hi trobem el benestar personal i col·lectiu, la sostenibilitat, el pensament crític i creatiu, la perspectiva de gènere, l'educació digital i mediàtica i la ciutadania democràtica.

Quan es planifica una Situació d'Aprenentatge, els vectors no s'afegeixen al final, sinó que donen sentit a tot el procés: s'integren des del disseny del repte inicial, amb la seva relació amb la justícia global o el benestar col·lectiu, per exemple; es fan visibles en les activitats proposades que fomenten la cooperació, la reflexió crítica o la sostenibilitat i s'incorporen també en l'avaluació a partir de l'observació de l'aplicació d'aquests valors per part de l'alumnat en les seves accions i decisions.

Treballar amb vectors vol dir ensenyar des d'una mirada ètica, crítica i transformadora que connecta els aprenentatges amb la vida i forma ciutadania global capaç de comprendre i actuar davant els desafiaments del món actual.

Redacció d'objectius i criteris d'avaluació

Els objectius d'aprenentatge de la seqüència es formulen en coherència amb les competències i els sabers que es posaran en joc en la SdA. Aquests objectius han d'estar redactats amb verbs d'acció, explicitar les condicions d'execució, el grau d'autonomia esperat i delimitar l'abast temporal de la tasca per donar direcció a les activitats.

Per tal d'operativitzar els criteris d'avaluació del Toolkit en una SdA cal seleccionar aquells criteris que donen sentit al repte plantejat i que evidencien l'assoliment dels objectius d'aprenentatge i el treball de les competències específiques tant de la matèria com de les competències transversals.

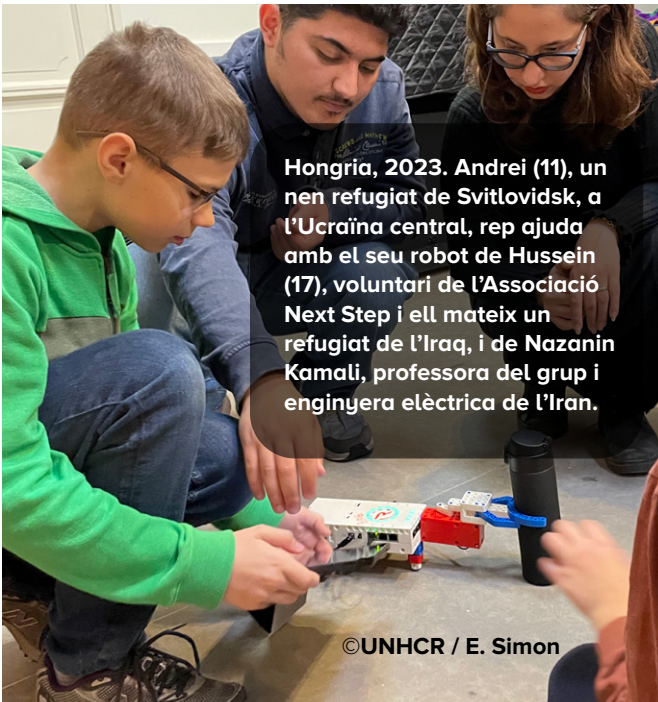

Els objectius marquen fites que es poden aconseguir mitjançant el compliment dels criteris d'avaluació. Així doncs, els criteris del Toolkit es poden utilitzar com a guia per elaborar objectius d'aprenentatge en clau global.

Un cop seleccionats els criteris d'avaluació que més s'adeqüen a la SdA plantejada, cal contextualitzar-los per tal que esdevinguin observables en tasques reals. La clau és preservar el verb d'acció del criteri i incorporar-hi els sabers de l'àrea i el context de l'acció. Aleshores, s'explicita el "sobre què" i "on" es pot veure. Aquests ajustos fan més avaluable el criteri en la SdA i no trenquen la coherència global del Toolkit d'avaluació.

Podem adaptar els criteris segons els sabers que volem treballar per exemplificar què ha de dur a terme l'alumnat i sobre quina qüestió.

Hongria, 2023. Andrei (11), un nen refugiad de Svitlovidsk, a l'Ucraïna central, rep ajuda amb el seu robot de Hussein (17), voluntari de l'Associació Next Step i ell mateix un refugiad de l'Iraq, i de Nazanin Kamali, professora del grup i enginyera elèctrica de l'Iran.

©UNHCR / E. Simon

Grècia, 2023. Refugiats i sol·licitants d'asil assisteixen a una classe de grec, impartida per l'ACNUR i l'ONG sòcia METAdrasi, al Centre d'Accés Controlat i Tancat de l'illa de Lesbos.

©UNHCR / S. Baltagiannis

A continuació, es presenten exemples pràctics de com adaptar els criteris d'avaluació:

EXEMPLE BLOC 1

Anàlisi crítica local - global

El criteri B1.1, que demana recollir, seleccionar i sintetitzar informació rellevant sobre qüestions globals i locals de manera crítica, ètica i estructurada, pot concretar-se en una recerca sobre els impactes del canvi climàtic en Biologia, en l'anàlisi de fonts sobre un conflicte històric en Ciències Socials o en l'estudi de dades estadístiques en Matemàtiques.

- ✓ "Recollir, seleccionar i sintetitzar informació rellevant sobre els fonaments del sistema capitalista i la seva relació amb el colonialisme i l'imperialisme de manera crítica, ètica i estructurada en un document compartit" **(Ciències Socials)**
- ✓ "Recollir, seleccionar i sintetitzar informació rellevant de taules i gràfics estadístics de variables qualitatives, quantitatives discretes i quantitatives contínues de manera crítica, ètica i estructurada sobre les migracions forçades a Catalunya". **(Matemàtiques)**
- ✓ "Recollir, seleccionar i sintetitzar informació rellevant sobre els impactes del canvi climàtic als camps de pomes de Lleida de manera crítica, ètica i estructurada en el seu diari de treball". **(Biologia i Geologia)**

El BLOC 1 de la CG facilita la inclusió dels sabers gairebé de manera natural a l'hora de la seva adaptació.

EXEMPLE BLOC 2

Introspecció i perspectives diverses

El criteri **B2.2, Comprendre i escoltar activament, amb empatia i respecte, mostrant interès pel significat que les persones donen a la seva experiència i a la seva manera de percebre el món**, pot treballar-se en una comprensió oral de llengua, en una activitat de música o en un joc cooperatiu a l'educació física.

- ✓ Comprendre i escoltar activament, amb empatia i respecte, els testimonis de les persones refugiades ucraïneses a Catalunya mostrant interès pel significat que donen a la seva experiència sobre com han viscut el conflicte en la seva regió” (**Llengua Catalana**)

EXEMPLE BLOC 3

Comunicació en contextos diversos

El criteri **B3.2, que demana identificar i utilitzar el llenguatge inclusiu de manera clara i respectuosa, evitant expressions discriminatòries o estigmatitzadores**, encaixa perfectament tant en la matèria de Llengua Estrangera com en la de Tecnologia i Digitalització.

- ✓ “Identificar i utilitzar el llenguatge inclusiu en la realització d'intercanvis comunicatius a través de diferents mitjans de manera clara i respectuosa evitant expressions discriminatòries o estigmatitzadores” (**Llengua Estrangera**)
- ✓ “Identificar i utilitzar el llenguatge inclusiu en la difusió de documentació tècnica i informació multimèdia relativa d'un projecte de manera clara i respectuosa, evitant expressions discriminatòries o estigmatitzadores” (**Tecnologia i Digitalització**)

EXEMPLE BLOC 4

Accions transformadores

El criteri **B4.3, que demana formular i planificar propostes d'acció contextualitzades i creatives que responguin a les necessitats de la comunitat i contribueixin a la justícia global** pot ser desenvolupat tant en un projecte sobre la Música com a vehicle per comprendre realitats diverses en la planificació d'una proposta d'acció ambiental a Física i Química.

- ✓ “Formular i planificar propostes d'acció sobre les diferents formes d'energia i les seves aplicacions a partir de les seves propietats i del principi de conservació contextualitzades i creatives que responguin a les necessitats de la comunitat i contribueixin a la justícia global” (**Física i Química**)
- ✓ “Formular i planificar propostes d'acció sobre les característiques estilístiques i socials dels principals gèneres del repertori més rellevant del patrimoni cultural i musical contextualitzades i creatives que responguin a les necessitats de la comunitat i contribueixin a la justícia global” (**Música**)

Aquests exemples mostren que el Toolkit funciona com una estructura comuna de referència, que ofereix al professorat un llenguatge compartit i uns criteris d'avaluació transferibles, sense imposar un contingut únic ni restringir la seva aplicació a determinats àmbits. Això permet que cada docent, dins de la seva especialitat, pugui adaptar els criteris i descriptors a les activitats i seqüències d'aprenentatge que dissenyi, assegurant alhora la coherència amb el marc global.

Resultats d'aprenentatge: la rúbrica d'avaluació de la SdA i els seus indicadors d'assoliment

Un cop seleccionats els criteris d'avaluació, el professorat explora les rúbriques de cada Bloc d'Avaluació (B1 - B4) i troba, per cada criteri seleccionat, els seus indicadors d'assoliment.

Un cop identificats els criteris pertinents dins les rúbriques, el/la docent posa en conjunt els criteris dels diferents blocs acompanyats dels seus indicadors en una única rúbrica, creant així, una Rúbrica d'Avaluació de la SdA que mostra els resultats d'aprenentatge i l'avenç progressiu en competència global de l'alumnat dins la SdA planificada.

Per veure com es crea una rúbrica específica, consulteu l'exemple que us proposem a la Situació d'Aprenentatge d'aquesta guia.

A més, caldrà que cerqui els recursos pertinents (fonts d'informació, narracions, o testimonis) per assegurar una experiència d'aprenentatge significativa per a l'alumnat.

Per tal d'evitar la vaguetat en els indicadors d'assoliment, l'acció docent se centra en concretar amb exemples precisos allò que l'alumnat ha de fer tenint en compte la matèria i la naturalesa de la tasca a avaluar.

Aquest procés pot repetir-se per buscar les eines del Toolkit pertinents per a cada tipologia d'activitat del cicle d'aprenentatge fins a configurar el conjunt d'activitats que integren tota la Situació d'Aprenentatge per assegurar-ne la coherència metodològica i el tractament i avaluació de la competència global.

D'aquesta manera, els indicadors genèrics es transformen en conductes específiques i observables dins d'una situació concreta.

L'avaluació de les evidències d'aprenentatge: els objectes d'avaluació formativa

Selecció d'eines i creació d'activitats per a la SdA

Per dissenyar activitats per una SdA a partir dels instruments del Toolkit, el professorat pot seguir un procés flexible i adaptable que li permet seleccionar, combinar i ajustar les eines segons els objectius d'aprenentatge, el context, el repte i les necessitats del seu alumnat.

Per valorar les evidències d'aprenentatge generades durant l'execució d'una activitat creada amb eines del Toolkit, s'identifiquen, en primer lloc, els objectes d'avaluació definits en la fitxa metodològica de l'eina, cadascun dels quals està associat a uns criteris d'avaluació específics.

ACCEDEIX A LA PROPOSTA DE DISSENY D'UNA SdA VINCULADA A LES RUTES MIGRATÒRIES A PARTIR DELS INSTRUMENTS DEL TOOLKIT:

SITUACIÓ D'APRENENTATGE

Per fer-ho, es recomana consultar el [Catàleg de Fitxes Metodològiques del Toolkit](#) on s'ofereix una visió general del funcionament i potencial de cada eina segons la metodologia de l'activitat, les matèries on pot aplicar-se amb més facilitat, la temporització orientativa segons si es tracta d'una activitat CLICS o RICS, els blocs i dimensions de la CG que s'hi treballen, la correspondència amb les competències ciutadanes del currículum i les evidències d'aprenentatge que genera.

A continuació, a partir de la Rúbrica d'Avaluació de la SdA, creada per definir els criteris d'avaluació generals de la SdA, es seleccionen, d'entre els exposats en la fitxa metodològica de l'eina, els criteris d'avaluació i els indicadors d'assoliment compartits i es construeix una rúbrica d'avaluació ad hoc per a cada objecte d'avaluació formativa. Així doncs, aquesta rúbrica integra els criteris i indicadors corresponents de cada bloc d'acord amb la Rúbrica d'Avaluació de la SdA per tal de poder avaluar amb precisió l'evidència d'aprenentatge recollida d'acord amb la planificació de la SdA.

Quan el/la docent troba una eina que s'ajusta al repte, als objectius i a la temàtica de la seva SdA, pot explorar-ne més sobre la seva aplicació consultant el [Catàleg d'Eines Pedagògiques del Toolkit](#), on es presenta, pas a pas, el desenvolupament de cada eina i es contextualitza mitjançant orientacions sobre els agrupaments, la durada, els materials i les dinàmiques d'aula que suggereix. Així mateix, el professorat pot adaptar l'eina al context de la SdA ajustant-ne el llenguatge, els exemples plantejats i, si s'escau, redefinint els propis passos.

Un cop creada la rúbrica específica per a l'objecte d'avaluació formativa, el professorat pot personalitzar els indicadors d'assoliment per evitar formulacions massa generals i concretar-los segons el què proposa l'eina. Això permet adaptar-los a la temàtica i a la naturalesa concreta de l'activitat, fent explícit què ha de saber fer l'alumnat i com es manifesta aquest aprenentatge dins del context d'aula.

Per veure com es crea una rúbrica específica, vegeu la pàgina 40 de l'exemple que us proposem de [Situació d'Aprenentatge](#).

D'aquesta manera, cada objecte d'avaluació formativa disposa d'una rúbrica pròpia, vinculada als criteris dels Blocs del Toolkit però ajustada als sabers, competències i objectius d'aprenentatge treballats, fet que garanteix una avaluació més rellevant, contextualitzada i l'observació precisa del desenvolupament de la competència global.

06

Catàleg de **FITXES** **METODOLÒGIQUES**

TOOLKIT D'AVALUACIÓ DE LA COMPETÈNCIA GLOBAL

Cada fitxa metodològica explica la metodologia d'una eina pedagògica.

Les fitxes es presenten agrupades segons el bloc d'avaluació més rellevant.

Es pot clicar el botó situat a la part superior de cada fitxa per accedir a l'eina corresponent.

A la part inferior, es troba un botó que permet consultar les rúbriques d'avaluació.

[VEURE SECCIÓ FITXES](#)

DESCRIPCIÓ I METODOLOGIA:

Inspirada en el model de debat crític proposat per Cano Ortiz et al. (2016), l'eina promou el pensament crític, la comunicació intercultural i la capacitat d'anàlisi sistèmica a partir d'un debat estructurat sobre una qüestió global o local rellevant. El procés comença amb una introducció que contextualitza el tema mitjançant un estímul (imatge, text, poema, cançó, etc.) i una pregunta oberta per activar la reflexió. L'alumnat es distribueix en tres rols: Grup Proposant (GP), que defensa una posició; Grup Oponent (GO), que elabora contraarguments; i Grup Avaluador (GA), que contextualitza el debat, defineix conceptes clau i posteriorment avalua la qualitat de les intervencions. Els grups preparen els seus arguments mitjançant recerca crítica i la creació d'un dossier individual on recullen fonts, dades i arguments. Durant el debat, els participants alternen torns per presentar arguments, refutar-los i respondre preguntes, seguint normes de respecte i claredat comunicativa. Finalment, el GA aplica una rúbrica de coavaluació que valora aspectes com la fonamentació dels arguments, l'escolta activa, la revisió de punts de vista, l'ús de llenguatge inclusiu i la gestió democràtica del desacord. Aquesta eina converteix el conflicte d'idees en una oportunitat d'aprenentatge compartit i de comprensió profunda de la complexitat global.

MATÈRIES MÉS VINCULADES PER A LA SEVA APLICACIÓ:

- Català, Castellà i Aranès
- Biologia i Geologia
- Matemàtiques
- Llengua estrangera
- Física i Química
- Educació física

- Educació Plàstica, Visual i Audiovisual / Expressió Artística
- Tecnologia i Digitalització
- Ciències Socials: Geografia i Història
- Educació En Valors Cívics i Ètics
- Expressió Artística: Música

TIPUS D'EINA SEGONS LA TEMPORITZACIÓ:

CLICS (1 SESSIÓ O MENYS)

RICS (2 SESSIÓNS O MÉS)

✗

✓

EINA D'APRENENTATGE ADEQUADA PER A:

ACTIVITATS INICIALS

ACTIVITATS DE DESENVOLUPAMENT

ACTIVITATS D'ESTRUCTURACIÓ

ACTIVITATS D'APLICACIÓ

✗

✓

✓

✗

COMPETÈNCIA CIUTADANA QUE TREBALLA:

CC1

CC2

CC3

CC4

✓

✓

✓

✓

BLOCS DE LA COMPETÈNCIA GLOBAL QUE TREBALLA:

BLOC 1

BLOC 2

BLOC 3

BLOC 4

ANÀLISI CRÍTICA LOCAL - GLOBAL

INTROSPECCIÓ I PERSPECTIVES DIVERSES

COMUNICACIÓ EN CONTEXTOS DIVERSOS

ACCIONS TRANSFORMADORES

✓

✓

✓

✗

OBJECTES D'AVALUACIÓ FORMATIVA

CRITERIS D'AVALUACIÓ

Dossier de preparació Individual (GP, GO, GA)

B1.1, B1.3, B1.4, B1.5, B1.6

Debat: Presentació del context del tema (GA)

B1.4, B1.5, B1.6, B3.1, B3.2, B3.4, B3.5, B3.6

Intervencions espontànies

B1.4, B1.5, B1.6, B2.1, B2.2, B2.3, B3.1, B3.2, B3.4, B3.5, B3.6

OBJECTES D'AVALUACIÓ FORMADORA

CRITERIS D'AVALUACIÓ

Rúbrica Coavaluació

B1.6, B2.2, B2.6, B3.1, B3.2, B3.4, B3.6

DESCRIPCIÓ I METODOLOGIA:

Inspirada en la "Short Critical Analysis of a Journal Article" de l'Escola Elemental i Superior Antolina Vélez (Acevedo, 2023), l'eina guia l'alumnat en l'anàlisi crítica i reflexiva d'una font d'informació per fomentar la seva capacitat d'interpretar, contrastar i valorar discursos sobre qüestions globals o locals. L'activitat s'estructura en tres fases: en primer lloc, l'alumnat selecciona una font rellevant relacionada amb un tema i n'explica la tria. En segon lloc, realitza un resum crític del contingut, identificant-ne el tema principal, l'argument de l'autor, el punt de vista, les evidències i les conclusions. En tercer lloc, formula una opinió personal raonada, posicionant-se de manera ètica i crítica davant la informació analitzada. Per últim, l'eina culmina amb una posada en comú per contrastar punts de vista. Mitjançant aquesta eina, l'alumnat aprèn a reconèixer la fiabilitat i la intencionalitat de les fonts, a identificar possibles biaixos i a construir opinions fonamentades, desenvolupant així el pensament crític, la competència informacional i l'autonomia intel·lectual.

MATÈRIES MÉS VINCULADES PER A LA SEVA APLICACIÓ:

- Català, Castellà i Aranès
- Biologia i Geologia
- Matemàtiques
- Llengua estrangera
- Física i Química
- Educació física

- Educació Plàstica, Visual i Audiovisual / Expressió Artística
- Tecnologia i Digitalització
- Ciències Socials: Geografia i Història
- Educació En Valors Cívics i Ètics
- Expressió Artística: Música

TIPUS D'EINA SEGONS LA TEMPORITZACIÓ:

CLICS (1 SESSIÓ O MENYS)

RICS (2 SESSIÓNS O MÉS)

EINA D'APRENENTATGE ADEQUADA PER A:

ACTIVITATS INICIALS

ACTIVITATS DE DESENVOLUPAMENT

ACTIVITATS D'ESTRUCTURACIÓ

ACTIVITATS D'APLICACIÓ

COMPETÈNCIA CIUTADANA QUE TREBALLA:

CC1

CC2

CC3

CC4

BLOCS DE LA COMPETÈNCIA GLOBAL QUE TREBALLA:

BLOC 1

BLOC 2

BLOC 3

BLOC 4

ANÀLISI CRÍTICA LOCAL - GLOBAL

INTROSPECCIÓ I PERSPECTIVES DIVERSES

COMUNICACIÓ EN CONTEXTOS DIVERSOS

ACCIONS TRANSFORMADORES

OBJECTES D'AVALUACIÓ FORMATIVA

CRITERIS D'AVALUACIÓ

Fitxa d'anàlisi

B1.1, B1.3, B1.4, B1.6, B2.4, B2.5, B3.2

DESCRIPCIÓ I METODOLOGIA:

L'eina, inspirada en el recurs "Exemple de fitxa de la informació recollida" de la *Guia del portafolis de lectura: Educació primària* (Generalitat de Catalunya, Departament d'Ensenyament, Subdirecció General de Llengua i Plurilingüisme, Servei d'Immersion i Acolliment Lingüístics, [GDC,PSGLP, etc.], 2017), és un instrument de registre que s'utilitza per documentar les fonts digitals o textuais consultades durant un procés de recerca a través d'una aproximació conscient a la informació. L'eina promou una actitud investigadora rigorosa mitjançant tres fases integrades: la cerca d'informació, la categorització de les dades clau en un taulell de registre (autoria, data d'actualització, fragments seleccionats, etc.) i la validació de les fonts en una graella bàsica de validació que inclou preguntes orientatives sobre la claredat i fiabilitat de l'autoria. A través d'aquesta metodologia, l'alumnat aprèn a seleccionar informació rellevant, identificar biaixos, omissions o interessos ideològics, i validar la fiabilitat dels continguts, evitant-ne així el consum sense visió crítica.

MATÈRIES MÉS VINCULADES PER A LA SEVA APLICACIÓ:

☒ Català, Castellà i Aranès	☐ Educació Plàstica, Visual i Audiovisual / Expressió Artística
☐ Biologia i Geologia	☒ Tecnologia i Digitalització
☒ Matemàtiques	☐ Ciències Socials: Geografia i Història
☐ Llengua estrangera	☐ Educació En Valors Cívics i Ètics
☒ Física i Química	☐ Expressió Artística: Música
☐ Educació Física	

TIPUS D'EINA SEGONS LA TEMPORITZACIÓ:

CLICS (1 SESSIÓ O MENYS)

RICS (2 SESSIONS O MÉS)

EINA D'APRENENTATGE ADEQUADA PER A:

ACTIVITATS INICIALS

ACTIVITATS DE DESENVOLUPAMENT

ACTIVITATS D'ESTRUCTURACIÓ

ACTIVITATS D'APLICACIÓ

COMPETÈNCIA CIUTADANA QUE TREBALLA:

CC1

CC2

CC3

CC4

BLOCS DE LA COMPETÈNCIA GLOBAL QUE TREBALLA:

BLOC 1
ANÀLISI CRÍTICA LOCAL - GLOBALBLOC 2
INTROSPECCIÓ I PERSPECTIVES DIVERSESBLOC 3
COMUNICACIÓ EN CONTEXTOS DIVERSOSBLOC 4
ACCIONS TRANSFORMADORES

OBJECTES D'AVALUACIÓ FORMATIVA

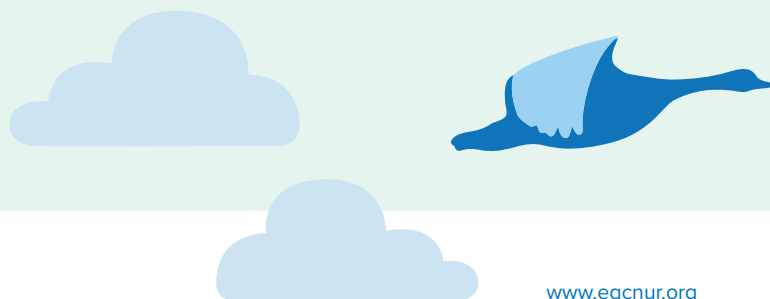
CRITERIS D'AVALUACIÓ

Taula de registre d'informació

B1.1, B1.3

Graella de contrast i validació

B1.3

DESCRIPCIÓ I METODOLOGIA:

Inspirada en la rutina de pensament “Claim–Support–Question” del Harvard Graduate School of Education (HGSE,2022), aquesta eina proposa una estructura que serveix per expressar idees de manera fonamentada i crítica mitjançant tres passos. En primer lloc, l'alumnat formula una afirmació (Claim), la justifica amb raons o evidències (Support) i planteja una pregunta oberta (Question) que obri noves línies de reflexió. L'eina té com a finalitat desenvolupar el pensament crític i la presa de consciència sobre el propi procés de coneixement a partir de connectar sabers previs amb informacions noves, a argumentar amb rigor i a generar preguntes rellevants sobre qüestions globals, culturals o socials, tot fomentant l'autonomia, la curiositat i la capacitat de qüestionar el món de manera estructurada.

MATÈRIES MÉS VINCULADES PER A LA SEVA APLICACIÓ:

- Català, Castellà i Aranès
- Biologia i Geologia
- Matemàtiques
- Llengua estrangera
- Física i Química
- Educació física

- Educació Plàstica, Visual i Audiovisual / Expressió Artística
- Tecnologia i Digitalització
- Ciències Socials: Geografia i Història
- Educació En Valors Cívics i Ètics
- Expressió Artística: Música

TIPUS D'EINA SEGONS LA TEMPORITZACIÓ:

CLICS (1 SESSIÓ O MENYS)

RICS (2 SESSIONS O MÉS)

EINA D'APRENTATGE ADEQUADA PER A:

ACTIVITATS INICIALS

ACTIVITATS DE DESENVOLUPAMENT

ACTIVITATS D'ESTRUCTURACIÓ

ACTIVITATS D'APLICACIÓ

COMPETÈNCIA CIUTADANA QUE TREBALLA:

CC1

CC2

CC3

CC4

BLOCS DE LA COMPETÈNCIA GLOBAL QUE TREBALLA:

BLOC 1
ANÀLISI CRÍTICA LOCAL
- GLOBALBLOC 2
INTROSPECCIÓ I
PERSPECTIVES DIVERSESBLOC 3
COMUNICACIÓ EN
CONTEXTOS DIVERSOSBLOC 4
ACCIONS
TRANSFORMADORES

OBJECTES D'AVALUACIÓ FORMATIVA

Graella Claim – Support – Question

CRITERIS D'AVALUACIÓ

B1.1, B1.2, B1.3, B1.4, B1.5, B1.6, B2.4, B3.2

DESCRIPCIÓ I
METODOLOGIA:

L'eina *El biaix en el disseny*, basada en l'eina "El biaix del dissenyador" del *Design Toolkit* de la Universitat Oberta de Catalunya (UOC,s.d-b), parteix d'una revisió crítica amb un enfocament interseccional i transformador i està orientada a detectar desequilibris de poder, omissions i privilegis naturalitzats en el disseny de projectes, discursos o materials didàctics. Inspirada en les perspectives de l'educació crítica (Freire, 1970), en el pensament interseccional (Crenshaw, 1989), en les aportacions que vinculen els biaixos amb els mecanismes de dominació cultural, econòmica i de gènere (Giroux, 1988; Hooks, 2014) i en la recerca sobre els *implicit biases* que vinculen el reconeixement dels biaixos amb el desenvolupament d'una ciutadania crítica i emancipadora (Banaji & Greenwald, 1995), que són predisposicions inconscients que influeixen en percepcions i decisions que vinculen el reconeixement dels biaixos amb el desenvolupament d'una ciutadania crítica i emancipadora, aquesta eina convida l'alumnat a prendre consciència de com els marcs socials, culturals i identitaris condicionen la manera com conceptualitzem i presentem el món. A través de l'ús de targetes amb preguntes clau per detectar biaixos capacitistes, ecològics, culturals, econòmics i de gènere, els i les alumnes fan una anàlisi crítica i una argumentació fonamentada que impulsa una revisió ètica d'un disseny propi o d'un recurs extern amb criteris de justícia social, inclusió, equitat i sostenibilitat reforçant l'aprenentatge metacognitiu d'allò que analitzen i avaluen.

MATÈRIES MÉS
VINCLADES PER A
LA SEVA APLICACIÓ:

- Català, Castellà i Aranès
- Biologia i Geologia
- Matemàtiques
- Llengua estrangera
- Física i Química
- Educació física

- Educació Plàstica, Visual i Audiovisual / Expressió Artística
- Tecnologia i Digitalització
- Ciències Socials: Geografia i Història
- Educació En Valors Cívics i Ètics
- Expressió Artística: Música

TIPUS D'EINA SEGONS
LA TEMPORITZACIÓ:

CLICS (1 SESSIÓ O MENYS)

RICS (2 SESSIONS O MÉS)

EINA D'APRENENTATGE
ADEQUADA PER A:

ACTIVITATS INICIALS

ACTIVITATS DE
DESENVOLUPAMENTACTIVITATS
D'ESTRUCTURACIÓACTIVITATS
D'APLICACIÓCOMPETÈNCIA
CIUTADANA QUE
TREBALLA:

CC1

CC2

CC3

CC4

BLOCS DE LA
COMPETÈNCIA GLOBAL
QUE TREBALLA:BLOC 1
ANÀLISI CRÍTICA LOCAL
- GLOBALBLOC 2
INTROSPECCIÓ I
PERSPECTIVES DIVERSESBLOC 3
COMUNICACIÓ EN
CONTEXTOS DIVERSOSBLOC 4
ACCIONS
TRANSFORMADORES

OBJECTES D'AVALUACIÓ FORMATIVA

CRITERIS D'AVALUACIÓ

Taula de registre d'evidències de biaix

B1.3, B1.4, B1.6, B2.1, B2.3, B4.3

Reformulació del disseny, projecte o idea

B2.3, B3.2, B4.2, B4.3, B4.5

DESCRIPCIÓ I METODOLOGIA:

Aquesta eina, inspirada en la rutina de Pensament "I think, I am interested, I investigate" d'Andujar (2016) estructurada en tres fases (1) Penso, (2) m'interessa, i (3) Investigo, orienta l'alumnat en un procés d'aprenentatge basat en la indagació crítica, que connecta coneixements previs i interessos personals amb una recerca fonamentada i orientada a l'acció. El seu enfocament promou la construcció de coneixement a partir d'experiències pròpies, valors i preguntes. A través de dues rondes successives, l'alumnat activa les seves idees inicials, formula interrogants per aprofundir en el tema, contrasta informacions de diverses fonts, revisa els propis posicionaments i transfereix els aprenentatges a contextos reals mitjançant accions o productes significatius. Aquest recorregut fomenta l'autonomia investigadora, el pensament crític i la capacitat de comprendre i transformar les problemàtiques globals amb criteris de justícia i responsabilitat social.

MATÈRIES MÉS VINCULADES PER A LA SEVA APLICACIÓ:

- Català, Castellà i Aranès
- Biologia i Geologia
- Matemàtiques
- Llengua estrangera
- Física i Química
- Educació física

- Educació Plàstica, Visual i Audiovisual / Expressió Artística
- Tecnologia i Digitalització
- Ciències Socials: Geografia i Història
- Educació En Valors Cívics i Ètics
- Expressió Artística: Música

TIPUS D'EINA SEGONS LA TEMPORITZACIÓ:

CLICS (1 SESSIÓ O MENYS)

RICS (2 SESSIONS O MÉS)

✗

✓

EINA D'APRENTATGE ADEQUADA PER A:

ACTIVITATS INICIALS

ACTIVITATS DE DESENVOLUPAMENT

ACTIVITATS D'ESTRUCTURACIÓ

ACTIVITATS D'APLICACIÓ

✓

✓

✓

✓

COMPETÈNCIA CIUTADANA QUE TREBALLA:

CC1

CC2

CC3

CC4

✓

✗

✓

✓

BLOCS DE LA COMPETÈNCIA GLOBAL QUE TREBALLA:

BLOC 1

BLOC 2

BLOC 3

BLOC 4

ANÀLISI CRÍTICA LOCAL - GLOBAL

INTROSPECCIÓ I PERSPECTIVES DIVERSES

COMUNICACIÓ EN CONTEXTOS DIVERSOS

ACCIONS TRANSFORMADORES

✓

✓

✓

✓

OBJECTES D'AVALUACIÓ FORMATIVA

CRITERIS D'AVALUACIÓ

PAS 1. Reflexions escrites sobre interessos i connexions personals

B1.6, B2.1, B2.4, B2.6, B3.2

PAS 3. Llistat o taula de fonts seleccionades amb justificació

B1.3, B1.6, B3.2

PAS 3. Esquemes amb la informació recollida

B1.1, B1.2

PAS 4. Anàlisi de canvis de perspectiva o revisió d'errors

B1.5, B1.6, B2.5, B2.6

PAS 5. Justificació conceptes més rellevants

B1.6, B3.2

PAS 6. Proposta d'actuació

B1.6, B3.2, B4.2, B4.3, B4.5

DESCRIPCIÓ I METODOLOGIA:

L'eina, inspirada en l'Annex C de *La cartografia conceptual como caja de herramientas para el aprendizaje* (Cuellar, 2019), és una eina d'anàlisi col·laborativa que guia l'alumnat en la construcció progressiva de coneixement al voltant d'un concepte central, mitjançant un procediment estructurat en nou passos. Aquest procés parteix de la definició compartida de l'eix nocional i continua amb l'organització temàtica (eix categorial), la diferenciació entre conceptes propers, la inclusió d'exemples concrets, la descripció de qualitats essencials, la subdivisió interna, la vinculació entre idees i la seva aplicació crítica. La metodologia que sustenta l'eina és activa, sistèmica i cooperativa, i integra estratègies d'indagació guiada, pensament crític i comparatiu. Aquesta seqüència promou l'autoregulació de l'aprenentatge, la construcció compartida de significats i la capacitat de transferir el coneixement a contextos socials reals. L'activitat final de contrast entre grups i la reformulació col·lectiva afavoreixen l'obertura al diàleg, la revisió d'idees pròpies i la formulació de propostes contextualitzades i amb sentit transformador.

MATÈRIES MÉS VINCULADES PER A LA SEVA APLICACIÓ:

- Català, Castellà i Aranès
- Biologia i Geologia
- Matemàtiques
- Llengua estrangera
- Física i Química
- Educació física

- Educació Plàstica, Visual i Audiovisual / Expressió Artística
- Tecnologia i Digitalització
- Ciències Socials: Geografia i Història
- Educació En Valors Cívics i Ètics
- Expressió Artística: Música

TIPUS D'EINA SEGONS LA TEMPORITZACIÓ:

CLICS (1 SESSIÓ O MENYS)

RICS (2 SESSIONS O MÉS)

✗

✓

EINA D'APRENENTATGE ADEQUADA PER A:

ACTIVITATS INICIALS

ACTIVITATS DE DESENVOLUPAMENT

ACTIVITATS D'ESTRUCTURACIÓ

ACTIVITATS D'APLICACIÓ

✓

✓

✓

✓

COMPETÈNCIA CIUTADANA QUE TREBALLA:

CC1

CC2

CC3

CC4

✓

✗

✗

✓

BLOCS DE LA COMPETÈNCIA GLOBAL QUE TREBALLA:

BLOC 1

BLOC 2

BLOC 3

BLOC 4

ANÀLISI CRÍTICA LOCAL - GLOBAL

INTROSPECCIÓ I PERSPECTIVES DIVERSES

COMUNICACIÓ EN CONTEXTOS DIVERSOS

ACCIONS TRANSFORMADORES

✓

✓

✓

✓

OBJECTES D'AVALUACIÓ FORMATIVA

CRITERIS D'AVALUACIÓ

PAS 2. Bubble map

B1.1, B1.2, B1.4

PAS 3. Diagrama de Venn o Double Bubble map

B1.1, B1.2, B1.4

PAS 4. Taula de conceptes i exemples

B1.1, B1.4, B1.6

PAS 5. Definició del concepte i les seves qualitats essencials

B1.1, B1.6, B3.2

PAS 6. Esquema jeràrquic

B1.1, B1.2, B1.4

PAS 7. Mapa de conceptes

B1.1, B1.2, B1.4, B1.6, B2.1

PAS 7. Explicació, en un paràgraf, de 2 connexions rellevants

B1.4, B1.6

PAS 8. Taula de comparació

B1.1, B1.4, B2.5, B2.6

PAS 9. Proposta d'acció

B3.2, B4.2, B4.3, B4.5

DESCRIPCIÓ I METODOLOGIA:

Aquesta eina, inspirada en un model pedagògic de Tobón (2015), està estructurada de manera que acompanya l'alumnat en la investigació crítica d'un dilema o qüestió global amb implicacions socials i ètiques. Parteix d'una pregunta significativa i es desplega en un itinerari que articula coneixement teòric, anàlisi conceptual, observació empírica i interpretació crítica; amb l'objectiu de generar comprensions fonamentades i contextualitzades i per obrir vies d'acció en el seu context proper. Aquesta metodologia integra conceptes de l'inquiry-based learning, el pensament sistèmic i l'educació per a la justícia global, combinant recursos visuals (mapes, fluxos, infografies), estratègies d'indagació activa (anàlisi de fonts, entrevistes, observació) i eines digitals (portafolis) per documentar evidències, afavorir la metacognició i consolidar aprenentatges. L'alumnat participa de manera activa i cooperativa amb una actitud reflexiva i èticament compromesa.

MATÈRIES MÉS VINCULADES PER A LA SEVA APLICACIÓ:

- Català, Castellà i Aranès
- Biologia i Geologia
- Matemàtiques
- Llengua estrangera
- Física i Química
- Educació física

- Educació Plàstica, Visual i Audiovisual / Expressió Artística
- Tecnologia i Digitalització
- Ciències Socials: Geografia i Història
- Educació En Valors Cívics i Ètics
- Expressió Artística: Música

TIPUS D'EINA SEGONS LA TEMPORITZACIÓ:

CLICS (1 SESSIÓ O MENYS)

RICS (2 SESSIONS O MÉS)

✗

✓

EINA D'APRENENTATGE ADEQUADA PER A:

ACTIVITATS INICIALS

ACTIVITATS DE DESENVOLUPAMENT

ACTIVITATS D'ESTRUCTURACIÓ

ACTIVITATS D'APLICACIÓ

✓

✓

✓

✓

COMPETÈNCIA CIUTADANA QUE TREBALLA:

CC1

CC2

CC3

CC4

✓

✗

✓

✓

BLOCS DE LA COMPETÈNCIA GLOBAL QUE TREBALLA:

BLOC 1

BLOC 2

BLOC 3

BLOC 4

ANÀLISI CRÍTICA LOCAL - GLOBAL

INTROSPECCIÓ I PERSPECTIVES DIVERSES

COMUNICACIÓ EN CONTEXTOS DIVERSOS

ACCIONS TRANSFORMADORES

✓

✓

✗

✗

OBJECTES D'AVALUACIÓ FORMATIVA

CRITERIS D'AVALUACIÓ

PAS 2. Infografia / presentació dels coneixements teòrics

B1.1, B1.2, B1.3, B1.4, B1.6, B3.2

PAS 3. Mapa Conceptual

B1.1, B1.2, B1.4

PAS 4. Diagrama de flux

B1.1, B1.2

PAS 5. Portafolis d'evidències digitals: ENTRADA 1

B1.1

PAS 5. Portafolis d'evidències digitals: ENTRADA 2

B1.1, B1.4, B1.6, B2.1, B2.3, B2.4, B2.5, B2.6, B3.2

PAS 5. Portafolis d'evidències digitals: ENTRADA 3

B1.1, B1.4, B1.5, B1.6, B3.2

DESCRIPCIÓ I METODOLOGIA:

L'eina, inspirada en les consideracions metodològiques del mètode "Comparative Studies" de Lau and Holbrook (2017), es desenvolupa mitjançant una seqüència guiada que activa diferents processos cognitius: la comprensió lectora, la identificació de temes claus i actors implicats, l'anàlisi de variables, la formulació d'hipòtesis causals i el qüestionament de la informació disponible. A través de preguntes crítiques i reflexives, es fomenta el pensament sistèmic alhora que es treballa l'empatia. Al pas final, la construcció d'una interpretació pròpia, és central: l'alumnat ha de sintetitzar el cas, revisar les seves hipòtesis, valorar els biaixos i complexitats, i posicionar-se amb arguments, sensibilitat i consciència social.

MATÈRIES MÉS VINCULADES PER A LA SEVA APLICACIÓ:

- Català, Castellà i Aranès
- Biologia i Geologia
- Matemàtiques
- Llengua estrangera
- Física i Química
- Educació Física

- Educació Plàstica, Visual i Audiovisual / Expressió Artística
- Tecnologia i Digitalització
- Ciències Socials: Geografia i Història
- Educació En Valors Cívics i Ètics
- Expressió Artística: Música

TIPUS D'EINA SEGONS LA TEMPORITZACIÓ:

CLICS (1 SESSIÓ O MENYS)

RICS (2 SESSIONS O MÉS)

✗

✓

EINA D'APRENTATGE ADEQUADA PER A:

ACTIVITATS INICIALS

ACTIVITATS DE DESENVOLUPAMENT

ACTIVITATS D'ESTRUCTURACIÓ

ACTIVITATS D'APLICACIÓ

✗

✓

✓

✗

COMPETÈNCIA CIUTADANA QUE TREBALLA:

CC1

CC2

CC3

CC4

✓

✗

✓

✓

BLOCS DE LA COMPETÈNCIA GLOBAL QUE TREBALLA:

BLOC 1

BLOC 2

BLOC 3

BLOC 4

ANÀLISI CRÍTICA LOCAL - GLOBAL

INTROSPECCIÓ I PERSPECTIVES DIVERSES

COMUNICACIÓ EN CONTEXTOS DIVERSOS

ACCIONS TRANSFORMADORES

✓

✓

✓

✗

OBJECTES D'AVALUACIÓ FORMATIVA

CRITERIS D'AVALUACIÓ

PAS 1. Resum de la qüestió

B1.1, B3.2

PAS 2. Llibreta de treball (Comprensió del tema a partir de preguntes)

B1.1, B1.4, B1.6, B3.2

PAS 3. Esquema de variables

B1.1, B1.4

PAS 4. Hipòtesi raonada i formulada amb claredat

B1.4, B1.5

PAS 5. Llibreta de treball (Anàlisi de biaixos a partir de preguntes)

B1.3, B1.6, B3.2

PAS 6. Reflexió final

B1.4, B1.5, B1.6, B2.4, B2.5, B2.6, B3.2

DESCRIPCIÓ I METODOLOGIA:

Aquesta eina proposa un recorregut estructurat d'aprenentatge crític i sistèmic a partir de les sis preguntes essencials de l'aprenentatge basat en la indagació (What, Why, When, Where, Who i How), segons el model d'anàlisi de Ferrell i Hartline (2011), ampliadades amb una fase final d'acció transformadora. Mitjançant aquest esquema, l'alumnat aprèn a analitzar qüestions globals o locals mitjançant l'observació, la recerca, la contextualització i la ideació d'una proposta d'acció. El procés comença amb la identificació del fenomen (What?) i continua amb la recerca de causes i conseqüències (Why?), la situació temporal (When?), la localització geogràfica i contextual (Where?), la identificació dels actors implicats (Who?) i l'exploració de vies d'explicació o solució (How?). A partir d'aquest treball, l'alumnat organitza la informació obtinguda en una representació visual o escrita (mapa, infografia, gràfic, presentació...) i conclou elaborant una proposta d'actuació realista i transformadora, amb objectius, estratègies, participants, recursos i indicadors d'impacte. L'eina integra dimensions cognitives, ètiques i ciutadanes, ja que combina la investigació rigorosa amb la reflexió crítica i l'acció social responsable, fomentant així el desenvolupament ple de la competència global i ciutadana.

MATÈRIES MÉS VINCULADES PER A LA SEVA APLICACIÓ:

- Català, Castellà i Aranès
- Biologia i Geologia
- Matemàtiques
- Llengua estrangera
- Física i Química
- Educació física

- Educació Plàstica, Visual i Audiovisual / Expressió Artística
- Tecnologia i Digitalització
- Ciències Socials: Geografia i Història
- Educació En Valors Cívics i Ètics
- Expressió Artística: Música

TIPUS D'EINA SEGONS LA TEMPORITZACIÓ:

CLICS (1 SESSIÓ O MENYS)

RICS (2 SESSIONS O MÉS)

✗

✓

EINA D'APRENENTATGE ADEQUADA PER A:

ACTIVITATS INICIALS

ACTIVITATS DE DESENVOLUPAMENT

ACTIVITATS D'ESTRUCTURACIÓ

ACTIVITATS D'APLICACIÓ

✗

✓

✓

✓

COMPETÈNCIA CIUTADANA QUE TREBALLA:

CC1

CC2

CC3

CC4

✓

✗

✓

✓

BLOCS DE LA COMPETÈNCIA GLOBAL QUE TREBALLA:

BLOC 1

BLOC 2

BLOC 3

BLOC 4

ANÀLISI CRÍTICA LOCAL - GLOBAL

INTROSPECCIÓ I PERSPECTIVES DIVERSES

COMUNICACIÓ EN CONTEXTOS DIVERSOS

ACCIONS TRANSFORMADORES

✓

✗

✓

✓

OBJECTES D'AVALUACIÓ FORMATIVA

CRITERIS D'AVALUACIÓ

Respostes estructurades a les 6W

B1.1, B1.3, B1.4, B1.6, B3.2

Representació de les dades

B1.1, B1.2, B1.6

Proposta d'actuació

B1.6, B3.2, B4.1, B4.2, B4.3, B4.4

DESCRIPCIÓ I METODOLOGIA:

L'eina, inspirada en el procés *Geographic Thinking* del Ministeri d'Educació d'Ontario (2023), es fonamenta en l'aprenentatge cooperatiu, el pensament espacial i la comprensió de perspectives diverses. Parteix de la metodologia *Jigsaw* o *trencaclosques*, utilitzada per fomentar a construcció de significat a partir de rols diversos. L'alumnat analitza un espai concret a través dels valors, interessos i vincles simbòlics que diferents col·lectius poden tenir-hi, posant en relleu les relacions de poder, els conflictes i les possibilitats de transformació. El procés activa habilitats de pensament crític, anàlisi contextual, escolta activa i reflexió ètica. L'eina s'articula en tres fases. La primera fase consisteix en fer una recerca guiada des del punt de vista d'un col·lectiu (grup d'experts), la segona consisteix a fer contrast i debat en grup mixt (grup trencaclosques), i la darrera en una reflexió col·lectiva sobre les tensions i dinàmiques observades en l'espai.

MATÈRIES MÉS VINCULADES PER A LA SEVA APLICACIÓ:

- Català, Castellà i Aranès
- Biologia i Geologia
- Matemàtiques
- Llengua estrangera
- Física i Química
- Educació física

- Educació Plàstica, Visual i Audiovisual / Expressió Artística
- Tecnologia i Digitalització
- Ciències Socials: Geografia i Història
- Educació En Valors Cívics i Ètics
- Expressió Artística: Música

TIPUS D'EINA SEGONS LA TEMPORITZACIÓ:

CLICS (1 SESSIÓ O MENYS)

RICS (2 SESSIONS O MÉS)

✗

✓

EINA D'APRENTATGE ADEQUADA PER A:

ACTIVITATS INICIALS

ACTIVITATS DE DESENVOLUPAMENT

ACTIVITATS D'ESTRUCTURACIÓ

ACTIVITATS D'APLICACIÓ

✗

✓

✓

✗

COMPETÈNCIA CIUTADANA QUE TREBALLA:

CC1

CC2

CC3

CC4

✓

✓

✓

✗

BLOCS DE LA COMPETÈNCIA GLOBAL QUE TREBALLA:

BLOC 1

BLOC 2

BLOC 3

BLOC 4

ANÀLISI CRÍTICA LOCAL - GLOBAL

INTROSPECCIÓ I PERSPECTIVES DIVERSES

COMUNICACIÓ EN CONTEXTOS DIVERSOS

ACCIONS TRANSFORMADORES

✓

✓

✓

✓

OBJECTES D'AVALUACIÓ FORMATIVA

CRITERIS D'AVALUACIÓ

Reflexió grup d'experts

B1.6, B2.1, B2.2, B2.3, B3.2

Reflexió Individual

B1.5, B1.6, B2.1, B2.2, B2.3, B2.4, B2.5, B3.2

Reflexió trencaclosques 1

B1.4, B1.5, B1.6, B2.1, B2.2, B3.2

Reflexió trencaclosques 2

B1.4, B1.5, B1.6, B2.1, B2.2, B3.2, B4.2, B4.3

DESCRIPCIÓ I METODOLOGIA:

L'eina, inspirada en el procés *Geographic Thinking* del Ministeri d'Educació d'Ontario (2023), activa un procés d'aprenentatge analític orientat a comprendre la complexitat d'una situació o fenomen social, polític, o ambiental mitjançant la seva descomposició en causes i conseqüències. En primer lloc, els grups identifiquen i classifiquen les causes en principals, secundàries i estructurals mitjançant preguntes guia que fomenten la discussió crítica i el pensament sistèmic. En segon lloc, analitzen les conseqüències del fenomen, diferenciant els efectes immediats, a llarg termini i impactes desiguals segons els col·lectius afectats. En tercer i últim lloc, construeixen visualment una cadena de relacions causals per representar els vincles entre les causes, el fenomen central i les seves conseqüències, amb possibilitat d'afegir ramificacions i bucles de retroalimentació.

MATÈRIES MÉS VINCULADES PER A LA SEVA APLICACIÓ:

- Català, Castellà i Aranès
- Biologia i Geologia
- Matemàtiques
- Llengua estrangera
- Física i Química
- Educació física

- Educació Plàstica, Visual i Audiovisual / Expressió Artística
- Tecnologia i Digitalització
- Ciències Socials: Geografia i Història
- Educació En Valors Cívics i Ètics
- Expressió Artística: Música

TIPUS D'EINA SEGONS LA TEMPORITZACIÓ:

CLICS (1 SESSIÓ O MENYS)

RICS (2 SESSIONS O MÉS)

✗

✓

EINA D'APRENENTATGE ADEQUADA PER A:

ACTIVITATS INICIALS

ACTIVITATS DE DESENVOLUPAMENT

ACTIVITATS D'ESTRUCTURACIÓ

ACTIVITATS D'APLICACIÓ

✗

✓

✓

✗

COMPETÈNCIA CIUTADANA QUE TREBALLA:

CC1

CC2

CC3

CC4

✓

✓

✓

✓

BLOCS DE LA COMPETÈNCIA GLOBAL QUE TREBALLA:

BLOC 1

BLOC 2

BLOC 3

BLOC 4

ANÀLISI CRÍTICA LOCAL - GLOBAL

INTROSPECCIÓ I PERSPECTIVES DIVERSES

COMUNICACIÓ EN CONTEXTOS DIVERSOS

ACCIONS TRANSFORMADORES

✓

✗

✗

✗

OBJECTES D'AVALUACIÓ FORMATIVA

CRITERIS D'AVALUACIÓ

Taula d'identificació i classificació de causes

B1.1, B1.4, B1.6

Taula d'anàlisi de conseqüències i impactes

B1.1, B1.4, B1.5, B1.6

Cadena de relacions causa-fenomen-conseqüència

B1.2, B1.4, B1.6

DESCRIPCIÓ I METODOLOGIA:

L'eina, inspirada en el procés *Geographic Thinking* del Ministeri d'Educació d'Ontario (2023), permet a l'alumnat analitzar l'evolució d'un espai o fenomen en el temps, identificant patrons espacials que es repeteixen i tendències que indiquen transformacions constants. El procés d'aprenentatge es basa en la recerca activa, l'anàlisi de dades, l'ús de fonts diverses i la construcció de coneixement compartit. Els i les alumnes treballen cooperativament en l'anàlisi de casos concrets guiant-se per preguntes clau i estructurant la informació mitjançant una fitxa de detecció de patrons i tendències. Això fomenta habilitats com la selecció i síntesi d'informació rellevant, el pensament crític, la comprensió de la interdependència global-local i la reflexió col·lectiva sobre la interconnectivitat ecosocial.

MATÈRIES MÉS VINCULADES PER A LA SEVA APLICACIÓ:

- Català, Castellà i Aranès
- Biologia i Geologia
- Matemàtiques
- Llengua estrangera
- Física i Química
- Educació Física

- Educació Plàstica, Visual i Audiovisual / Expressió Artística
- Tecnologia i Digitalització
- Ciències Socials: Geografia i Història
- Educació En Valors Cívics i Ètics
- Expressió Artística: Música

TIPUS D'EINA SEGONS LA TEMPORITZACIÓ:

CLICS (1 SESSIÓ O MENYS)

RICS (2 SESSIONS O MÉS)

✗

✓

EINA D'APRENENTATGE ADEQUADA PER A:

ACTIVITATS INICIALS

ACTIVITATS DE DESENVOLUPAMENT

ACTIVITATS D'ESTRUCTURACIÓ

ACTIVITATS D'APLICACIÓ

✗

✓

✗

✗

COMPETÈNCIA CIUTADANA QUE TREBALLA:

CC1

CC2

CC3

CC4

✓

✓

✗

✓

BLOCS DE LA COMPETÈNCIA GLOBAL QUE TREBALLA:

BLOC 1

BLOC 2

BLOC 3

BLOC 4

ANÀLISI CRÍTICA LOCAL - GLOBAL

INTROSPECCIÓ I PERSPECTIVES DIVERSES

COMUNICACIÓ EN CONTEXTOS DIVERSOS

ACCIONS TRANSFORMADORES

✓

✗

✓

✓

OBJECTES D'AVALUACIÓ FORMATIVA

Fitxa de patrons i tendències

CRITERIS D'AVALUACIÓ

B1.1, B1.2, B1.4, B1.5, B1.6, B3.2, B4.2, B4.3, B4.4

DESCRIPCIÓ I METODOLOGIA:

Inspirada en el procés *Geographic Thinking* del Ministeri d'Educació d'Ontario (2023), l'eina proposa un seguit de passos per explorar les connexions entre sistemes naturals i humans a partir de l'anàlisi de la interrelació de les seves parts i de com aquestes generen impactes recíprocs i conseqüències globals. A través d'un procés d'indagació, l'alumnat selecciona un sistema central (com un bosc, una ciutat o un sistema de transport), n'identifica els components i processos interns, i després analitza com aquest sistema interactua amb altres sistemes propers o externs. Posteriorment, reflexiona sobre decisions humanes que poden afectar aquests equilibris i n'avalua els possibles impactes ambientals, econòmics i socials, tant a curt com a llarg termini. Finalment, redacta una reflexió crítica sobre el valor d'entendre les interdependències i la complexitat sistèmica per prendre decisions més sostenibles i informades davant dels reptes contemporanis.

MATÈRIES MÉS VINCULADES PER A LA SEVA APLICACIÓ:

- Català, Castellà i Aranès
- Biologia i Geologia
- Matemàtiques
- Llengua estrangera
- Física i Química
- Educació Física

- Educació Plàstica, Visual i Audiovisual / Expressió Artística
- Tecnologia i Digitalització
- Ciències Socials: Geografia i Història
- Educació En Valors Cívics i Ètics
- Expressió Artística: Música

TIPUS D'EINA SEGONS LA TEMPORITZACIÓ:

CLICS (1 SESSIÓ O MENYS)

RICS (2 SESSIONS O MÉS)

✗

✓

EINA D'APRENENTATGE ADEQUADA PER A:

ACTIVITATS INICIALS

ACTIVITATS DE DESENVOLUPAMENT

ACTIVITATS D'ESTRUCTURACIÓ

ACTIVITATS D'APLICACIÓ

✗

✓

✗

✗

COMPETÈNCIA CIUTADANA QUE TREBALLA:

CC1

CC2

CC3

CC4

✓

✗

✗

✓

BLOCS DE LA COMPETÈNCIA GLOBAL QUE TREBALLA:

BLOC 1

BLOC 2

BLOC 3

BLOC 4

ANÀLISI CRÍTICA LOCAL - GLOBAL

INTROSPECCIÓ I PERSPECTIVES DIVERSES

COMUNICACIÓ EN CONTEXTOS DIVERSOS

ACCIONS TRANSFORMADORES

✓

✗

✓

✓

OBJECTES D'AVALUACIÓ FORMATIVA

CRITERIS D'AVALUACIÓ

Llibreta de Treball

Funcions de les parts interconnectades dins del sistema que s'analitza

B1.1, B1.4, B1.5

Anàlisi d'interaccions amb sistemes externs

B1.1, B1.4, B1.5, B1.6

Avaluació els possibles impactes del sistema

B1.6, B4.2, B4.4

Reflexió Final

B1.4, B1.6, B3.2, B4.2, B4.4

DESCRIPCIÓ I METODOLOGIA:

L'eina "Chunking", de creació pròpia i desenvolupada específicament per aquest projecte, és una estratègia didàctica que facilita la comprensió de temes globals complexos mitjançant la seva fragmentació en blocs conceptuals o *chunks*. El procediment s'articula en cinc fases: elecció col·lectiva d'un tema rellevant i complex, descomposició en parts significatives (causes, conseqüències, actors, dilemes, respostes), anàlisi individual de cada *chunk*, la identificació de connexions entre els blocs i, finalment, representació visual del conjunt mitjançant una infografia. A través d'aquest procés, l'alumnat desenvolupa habilitats d'anàlisi crítica, pensament sistèmic i estructuració del coneixement.

MATÈRIES MÉS VINCULADES PER A LA SEVA APLICACIÓ:

- Català, Castellà i Aranès
- Biologia i Geologia
- Matemàtiques
- Llengua estrangera
- Física i Química
- Educació física

- Educació Plàstica, Visual i Audiovisual / Expressió Artística
- Tecnologia i Digitalització
- Ciències Socials: Geografia i Història
- Educació En Valors Cívics i Ètics
- Expressió Artística: Música

TIPUS D'EINA SEGONS LA TEMPORITZACIÓ:

CLICS (1 SESSIÓ O MENYS)

RICS (2 SESSIONS O MÉS)

✗

✓

EINA D'APRENTATGE ADEQUADA PER A:

ACTIVITATS INICIALS

ACTIVITATS DE DESENVOLUPAMENT

ACTIVITATS D'ESTRUCTURACIÓ

ACTIVITATS D'APLICACIÓ

✓

✓

✓

✗

COMPETÈNCIA CIUTADANA QUE TREBALLA:

CC1

CC2

CC3

CC4

✓

✗

✓

✓

BLOCS DE LA COMPETÈNCIA GLOBAL QUE TREBALLA:

BLOC 1
ANÀLISI CRÍTICA LOCAL - GLOBALBLOC 2
INTROSPECCIÓ I PERSPECTIVES DIVERSESBLOC 3
COMUNICACIÓ EN CONTEXTOS DIVERSOSBLOC 4
ACCIONS TRANSFORMADORES

✓

✗

✓

✗

OBJECTES D'AVALUACIÓ FORMATIVA

CRITERIS D'AVALUACIÓ

Llibreta de treball

PAS 2. Fragmentació en chunks

B1.1, B1.4

PAS 3. Taula d'anàlisi de Chunks

B1.1, B1.3, B1.4, B1.6

PAS 4. Connexions entre chunks

B1.4, B1.6

Infografia final

B1.1, B1.2, B1.4, B1.6, B3.2

DESCRIPCIÓ I METODOLOGIA:

L'eina, inspirada en el recurs "Exemple d'activitat per analitzar la fiabilitat d'una web" de la *Guia del portafolis de lectura: Educació primària*, publicada pel Departament d'Ensenyament de la Generalitat de Catalunya (2017), permet a l'alumnat comparar dues fonts d'informació sobre un mateix tema fent-ne una lectura crítica per detectar coincidències, contradiccions, omissions i biaixos. Mitjançant l'ús d'una taula de comparació, l'alumnat registra i sintetitza les idees clau de cada font, analitza la seva fiabilitat i identifica punts de vista subjacents. Aquest procés afavoreix el desenvolupament del pensament crític, la metacognició, l'autonomia en la recerca i anàlisi d'informació i una actitud més conscient i activa davant discursos dominants.

MATÈRIES MÉS VINCULADES PER A LA SEVA APLICACIÓ:

- Català, Castellà i Aranès
- Biologia i Geologia
- Matemàtiques
- Llengua estrangera
- Física i Química
- Educació física

- Educació Plàstica, Visual i Audiovisual / Expressió Artística
- Tecnologia i Digitalització
- Ciències Socials: Geografia i Història
- Educació En Valors Cívics i Ètics
- Expressió Artística: Música

TIPUS D'EINA SEGONS LA TEMPORITZACIÓ:

CLICS (1 SESSIÓ O MENYS)

RICS (2 SESSIONS O MÉS)

✓

✗

EINA D'APRENENTATGE ADEQUADA PER A:

ACTIVITATS INICIALS

ACTIVITATS DE DESENVOLUPAMENT

ACTIVITATS D'ESTRUCTURACIÓ

ACTIVITATS D'APLICACIÓ

✗

✓

✓

✗

COMPETÈNCIA CIUTADANA QUE TREBALLA:

CC1

CC2

CC3

CC4

✓

✓

✓

✗

BLOCS DE LA COMPETÈNCIA GLOBAL QUE TREBALLA:

BLOC 1

BLOC 2

BLOC 3

BLOC 4

ANÀLISI CRÍTICA LOCAL - GLOBAL

INTROSPECCIÓ I PERSPECTIVES DIVERSES

COMUNICACIÓ EN CONTEXTOS DIVERSOS

ACCIONS TRANSFORMADORES

✓

✓

✓

✗

OBJECTES D'AVALUACIÓ FORMATIVA

CRITERIS D'AVALUACIÓ

Taula de comparació de fonts

B1.1, B1.3, B1.6

Reflexió final crítica

B1.3, B1.6, B2.4, B3.2

DESCRIPCIÓ I METODOLOGIA:

L'eina, inspirada en el recurs "Subratllar mots clau o idees principals" de la *Guia del portafolis de lectura: Educació primària*, publicada pel Departament d'Ensenyament de la Generalitat de Catalunya (2017), està dissenyada per treballar la lectura crítica i la comprensió profunda de textos informatius com notícies, articles o fragments d'entrevistes de manera guiada. Mitjançant un sistema visual de codificació amb símbols, els i les estudiants identifiquen idees principals, secundàries, frases clau o punts de vista de l'autor/a. Aquest procés fomenta habilitats de síntesi, anàlisi del discurs, identificació de biaixos i interpretació crítica del llenguatge. A continuació els i les alumnes organitzen la informació en una taula reflexiva que més tard posaran en contrast amb altres perspectives. Aquesta eina, per tant, contribueix directament al desenvolupament de la competència d'alfabetització mediàtica i informacional, ja que capacita l'alumnat per interpretar continguts, detectar intencionalitats i construir una mirada crítica davant els discursos socials i mediàtics.

MATÈRIES MÉS VINCULADES PER A LA SEVA APLICACIÓ:

- Català, Castellà i Aranès
- Biologia i Geologia
- Matemàtiques
- Llengua estrangera
- Física i Química
- Educació física

- Educació Plàstica, Visual i Audiovisual / Expressió Artística
- Tecnologia i Digitalització
- Ciències Socials: Geografia i Història
- Educació En Valors Cívics i Ètics
- Expressió Artística: Música

TIPUS D'EINA SEGONS LA TEMPORITZACIÓ:

CLICS (1 SESSIÓ O MENYS)

RICS (2 SESSIONS O MÉS)

EINA D'APRENTATGE ADEQUADA PER A:

ACTIVITATS INICIALS

ACTIVITATS DE DESENVOLUPAMENT

ACTIVITATS D'ESTRUCTURACIÓ

ACTIVITATS D'APLICACIÓ

COMPETÈNCIA CIUTADANA QUE TREBALLA:

CC1

CC2

CC3

CC4

BLOCS DE LA COMPETÈNCIA GLOBAL QUE TREBALLA:

BLOC 1

BLOC 2

BLOC 3

BLOC 4

ANÀLISI CRÍTICA LOCAL - GLOBAL

INTROSPECCIÓ I PERSPECTIVES DIVERSES

COMUNICACIÓ EN CONTEXTOS DIVERSOS

ACCIONS TRANSFORMADORES

OBJECTES D'AVALUACIÓ FORMATIVA

CRITERIS D'AVALUACIÓ

Text subratllat codificat

B1.1, B1.2

Taula d'anàlisi crítica del text

B1.1, B1.3, B1.6, B2.3, B3.2

DESCRIPCIÓ I METODOLOGIA:

Inspirada en els principis exposats per Batanero et al. (1991) en *Análisis exploratorio de datos: sus posibilidades en la enseñanza secundaria*, l'eina segueix una seqüència metodològica estructurada per afavorir la lectura crítica, contextualitzada i ètica de gràfics relacionats amb problemàtiques globals. Basada en l'alfabetització de dades i la interpretació crítica de fonts visuals, l'eina promou una comprensió progressiva que avança des de l'observació bàsica fins a la interpretació interseccional. L'estructura escalonada integra estratègies de pensament analític, visual i inferencial, així com habilitats de comparació, predicció, contextualització i reflexió crítica. L'alumnat utilitza taules estructurades per registrar dades, identificar patrons, formular hipòtesis i vincular la informació amb el seu context i amb criteris de justícia ecosocials.

MATÈRIES MÉS VINCULADES PER A LA SEVA APLICACIÓ:

- Català, Castellà i Aranès
- Biologia i Geologia
- Matemàtiques
- Llengua estrangera
- Física i Química
- Educació física

- Educació Plàstica, Visual i Audiovisual / Expressió Artística
- Tecnologia i Digitalització
- Ciències Socials: Geografia i Història
- Educació En Valors Cívics i Ètics
- Expressió Artística: Música

TIPUS D'EINA SEGONS LA TEMPORITZACIÓ:

CLICS (1 SESSIÓ O MENYS)

RICS (2 SESSIONS O MÉS)

✗

✓

EINA D'APRENTATGE ADEQUADA PER A:

ACTIVITATS INICIALS

ACTIVITATS DE DESENVOLUPAMENT

ACTIVITATS D'ESTRUCTURACIÓ

ACTIVITATS D'APLICACIÓ

✗

✓

✓

✗

COMPETÈNCIA CIUTADANA QUE TREBALLA:

CC1

CC2

CC3

CC4

✗

✗

✓

✓

BLOCS DE LA COMPETÈNCIA GLOBAL QUE TREBALLA:

BLOC 1

BLOC 2

BLOC 3

BLOC 4

ANÀLISI CRÍTICA LOCAL - GLOBAL

INTROSPECCIÓ I PERSPECTIVES DIVERSES

COMUNICACIÓ EN CONTEXTOS DIVERSOS

ACCIONS TRANSFORMADORES

✓

✓

✓

✗

OBJECTES D'AVALUACIÓ FORMATIVA

CRITERIS D'AVALUACIÓ

Taula d'Anàlisi del Gràfic

B1.1, B1.3, B1.6

Taula de comparació de dades

B1.1

Taula de Predicció de Tendències

B1.3, B1.5, B1.6, B2.1, B3.2

Taula de reflexió crítica contextualitzada

B1.1, B1.4, B1.5, B1.6, B2.1, B2.3, B3.2

DESCRIPCIÓ I METODOLOGIA:

Inspirada en l'enfocament proposat per Martín Fuentes (2024) en "Las matemáticas al rescate contra las fake news", l'eina articula un procés d'anàlisi crítica de dades seqüenciat en quatre fases que fomenta la rigurositat numèrica i la consciència ciutadana en l'alumnat. En primer lloc, l'alumnat selecciona i transcriu les dades rellevants d'un mitjà/recurs que són necessàries per comprendre el context global. Seguidament, en la fase de classificació, l'alumnat aplica criteris de validesa de fonts per identificar dades enganyoses i avaluen sistemàticament cadascuna de les xifres. A continuació, mitjançant preguntes crítiques es diagnostiquen els biaixos, les omissions i les manipulacions gràfiques. Finalment, en la fase de reformulació transformadora, es dissenya una representació alternativa que articuli amb claredat actors, causes i conseqüències, respecti la pluralitat de perspectives i les inclougi en les dades per construir coneixement rigorós i ètic.

MATÈRIES MÉS VINCULADES PER A LA SEVA APLICACIÓ:

- Català, Castellà i Aranès
- Biologia i Geologia
- Matemàtiques
- Llengua estrangera
- Física i Química
- Educació física

- Educació Plàstica, Visual i Audiovisual / Expressió Artística
- Tecnologia i Digitalització
- Ciències Socials: Geografia i Història
- Educació En Valors Cívics i Ètics
- Expressió Artística: Música

TIPUS D'EINA SEGONS LA TEMPORITZACIÓ:

CLICS (1 SESSIÓ O MENYS)

RICS (2 SESSIÓNS O MÉS)

✗

✓

EINA D'APRENTATGE ADEQUADA PER A:

ACTIVITATS INICIALS

ACTIVITATS DE DESENVOLUPAMENT

ACTIVITATS D'ESTRUCTURACIÓ

ACTIVITATS D'APLICACIÓ

✗

✓

✓

✗

COMPETÈNCIA CIUTADANA QUE TREBALLA:

CC1

CC2

CC3

CC4

✓

✗

✓

✗

BLOCS DE LA COMPETÈNCIA GLOBAL QUE TREBALLA:

BLOC 1
ANÀLISI CRÍTICA LOCAL
- GLOBALBLOC 2
INTROSPECCIÓ I
PERSPECTIVES DIVERSESBLOC 3
COMUNICACIÓ EN
CONTEXTOS DIVERSOSBLOC 4
ACCIONS
TRANSFORMADORES

✓

✗

✓

✓

OBJECTES D'AVALUACIÓ FORMATIVA

CRITERIS D'AVALUACIÓ

Selecció dades rellevants

B1.1

Taula de Classificació de les dades numèriques

B1.1, B1.3, B1.6

Anàlisi crítica amb preguntes guia

B1.1, B1.3, B1.6

Reformulació de titulars o gràfics

B1.2, B3.2, B4.2, B4.5

DESCRIPCIÓ I METODOLOGIA:

Inspirada en la tècnica “Focused Listing” de les *Classroom Assessment Techniques* d'Angelo i Cross (1993), l'eina genera una dinàmica d'aprenentatge orientada a activar i consolidar coneixements previs a través de la generació ràpida i acotada d'idees associades a un concepte central. D'aquesta manera, es promou l'externalització de processos cognitius interns, cosa que facilita tant la visibilització del pensament com la detecció de buits conceptuals. La seva aplicació sistemàtica potencia la regulació metacognitiva de l'alumnat, atès que fomenta la reflexió sobre l'eficàcia de les pròpies estratègies d'activació i síntesi. Alhora, contribueix al desenvolupament del pensament crític i analític, ja que requereix categoritzar informació, establir relacions significatives i valorar la pertinència del vocabulari utilitzat.

MATÈRIES MÉS VINCULADES PER A LA SEVA APLICACIÓ:

- Català, Castellà i Aranès
- Biologia i Geologia
- Matemàtiques
- Llengua estrangera
- Física i Química
- Educació física

- Educació Plàstica, Visual i Audiovisual / Expressió Artística
- Tecnologia i Digitalització
- Ciències Socials: Geografia i Història
- Educació En Valors Cívics i Ètics
- Expressió Artística: Música

TIPUS D'EINA SEGONS LA TEMPORITZACIÓ:

CLICS (1 SESSIÓ O MENYS)

RICS (2 SESSIONS O MÉS)

EINA D'APRENENTATGE ADEQUADA PER A:

ACTIVITATS INICIALS

ACTIVITATS DE DESENVOLUPAMENT

ACTIVITATS D'ESTRUCTURACIÓ

ACTIVITATS D'APLICACIÓ

COMPETÈNCIA CIUTADANA QUE TREBALLA:

CC1

CC2

CC3

CC4

BLOCS DE LA COMPETÈNCIA GLOBAL QUE TREBALLA:

BLOC 1
ANÀLISI CRÍTICA LOCAL
- GLOBALBLOC 2
INTROSPECCIÓ I
PERSPECTIVES DIVERSESBLOC 3
COMUNICACIÓ EN
CONTEXTOS DIVERSOSBLOC 4
ACCIONS
TRANSFORMADORES

OBJECTES D'AVALUACIÓ FORMATIVA

CRITERIS D'AVALUACIÓ

Respostes de l'alumnat

B.1.1

OBJECTES D'AVALUACIÓ FORMADORA

CRITERIS D'AVALUACIÓ

Graella d'autoavaluació

B.1.1

DESCRIPCIÓ I
METODOLOGIA:

Inspirada en la tècnica "1-2-3 Format" de les *Classroom Assessment Techniques* del Center for Innovative Teaching and Learning, Northern Illinois University (s.d.), l'eina opera com una estratègia reflexiva que combina la producció escrita individual i l'intercanvi col·laboratiu per activar, organitzar i aprofundir en la comprensió del contingut. Primerament, cada alumne/a dedica 3 minuts a sintetitzar en tres enunciats les idees o preguntes més rellevants del tema; a continuació, escriu dos exemples concrets o aplicacions pràctiques que connectin la teoria amb un context real i, finalment, identifica un dubte o element confús que requereixi aclariment. Un cop completada la fase individual, es formen parelles o petits grups per tal que comparin i debatin les seves aportacions i així enriquir la visió col·lectiva alhora que es facilita la emergència de perspectives diverses. D'aquesta manera, el/la docent recull la informació i ajusta la seqüència didàctica per tal de revisar conceptes poc clars, introduir nous recursos o plantejar de nou les activitats.

MATÈRIES MÉS
VINCULADES PER A
LA SEVA APLICACIÓ:

- Català, Castellà i Aranès
- Biologia i Geologia
- Matemàtiques
- Llengua estrangera
- Física i Química
- Educació física

- Educació Plàstica, Visual i Audiovisual / Expressió Artística
- Tecnologia i Digitalització
- Ciències Socials: Geografia i Història
- Educació En Valors Cívics i Ètics
- Expressió Artística: Música

TIPUS D'EINA SEGONS
LA TEMPORITZACIÓ:

CLICS (1 SESSIÓ O MENYS)

RICS (2 SESSIONS O MÉS)

EINA D'APRENENTATGE
ADEQUADA PER A:

ACTIVITATS INICIALS

ACTIVITATS DE
DESENVOLUPAMENTACTIVITATS
D'ESTRUCTURACIÓACTIVITATS
D'APLICACIÓCOMPETÈNCIA
CIUTADANA QUE
TREBALLA:

CC1

CC2

CC3

CC4

BLOCS DE LA
COMPETÈNCIA GLOBAL
QUE TREBALLA:

BLOC 1

BLOC 2

BLOC 3

BLOC 4

ANÀLISI CRÍTICA LOCAL
- GLOBALINTROSPECCIÓ I
PERSPECTIVES DIVERSESCOMUNICACIÓ EN
CONTEXTOS DIVERSOSACCIONS
TRANSFORMADORES

OBJECTES D'AVALUACIÓ FORMATIVA

CRITERIS D'AVALUACIÓ

3 idees o preguntes clau

B1.1

2 exemples o aplicacions

B4.3

DESCRIPCIÓ I METODOLOGIA:

L'eina, inspirada en la tècnica d'agrupament d'idees ("Affinity Mapping" o "Mètode KJ") desenvolupada pel sociòleg Jiro Kawakita (1960), genera una dinàmica que consisteix a recollir idees independents (dades, preguntes, opinions, emocions) en post-its sobre un tema concret, exposar-les en un espai comú i, de manera individual i agrupar-les per afinitats conceptuals sense etiquetar-les en categories. Un cop formats els agrupaments emergents, els participants es reuneixen en grups i comparen les seves agrupacions, en generen de conjuntes i les nomenen col·lectivament. A continuació es crea un mapa conceptual de connexions que visibilitzi quins conceptes són causes, conseqüències i quines són les interdependències entre ells amb tot el grup classe. Aquest procés bottom-up estimula el pensament crític, afavoreix la participació equitativa i millora la comprensió de problemàtiques complexes a través de recursos visuals senzills i àgils.

MATÈRIES MÉS VINCULADES PER A LA SEVA APLICACIÓ:

- Català, Castellà i Aranès
- Biologia i Geologia
- Matemàtiques
- Llengua estrangera
- Física i Química
- Educació física

- Educació Plàstica, Visual i Audiovisual / Expressió Artística
- Tecnologia i Digitalització
- Ciències Socials: Geografia i Història
- Educació En Valors Cívics i Ètics
- Expressió Artística: Música

TIPUS D'EINA SEGONS LA TEMPORITZACIÓ:

CLICS (1 SESSIÓ O MENYS)

RICS (2 SESSIONS O MÉS)

EINA D'APRENTATGE ADEQUADA PER A:

ACTIVITATS INICIALS

ACTIVITATS DE DESENVOLUPAMENT

ACTIVITATS D'ESTRUCTURACIÓ

ACTIVITATS D'APLICACIÓ

COMPETÈNCIA CIUTADANA QUE TREBALLA:

CC1

CC2

CC3

CC4

BLOCS DE LA COMPETÈNCIA GLOBAL QUE TREBALLA:

BLOC 1

BLOC 2

BLOC 3

BLOC 4

ANÀLISI CRÍTICA LOCAL - GLOBAL

INTROSPECCIÓ I PERSPECTIVES DIVERSES

COMUNICACIÓ EN CONTEXTOS DIVERSOS

ACCIONS TRANSFORMADORES

OBJECTES D'AVALUACIÓ FORMATIVA

CRITERIS D'AVALUACIÓ

Classificació individual

B1.1, B1.4

Classificació grupal

B1.1, B1.4

DESCRIPCIÓ I METODOLOGIA:

Basada en la tècnica “One-Sentence Summary” de les *Classroom Assessment Techniques* d'Angelo i Cross (1993), l'eina s'organitza en cinc passos articulats per afavorir la metacognició i l'aprenentatge col·laboratiu. Primerament, l'alumnat realitza una exploració del contingut interactuant amb materials rellevants per captar-ne la complexitat. Seguidament, s'identifiquen els elements clau en una graella estructurada (actors, esdeveniments, causes, conseqüències i valors en joc) per tal de garantir una visió sistemàtica del tema escollit. A continuació, es sintetitzen les dades en un enunciat únic que respon a “Qui fa què? Com? Per què? Quin és el resultat?”. Per tal de construir significat de manera col·lectiva, es comparteixen les frases en petits grups per recollir *feedback* i d'aquesta manera enriquir la perspectiva crítica per detectar buits conceptuals. Finalment, cada alumne/a integra les aportacions rebudes per produir una frase amb la màxima claredat, precisió i profunditat analítica.

MATÈRIES MÉS VINCULADES PER A LA SEVA APLICACIÓ:

- Català, Castellà i Aranès
- Biologia i Geologia
- Matemàtiques
- Llengua estrangera
- Física i Química
- Educació física

- Educació Plàstica, Visual i Audiovisual / Expressió Artística
- Tecnologia i Digitalització
- Ciències Socials: Geografia i Història
- Educació En Valors Cívics i Ètics
- Expressió Artística: Música

TIPUS D'EINA SEGONS LA TEMPORITZACIÓ:

CLICS (1 SESSIÓ O MENYS)

RICS (2 SESSIONS O MÉS)

EINA D'APRENENTATGE ADEQUADA PER A:

ACTIVITATS INICIALS

ACTIVITATS DE DESENVOLUPAMENT

ACTIVITATS D'ESTRUCTURACIÓ

ACTIVITATS D'APLICACIÓ

COMPETÈNCIA CIUTADANA QUE TREBALLA:

CC1

CC2

CC3

CC4

BLOCS DE LA COMPETÈNCIA GLOBAL QUE TREBALLA:

BLOC 1
ANÀLISI CRÍTICA LOCAL
- GLOBALBLOC 2
INTROSPECCIÓ I
PERSPECTIVES DIVERSESBLOC 3
COMUNICACIÓ EN
CONTEXTOS DIVERSOSBLOC 4
ACCIONS
TRANSFORMADORES

OBJECTES D'AVALUACIÓ FORMATIVA

CRITERIS D'AVALUACIÓ

Taula d'elements clau

B1.1, B1.4, B3.2

Resum individual

B1.1, B1.4, B1.5, B3.2

Resum refet

B1.1, B1.4, B1.5, B3.2

DESCRIPCIÓ I METODOLOGIA:

L'eina, inspirada en la tècnica "Concept mapping" desenvolupada per Novak i Gowin (1984), segueix un procés de pensament sistèmic que es pot dur a terme tant amb un facilitador com de manera autònoma. En primer lloc, cada estudiant interioritza un concepte rellevant mitjançant la seva representació en una targeta i, en grups, es materialitzen aquestes comprensions en una xarxa física o gràfica: nusos i fils simbolitzen relacions de causa-efecte, actor-impacte o valor-repte. D'aquesta manera, es posen de manifest les interdependències entre conceptes. Un cop composta la trama, participants o facilitador/a plantegen preguntes d'anàlisi per explorar els bucles de retroalimentació, les tensions internes i les responsabilitats dels actors per tal d'aprofundir en la reflexió crítica i multidimensional. Amb "l'experiència del trencament", es desfà simbòlicament una connexió per evidenciar la fragilitat i la resiliència de la xarxa sociocultural. Finalment, els i les alumnes reflexionen sobre les connexions establertes i en justifiquen el lligam.

MATÈRIES MÉS VINCULADES PER A LA SEVA APLICACIÓ:

- Català, Castellà i Aranès
- Biologia i Geologia
- Matemàtiques
- Llengua estrangera
- Física i Química
- Educació física

- Educació Plàstica, Visual i Audiovisual / Expressió Artística
- Tecnologia i Digitalització
- Ciències Socials: Geografia i Història
- Educació En Valors Cívics i Ètics
- Expressió Artística: Música

TIPUS D'EINA SEGONS LA TEMPORITZACIÓ:

CLICS (1 SESSIÓ O MENYS)

RICS (2 SESSIONS O MÉS)

EINA D'APRENTATGE ADEQUADA PER A:

ACTIVITATS INICIALS

ACTIVITATS DE DESENVOLUPAMENT

ACTIVITATS D'ESTRUCTURACIÓ

ACTIVITATS D'APLICACIÓ

COMPETÈNCIA CIUTADANA QUE TREBALLA:

CC1

CC2

CC3

CC4

BLOCS DE LA COMPETÈNCIA GLOBAL QUE TREBALLA:

BLOC 1

BLOC 2

BLOC 3

BLOC 4

ANÀLISI CRÍTICA LOCAL - GLOBAL

INTROSPECCIÓ I PERSPECTIVES DIVERSES

COMUNICACIÓ EN CONTEXTOS DIVERSOS

ACCIONS TRANSFORMADORES

OBJECTES D'AVALUACIÓ FORMATIVA

CRITERIS D'AVALUACIÓ

Taula - Resum de connexions (Opció 1 i 2)

B1.1, B1.4, B1.5, B1.6, B2.1, B2.2, B2.3, B2.5, B3.2

Reflexió individual (Opció 2)

B1.1, B1.4, B1.6, B2.3, B2.4, B2.5, B3.2

DESCRIPCIÓ I METODOLOGIA:

Inspirada en la tècnica “One-minute paper” de les *Classroom Assessment Techniques* d'Angelo i Cross (1993), l'eina es desenvolupa a través d'un procés de *feedback* estructurat en tres passos: en primer lloc, el/la docent defineix clarament un objectiu d'aprenentatge i dissenya una pregunta orientadora. En segon lloc, l'alumnat disposa d'un minut per redactar de manera concisa les seves idees o dubtes en paper o en format digital i, un cop recollides les respostes, s'agrupen temàticament per identificar patrons, malentesos o punts forts. Finalment, el professorat ofereix un retorn selectiu que permet ajustar la programació docent per aprofundir en els conceptes més confusos i reforçar tant la comprensió com la participació de l'alumnat.

MATÈRIES MÉS VINCULADES PER A LA SEVA APLICACIÓ:

- Català, Castellà i Aranès
- Biologia i Geologia
- Matemàtiques
- Llengua estrangera
- Física i Química
- Educació física

- Educació Plàstica, Visual i Audiovisual / Expressió Artística
- Tecnologia i Digitalització
- Ciències Socials: Geografia i Història
- Educació En Valors Cívics i Ètics
- Expressió Artística: Música

TIPUS D'EINA SEGONS LA TEMPORITZACIÓ:

CLICS (1 SESSIÓ O MENYS)

RICS (2 SESSIONS O MÉS)

EINA D'APRENTATGE ADEQUADA PER A:

ACTIVITATS INICIALS

ACTIVITATS DE DESENVOLUPAMENT

ACTIVITATS D'ESTRUCTURACIÓ

ACTIVITATS D'APLICACIÓ

COMPETÈNCIA CIUTADANA QUE TREBALLA:

CC1

CC2

CC3

CC4

BLOCS DE LA COMPETÈNCIA GLOBAL QUE TREBALLA:

BLOC 1
ANÀLISI CRÍTICA LOCAL
- GLOBALBLOC 2
INTROSPECCIÓ I
PERSPECTIVES DIVERSESBLOC 3
COMUNICACIÓ EN
CONTEXTOS DIVERSOSBLOC 4
ACCIONS
TRANSFORMADORES

OBJECTES D'AVALUACIÓ FORMATIVA

CRITERIS D'AVALUACIÓ

Respostes escrites

B1.1, B1.4, B1.6, B3.2

DESCRIPCIÓ I METODOLOGIA:

Inspirada en la tècnica “Memory Matrix” de les *Classroom Assessment Techniques* d'Angelo i Cross (1993), l'eina es desenvolupa a partir de tres fases: en primer lloc, en la fase d'execució, l'alumnat, de manera individual o en petits grups, omple les cel·les buides d'una taula amb conceptes, definicions o exemples sobre un concepte o temàtica. En segon lloc, en la fase de contrast i anàlisi, el/la docent compara les matrius recollides per identificar omissions i patrons d'error per registrant-los i poder donar el *feedback* adequat i les estratègies de millora necessàries per consolidar l'aprenentatge.

MATÈRIES MÉS VINCULADES PER A LA SEVA APLICACIÓ:

- Català, Castellà i Aranès
- Biologia i Geologia
- Matemàtiques
- Llengua estrangera
- Física i Química
- Educació física

- Educació Plàstica, Visual i Audiovisual / Expressió Artística
- Tecnologia i Digitalització
- Ciències Socials: Geografia i Història
- Educació En Valors Cívics i Ètics
- Expressió Artística: Música

TIPUS D'EINA SEGONS LA TEMPORITZACIÓ:

CLICS (1 SESSIÓ O MENYS)

RICS (2 SESSIONS O MÉS)

EINA D'APRENENTATGE ADEQUADA PER A:

ACTIVITATS INICIALS

ACTIVITATS DE DESENVOLUPAMENT

ACTIVITATS D'ESTRUCTURACIÓ

ACTIVITATS D'APLICACIÓ

COMPETÈNCIA CIUTADANA QUE TREBALLA:

CC1

CC2

CC3

CC4

BLOCS DE LA COMPETÈNCIA GLOBAL QUE TREBALLA:

BLOC 1
ANÀLISI CRÍTICA LOCAL
- GLOBALBLOC 2
INTROSPECCIÓ I
PERSPECTIVES DIVERSESBLOC 3
COMUNICACIÓ EN
CONTEXTOS DIVERSOSBLOC 4
ACCIONS
TRANSFORMADORES

OBJECTES D'AVALUACIÓ FORMATIVA

CRITERIS D'AVALUACIÓ

Matriu de memòria

B1.1, B1.4

DESCRIPCIÓ I METODOLOGIA:

Inspirada en la tècnica "Defining Features Matrix" de les *Classroom Assessment Techniques* d'Angelo i Cross (1993), l'eina permet a l'alumnat analitzar, comparar i distingir conceptes similars mitjançant la identificació de característiques definidores, afavorint així el desenvolupament del pensament crític i de l'anàlisi conceptual. A partir d'una temàtica comuna, e/la docent presenta dos o tres conceptes que solen generar confusió i demana a l'alumnat que faci una llista de les característiques definidores que cada concepte té clarament o no té. Aquest procés s'organitza en una matriu comparativa, que permet visualitzar coincidències i diferències entre els conceptes i identificar els trets essencials de cadascun. Un cop completada la matriu, es comparteixen i contrasten les respostes per reflexionar sobre els errors recurrents, les confusions conceptuals i els criteris de classificació emprats.

MATÈRIES MÉS VINCULADES PER A LA SEVA APLICACIÓ:

- Català, Castellà i Aranès
- Biologia i Geologia
- Matemàtiques
- Llengua estrangera
- Física i Química
- Educació física

- Educació Plàstica, Visual i Audiovisual / Expressió Artística
- Tecnologia i Digitalització
- Ciències Socials: Geografia i Història
- Educació En Valors Cívics i Ètics
- Expressió Artística: Música

TIPUS D'EINA SEGONS LA TEMPORITZACIÓ:

CLICS (1 SESSIÓ O MENYS)

RICS (2 SESSIONS O MÉS)

EINA D'APRENTATGE ADEQUADA PER A:

ACTIVITATS INICIALS

ACTIVITATS DE DESENVOLUPAMENT

ACTIVITATS D'ESTRUCTURACIÓ

ACTIVITATS D'APLICACIÓ

COMPETÈNCIA CIUTADANA QUE TREBALLA:

CC1

CC2

CC3

CC4

BLOCS DE LA COMPETÈNCIA GLOBAL QUE TREBALLA:

BLOC 1

BLOC 2

BLOC 3

BLOC 4

ANÀLISI CRÍTICA LOCAL - GLOBAL

INTROSPECCIÓ I PERSPECTIVES DIVERSES

COMUNICACIÓ EN CONTEXTOS DIVERSOS

ACCIONS TRANSFORMADORES

OBJECTES D'AVALUACIÓ FORMATIVA

CRITERIS D'AVALUACIÓ

Matriu de característiques

B1.1, B1.4, B1.5, B1.6

DESCRIPCIÓ I METODOLOGIA:

Inspirada en la tècnica “The Muddiest Point in the Lecture” recollida en les *Classroom Assessment Techniques* d'Angelo i Cross (1993), l'eina ajuda l'alumnat a identificar què ha entès amb claredat i quins conceptes continuen generant confusió sobre un tema concret. A partir d'un llistat de conceptes clau, l'alumnat els categoritza segons si és un “concepte clar” o un “punt més confús”, explicant breument per què considera que cada idea és entenedora o difícil. Aquest exercici afavoreix la reflexió personal sobre l'aprenentatge, permet detectar concepcions errònies o mancances de comprensió, i ofereix al/la docent informació immediata per ajustar la seva intervenció pedagògica. En compartir i analitzar col·lectivament els “punts foscos”, s'obre un espai de diàleg obert on es normalitza el dubte com a part del procés d'aprenentatge, es promou la participació activa i la co-construcció del coneixement, així com es reforcen les bases conceptuals necessàries per avançar amb seguretat en temes globals i complexos.

MATÈRIES MÉS VINCULADES PER A LA SEVA APLICACIÓ:

- Català, Castellà i Aranès
- Biologia i Geologia
- Matemàtiques
- Llengua estrangera
- Física i Química
- Educació física

- Educació Plàstica, Visual I Audiovisual / Expressió Artística
- Tecnologia I Digitalització
- Ciències Socials: Geografia I Història
- Educació En Valors Cívics I Ètics
- Expressió Artística: Música

TIPUS D'EINA SEGONS LA TEMPORITZACIÓ:

CLICS (1 SESSIÓ O MENYS)

RICS (2 SESSIONS O MÉS)

✓

✗

EINA D'APRENENTATGE ADEQUADA PER A:

ACTIVITATS INICIALS

ACTIVITATS DE DESENVOLUPAMENT

ACTIVITATS D'ESTRUCTURACIÓ

ACTIVITATS D'APLICACIÓ

✗

✓

✓

✗

COMPETÈNCIA CIUTADANA QUE TREBALLA:

CC1

CC2

CC3

CC4

✓

✓

✓

✓

BLOCS DE LA COMPETÈNCIA GLOBAL QUE TREBALLA:

BLOC 1

BLOC 2

BLOC 3

BLOC 4

ANÀLISI CRÍTICA LOCAL - GLOBAL

INTROSPECCIÓ I PERSPECTIVES DIVERSES

COMUNICACIÓ EN CONTEXTOS DIVERSOS

ACCIONS TRANSFORMADORES

✓

✗

✗

✗

OBJECTES D'AVALUACIÓ FORMATIVA

CRITERIS D'AVALUACIÓ

Taula de conceptes

B1.1, B1.4, B1.5, B1.6

DESCRIPCIÓ I METODOLOGIA:

Inspirada en la tècnica "Profiles of Admirable Individuals" de les *Classroom Assessment Techniques* d'Angelo i Cross (1993), l'eina Individus Admirables convida l'alumnat a explorar, descriure i reflexionar sobre figures inspiradores (tant reals com simbòliques o fictícies) que hagin demostrat un impacte significatiu en temàtiques globals o hagin contribuït activament a la millora del món. A través d'aquest exercici, l'alumnat no només investiga fets i esdeveniments, sinó que també estableix connexions profundes entre els valors que l'individu representava, les accions concretes que va dur a terme i l'impacte social que les seves iniciatives van generar. L'objectiu és anar més enllà del seu entorn immediat i comprendre com les seves contribucions van ressonar a una escala global. Això condueix a una comprensió més àmplia i matisada dels desafiaments globals actuals i de les solucions que s'han plantejat o es poden plantejar, tot fomentant una perspectiva holística i incentivant el pensament sobre el rol individual en la transformació del món.

MATÈRIES MÉS VINCULADES PER A LA SEVA APLICACIÓ:

- Català, Castellà i Aranès
- Biologia i Geologia
- Matemàtiques
- Llengua estrangera
- Física i Química
- Educació física

- Educació Plàstica, Visual i Audiovisual / Expressió Artística
- Tecnologia i Digitalització
- Ciències Socials: Geografia i Història
- Educació En Valors Cívics i Ètics
- Expressió Artística: Música

TIPUS D'EINA SEGONS LA TEMPORITZACIÓ:

CLICS (1 SESSIÓ O MENYS)

RICS (2 SESSIÓNS O MÉS)

✗

✓

EINA D'APRENTATGE ADEQUADA PER A:

ACTIVITATS INICIALS

ACTIVITATS DE DESENVOLUPAMENT

ACTIVITATS D'ESTRUCTURACIÓ

ACTIVITATS D'APLICACIÓ

✓

✓

✗

✗

COMPETÈNCIA CIUTADANA QUE TREBALLA:

CC1

CC2

CC3

CC4

✓

✗

✓

✓

BLOCS DE LA COMPETÈNCIA GLOBAL QUE TREBALLA:

BLOC 1

BLOC 2

BLOC 3

BLOC 4

ANÀLISI CRÍTICA LOCAL - GLOBAL

INTROSPECCIÓ I PERSPECTIVES DIVERSES

COMUNICACIÓ EN CONTEXTOS DIVERSOS

ACCIONS TRANSFORMADORES

✓

✓

✗

✗

OBJECTES D'AVALUACIÓ FORMATIVA

CRITERIS D'AVALUACIÓ

Elaboració del perfil

B1.1, B1.4, B1.5, B1.6, B2.1, B2.4, B2.5

DESCRIPCIÓ I METODOLOGIA:

Aquesta eina, inspirada en les “Thinking Routines” del HGSE (2022), proposa una metodologia estructurada en set passos seqüenciats que guia l'alumnat en el desenvolupament d'una interpretació crítica, reflexiva i personal d'una situació o fenomen. El procés s'inicia amb l'activació dels coneixements previs i l'establiment de connexions significatives amb les experiències personals, culturals i socials de cada estudiant. Posteriorment, es promou l'obertura a perspectives diverses per afavorir la comprensió intercultural i l'empatia envers altres realitats. Un cop consolidada aquesta base, l'alumnat és convidat a qüestionar-se les pròpies idees, identificar biaixos o creences arrelades i explorar tensions internes que estimulin un pensament més profund i matisat. Al llarg del procés, es combinen estratègies de lectura crítica, anàlisi de variables i formulació de preguntes amb activitats que impulsen la autonomia intel·lectual, fomentant una actitud activa, reflexiva i transformadora davant del coneixement.

MATÈRIES MÉS VINCULADES PER A LA SEVA APLICACIÓ:

- Català, Castellà i Aranès
- Biologia i Geologia
- Matemàtiques
- Llengua estrangera
- Física i Química
- Educació física

- Educació Plàstica, Visual i Audiovisual / Expressió Artística
- Tecnologia i Digitalització
- Ciències Socials: Geografia i Història
- Educació En Valors Cívics i Ètics
- Expressió Artística: Música

TIPUS D'EINA SEGONS LA TEMPORITZACIÓ:

CLICS (1 SESSIÓ O MENYS)

RICS (2 SESSIONS O MÉS)

EINA D'APRENENTATGE ADEQUADA PER A:

ACTIVITATS INICIALS

ACTIVITATS DE DESENVOLUPAMENT

ACTIVITATS D'ESTRUCTURACIÓ

ACTIVITATS D'APLICACIÓ

COMPETÈNCIA CIUTADANA QUE TREBALLA

CC1

CC2

CC3

CC4

BLOCS DE LA COMPETÈNCIA GLOBAL QUE TREBALLA

BLOC 1
ANÀLISI CRÍTICA LOCAL
- GLOBALBLOC 2
INTROSPECCIÓ I
PERSPECTIVES DIVERSESBLOC 3
COMUNICACIÓ EN
CONTEXTOS DIVERSOSBLOC 4
ACCIONS
TRANSFORMADORES

OBJECTES D'AVALUACIÓ FORMATIVA

CRITERIS D'AVALUACIÓ

Full d'opinió

B1.4, B1.5, B1.6, B2.1, B2.2, B2.3, B2.4, B2.5

DESCRIPCIÓ I
METODOLOGIA:

L'eina, basada en una proposta de Blasco Guiral et al. (s. d., p. 45) convida l'alumnat a posar-se en el lloc d'una altra persona o grup davant d'un dilema o situació complexa per comprendre i defensar punts de vista diferents del propi. A partir d'un cas amb opinions contraposades, els/les estudiants expressen, en primer lloc, la seva opinió personal i, posteriorment, se'ls assigna la tasca d'argumentar i justificar la postura oposada, identificant-ne els valors, les emocions i les raons contextuals. Durant el procés, l'alumnat treballa l'empatia cognitiva, la flexibilitat argumentativa i la capacitat d'anàlisi crítica de la diversitat de perspectives. Per últim, l'alumnat duu a terme un debat guiat pel/la docent enfocat a la reflexió sobre la diferència per reconèixer opinions diverses i com les percepcions i actituds davant d'un mateix problema poden estar influïdes per experiències, contextos o valors diversos.

MATÈRIES MÉS
VINCULADES PER A
LA SEVA APLICACIÓ:

- Català, Castellà i Aranès
- Biologia i Geologia
- Matemàtiques
- Llengua estrangera
- Física i Química
- Educació física

- Educació Plàstica, Visual i Audiovisual / Expressió Artística
- Tecnologia i Digitalització
- Ciències Socials: Geografia i Història
- Educació En Valors Cívics i Ètics
- Expressió Artística: Música

TIPUS D'EINA SEGONS
LA TEMPORITZACIÓ:

CLICS (1 SESSIÓ O MENYS)

RICS (2 SESSIONS O MÉS)

✗

✓

EINA D'APRENENTATGE
ADEQUADA PER A:

ACTIVITATS INICIALS

ACTIVITATS DE
DESENVOLUPAMENTACTIVITATS
D'ESTRUCTURACIÓACTIVITATS
D'APLICACIÓ

✓

✓

✗

✗

COMPETÈNCIA
CIUTADANA QUE
TREBALLA

CC1

CC2

CC3

CC4

✓

✗

✓

✗

BLOCS DE LA
COMPETÈNCIA GLOBAL
QUE TREBALLABLOC 1
ANÀLISI CRÍTICA LOCAL
- GLOBALBLOC 2
INTROSPECCIÓ I
PERSPECTIVES DIVERSESBLOC 3
COMUNICACIÓ EN
CONTEXTOS DIVERSOSBLOC 4
ACCIONS
TRANSFORMADORES

✓

✓

✗

✗

OBJECTES D'AVALUACIÓ FORMATIVA

CRITERIS D'AVALUACIÓ

Reflexió inicial per escrit / oral

B1.4, B1.5, B1.6

Full d'opinió

B1.1, B1.4, B1.6, B2.1, B2.2, B2.3, B2.4, B2.5, B2.6

DESCRIPCIÓ I METODOLOGIA:

Aquesta eina, desenvolupada a partir de la proposta *Juegos para la educación intercultural d'Al·lès (2006)*, proposa a l'alumnat un viatge reflexiu a través de la seva pròpia experiència vital per reconèixer, valorar i analitzar els drets humans viscuts, garantits o vulnerats. A partir de la creació d'un mural o cartolina individual, cada estudiant representa visualment i simbòlicament els moments de la seva vida en què ha tingut accés a certs drets o ha detectat mancances. Després, reflexiona sobre quins d'aquests drets no estan igualment garantits per a altres persones o col·lectius i identifica les causes econòmiques, socials, polítiques, culturals o de gènere que poden limitar-ne l'accés. Es tanca la dinàmica amb una reflexió col·lectiva guiada pel docent per connectar les vivències personals amb el context històric i estructural dels drets humans i així prendre consciència ecosocial i mantenir un compromís actiu.

MATÈRIES MÉS VINCULADES PER A LA SEVA APLICACIÓ:

- Català, Castellà i Aranès
- Biologia i Geologia
- Matemàtiques
- Llengua estrangera
- Física i Química
- Educació física

- Educació Plàstica, Visual i Audiovisual / Expressió Artística
- Tecnologia i Digitalització
- Ciències Socials: Geografia i Història
- Educació En Valors Cívics i Ètics
- Expressió Artística: Música

TIPUS D'EINA SEGONS LA TEMPORITZACIÓ:

CLICS (1 SESSIÓ O MENYS)

RICS (2 SESSIONS O MÉS)

✗

✓

EINA D'APRENTATGE ADEQUADA PER A:

ACTIVITATS INICIALS

ACTIVITATS DE DESENVOLUPAMENT

ACTIVITATS D'ESTRUCTURACIÓ

ACTIVITATS D'APLICACIÓ

✓

✓

✗

✗

COMPETÈNCIA CIUTADANA QUE TREBALLA

CC1

CC2

CC3

CC4

✓

✓

✓

✗

BLOCS DE LA COMPETÈNCIA GLOBAL QUE TREBALLA

BLOC 1

BLOC 2

BLOC 3

BLOC 4

ANÀLISI CRÍTICA LOCAL - GLOBAL

INTROSPECCIÓ I PERSPECTIVES DIVERSES

COMUNICACIÓ EN CONTEXTOS DIVERSOS

ACCIONS TRANSFORMADORES

✓

✓

✓

✗

OBJECTES D'AVALUACIÓ FORMATIVA

CRITERIS D'AVALUACIÓ

Cartolina: recorregut dels drets propis i identificació de factors d'exclusió en altres persones i col·lectius

B1.4, B1.6, B2.1, B2.4, B3.2

Reflexió personal escrita

B1.6, B2.1, B2.3, B2.4, B2.5, B2.6, B3.2

DESCRIPCIÓ I METODOLOGIA:

Aquesta eina, inspirada en el joc creat per Al·lès (2006) en *Juegos para la educación intercultural*, combina el pensament visual, el treball cooperatiu, la reflexió crítica i el debat per tal d'afavorir un aprenentatge profund sobre prejudicis i estereotips. Comença amb una activació inicial per definir aquests conceptes i crear una base comuna. En petits grups, l'alumnat crea un arbre simbòlic on identifica prejudicis (arrels), actituds discriminatòries (tronc) i propostes de canvi (copa). Després, s'observa col·lectivament la feina dels altres grups, afegint comentaris amb post-its per fomentar noves mirades i preguntes. Finalment, es fa una reflexió conjunta guiada pel/la docent per posar en comú els prejudicis més arrelats, els privilegis que sovint passen desapercebuts, i les resistències que poden aparèixer quan volem trencar estereotips, empoderant l'alumnat com a agent de transformació social i educativa.

MATÈRIES MÉS VINCULADES PER A LA SEVA APLICACIÓ:

- Català, Castellà i Aranès
- Biologia i Geologia
- Matemàtiques
- Llengua estrangera
- Física i Química
- Educació física

- Educació Plàstica, Visual i Audiovisual / Expressió Artística
- Tecnologia i Digitalització
- Ciències Socials: Geografia i Història
- Educació En Valors Cívics i Ètics
- Expressió Artística: Música

TIPUS D'EINA SEGONS LA TEMPORITZACIÓ:

CLICS (1 SESSIÓ O MENYS)

RICS (2 SESSIONS O MÉS)

✗

✓

EINA D'APRENTATGE ADEQUADA PER A:

ACTIVITATS INICIALS

ACTIVITATS DE DESENVOLUPAMENT

ACTIVITATS D'ESTRUCTURACIÓ

ACTIVITATS D'APLICACIÓ

✓

✓

✓

✓

COMPETÈNCIA CIUTADANA QUE TREBALLA

CC1

CC2

CC3

CC4

✓

✓

✓

✓

BLOCS DE LA COMPETÈNCIA GLOBAL QUE TREBALLA

BLOC 1

BLOC 2

BLOC 3

BLOC 4

ANÀLISI CRÍTICA LOCAL - GLOBAL

INTROSPECCIÓ I PERSPECTIVES DIVERSES

COMUNICACIÓ EN CONTEXTOS DIVERSOS

ACCIONS TRANSFORMADORES

✓

✓

✓

✓

OBJECTES D'AVALUACIÓ FORMATIVA

L'arbre simbòlic elaborat en grup

CRITERIS D'AVALUACIÓ

B1.2, B2.3, B3.2, B4.3

OBJECTES D'AVALUACIÓ FORMADORA

Anàlisi crítica entre iguals

CRITERIS D'AVALUACIÓ

B1.5, B2.1, B2.3, B3.2, B4.3

DESCRIPCIÓ I METODOLOGIA:

Aquesta eina, extreta de *Juegos para la educación intercultural d'Al·lès (2006)*, utilitza l'escriptura creativa com a via per desenvolupar l'empatia crítica i la comprensió intercultural. A partir d'un estímul inicial, que pot ser una imatge, un testimoni o una dada rellevant, l'alumnat connecta emocionalment amb una qüestió, situació o fenomen i escriu una carta des del punt de vista d'una altra persona, expressant com viu, sent i afronta la situació. Mitjançant aquest exercici, els/les estudiants aprenen a posar-se en la pell d'altres realitats i explorar emocions, dificultats i esperances des d'una mirada comprensiva i respectuosa. Posteriorment, les cartes es comparteixen i en parelles o petits grups, creen un espai d'escolta activa, diàleg i reflexió sobre les veus representades i els possibles estereotips o simplificacions.

MATÈRIES MÉS VINCULADES PER A LA SEVA APLICACIÓ:

- Català, Castellà i Aranès
- Biologia i Geologia
- Matemàtiques
- Llengua estrangera
- Física i Química
- Educació física

- Educació Plàstica, Visual i Audiovisual / Expressió Artística
- Tecnologia i Digitalització
- Ciències Socials: Geografia i Història
- Educació En Valors Cívics i Ètics
- Expressió Artística: Música

TIPUS D'EINA SEGONS LA TEMPORITZACIÓ:

CLICS (1 SESSIÓ O MENYS)

RICS (2 SESSIONS O MÉS)

✗

✓

EINA D'APRENENTATGE ADEQUADA PER A:

ACTIVITATS INICIALS

ACTIVITATS DE DESENVOLUPAMENT

ACTIVITATS D'ESTRUCTURACIÓ

ACTIVITATS D'APLICACIÓ

✓

✓

✗

✗

COMPETÈNCIA CIUTADANA QUE TREBALLA

CC1

CC2

CC3

CC4

✓

✓

✓

✗

BLOCS DE LA COMPETÈNCIA GLOBAL QUE TREBALLA

BLOC 1
ANÀLISI CRÍTICA LOCAL - GLOBALBLOC 2
INTROSPECCIÓ I PERSPECTIVES DIVERSESBLOC 3
COMUNICACIÓ EN CONTEXTOS DIVERSOSBLOC 4
ACCIONS TRANSFORMADORES

✓

✓

✓

✗

OBJECTES D'AVAUACIÓ FORMATIVA

CRITERIS D'AVAUACIÓ

Carta personalitzada

B1.4, B2.1, B2.3, B2.5

Revisió reflexiva (per escrit): representem bé a l'altre?

B2.1, B2.2, B2.3, B3.1, B3.2

DESCRIPCIÓ I METODOLOGIA:

L'eina, inspirada en *A Theory of Cognitive Dissonance* de Festinger (1957), convida l'alumnat a identificar les seves pròpies contradiccions entre valors i accions, a partir de situacions reals viscudes o observades en relació amb problemàtiques globals o socials. En primer lloc, l'alumnat identifica un valor fonamental com la justícia, el respecte o la igualtat, i reflexiona sobre la seva importància en la pròpia vida. Tot seguit, l'alumnat pensa en una acció o omisió que hagi contradit aquest valor i descriu com es va sentir davant d'aquesta incoherència. Aquesta fase permet reconèixer la dissonància cognitiva, és a dir, el malestar que sorgeix quan el pensament i l'acció no estan alineats, i posar nom a les emocions que genera. A continuació, s'exploren sis estratègies per gestionar la dissonància i l'alumnat tria l'estratègia que millor s'adapta al seu cas i ho justifica en una reflexió personal que integri el valor, el conflicte i la decisió presa. El procés culmina amb la formulació d'un compromís personal concret, que converteix la reflexió en acció i permet restablir la coherència entre el que es pensa i el que es fa.

MATÈRIES MÉS VINCULADES PER A LA SEVA APLICACIÓ:

- Català, Castellà i Aranès
- Biologia i Geologia
- Matemàtiques
- Llengua estrangera
- Física i Química
- Educació física

- Educació Plàstica, Visual i Audiovisual / Expressió Artística
- Tecnologia i Digitalització
- Ciències Socials: Geografia i Història
- Educació En Valors Cívics i Ètics
- Expressió Artística: Música

TIPUS D'EINA SEGONS LA TEMPORITZACIÓ:

CLICS (1 SESSIÓ O MENYS)

RICS (2 SESSIÓNS O MÉS)

✗

✓

EINA D'APRENTATGE ADEQUADA PER A:

ACTIVITATS INICIALS

ACTIVITATS DE DESENVOLUPAMENT

ACTIVITATS D'ESTRUCTURACIÓ

ACTIVITATS D'APLICACIÓ

✗

✓

✓

✗

COMPETÈNCIA CIUTADANA QUE TREBALLA

CC1

CC2

CC3

CC4

✓

✓

✓

✗

BLOCS DE LA COMPETÈNCIA GLOBAL QUE TREBALLA

BLOC 1
ANÀLISI CRÍTICA LOCAL
- GLOBALBLOC 2
INTROSPECCIÓ I
PERSPECTIVES DIVERSESBLOC 3
COMUNICACIÓ EN
CONTEXTOS DIVERSOSBLOC 4
ACCIONS
TRANSFORMADORES

✗

✓

✓

✓

OBJECTES D'AVALUACIÓ FORMATIVA

CRITERIS D'AVALUACIÓ

Reflexió Escrita

B2.4, B2.5, B2.6, B3.2

Proposta de compromís personal

B4.3, B4.5

DESCRIPCIÓ I METODOLOGIA:

La seqüència d'aquesta eina, inspirada en "Empathy Map" proposada per Dam i Teo (2025), comença amb la presentació d'un cas vinculat a una problemàtica global o social, com ara les migracions forçades o els discursos xenòfobs. L'alumnat treballa individualment amb un mapa d'empatia per analitzar el punt de vista d'una altra persona, tenint en compte què veu, sent, escolta, diu, així com les seves dificultats i aspiracions. Un cop elaborats els mapes, es comparteixen en grups reduïts per identificar punts en comú i diferències, afavorint una comprensió més àmplia i col·lectiva de la situació. Després, es treballa la jerarquia de necessitats humanes de Maslow, analitzant quines necessitats estan cobertes i quines han estat vulnerades en cada cas. Aquesta anàlisi permet aprofundir en les condicions de vida de la persona representada i connectar-les amb drets bàsics i factors estructurals. El procés culmina amb un debat col·lectiu per proposar accions que podrien donar resposta a les necessitats detectades, i amb una reflexió individual a través d'una graella d'autoavaluació que convida a valorar el propi procés d'empatia, comprensió i compromís.

MATÈRIES MÉS VINCULADES PER A LA SEVA APLICACIÓ:

- Català, Castellà i Aranès
- Biologia i Geologia
- Matemàtiques
- Llengua estrangera
- Física i Química
- Educació física

- Educació Plàstica, Visual i Audiovisual / Expressió Artística
- Tecnologia i Digitalització
- Ciències Socials: Geografia i Història
- Educació En Valors Cívics i Ètics
- Expressió Artística: Música

TIPUS D'EINA SEGONS LA TEMPORITZACIÓ:

CLICS (1 SESSIÓ O MENYS)

RICS (2 SESSIONS O MÉS)

✗

✓

EINA D'APRENENTATGE ADEQUADA PER A:

ACTIVITATS INICIALS

ACTIVITATS DE DESENVOLUPAMENT

ACTIVITATS D'ESTRUCTURACIÓ

ACTIVITATS D'APLICACIÓ

✓

✓

✗

✗

COMPETÈNCIA CIUTADANA QUE TREBALLA

CC1

CC2

CC3

CC4

✓

✓

✓

✗

BLOCS DE LA COMPETÈNCIA GLOBAL QUE TREBALLA

BLOC 1

BLOC 2

BLOC 3

BLOC 4

ANÀLISI CRÍTICA LOCAL - GLOBAL

INTROSPECCIÓ I PERSPECTIVES DIVERSES

COMUNICACIÓ EN CONTEXTOS DIVERSOS

ACCIONS TRANSFORMADORES

✗

✓

✗

✗

OBJECTES D'AVUACIÓ FORMATIVA

CRITERIS D'AVUACIÓ

Mapa D'empatia

B2.1, B2.3

Anàlisi de la Jerarquia de Maslow proposada

B2.1, B2.3

OBJECTES D'AVUACIÓ FORMADORA

CRITERIS D'AVUACIÓ

Graella d'autoavaluació

B2.1, B2.3, B2.4, B2.5

DESCRIPCIÓ I METODOLOGIA:

La metodologia d'aquesta eina es basa en el model "RULER", desenvolupat pel Yale Center for Emotional Intelligence (s.d.), i es desenvolupa a través de dues modalitats: els CLICS (activitat breu de 15-20 minuts) i els RICS (processos més profunds de fins a 120 minuts). En ambdós casos, es parteix d'un estímul emocionalment significatiu (un testimoni, vídeo, dilema, imatge, etc.) que interpel·la l'alumnat en relació amb els drets humans, la justícia global o les desigualtats. A partir d'aquí, es despleguen les cinc fases del model RULER. En primer lloc, l'alumnat reconeix l'emoció que sent envers una temàtica i la situa en un mesurador emocional (model del Dr. Marc Beckett del Center for Emotional Intelligence de Yale) per tal de prendre consciència del seu estat emocional intern. Després, comprèn què ha provocat aquesta emoció a partir d'establir connexions amb valors, experiències o injustícies percebudes. En la tercera fase, etiqueta amb precisió l'emoció mitjançant un vocabulari ric, identificant emocions primàries i secundàries. A continuació, expressa l'emoció de forma respectuosa i significativa en formats diversos afavorint l'empatia i la comunicació. Finalment, es promou la regulació emocional donant estratègies a l'alumnat per gestionar les emocions i canalitzar-les cap a accions positives, en un procés que enforteix l'autoconsciència i l'autonomia emocional.

MATÈRIES MÉS VINCULADES PER A LA SEVA APLICACIÓ:

- Català, Castellà i Aranès
- Biologia i Geologia
- Matemàtiques
- Llengua estrangera
- Física i Química
- Educació física

- Educació Plàstica, Visual i Audiovisual / Expressió Artística
- Tecnologia i Digitalització
- Ciències Socials: Geografia i Història
- Educació En Valors Cívics i Ètics
- Expressió Artística: Música

TIPUS D'EINA SEGONS LA TEMPORITZACIÓ:

CLICS (1 SESSIÓ O MENYS)

RICS (2 SESSIÓ O MÉS)

EINA D'APRENENTATGE ADEQUADA PER A:

ACTIVITATS INICIALS

ACTIVITATS DE DESENVOLUPAMENT

ACTIVITATS D'ESTRUCTURACIÓ

ACTIVITATS D'APLICACIÓ

COMPETÈNCIA CIUTADANA QUE TREBALLA

CC1

CC2

CC3

CC4

BLOCS DE LA COMPETÈNCIA GLOBAL QUE TREBALLA

BLOC 1

BLOC 2

BLOC 3

BLOC 4

ANÀLISI CRÍTICA LOCAL - GLOBAL

INTROSPECCIÓ I PERSPECTIVES DIVERSES

COMUNICACIÓ EN CONTEXTOS DIVERSOS

ACCIONS TRANSFORMADORES

OBJECTES D'AVALUACIÓ FORMATIVA

CRITERIS D'AVALUACIÓ

PAS 1. Taula de reflexió RULER (PROCEDIMENT CLICS)

B2.4, B2.5

PAS 2. Taula de comprensió (PROCEDIMENT RICS)

B2.1, B2.3, B2.4, B2.5

PAS 4. Expressió (E) multimodal (PROCEDIMENT RICS)

B1.1, B1.6, B2.4, B2.5, B3.1, B3.2

PAS 5. Reflexió i Gestió Emocional

B2.4, B2.5, B2.6

DESCRIPCIÓ I METODOLOGIA:

La metodologia d'aquesta eina, inspirada en **70 exercicis pràctics de dinàmica de grup de Fritzen (1988)**, es basa en la creació progressiva d'un llibre col·lectiu d'aula, on cada alumne/a aporta una experiència personal significativa vinculada a una situació global o social.

Aquesta aportació es pot fer en format escrit, visual o digital, segons l'àrea de treball. A continuació, cada participant llegeix el relat anterior i hi afegeix una reflexió breu i respectuosa, establint vincles emocionals, personals o crítics. El llibre circula entre l'alumnat, generant una narrativa compartida que reflecteix la diversitat del grup. En acabar, es fa una lectura global per identificar temes recurrents i emocions comunes, que es poden representar visualment i donar peu a noves preguntes, projectes o accions de transformació.

MATÈRIES MÉS VINCULADES PER A LA SEVA APLICACIÓ:

- Català, Castellà i Aranès
- Biologia i Geologia
- Matemàtiques
- Llengua estrangera
- Física i Química
- Educació física

- Educació Plàstica, Visual i Audiovisual / Expressió Artística
- Tecnologia i Digitalització
- Ciències Socials: Geografia i Història
- Educació En Valors Cívics i Ètics
- Expressió Artística: Música

TIPUS D'EINA SEGONS LA TEMPORITZACIÓ:

CLICS (1 SESSIÓ O MENYS)

RICS (2 SESSIONS O MÉS)

✗

✓

EINA D'APRENENTATGE ADEQUADA PER A:

ACTIVITATS INICIALS

ACTIVITATS DE DESENVOLUPAMENT

ACTIVITATS D'ESTRUCTURACIÓ

ACTIVITATS D'APLICACIÓ

✓

✓

✗

✗

COMPETÈNCIA CIUTADANA QUE TREBALLA

CC1

CC2

CC3

CC4

✓

✓

✓

✗

BLOCS DE LA COMPETÈNCIA GLOBAL QUE TREBALLA

BLOC 1

BLOC 2

BLOC 3

BLOC 4

ANÀLISI CRÍTICA LOCAL - GLOBAL

INTROSPECCIÓ I PERSPECTIVES DIVERSES

COMUNICACIÓ EN CONTEXTOS DIVERSOS

ACCIONS TRANSFORMADORES

✓

✓

✓

✗

OBJECTES D'AVALUACIÓ FORMATIVA

CRITERIS D'AVALUACIÓ

Aportació personal

B1.1, B1.4, B1.6, B2.1, B2.2, B2.3, B2.4, B2.5, B2.6, B3.2, B3.5

Aportació de comentaris a les contribucions dels/de les companys/es

B1.4, B1.6, B2.1, B2.2, B2.3, B2.4, B2.5, B2.6, B3.2, B3.4, B3.5

DESCRIPCIÓ I METODOLOGIA:

Aquesta eina, inspirada en les "Thinking Routines" del HGSE (2022), comença amb la introducció d'un tema global complex com el desplaçament forçat, la desigualtat o els conflictes bèl·lics actuals a partir d'un estímul significatiu una notícia, un vídeo, un testimoni o un text literari. El/la docent crea un ambient segur i respectuós que convidi a la reflexió. A continuació, l'alumnat completa individualment una plantilla amb quatre àrees: Expectatives (què espera entendre o qüestionar), Necessitats (què li cal per aprofundir), Sentiments (emocions que li genera el tema) i Objecions (resistències, contradiccions o dubtes). Finalment, es comparteixen les reflexions en grup o en plenari per contrastar punts de vista, identificar tensions i formular noves preguntes. Aquesta conversa pot donar peu a noves línies de treball, recerca o acció col·lectiva.

MATÈRIES MÉS VINCULADES PER A LA SEVA APLICACIÓ:

- Català, Castellà i Aranès
- Biologia i Geologia
- Matemàtiques
- Llengua estrangera
- Física i Química
- Educació física

- Educació Plàstica, Visual i Audiovisual / Expressió Artística
- Tecnologia i Digitalització
- Ciències Socials: Geografia i Història
- Educació En Valors Cívics i Ètics
- Expressió Artística: Música

TIPUS D'EINA SEGONS LA TEMPORITZACIÓ:

CLICS (1 SESSIÓ O MENYS)

RICS (2 SESSIONS O MÉS)

✓

✗

EINA D'APRENTATGE ADEQUADA PER A:

ACTIVITATS INICIALS

ACTIVITATS DE DESENVOLUPAMENT

ACTIVITATS D'ESTRUCTURACIÓ

ACTIVITATS D'APLICACIÓ

✓

✗

✗

✗

COMPETÈNCIA CIUTADANA QUE TREBALLA

CC1

CC2

CC3

CC4

✓

✓

✓

✗

BLOCS DE LA COMPETÈNCIA GLOBAL QUE TREBALLA

BLOC 1
ANÀLISI CRÍTICA LOCAL
- GLOBALBLOC 2
INTROSPECCIÓ I
PERSPECTIVES DIVERSESBLOC 3
COMUNICACIÓ EN
CONTEXTOS DIVERSOSBLOC 4
ACCIONS
TRANSFORMADORES

✓

✓

✗

✗

OBJECTES D'AVALUACIÓ FORMATIVA

CRITERIS D'AVALUACIÓ

Taula de punts cardinals

B1.4, B2.1, B2.3, B2.4, B2.5, B2.6

DESCRIPCIÓ I METODOLOGIA:

L'activitat, de creació pròpia i desenvolupada específicament per aquest projecte, comença amb la presentació d'un dilema global significatiu (com la crisi climàtica, les migracions o les desigualtats). El/la docent ofereix quatre posicionaments possibles, des del total acord fins al rebuig, i cada alumne/a es desplaça físicament cap a l'espai de l'aula que millor reflecteixi la seva opinió. A partir d'aquí, cada grup elabora arguments, exposa les seves raons i formula preguntes a la resta. Es facilita un diàleg entre posicionaments per contrastar punts de vista, i finalment es convida l'alumnat a revisar si ha modificat la seva posició i per què. Aquest procés ajuda a identificar raonaments, tensions i possibles punts de trobada entre diferents visions.

MATÈRIES MÉS VINCULADES PER A LA SEVA APLICACIÓ:

- Català, Castellà i Aranès
- Biologia i Geologia
- Matemàtiques
- Llengua estrangera
- Física i Química
- Educació física

- Educació Plàstica, Visual i Audiovisual / Expressió Artística
- Tecnologia i Digitalització
- Ciències Socials: Geografia i Història
- Educació En Valors Cívics i Ètics
- Expressió Artística: Música

TIPUS D'EINA SEGONS LA TEMPORITZACIÓ:

CLICS (1 SESSIÓ O MENYS)

RICS (2 SESSIONS O MÉS)

EINA D'APRENTATGE ADEQUADA PER A:

ACTIVITATS INICIALS

ACTIVITATS DE DESENVOLUPAMENT

ACTIVITATS D'ESTRUCTURACIÓ

ACTIVITATS D'APLICACIÓ

COMPETÈNCIA CIUTADANA QUE TREBALLA

CC1

CC2

CC3

CC4

BLOCS DE LA COMPETÈNCIA GLOBAL QUE TREBALLA

BLOC 1
ANÀLISI CRÍTICA LOCAL - GLOBALBLOC 2
INTROSPECCIÓ I PERSPECTIVES DIVERSESBLOC 3
COMUNICACIÓ EN CONTEXTOS DIVERSOSBLOC 4
ACCIONS TRANSFORMADORES

OBJECTES D'AVALUACIÓ FORMATIVA

CRITERIS D'AVALUACIÓ

Graella De Raonament

B1.1, B1.4, B1.5, B1.6, B3.2

Reflexió personal

B1.1, B1.4, B1.6, B2.1, B2.2, B2.3, B2.4, B2.5, B2.6, B3.2

DESCRIPCIÓ I METODOLOGIA:

Aquesta eina, extreta de les *Classroom Assessment Techniques* d'Angelo i Cross (1993), comença amb la detecció de preconcepcions o errors conceptuals habituals entre l'alumnat. El/la professor/a selecciona aquelles creences més rellevants o problemàtiques i elabora un qüestionari breu amb preguntes de resposta múltiple o escala de valoració per avaluar el grau de creença. Un cop validat el qüestionari, s'explica a l'alumnat el propòsit de l'activitat i es recullen les respostes de manera anònima. Després, el/la professor/a analitza els resultats per identificar les idees errònies més esteses i amb més convicció, i ajusta la seva planificació docent per abordar-les. Finalment, aquestes concepcions es treballen activament a l'aula, mitjançant activitats específiques de debat, contrast d'informació i reflexió crítica.

MATÈRIES MÉS VINCULADES PER A LA SEVA APLICACIÓ:

- Català, Castellà i Aranès
- Biologia i Geologia
- Matemàtiques
- Llengua estrangera
- Física i Química
- Educació física

- Educació Plàstica, Visual i Audiovisual / Expressió Artística
- Tecnologia i Digitalització
- Ciències Socials: Geografia i Història
- Educació En Valors Cívics i Ètics
- Expressió Artística: Música

TIPUS D'EINA SEGONS LA TEMPORITZACIÓ:

CLICS (1 SESSIÓ O MENYS)

RICS (2 SESSIONS O MÉS)

EINA D'APRENENTATGE ADEQUADA PER A:

ACTIVITATS INICIALS

ACTIVITATS DE DESENVOLUPAMENT

ACTIVITATS D'ESTRUCTURACIÓ

ACTIVITATS D'APLICACIÓ

COMPETÈNCIA CIUTADANA QUE TREBALLA

CC1

CC2

CC3

CC4

BLOCS DE LA COMPETÈNCIA GLOBAL QUE TREBALLA

BLOC 1

BLOC 2

BLOC 3

BLOC 4

ANÀLISI CRÍTICA LOCAL - GLOBAL

INTROSPECCIÓ I PERSPECTIVES DIVERSES

COMUNICACIÓ EN CONTEXTOS DIVERSOS

ACCIONS TRANSFORMADORES

OBJECTES D'AVALUACIÓ FORMATIVA

CRITERIS D'AVALUACIÓ

Enquesta opció múltiple

B2.1, B2.3, B2.4, B2.5

DESCRIPCIÓ I METODOLOGIA:

L'eina, basada en la tècnica "Word Journal" de les *Classroom Assessment Techniques* d'Angelo i Cross (1993), parteix un recurs significatiu com un text, vídeo o testimoni per provocar una resposta personal i emocional davant d'una realitat global o social complexa. Després de l'exploració del material, cada alumne/a tria una paraula clau que resumeixi l'impacte que li ha generat la situació i explica, breument, el sentit i la relació amb el tema treballat. Aquest exercici ajuda l'alumnat a posar nom a les emocions i pensaments que sovint són difícils d'expressar, promovent la introspecció i la connexió entre el sentir i el pensar. A continuació, es comparteixen les paraules escollides en petits grups, creant un espai d'escolta empàtica on es visibilitza la pluralitat de percepcions davant d'una mateixa realitat. L'activitat finalitza amb la creació d'un mural col·lectiu en paper o en format digital que recull totes les paraules i significats expressats, com a representació simbòlica de les emocions i mirades diverses del grup.

MATÈRIES MÉS VINCULADES PER A LA SEVA APLICACIÓ:

- Català, Castellà i Aranès
- Biologia i Geologia
- Matemàtiques
- Llengua estrangera
- Física i Química
- Educació física

- Educació Plàstica, Visual i Audiovisual / Expressió Artística
- Tecnologia i Digitalització
- Ciències Socials: Geografia i Història
- Educació En Valors Cívics i Ètics
- Expressió Artística: Música

TIPUS D'EINA SEGONS LA TEMPORITZACIÓ:

CLICS (1 SESSIÓ O MENYS)

RICS (2 SESSIONS O MÉS)

EINA D'APRENENTATGE ADEQUADA PER A:

ACTIVITATS INICIALS

ACTIVITATS DE DESENVOLUPAMENT

ACTIVITATS D'ESTRUCTURACIÓ

ACTIVITATS D'APLICACIÓ

COMPETÈNCIA CIUTADANA QUE TREBALLA

CC1

CC2

CC3

CC4

BLOCS DE LA COMPETÈNCIA GLOBAL QUE TREBALLA

BLOC 1
ANÀLISI CRÍTICA LOCAL - GLOBALBLOC 2
INTROSPECCIÓ I PERSPECTIVES DIVERSESBLOC 3
COMUNICACIÓ EN CONTEXTOS DIVERSOSBLOC 4
ACCIONS TRANSFORMADORES

OBJECTES D'AVALUACIÓ FORMATIVA

CRITERIS D'AVALUACIÓ

Paraula clau i reflexió escrita individual

B1.1, B1.4, B1.6, B2.1, B2.4, B2.5

DESCRIPCIÓ I METODOLOGIA:

L'eina, inspirada la tècnica "Everyday Ethical Dilemmas" de les *Classroom Assessment Techniques* d'Angelo i Cross (1993), ajuda l'alumnat a reflexionar sobre els seus valors i la manera com aquests influeixen en les seves decisions quotidianes. A partir d'un cas realista i proper que planteja un conflicte moral o social rellevant, l'estudiantat respon de manera breu i anònima a preguntes que exigeixen raonament ètic. Aquest procés el convida a identificar els valors propis i aliens, reconèixer contradiccions i comprendre la pluralitat de perspectives que coexisteixen en un mateix context. El/la docent recull i analitza les respostes i utilitza aquesta informació per obrir un debat posterior, aclarir idees i afavorir un aprenentatge més profund i crític.

MATÈRIES MÉS VINCULADES PER A LA SEVA APLICACIÓ:

- Català, Castellà i Aranès
- Biologia i Geologia
- Matemàtiques
- Llengua estrangera
- Física i Química
- Educació física

- Educació Plàstica, Visual i Audiovisual / Expressió Artística
- Tecnologia i Digitalització
- Ciències Socials: Geografia i Història
- Educació En Valors Cívics i Ètics
- Expressió Artística: Música

TIPUS D'EINA SEGONS LA TEMPORITZACIÓ:

CLICS (1 SESSIÓ O MENYS)

RICS (2 SESSIONS O MÉS)

EINA D'APRENENTATGE ADEQUADA PER A:

ACTIVITATS INICIALS

ACTIVITATS DE DESENVOLUPAMENT

ACTIVITATS D'ESTRUCTURACIÓ

ACTIVITATS D'APLICACIÓ

COMPETÈNCIA CIUTADANA QUE TREBALLA

CC1

CC2

CC3

CC4

BLOCS DE LA COMPETÈNCIA GLOBAL QUE TREBALLA

BLOC 1
ANÀLISI CRÍTICA LOCAL
- GLOBALBLOC 2
INTROSPECCIÓ I
PERSPECTIVES DIVERSESBLOC 3
COMUNICACIÓ EN
CONTEXTOS DIVERSOSBLOC 4
ACCIONS
TRANSFORMADORES

OBJECTES D'AVALUACIÓ FORMATIVA

PAS 4. Respostes breus i sinceres

CRITERIS D'AVALUACIÓ

B1.6, B2.1, B2.3, B2.4, B2.5, B3.2

DESCRIPCIÓ I METODOLOGIA:

L'eina, inspirada en la tècnica "Classroom Opinion Polls" de les *Classroom Assessment Techniques* d'Angelo i Cross (1993), parteix d'identificar un tema global rellevant i potencialment controvertit (com la desigualtat, el canvi climàtic o els privilegis). El/la docent elabora un parell de preguntes d'opinió clares i obertes, que es presenten a l'alumnat en paper o digital. L'alumnat respon de manera individual, sense necessitat de justificar les seves respostes, fet que afavoreix l'honestedat i la diversitat de posicionaments. El/la docent recull i analitza les dades (percentatges, gràfics o tendències) i comparteix els resultats amb el grup, obrint una conversa reflexiva i respectuosa. Aquest espai de debat ajuda a prendre consciència dels biaixos, valors o contradiccions presents a l'aula. Al final del projecte o seqüència, es pot repetir l'enquesta per detectar canvis en la mirada de l'alumnat i valorar-ne l'evolució crítica.

MATÈRIES MÉS VINCULADES PER A LA SEVA APLICACIÓ:

- Català, Castellà i Aranès
- Biologia i Geologia
- Matemàtiques
- Llengua estrangera
- Física i Química
- Educació física

- Educació Plàstica, Visual i Audiovisual / Expressió Artística
- Tecnologia i Digitalització
- Ciències Socials: Geografia i Història
- Educació En Valors Cívics i Ètics
- Expressió Artística: Música

TIPUS D'EINA SEGONS LA TEMPORITZACIÓ:

CLICS (1 SESSIÓ O MENYS)

RICS (2 SESSIONS O MÉS)

EINA D'APRENENTATGE ADEQUADA PER A:

ACTIVITATS INICIALS

ACTIVITATS DE DESENVOLUPAMENT

ACTIVITATS D'ESTRUCTURACIÓ

ACTIVITATS D'APLICACIÓ

COMPETÈNCIA CIUTADANA QUE TREBALLA

CC1

CC2

CC3

CC4

BLOCS DE LA COMPETÈNCIA GLOBAL QUE TREBALLA

BLOC 1
ANÀLISI CRÍTICA LOCAL
- GLOBALBLOC 2
INTROSPECCIÓ I
PERSPECTIVES DIVERSESBLOC 3
COMUNICACIÓ EN
CONTEXTOS DIVERSOSBLOC 4
ACCIONS
TRANSFORMADORES

OBJECTES D'AVALUACIÓ FORMATIVA

CRITERIS D'AVALUACIÓ

Qüestionari ad hoc inicial

B2.1, B2.3, B2.4, B2.5, B3.2

Qüestionari ad hoc final

B1.1, B1.6, B2.1, B2.3, B2.4, B2.5, B2.6, B3.2

DESCRIPCIÓ I METODOLOGIA:

Eina pròpia pensada per promoure la reflexió ètica i intercultural. L'alumnat rep una llista de valors que puntua individualment segons la seva importància personal, fet que afavoreix la introspecció i la identificació de prioritats i dilemes interns. A continuació, cada estudiant escriu una reflexió breu explicant les raons de les seves eleccions i les possibles influències culturals o socials que han condicionat la seva escala de valors. Posteriorment, es realitza una posada en comú en grups petits o en gran grup on es comparteixen i comparen les valoracions, obrint un espai per al debat ètic, el diàleg intercultural i l'escolta activa. Finalment, es poden elaborar representacions visuals col·lectives (mapes, gràfics, núvols de paraules) que faciliten la comprensió de les coincidències i diferències dins del grup, contribuint a una presa de consciència més profunda de la diversitat de valors.

MATÈRIES MÉS VINCULADES PER A LA SEVA APLICACIÓ:

- Català, Castellà i Aranès
- Biologia i Geologia
- Matemàtiques
- Llengua estrangera
- Física i Química
- Educació física

- Educació Plàstica, Visual i Audiovisual / Expressió Artística
- Tecnologia i Digitalització
- Ciències Socials: Geografia i Història
- Educació En Valors Cívics i Ètics
- Expressió Artística: Música

TIPUS D'EINA SEGONS LA TEMPORITZACIÓ:

CLICS (1 SESSIÓ O MENYS)

RICS (2 SESSIONS O MÉS)

EINA D'APRENENTATGE ADEQUADA PER A:

ACTIVITATS INICIALS

ACTIVITATS DE DESENVOLUPAMENT

ACTIVITATS D'ESTRUCTURACIÓ

ACTIVITATS D'APLICACIÓ

COMPETÈNCIA CIUTADANA QUE TREBALLA

CC1

CC2

CC3

CC4

BLOCS DE LA COMPETÈNCIA GLOBAL QUE TREBALLA

BLOC 1
ANÀLISI CRÍTICA LOCAL
- GLOBALBLOC 2
INTROSPECCIÓ I
PERSPECTIVES DIVERSESBLOC 3
COMUNICACIÓ EN
CONTEXTOS DIVERSOSBLOC 4
ACCIONS
TRANSFORMADORES

OBJECTES D'AVALUACIÓ FORMATIVA

CRITERIS D'AVALUACIÓ

Reflexió escrita

B2.4, B2.5, B2.6

DESCRIPCIÓ I METODOLOGIA:

L'eina, adaptada d'una eina de "The double-swing model of intercultural communication between the East and the West" de Yoshikawa (1987), parteix de la metàfora del "mirall doble" per convertir la trobada amb altres cultures o perspectives en una experiència d'autoconeixement i creixement personal. Quan ens relacionem amb realitats diferents, no només compremem millor l'altre, sinó que també ens veiem reflectits d'una manera nova. L'eina convida l'alumnat a identificar com el contacte amb altres mirades pot fer evolucionar els seus valors, creences i actituds, i a reconèixer la diversitat com una font d'aprenentatge. A través de la reflexió i el diàleg, es promou una actitud oberta, empàtica i crítica davant la diferència.

MATÈRIES MÉS VINCULADES PER A LA SEVA APLICACIÓ:

- Català, Castellà i Aranès
- Biologia i Geologia
- Matemàtiques
- Llengua estrangera
- Física i Química
- Educació física

- Educació Plàstica, Visual i Audiovisual / Expressió Artística
- Tecnologia i Digitalització
- Ciències Socials: Geografia i Història
- Educació En Valors Cívics i Ètics
- Expressió Artística: Música

TIPUS D'EINA SEGONS LA TEMPORITZACIÓ:

CLICS (1 SESSIÓ O MENYS)

RICS (2 SESSIONS O MÉS)

EINA D'APRENENTATGE ADEQUADA PER A:

ACTIVITATS INICIALS

ACTIVITATS DE DESENVOLUPAMENT

ACTIVITATS D'ESTRUCTURACIÓ

ACTIVITATS D'APLICACIÓ

COMPETÈNCIA CIUTADANA QUE TREBALLA

CC1

CC2

CC3

CC4

BLOCS DE LA COMPETÈNCIA GLOBAL QUE TREBALLA

BLOC 1

BLOC 2

BLOC 3

BLOC 4

ANÀLISI CRÍTICA LOCAL - GLOBAL

INTROSPECCIÓ I PERSPECTIVES DIVERSES

COMUNICACIÓ EN CONTEXTOS DIVERSOS

ACCIONS TRANSFORMADORES

OBJECTES D'AVALUACIÓ FORMATIVA

CRITERIS D'AVALUACIÓ

Pluja d'idees individual

B2.4, B2.5, B2.6

DESCRIPCIÓ I METODOLOGIA:

L'eina, inspirada en la "Deep Democracy" de Fuqua (2012), utilitza el moviment físic dins l'espai per representar visualment les opinions i valors dels participants. En primer lloc, el grup es col·loca en cercle al voltant d'un objecte central simbòlic. El/la docent (o facilitador/a) convida l'alumnat a crear preguntes obertes que interpel·lin aspectes ètics, socials o identitaris. Per cada pregunta, els/les participants es mouen intuïtivament més a prop o més lluny de l'objecte central, segons el grau d'acord o desacord. Aquest posicionament corporal ajuda a fer visibles les diferents perspectives dins del grup. A continuació, s'obre un espai de reflexió i diàleg guiat, on es fomenta l'escolta activa, el respecte i l'ús del discurs en primera persona. Finalment, es proposa una reflexió escrita individual, en què cada alumne/a analitza com s'ha sentit, com ha viscut les diferències dins del grup i què ha après sobre la pròpia postura i la d'altres companys/es.

MATÈRIES MÉS VINCULADES PER A LA SEVA APLICACIÓ:

- Català, Castellà i Aranès
- Biologia i Geologia
- Matemàtiques
- Llengua estrangera
- Física i Química
- Educació física

- Educació Plàstica, Visual i Audiovisual / Expressió Artística
- Tecnologia i Digitalització
- Ciències Socials: Geografia i Història
- Educació En Valors Cívics i Ètics
- Expressió Artística: Música

TIPUS D'EINA SEGONS LA TEMPORITZACIÓ:

CLICS (1 SESSIÓ O MENYS)

RICS (2 SESSIONS O MÉS)

✗

✓

EINA D'APRENENTATGE ADEQUADA PER A:

ACTIVITATS INICIALS

ACTIVITATS DE DESENVOLUPAMENT

ACTIVITATS D'ESTRUCTURACIÓ

ACTIVITATS D'APLICACIÓ

✓

✗

✗

✗

COMPETÈNCIA CIUTADANA QUE TREBALLA

CC1

CC2

CC3

CC4

✓

✓

✓

✗

BLOCS DE LA COMPETÈNCIA GLOBAL QUE TREBALLA

BLOC 1
ANÀLISI CRÍTICA LOCAL - GLOBALBLOC 2
INTROSPECCIÓ I PERSPECTIVES DIVERSESBLOC 3
COMUNICACIÓ EN CONTEXTOS DIVERSOSBLOC 4
ACCIONS TRANSFORMADORES

✓

✓

✓

✗

OBJECTES D'AVALUACIÓ FORMATIVA

CRITERIS D'AVALUACIÓ

Banc de preguntes de l'alumnat

B1.4, B1.5, B1.6, B2.1, B2.2, B2.3, B2.4, B2.5, B3.2

Reflexió Individual

B1.5, B1.6, B2.4, B2.5, B2.6, B3.2

DESCRIPCIÓ I METODOLOGIA:

Inspirada en una proposta del **Global Village Project Ireland (Global Village Schools, s.d.)**, l'eina combina dramatització, pensament crític i educació emocional per fomentar l'empatia i l'exploració de dilemes des de múltiples perspectives. Inicialment, l'alumnat s'organitza en dues files enfrontades que generen un passadís central. A continuació, s'escull una persona per representar un personatge (real o fictici) que tingui un vincle amb la problemàtica o dilema presentat i camina pel passadís. En aquest moment, la resta de companys/es expressen en veu altres idees, pensaments o consells, o bé s'advoca per una llibertat d'expressió espontània o es divideixen les files per rols contraposats (suport vs. crítica). Una altra possibilitat és assignar rols específics per fomentar la multiperspectiva. Aquest enfocament ajuda a posar en pràctica la comprensió de valors i emocions, la presa de decisions i la consciència de les conseqüències de les accions. Finalment, l'alumnat reflexiona de manera conjunta i comparteix impressions sobre l'experiència i els punts de vista que han sorgit.

MATÈRIES MÉS VINCULADES PER A LA SEVA APLICACIÓ:

- Català, Castellà i Aranès
- Biologia i Geologia
- Matemàtiques
- Llengua estrangera
- Física i Química
- Educació física

- Educació Plàstica, Visual i Audiovisual / Expressió Artística
- Tecnologia i Digitalització
- Ciències Socials: Geografia i Història
- Educació En Valors Cívics i Ètics
- Expressió Artística: Música

TIPUS D'EINA SEGONS LA TEMPORITZACIÓ:

CLICS (1 SESSIÓ O MENYS)

RICS (2 SESSIONS O MÉS)

EINA D'APRENENTATGE ADEQUADA PER A:

ACTIVITATS INICIALS

ACTIVITATS DE DESENVOLUPAMENT

ACTIVITATS D'ESTRUCTURACIÓ

ACTIVITATS D'APLICACIÓ

COMPETÈNCIA CIUTADANA QUE TREBALLA

CC1

CC2

CC3

CC4

BLOCS DE LA COMPETÈNCIA GLOBAL QUE TREBALLA

BLOC 1
ANÀLISI CRÍTICA LOCAL
- GLOBALBLOC 2
INTROSPECCIÓ I
PERSPECTIVES DIVERSESBLOC 3
COMUNICACIÓ EN
CONTEXTOS DIVERSOSBLOC 4
ACCIONS
TRANSFORMADORES

OBJECTES D'AVALUACIÓ FORMATIVA

CRITERIS D'AVALUACIÓ

Reflexió personal

B2.1, B2.2, B2.3, B2.4, B2.5, B2.6, B3.2

DESCRIPCIÓ I METODOLOGIA:

L'eina, inspirada en el mètode "Think-Pair-Share" desenvolupat per Lyman (1981), fomenta la reflexió crítica i la comunicació entre iguals a partir d'una pregunta oberta. L'alumnat reflexiona de manera individual i, seguidament, comparteix les seves idees amb un company o companya per contrastar perspectives i elaborar una resposta conjunta. Finalment, algunes parelles exposen les seves conclusions al grup classe. Aquesta dinàmica crea un entorn segur per tractar dilemes ètics i ecosocials complexos i afavoreix la participació de tot l'alumnat, cosa la qual enriqueix el debat col·lectiu.

MATÈRIES MÉS VINCULADES PER A LA SEVA APLICACIÓ:

- Català, Castellà i Aranès
- Biologia i Geologia
- Matemàtiques
- Llengua estrangera
- Física i Química
- Educació física

- Educació Plàstica, Visual i Audiovisual / Expressió Artística
- Tecnologia i Digitalització
- Ciències Socials: Geografia i Història
- Educació En Valors Cívics i Ètics
- Expressió Artística: Música

TIPUS D'EINA SEGONS LA TEMPORITZACIÓ:

CLICS (1 SESSIÓ O MENYS)

RICS (2 SESSIONS O MÉS)

EINA D'APRENTATGE ADEQUADA PER A:

ACTIVITATS INICIALS

ACTIVITATS DE DESENVOLUPAMENT

ACTIVITATS D'ESTRUCTURACIÓ

ACTIVITATS D'APLICACIÓ

COMPETÈNCIA CIUTADANA QUE TREBALLA

CC1

CC2

CC3

CC4

BLOCS DE LA COMPETÈNCIA GLOBAL QUE TREBALLA

BLOC 1

BLOC 2

BLOC 3

BLOC 4

ANÀLISI CRÍTICA LOCAL - GLOBAL

INTROSPECCIÓ I PERSPECTIVES DIVERSES

COMUNICACIÓ EN CONTEXTOS DIVERSOS

ACCIONS TRANSFORMADORES

OBJECTES D'AVALUACIÓ FORMATIVA

CRITERIS D'AVALUACIÓ

Resposta Individual

B1.6, B2.1, B2.3, B2.4, B2.5

Presentació de respostes per parelles

B2.1, B2.2, B2.3, B2.5, B2.6, B3.1, B3.2

DESCRIPCIÓ I METODOLOGIA:

Inspirada en els “Mecanismes dialògics en debats públics” proposat per Banegas (2020), l'eina s'articula en un procés de cinc etapes. En primer lloc, es defineix i es formula de manera col·lectiva un dilema moral o social rellevant per l'alumnat. En segon lloc, es distribueixen rols de persones proposants, opositores i observadores dialògiques perquè cada equip prepari arguments i eines de seguiment mitjançant graelles estructurades. En tercer lloc, es presenten i practiquen en parelles els diferents mecanismes dialògics: com fer explícit allò implícit, reformular, translanguaging, etc., per assegurar-ne la comprensió i l'ús adequat. En quart lloc, l'alumnat comença el debat i les persones observadores registren l'ús efectiu dels mecanismes i la inclusió de veus diverses. Per últim, es realitzen tutories entre les observadores i els equips de debat per valorar l'eficàcia dels mecanismes i acordar estratègies de millora.

MATÈRIES MÉS VINCULADES PER A LA SEVA APLICACIÓ:

- Català, Castellà i Aranès
- Biologia i Geologia
- Matemàtiques
- Llengua estrangera
- Física i Química
- Educació física

- Educació Plàstica, Visual i Audiovisual / Expressió Artística
- Tecnologia i Digitalització
- Ciències Socials: Geografia i Història
- Educació En Valors Cívics i Ètics
- Expressió Artística: Música

TIPUS D'EINA SEGONS LA TEMPORITZACIÓ:

CLICS (1 SESSIÓ O MENYS)

RICS (2 SESSIONS O MÉS)

✗

✓

EINA D'APRENENTATGE ADEQUADA PER A:

ACTIVITATS INICIALS

ACTIVITATS DE DESENVOLUPAMENT

ACTIVITATS D'ESTRUCTURACIÓ

ACTIVITATS D'APLICACIÓ

✗

✓

✓

✗

COMPETÈNCIA CIUTADANA QUE TREBALLA:

CC1

CC2

CC3

CC4

✓

✓

✓

✓

BLOCS DE LA COMPETÈNCIA GLOBAL QUE TREBALLA:

BLOC 1

BLOC 2

BLOC 3

BLOC 4

ANÀLISI CRÍTICA LOCAL - GLOBAL

INTROSPECCIÓ I PERSPECTIVES DIVERSES

COMUNICACIÓ EN CONTEXTOS DIVERSOS

ACCIONS TRANSFORMADORES

✓

✓

✓

✗

OBJECTES D'AVALUACIÓ FORMATIVA

CRITERIS D'AVALUACIÓ

Graella de preparació d'arguments (Grups A i B)

B1.1, B1.4, B1.5, B1.6

Debat (Grups A i B)

B1.6, B2.1, B2.2, B2.3, B3.1, B3.2, B3.4, B3.5, B3.6

Reflexió personal individual

B1.6, B2.4, B2.5, B2.6 B3.2

OBJECTES D'AVALUACIÓ FORMADORA

CRITERIS D'AVALUACIÓ

Plantilla d'observació dialògica (Grup C) - COAVALUACIÓ

B1.5, B1.6, B2.2, B2.6, B3.1, B3.2, B3.4, B3.5, B3.6

DESCRIPCIÓ I METODOLOGIA:

Inspirada en el model d'aprenentatge experiencial de Kolb (1984), l'eina, a partir d'escenes reals o simulades, permet als i a les estudiants representar situacions comunicatives diverses i reflexionar sobre com adaptar el llenguatge verbal i no verbal segons el context, la cultura i la intenció comunicativa. L'eina promou una comprensió profunda de la comunicació com a acte social i ètic, en què els gestos, els tons de veu, les paraules i les actituds poden facilitar la comprensió o, al contrari, generar malentesos. A través d'aquesta dinàmica, l'alumnat aprèn a reconèixer els elements que intervenen en una comunicació respectuosa i eficaç, a analitzar críticament la seva pròpia manera d'expressar-se, i a posar-se en el lloc de l'altre/a per comprendre millor la diversitat de codis i perspectives culturals i treballar l'empatia, l'escolta activa i el respecte.

MATÈRIES MÉS VINCULADES PER A LA SEVA APLICACIÓ:

- Català, Castellà i Aranès
- Biologia i Geologia
- Matemàtiques
- Llengua estrangera
- Física i Química
- Educació física

- Educació Plàstica, Visual i Audiovisual / Expressió Artística
- Tecnologia i Digitalització
- Ciències Socials: Geografia i Història
- Educació En Valors Cívics i Ètics
- Expressió Artística: Música

TIPUS D'EINA SEGONS LA TEMPORITZACIÓ:

CLICS (1 SESSIÓ O MENYS)

RICS (2 SESSIONS O MÉS)

✗

✓

EINA D'APRENENTATGE ADEQUADA PER A:

ACTIVITATS INICIALS

ACTIVITATS DE DESENVOLUPAMENT

ACTIVITATS D'ESTRUCTURACIÓ

ACTIVITATS D'APLICACIÓ

✗

✓

✓

✗

COMPETÈNCIA CIUTADANA QUE TREBALLA:

CC1

CC2

CC3

CC4

✓

✓

✓

✓

BLOCS DE LA COMPETÈNCIA GLOBAL QUE TREBALLA:

BLOC 1

BLOC 2

BLOC 3

BLOC 4

ANÀLISI CRÍTICA LOCAL - GLOBAL

INTROSPECCIÓ I PERSPECTIVES DIVERSES

COMUNICACIÓ EN CONTEXTOS DIVERSOS

ACCIONS TRANSFORMADORES

✗

✓

✓

✗

OBJECTES D'AVUACIÓ FORMATIVA

CRITERIS D'AVUACIÓ

Fitxa de treball Part 1

B2.4, B2.5, B3.1, B3.2, B3.3, B3.5, B3.6

OBJECTES D'AVUACIÓ FORMADORA

CRITERIS D'AVUACIÓ

Fitxa de treball Part 2 - Coavaluació

B2.1, B2.3, B3.1, B3.2, B3.3

Reflexió individual crítica: Autoavaluació

B2.1, B2.2, B2.3, B3.1, B3.2, B3.3

DESCRIPCIÓ I METODOLOGIA:

Aquesta eina, creada en el marc del projecte, ajuda a l'alumnat a registrar una interacció intercultural fora de l'aula, per analitzar el context de la trobada i l'actuació de l'alumne/a tenint en compte els aspectes verbals i no verbals (to, gestos, adaptacions lingüístiques, moments de malentès) utilitzats en la interacció i les emocions, els aprenentatges o els reptes viscuts. El procés finalitza amb una autoavaluació que permet identificar fortaleses i àrees de millora en la pròpia competència comunicativa i empàtica.

MATÈRIES MÉS VINCULADES PER A LA SEVA APLICACIÓ:

- Català, Castellà i Aranès
- Biologia i Geologia
- Matemàtiques
- Llengua estrangera
- Física i Química
- Educació física

- Educació Plàstica, Visual i Audiovisual / Expressió Artística
- Tecnologia i Digitalització
- Ciències Socials: Geografia i Història
- Educació En Valors Cívics i Ètics
- Expressió Artística: Música

TIPUS D'EINA SEGONS LA TEMPORITZACIÓ:

CLICS (1 SESSIÓ O MENYS)

RICS (2 SESSIONS O MÉS)

✗

✓

EINA D'APRENENTATGE ADEQUADA PER A:

ACTIVITATS INICIALS

ACTIVITATS DE DESENVOLUPAMENT

ACTIVITATS D'ESTRUCTURACIÓ

ACTIVITATS D'APLICACIÓ

✗

✓

✓

✓

COMPETÈNCIA CIUTADANA QUE TREBALLA:

CC1

CC2

CC3

CC4

✓

✗

✓

✗

BLOCS DE LA COMPETÈNCIA GLOBAL QUE TREBALLA:

BLOC 1
ANÀLISI CRÍTICA LOCAL - GLOBALBLOC 2
INTROSPECCIÓ I PERSPECTIVES DIVERSESBLOC 3
COMUNICACIÓ EN CONTEXTOS DIVERSOSBLOC 4
ACCIONS TRANSFORMADORES

✗

✓

✓

✗

OBJECTES D'AVALUACIÓ FORMATIVA

CRITERIS D'AVALUACIÓ

Entrada Portafolis - Diari Intercultural (part 1, 2 i 3)

B2.4, B2.5, B2.6, B3.1, B3.2, B3.4, B3.5

OBJECTES D'AVALUACIÓ FORMADORA

CRITERIS D'AVALUACIÓ

Reflexió individual crítica: Autoavaluació

B1.2, B2.2, B3.1, B3.2, B3.3, B3.4

DESCRIPCIÓ I METODOLOGIA:

L'eina, inspirada en les pràctiques de comunicació multilingüe inclusiva proposades per Attanasio et al. (2021), posa en pràctica la comunicació no verbal com a via per desenvolupar la consciència intercultural, l'empatia i la interpretació crítica dels gestos i emocions. A partir de dramatitzacions sense paraules, l'alumnat analitza com els codis corporals, les distàncies, les mirades o els silencis poden transmetre missatges diferents segons el context cultural o social. L'eina converteix el silenci en una forma d'escolta activa que ajuda a reconèixer estereotips, malentesos i valors implícits en la comunicació. Mitjançant l'observació entre iguals i el debat posterior, els i les estudiants aprenen a inferir intencions, a comparar interpretacions i a ajustar la seva pròpia expressió no verbal de manera més conscient i respectuosa. La reflexió final permet identificar aprenentatges personals sobre com comuniquem, què projectem i com podem adaptar-nos per afavorir relacions interculturals basades en el respecte i la comprensió mútua.

MATÈRIES MÉS VINCULADES PER A LA SEVA APLICACIÓ:

- Català, Castellà i Aranès
- Biologia i Geologia
- Matemàtiques
- Llengua estrangera
- Física i Química
- Educació física

- Educació Plàstica, Visual i Audiovisual / Expressió Artística
- Tecnologia i Digitalització
- Ciències Socials: Geografia i Història
- Educació En Valors Cívics i Ètics
- Expressió Artística: Música

TIPUS D'EINA SEGONS LA TEMPORITZACIÓ:

CLICS (1 SESSIÓ O MENYS)

RICS (2 SESSIONS O MÉS)

✗

✓

EINA D'APRENENTATGE ADEQUADA PER A:

ACTIVITATS INICIALS

ACTIVITATS DE DESENVOLUPAMENT

ACTIVITATS D'ESTRUCTURACIÓ

ACTIVITATS D'APLICACIÓ

✗

✓

✓

✗

COMPETÈNCIA CIUTADANA QUE TREBALLA:

CC1

CC2

CC3

CC4

✓

✓

✓

✗

BLOCS DE LA COMPETÈNCIA GLOBAL QUE TREBALLA:

BLOC 1

BLOC 2

BLOC 3

BLOC 4

ANÀLISI CRÍTICA LOCAL - GLOBAL

INTROSPECCIÓ I PERSPECTIVES DIVERSES

COMUNICACIÓ EN CONTEXTOS DIVERSOS

ACCIONS TRANSFORMADORES

✓

✓

✓

✗

OBJECTES D'AVALUACIÓ FORMATIVA

CRITERIS D'AVALUACIÓ

Taula de preparació

B1.1, B1.4, B2.1, B3.1, B3.2, B3.3, B3.5

Fitxa d'Observació

B1.5, B2.1, B2.5, B3.1, B3.2, B3.5

Reflexió final

B1.6, B2.1, B2.3, B2.4, B2.5, B3.1, B3.2, B3.3, B3.5, B3.6

DESCRIPCIÓ I METODOLOGIA:

Basada en el marc d'avaluació de l'ús del llenguatge inclusiu de Díaz Millón et al. (2021) i en l'enfocament de comunicació multilingüe inclusiva d'Attanasio et al. (2021), l'eina "Laboratori de llenguatge inclusiu" combina un anàlisi guiada de materials autèntics amb una replicació creativa que facilita l'aprenentatge reflexiu. Inicialment, l'alumnat examina mostres reals per identificar patrons d'exclusió o estereotips seguint preguntes estructurades i registrant evidències en la graella d'anàlisi. A continuació, en equips, es dissenyen versions inclusives (textuals o visuals), on cada modificació s'argumenta com a resposta a un biaix detectat. Aquest procés d'observació - avaluació - reformulació promou la consciència de com el llenguatge i les imatges configuren representacions socials i reforça l'habilitat per construir missatges més justos, plurals i respectuosos.

MATÈRIES MÉS VINCULADES PER A LA SEVA APLICACIÓ:

- Català, Castellà i Aranès
- Biologia i Geologia
- Matemàtiques
- Llengua estrangera
- Física i Química
- Educació física

- Educació Plàstica, Visual i Audiovisual / Expressió Artística
- Tecnologia i Digitalització
- Ciències Socials: Geografia i Història
- Educació En Valors Cívics i Ètics
- Expressió Artística: Música

TIPUS D'EINA SEGONS LA TEMPORITZACIÓ:

CLICS (1 SESSIÓ O MENYS)

RICS (2 SESSIONS O MÉS)

✗

✓

EINA D'APRENENTATGE ADEQUADA PER A:

ACTIVITATS INICIALS

ACTIVITATS DE DESENVOLUPAMENT

ACTIVITATS D'ESTRUCTURACIÓ

ACTIVITATS D'APLICACIÓ

✗

✓

✓

✗

COMPETÈNCIA CIUTADANA QUE TREBALLA:

CC1

CC2

CC3

CC4

✓

✗

✓

✗

BLOCS DE LA COMPETÈNCIA GLOBAL QUE TREBALLA:

BLOC 1

BLOC 2

BLOC 3

BLOC 4

ANÀLISI CRÍTICA LOCAL - GLOBAL

INTROSPECCIÓ I PERSPECTIVES DIVERSES

COMUNICACIÓ EN CONTEXTOS DIVERSOS

ACCIONS TRANSFORMADORES

✓

✗

✓

✓

OBJECTES D'AVALUACIÓ FORMATIVA

CRITERIS D'AVALUACIÓ

Graella d'anàlisi

B1.3, B3.2, B3.5

Transformació inclusiva i justificació dels canvis

B1.6, B3.1, B3.2, B3.5, B4.2, B4.5

DESCRIPCIÓ I METODOLOGIA:

Inspirada en l'anàlisi crítica de la comunicació no verbal i les característiques paralingüístiques de Dash i Davis (2022), l'eina es desenvolupa a partir d'un cicle per fases que fomenta l'adaptació comunicativa i el respecte a la diversitat cultural i expressiva. En la fase de documentació, cada alumne/a identifica i contextualitza cinc gestos propis, activant la consciència cognitiva sobre els propis codis no verbals. A continuació, en petits grups, es contrasten aquestes pràctiques i registren les coincidències, les variacions i els factors culturals implicats. Posteriorment, els equips realitzen una recerca per analitzar com es modifiquen els mateixos gestos en altres contextos culturals. Finalment, la reflexió crítica individual confronta expectatives i interpretacions, cosa la qual permet formular estratègies d'ajust del registre no verbal per evitar malentesos i afavorir l'empatia intercultural.

MATÈRIES MÉS VINCULADES PER A LA SEVA APLICACIÓ:

- Català, Castellà i Aranès
- Biologia i Geologia
- Matemàtiques
- Llengua estrangera
- Física i Química
- Educació física

- Educació Plàstica, Visual i Audiovisual / Expressió Artística
- Tecnologia i Digitalització
- Ciències Socials: Geografia i Història
- Educació En Valors Cívics i Ètics
- Expressió Artística: Música

TIPUS D'EINA SEGONS LA TEMPORITZACIÓ:

CLICS (1 SESSIÓ O MENYS)

RICS (2 SESSIONS O MÉS)

✗

✓

EINA D'APRENENTATGE ADEQUADA PER A:

ACTIVITATS INICIALS

ACTIVITATS DE DESENVOLUPAMENT

ACTIVITATS D'ESTRUCTURACIÓ

ACTIVITATS D'APLICACIÓ

✗

✓

✓

✗

COMPETÈNCIA CIUTADANA QUE TREBALLA:

CC1

CC2

CC3

CC4

✓

✗

✗

✗

BLOCS DE LA COMPETÈNCIA GLOBAL QUE TREBALLA:

BLOC 1

BLOC 2

BLOC 3

BLOC 4

ANÀLISI CRÍTICA LOCAL - GLOBAL

INTROSPECCIÓ I PERSPECTIVES DIVERSES

COMUNICACIÓ EN CONTEXTOS DIVERSOS

ACCIONS TRANSFORMADORES

✓

✗

✓

✗

OBJECTES D'AVALUACIÓ FORMATIVA

CRITERIS D'AVALUACIÓ

Graella de coincidències i variacions

B1.4, B1.5, B1.6, B3.1, B3.2, B3.5

Registre de recerca al Diari de treball

B1.1, B1.6, B3.1, B3.2, B3.5

DESCRIPCIÓ I METODOLOGIA:

Inspirada en el recurs “Dia Mundial de la Poesia” del *Catàleg de propostes pràctiques per a les sessions de sensibilització del Consorci per a la Normalització Lingüística (2022)*, l'eina es desenvolupa en un procés que s'inicia amb la creació d'un banc lingüístic per cartografiar i visibilitzar la diversitat de llengües familiars i d'aprenentatge a l'aula. A continuació, es fa una immersió analítica del significat d'un poema amb càrrega simbòlica o emocional. Seguidament, l'alumnat s'embarca en la traducció del poema, un exercici de negociació semàntica i cultural on s'identifiquen “punts de connexió” que revelen matisos culturals únics i crucials per potenciar la detecció i interpretació de malentesos culturals. Posteriorment, la recitació polifònica reforça el reconeixement de cada identitat lingüística, destacant com l'expressió verbal i no verbal pot transmetre emocions més enllà de les paraules. Finalment, una reflexió guiada individual permet a cada alumne/a canalitzar els conceptes i connectar-los amb la seva pròpia experiència, convertint la diversitat en una riquesa compartida i fomentant una comprensió intercultural profunda.

MATÈRIES MÉS VINCULADES PER A LA SEVA APLICACIÓ:

- Català, Castellà i Aranès
- Biologia i Geologia
- Matemàtiques
- Llengua estrangera
- Física i Química
- Educació física

- Educació Plàstica, Visual i Audiovisual / Expressió Artística
- Tecnologia i Digitalització
- Ciències Socials: Geografia i Història
- Educació En Valors Cívics i Ètics
- Expressió Artística: Música

TIPUS D'EINA SEGONS LA TEMPORITZACIÓ:

CLICS (1 SESSIÓ O MENYS)

RICS (2 SESSIÓNS O MÉS)

✗

✓

EINA D'APRENENTATGE ADEQUADA PER A:

ACTIVITATS INICIALS

ACTIVITATS DE DESENVOLUPAMENT

ACTIVITATS D'ESTRUCTURACIÓ

ACTIVITATS D'APLICACIÓ

✓

✓

✓

✗

COMPETÈNCIA CIUTADANA QUE TREBALLA:

CC1

CC2

CC3

CC4

✓

✗

✓

✗

BLOCS DE LA COMPETÈNCIA GLOBAL QUE TREBALLA:

BLOC 1
ANÀLISI CRÍTICA LOCAL
- GLOBALBLOC 2
INTROSPECCIÓ I
PERSPECTIVES DIVERSESBLOC 3
COMUNICACIÓ EN
CONTEXTOS DIVERSOSBLOC 4
ACCIONS
TRANSFORMADORES

✗

✓

✓

✗

OBJECTES D'AVALUACIÓ FORMATIVA

CRITERIS D'AVALUACIÓ

Taula de traducció

B2.4, B3.1, B3.5

Taula de Reflexió Personal

B2.1, B2.4, B2.5, B3.1, B3.2, B3.5

DESCRIPCIÓ I METODOLOGIA:

L'eina "Som YouTubers", de creació pròpia, proposa una metodologia activa i motivadora que emula la creació de contingut per una plataforma digital. L'alumnat selecciona un tema global o intercultural que l'apassiona i redacta un guió estructurat del vídeo tenint en compte la fiabilitat de la informació, el missatge, l'impacte i la connexió de la temàtica amb la realitat pròxima. Seguidament, grava i edita els seus vídeos procurant que el llenguatge utilitzat sigui inclusiu i amb un registre adequat al format. Finalment, l'alumnat visualitza i coavalua el treball de la resta de companys i companyes mitjançant una graella de reflexió que fomenta l'anàlisi crítica d'una font d'informació i la capacitat de donar feedback constructiu.

MATÈRIES MÉS VINCULADES PER A LA SEVA APLICACIÓ:

- Català, Castellà i Aranès
- Biologia i Geologia
- Matemàtiques
- Llengua estrangera
- Física i Química
- Educació física

- Educació Plàstica, Visual i Audiovisual / Expressió Artística
- Tecnologia i Digitalització
- Ciències Socials: Geografia i Història
- Educació En Valors Cívics i Ètics
- Expressió Artística: Música

TIPUS D'EINA SEGONS LA TEMPORITZACIÓ:

CLICS (1 SESSIÓ O MENYS)

RICS (2 SESSIONS O MÉS)

✗

✓

EINA D'APRENENTATGE ADEQUADA PER A:

ACTIVITATS INICIALS

ACTIVITATS DE DESENVOLUPAMENT

ACTIVITATS D'ESTRUCTURACIÓ

ACTIVITATS D'APLICACIÓ

✓

✓

✓

✓

COMPETÈNCIA CIUTADANA QUE TREBALLA:

CC1

CC2

CC3

CC4

✓

✓

✓

✓

BLOCS DE LA COMPETÈNCIA GLOBAL QUE TREBALLA:

BLOC 1

BLOC 2

BLOC 3

BLOC 4

ANÀLISI CRÍTICA LOCAL - GLOBAL

INTROSPECCIÓ I PERSPECTIVES DIVERSES

COMUNICACIÓ EN CONTEXTOS DIVERSOS

ACCIONS TRANSFORMADORES

✓

✓

✓

✓

OBJECTES D'AVAUACIÓ FORMATIVA

CRITERIS D'AVAUACIÓ

Guió del Vídeo

B1.1, B1.3, B1.4, B1.5, B2.1, B2.3, B3.1, B3.2, B4.3

Vídeo

B1.5, B1.6, B2.1, B2.3, B3.1, B3.2, B3.3, B4.3

OBJECTES D'AVAUACIÓ FORMADORA

CRITERIS D'AVAUACIÓ

Coavaluació entre iguals

B1.4, B1.5, B1.6, B2.1, B2.3, B3.1, B3.2, B3.3, B4.3

DESCRIPCIÓ I METODOLOGIA:

Inspirada en la tècnica “Invented Dialogues” de les *Classroom Assessment Techniques* d'Angelo i Cross (1993), l'eina *Diàlegs ficticis* proposa una metodologia dinàmica que fomenta la comprensió profunda de perspectives diverses i la comunicació digital responsable. L'alumnat comença creant, de manera individual, un perfil fictici detallat amb una identitat contrastada i el seu argumentari sobre un tema global. Després, en parelles, dialoguen a través d'una plataforma de missatgeria digital posant en pràctica l'adaptació del llenguatge, l'escolta activa i la gestió respectuosa del desacord, amb l'objectiu de crear un diàleg rigorós i lliure d'estereotips. Aquesta conversa és posteriorment analitzada en una reflexió col·lectiva on es valora l'empatia, la flexibilitat comunicativa i l'ús conscient de les eines digitals. Aquesta dinàmica treballa el pensament crític, la comunicació intercultural, l'empatia, la flexibilitat lingüística, la inclusió, el respecte i les habilitats metacognitives per entendre i practicar la interacció en l'entorn digital.

MATÈRIES MÉS VINCULADES PER A LA SEVA APLICACIÓ:

- Català, Castellà i Aranès
- Biologia i Geologia
- Matemàtiques
- Llengua estrangera
- Física i Química
- Educació Física

- Educació Plàstica, Visual i Audiovisual / Expressió Artística
- Tecnologia i Digitalització
- Ciències Socials: Geografia i Història
- Educació En Valors Cívics i Ètics
- Expressió Artística: Música

TIPUS D'EINA SEGONS LA TEMPORITZACIÓ:

CLICS (1 SESSIÓ O MENYS)

RICS (2 SESSIONS O MÉS)

✗

✓

EINA D'APRENENTATGE ADEQUADA PER A:

ACTIVITATS INICIALS

ACTIVITATS DE DESENVOLUPAMENT

ACTIVITATS D'ESTRUCTURACIÓ

ACTIVITATS D'APLICACIÓ

✗

✓

✓

✗

COMPETÈNCIA CIUTADANA QUE TREBALLA:

CC1

CC2

CC3

CC4

✓

✗

✓

✗

BLOCS DE LA COMPETÈNCIA GLOBAL QUE TREBALLA:

BLOC 1

BLOC 2

BLOC 3

BLOC 4

ANÀLISI CRÍTICA LOCAL - GLOBAL

INTROSPECCIÓ I PERSPECTIVES DIVERSES

COMUNICACIÓ EN CONTEXTOS DIVERSOS

ACCIONS TRANSFORMADORES

✓

✓

✓

✗

OBJECTES D'AVALUACIÓ FORMATIVA

CRITERIS D'AVALUACIÓ

Creació de perfils

B1.1, B1.4, B1.6, B2.1, B2.3, B3.2, B3.5

Diàleg via missatgeria en parelles

B1.5, B1.6, B2.1, B2.2, B2.3, B3.1, B3.2, B3.3, B3.4, B3.5, B3.6

DESCRIPCIÓ I METODOLOGIA:

Inspirada en la dinàmica “Dar la vuelta a una sábana” de Pazuela (2020), aquesta eina convida l'alumnat a afrontar un repte físic i mental que permet cultivar el pensament crític a partir d'un seguit de passos. Primer, els i les alumnes es llancen a la pràctica i posen a prova les seves capacitats de comunicació, organització, presa de decisions i gestió de desacords en temps real a partir de la resolució del repte de girar una manta de manera que la cara que estava a terra quedi cap amunt, sense que cap de les persones participants que estan a sobre toqui el terra en cap moment. El/la docent actua com a observador, sense intervenir, per captar les dinàmiques espontànies del grup. A continuació, els i les alumnes fan una autoavaluació grupal que fomenta la reflexió crítica sobre el seu funcionament, identificant punts forts i les àrees de millora. Finalment, es fa un debat facilitat pel/la docent on es reflexiona sobre les responsabilitats col·lectives dels éssers humans.

MATÈRIES MÉS VINCULADES PER A LA SEVA APLICACIÓ:

- Català, Castellà i Aranès
- Biologia i Geologia
- Matemàtiques
- Llengua estrangera
- Física i Química
- Educació física

- Educació Plàstica, Visual i Audiovisual / Expressió Artística
- Tecnologia i Digitalització
- Ciències Socials: Geografia i Història
- Educació En Valors Cívics i Ètics
- Expressió Artística: Música

TIPUS D'EINA SEGONS LA TEMPORITZACIÓ:

CLICS (1 SESSIÓ O MENYS)

RICS (2 SESSIÓNS O MÉS)

EINA D'APRENENTATGE ADEQUADA PER A:

ACTIVITATS INICIALS

ACTIVITATS DE DESENVOLUPAMENT

ACTIVITATS D'ESTRUCTURACIÓ

ACTIVITATS D'APLICACIÓ

COMPETÈNCIA CIUTADANA QUE TREBALLA:

CC1

CC2

CC3

CC4

BLOCS DE LA COMPETÈNCIA GLOBAL QUE TREBALLA:

BLOC 1

BLOC 2

BLOC 3

BLOC 4

ANÀLISI CRÍTICA LOCAL - GLOBAL

INTROSPECCIÓ I PERSPECTIVES DIVERSES

COMUNICACIÓ EN CONTEXTOS DIVERSOS

ACCIONS TRANSFORMADORES

OBJECTES D'AVALUACIÓ FORMADORA

CRITERIS D'AVALUACIÓ

Graella d'autoavaluació

B2.2, B2.3, B3.1, B3.2, B3.4, B3.5, B3.6

DESCRIPCIÓ I METODOLOGIA:

L'eina, de creació pròpia, s'estructura en una seqüència en quatre fases que permet a l'alumnat experimentar, analitzar, debatre i interioritzar maneres diverses d'afrontar un conflicte. En primer lloc, s'activa el pensament crític a partir d'un cas o dilema real que desperta emocions i posicionaments personals. Un cop analitzat el dilema, els grups elaboren tres respostes o solucions alternatives en tres estils de resolució diferents. A continuació, es duu a terme un debat i l'aula es converteix en un espai de deliberació democràtica on es comparen punts de vista i s'analitzen les conseqüències que pot causar cada estil de resposta per a la convivència respectuosa, equitativa i inclusiva. Finalment, la reflexió individual consolida l'aprenentatge i promou la transferència cap a situacions reals.

ÀREES DE CONEIXEMENT MÉS VINCULADES PER A LA SEVA APLICACIÓ:

- Català, Castellà i Aranès
- Biologia i Geologia
- Matemàtiques
- Llengua estrangera
- Física i Química
- Educació física

- Educació Plàstica, Visual i Audiovisual / Expressió Artística
- Tecnologia i Digitalització
- Ciències Socials: Geografia i Història
- Educació En Valors Cívics i Ètics
- Expressió Artística: Música

TIPUS D'EINA SEGONS LA TEMPORITZACIÓ:

CLICS (1 SESSIÓ O MENYS)

RICS (2 SESSIONS O MÉS)

EINA D'APRENENTATGE ADEQUADA PER A:

ACTIVITATS INICIALS

ACTIVITATS DE DESENVOLUPAMENT

ACTIVITATS D'ESTRUCTURACIÓ

ACTIVITATS D'APLICACIÓ

COMPETÈNCIA CIUTADANA QUE TREBALLA:

CC1

CC2

CC3

CC4

BLOCS DE LA COMPETÈNCIA GLOBAL QUE TREBALLA:

BLOC 1

BLOC 2

BLOC 3

BLOC 4

ANÀLISI CRÍTICA LOCAL - GLOBAL

INTROSPECCIÓ I PERSPECTIVES DIVERSES

COMUNICACIÓ EN CONTEXTOS DIVERSOS

ACCIONS TRANSFORMADORES

OBJECTES D'AVALUACIÓ FORMATIVA

CRITERIS D'AVALUACIÓ

Redacció individual per escrit

B1.6, B2.4, B2.5, B2.6, B3.1, B3.2, B3.6

DESCRIPCIÓ I METODOLOGIA:

L'eina, dissenyada en el marc d'aquest projecte, s'estructura en diverses fases. El procés s'inicia amb la selecció i justificació d'un Objectiu de Desenvolupament Sostenible (ODS). Seguidament, es crea un collage digital plurilingüe on cada estudiant busca i plasma conceptes globals mitjançant llenguatge visual i simbòlic. A continuació, treballant per parelles, l'alumnat ha de fer hipòtesis sobre quin ODS ha representat el/la company/a a partir de l'observació del seu collage. Un cop descobert, es genera un debat final i es trien els ODS més representats per tal d'iniciar una recerca, un projecte o una activitat relacionada.

MATÈRIES MÉS VINCULADES PER A LA SEVA APLICACIÓ:

- Català, Castellà i Aranès
- Biologia i Geologia
- Matemàtiques
- Llengua estrangera
- Física i Química
- Educació física

- Educació Plàstica, Visual i Audiovisual / Expressió Artística
- Tecnologia i Digitalització
- Ciències Socials: Geografia i Història
- Educació En Valors Cívics i Ètics
- Expressió Artística: Música

TIPUS D'EINA SEGONS LA TEMPORITZACIÓ:

CLICS (1 SESSIÓ O MENYS)

RICS (2 SESSIONS O MÉS)

EINA D'APRENENTATGE ADEQUADA PER A:

ACTIVITATS INICIALS

ACTIVITATS DE DESENVOLUPAMENT

ACTIVITATS D'ESTRUCTURACIÓ

ACTIVITATS D'APLICACIÓ

COMPETÈNCIA CIUTADANA QUE TREBALLA:

CC1

CC2

CC3

CC4

BLOCS DE LA COMPETÈNCIA GLOBAL QUE TREBALLA:

BLOC 1

BLOC 2

BLOC 3

BLOC 4

ANÀLISI CRÍTICA LOCAL - GLOBAL

INTROSPECCIÓ I PERSPECTIVES DIVERSES

COMUNICACIÓ EN CONTEXTOS DIVERSOS

ACCIONS TRANSFORMADORES

OBJECTES D'AVALUACIÓ FORMATIVA

CRITERIS D'AVALUACIÓ

Tria i justificació individual

B1.5, B1.6, B3.2

Collage

B1.2, B1.4, B1.5, B3.1, B3.2, B3.3

Creació de la hipòtesi i endevinació de l'ODS

B1.4, B1.5, B3.1, B3.2, B3.4

OBJECTES D'AVALUACIÓ FORMADORA

CRITERIS D'AVALUACIÓ

Graella de Coavaluació

B1.5, B1.6, B2.2, B3.1, B3.2, B3.4, B3.5, B3.6

DESCRIPCIÓ I METODOLOGIA:

L'eina Stop i Endavant, basada en el joc de cooperació "Els punts cardinals" extret de les *Unitats de programació d'Educació Física del Seminari de mestres d'Educació Física d'Osona (2012)*, genera una dinàmica que permet que l'alumnat experimenti, a través del joc, les conseqüències de la manca de coordinació i, posteriorment, els beneficis de la planificació col·lectiva i la comunicació empàtica. En una primera fase, els i les estudiants actuen de manera impulsiva i desorganitzada, fet que provoca errors, xocs i eliminacions. A la segona ronda, el procés s'enfoca en la negociació i el consens dels diferents grups, on cada equip dissenya estratègies comunes i posa a prova habilitats com l'escolta activa, la gestió de diferències i la presa de decisions compartida. La fase final de reflexió permet traslladar l'experiència simbòlica al pensament crític, vinculant-la amb situacions reals com escola, comunitat o món global, per generar consciència sobre la interdependència humana, la necessitat del diàleg i la corresponsabilitat per assolir objectius comuns.

MATÈRIES MÉS VINCULADES PER A LA SEVA APLICACIÓ:

- Català, Castellà i Aranès
- Biologia i Geologia
- Matemàtiques
- Llengua estrangera
- Física i Química
- Educació física

- Educació Plàstica, Visual i Audiovisual / Expressió Artística
- Tecnologia i Digitalització
- Ciències Socials: Geografia i Història
- Educació En Valors Cívics i Ètics
- Expressió Artística: Música

TIPUS D'EINA SEGONS LA TEMPORITZACIÓ:

CLICS (1 SESSIÓ O MENYS)

RICS (2 SESSIÓNS O MÉS)

✓

✗

EINA D'APRENTATGE ADEQUADA PER A:

ACTIVITATS INICIALS

ACTIVITATS DE DESENVOLUPAMENT

ACTIVITATS D'ESTRUCTURACIÓ

ACTIVITATS D'APLICACIÓ

✓

✗

✗

✗

COMPETÈNCIA CIUTADANA QUE TREBALLA:

CC1

CC2

CC3

CC4

✓

✗

✗

✗

BLOCS DE LA COMPETÈNCIA GLOBAL QUE TREBALLA:

BLOC 1

BLOC 2

BLOC 3

BLOC 4

ANÀLISI CRÍTICA LOCAL - GLOBAL

INTROSPECCIÓ I PERSPECTIVES DIVERSES

COMUNICACIÓ EN CONTEXTOS DIVERSOS

ACCIONS TRANSFORMADORES

✗

✓

✓

✗

OBJECTES D'AVALUACIÓ FORMATIVA

CRITERIS D'AVALUACIÓ

Preguntes de reflexió personal

B2.2, B3.1, B3.2, B3.4, B3.5, B3.6

DESCRIPCIÓ I METODOLOGIA:

L'eina **Alta o Baixa?**, inspirada en el model conceptual de Hall (1976), utilitza una metodologia interactiva de tres passos per desenvolupar la competència comunicativa intercultural. S'inicia amb la preparació i consigna inicial, on es presenten les diferències entre cultures d'alt i baix context comunicatiu. Seguidament, en la fase de lectura i classificació de situacions, els i les alumnes treballen en grups per analitzar targetes amb escenaris de malentesos interculturals, identificant els codis en joc, anticipant els possibles malentesos i proposant adaptacions per evitar-los. Finalment, la posada en comú i estratègies permet a cada grup compartir els seus exemples i, de manera col·lectiva, construir una llista d'estratègies pràctiques per millorar la comunicació intercultural. A través d'aquest procés, l'alumnat no només comprèn conceptes clau sobre la influència del context cultural en la comunicació, sinó que també desenvolupa habilitats per detectar i interpretar malentesos, adaptar-se a diferents estils comunicatius, i generar solucions constructives per a una interacció més efectiva i respectuosa en contextos diversos.

MATÈRIES MÉS VINCULADES PER A LA SEVA APLICACIÓ:

- Català, Castellà i Aranès
- Biologia i Geologia
- Matemàtiques
- Llengua estrangera
- Física i Química
- Educació física

- Educació Plàstica, Visual i Audiovisual / Expressió Artística
- Tecnologia i Digitalització
- Ciències Socials: Geografia i Història
- Educació En Valors Cívics i Ètics
- Expressió Artística: Música

TIPUS D'EINA SEGONS LA TEMPORITZACIÓ:

CLICS (1 SESSIÓ O MENYS)

RICS (2 SESSIONS O MÉS)

EINA D'APRENENTATGE ADEQUADA PER A:

ACTIVITATS INICIALS

ACTIVITATS DE DESENVOLUPAMENT

ACTIVITATS D'ESTRUCTURACIÓ

ACTIVITATS D'APLICACIÓ

COMPETÈNCIA CIUTADANA

CC1

CC2

CC3

CC4

BLOCS D'HABILITATS COMPETÈNCIA GLOBAL

BLOC 1

BLOC 2

BLOC 3

BLOC 4

ANÀLISI CRÍTICA LOCAL - GLOBAL

INTROSPECCIÓ I PERSPECTIVES DIVERSES

COMUNICACIÓ EN CONTEXTOS DIVERSOS

ACCIONS TRANSFORMADORES

OBJECTES D'AVALUACIÓ FORMATIVA

CRITERIS D'AVALUACIÓ

Taula de classificació de situacions comunicatives

B3.1, B3.2, B3.5, B3.6

DESCRIPCIÓ I METODOLOGIA:

La proposta metodològica de l'eina, inspirada en la *Communication Privacy Management Theory* de Petronio et al. (2020), s'estructura en quatre fases que fomenten la reflexió individual, la negociació col·laborativa i l'elaboració d'accions concretes en entorns interculturals.

En primer lloc, cada alumne/a reconeix els seus propis límits i emocions davant preguntes invasives. En segon lloc, en petits grups, l'alumnat agrupa les preguntes o situacions en categories temàtiques i, per cada categoria, identifica exemples de situacions reals on aquests límits poden ser vulnerats. En tercer lloc, cada grup proposa dos tipus d'estratègies d'acció per a cada categoria i, per últim, es comparteixen les accions de cada grup per construir un imaginari col·lectiu de bones pràctiques comunicatives, visibilitzant valors com el respecte, la inclusió i la sensibilitat intercultural.

MATÈRIES MÉS VINCULADES PER A LA SEVA APLICACIÓ:

- Català, Castellà i Aranès
- Biologia i Geologia
- Matemàtiques
- Llengua estrangera
- Física i Química
- Educació física

- Educació Plàstica, Visual i Audiovisual / Expressió Artística
- Tecnologia i Digitalització
- Ciències Socials: Geografia i Història
- Educació En Valors Cívics i Ètics
- Expressió Artística: Música

TIPUS D'EINA SEGONS LA TEMPORITZACIÓ:

CLICS (1 SESSIÓ O MENYS)

RICS (2 SESSIONS O MÉS)

EINA D'APRENENTATGE ADEQUADA PER A:

ACTIVITATS INICIALS

ACTIVITATS DE DESENVOLUPAMENT

ACTIVITATS D'ESTRUCTURACIÓ

ACTIVITATS D'APLICACIÓ

COMPETÈNCIA CIUTADANA QUE TREBALLA:

CC1

CC2

CC3

CC4

BLOCS DE LA COMPETÈNCIA GLOBAL QUE TREBALLA:

BLOC 1

BLOC 2

BLOC 3

BLOC 4

ANÀLISI CRÍTICA LOCAL - GLOBAL

INTROSPECCIÓ I PERSPECTIVES DIVERSES

COMUNICACIÓ EN CONTEXTOS DIVERSOS

ACCIONS TRANSFORMADORES

OBJECTES D'AVALUACIÓ FORMATIVA

CRITERIS D'AVALUACIÓ

Banc de preguntes categoritzades

B1.5, B3.1, B3.2

Taula "Situació / Acció"

B2.4, B2.5, B3.1, B3.4, B3.5, B3.6

DESCRIPCIÓ I
METODOLOGIA:

L'eina, dissenyada per les autores d'aquest projecte, parteix de la metàfora de l'ecosistema per representar la comunicació intercultural com un espai viu, dinàmic i interdependent. Igual que en un ecosistema natural, cada element contribueix a mantenir l'equilibri del diàleg. En petits grups, els/les estudiants creen un esquema que representa un ecosistema ideal del diàleg intercultural, utilitzant categories simbòliques (aigua, arrels, sòl, arbres, llum, factors de risc) per organitzar valors, actituds i pràctiques comunicatives. A partir d'aquesta representació, cadascú elabora una reflexió personal sobre les condicions necessàries per mantenir relacions equitatives i empàtiques, així com detectar els riscos que poden degradar la convivència (prejudicis, desinformació, desequilibris de poder, etc.) per construir ecosistemes de comunicació més justos i inclusius dins i fora de l'aula.

MATÈRIES MÉS
VINCULADES PER A
LA SEVA APLICACIÓ:

- Català, Castellà i Aranès
- Biologia i Geologia
- Matemàtiques
- Llengua estrangera
- Física i Química
- Educació física

- Educació Plàstica, Visual i Audiovisual / Expressió Artística
- Tecnologia i Digitalització
- Ciències Socials: Geografia i Història
- Educació En Valors Cívics i Ètics
- Expressió Artística: Música

TIPUS D'EINA SEGONS
LA TEMPORITZACIÓ:

CLICS (1 SESSIÓ O MENYS)

RICS (2 SESSIONS O MÉS)

EINA D'APRENENTATGE
ADEQUADA PER A:

ACTIVITATS INICIALS

ACTIVITATS DE
DESENVOLUPAMENTACTIVITATS
D'ESTRUCTURACIÓACTIVITATS
D'APLICACIÓCOMPETÈNCIA
CIUTADANA QUE
TREBALLA:

CC1

CC2

CC3

CC4

BLOCS DE LA
COMPETÈNCIA GLOBAL
QUE TREBALLA:

BLOC 1

BLOC 2

BLOC 3

BLOC 4

ANÀLISI CRÍTICA LOCAL
- GLOBALINTROSPECCIÓ I
PERSPECTIVES DIVERSESCOMUNICACIÓ EN
CONTEXTOS DIVERSOSACCIONS
TRANSFORMADORES

OBJECTES D'AVALUACIÓ FORMATIVA

CRITERIS D'AVALUACIÓ

Preguntes de reflexió personal

B1.2, B1.4, B1.6, B2.1, B2.4, B2.5, B3.1, B3.2, B3.3,
B3.4, B3.5, B3.6

DESCRIPCIÓ I
METODOLOGIA:

L'eina, basada en l'estratègia DAFO (Debilitats, Amenaces, Fortaleses, Oportunitats) i en el concepte d'objectiu SMART (Specific, Measurable, Achievable, Relevant, Time-bound) formulat per Doran (1981), s'organitza en sis passos que permeten fer una anàlisi estructurada i reflexiva d'una proposta d'acció. El procés comença amb la definició clara de l'objecte d'anàlisi, seguit de la preparació del tauler DAFO, que facilita la recollida sistemàtica dels factors interns (Fortaleses i Debilitats) i externs (Amenaces i Oportunitats) que poden influir en la proposta. Tot seguit, s'elabora una anàlisi de combinacions, posant en relació els diferents factors per generar possibles estratègies d'actuació. Finalment, el procés culmina amb la formulació d'un pla d'acció concret, a partir de la definició d'un objectiu SMART que orienti la implementació i permeti fer-ne seguiment de manera clara i realista.

MATÈRIES MÉS
VINCULADES PER A
LA SEVA APLICACIÓ:

- Català, Castellà i Aranès
- Biologia i Geologia
- Matemàtiques
- Llengua estrangera
- Física i Química
- Educació física

- Educació Plàstica, Visual i Audiovisual / Expressió Artística
- Tecnologia i Digitalització
- Ciències Socials: Geografia i Història
- Educació En Valors Cívics i Ètics
- Expressió Artística: Música

TIPUS D'EINA SEGONS
LA TEMPORITZACIÓ:

CLICS (1 SESSIÓ O MENYS)

RICS (2 SESSIONS O MÉS)

✗

✓

EINA D'APRENTATGE
ADEQUADA PER A:

ACTIVITATS INICIALS

ACTIVITATS DE
DESENVOLUPAMENTACTIVITATS
D'ESTRUCTURACIÓACTIVITATS
D'APLICACIÓ

✗

✗

✓

✓

COMPETÈNCIA
CIUTADANA QUE
TREBALLA:

CC1

CC2

CC3

CC4

✓

✓

✗

✓

BLOCS DE LA
COMPETÈNCIA GLOBAL
QUE TREBALLA:

BLOC 1

BLOC 2

BLOC 3

BLOC 4

ANÀLISI CRÍTICA LOCAL
- GLOBALINTROSPECCIÓ I
PERSPECTIVES DIVERSESCOMUNICACIÓ EN
CONTEXTOS DIVERSOSACCIONS
TRANSFORMADORES

✓

✗

✗

✓

OBJECTES D'AVALUACIÓ FORMATIVA

CRITERIS D'AVALUACIÓ

Tauler DAFO

B1.1, B1.2, B1.4, B1.5, B1.6

Anàlisi de combinacions FO/FA/DO/DA

B1.1, B1.4, B1.5, B1.6, B4.2, B4.3, B4.4

Pla d'acció (Objectiu SMART)

B4.2, B4.3, B4.4, B4.5

DESCRIPCIÓ I METODOLOGIA:

L'eina, desenvolupada en el marc del Toolkit, empra una metodologia de planificació col·laborativa que transita des de la conceptualització fins a l'acció. El procés s'inicia amb una pluja d'idees de propostes per resoldre una situació o problema. Seguidament i, de manera individual, les propostes generades s'ubiquen de manera visual sobre una línia que va d'allò que es considera molt utòpic fins a allò que s'entén com un fet factible o molt realista, i s'analitzen els beneficis i les barreres de cada proposta. Aquesta fase dona pas a un espai de debat i negociació guiat per preguntes clau, on les idees es tornen a avaluar i es canvien de posició segons els acords decidits col·lectivament. Un cop consensuat el posicionament, es procedeix a la selecció democràtica de les propostes prioritàries. Finalment, l'eina culmina amb l'elaboració d'un primer pla d'acció concret per a les idees escollides, definint els primers passos, els membres responsables, els terminis, els recursos essencials d'actuació, etc. A través d'aquesta seqüència, l'alumnat desenvolupa habilitats clau com el pensament crític i estratègic, la negociació i la presa de decisions per consens, la capacitat d'anàlisi de riscos i beneficis, la prioritització d'idees, la visualització de dades complexes, i la planificació d'accions realistes, fomentant així la proactivitat i la capacitat de generar canvi.

MATÈRIES MÉS VINCULADES PER A LA SEVA APLICACIÓ:

- Català, Castellà i Aranès
- Biologia i Geologia
- Matemàtiques
- Llengua estrangera
- Física i Química
- Educació física

- Educació Plàstica, Visual i Audiovisual / Expressió Artística
- Tecnologia i Digitalització
- Ciències Socials: Geografia i Història
- Educació En Valors Cívics i Ètics
- Expressió Artística: Música

TIPUS D'EINA SEGONS LA TEMPORITZACIÓ:

CLICS (1 SESSIÓ O MENYS)

RICS (2 SESSIONS O MÉS)

✓

✗

EINA D'APRENENTATGE ADEQUADA PER A:

ACTIVITATS INICIALS

ACTIVITATS DE DESENVOLUPAMENT

ACTIVITATS D'ESTRUCTURACIÓ

ACTIVITATS D'APLICACIÓ

✓

✗

✗

✓

COMPETÈNCIA CIUTADANA QUE TREBALLA:

CC1

CC2

CC3

CC4

✗

✗

✓

✓

BLOCS DE LA COMPETÈNCIA GLOBAL QUE TREBALLA:

BLOC 1

BLOC 2

BLOC 3

BLOC 4

ANÀLISI CRÍTICA LOCAL - GLOBAL

INTROSPECCIÓ I PERSPECTIVES DIVERSES

COMUNICACIÓ EN CONTEXTOS DIVERSOS

ACCIONS TRANSFORMADORES

✓

✗

✗

✓

OBJECTES D'AVALUACIÓ FORMATIVA

CRITERIS D'AVALUACIÓ

Diagrama de propostes

B1.4, B1.5, B4.2, B4.3, B4.4

Taula pla d'acció

B4.2, B4.3, B4.4

DESCRIPCIÓ I METODOLOGIA:

L'eina, elaborada dins del marc del projecte, és una eina que s'emmarca en una metodologia participativa i visual per analitzar críticament situacions, fenòmens o temàtiques complexes actuals. El seu procediment guiat, que va des de la reflexió individual fins al debat grupal i el consens d'idees, fomenta el desenvolupament d'habilitats essencials com el pensament crític, en identificar avantatges, riscos i dilemes ètics, la comunicació efectiva, en exposar idees i participar en el debat i la col·laboració, en negociar i consensuar el semàfor col·lectiu. Aquesta eina, per tant, no només busca classificar informació, sinó també capacitar l'alumnat per a una anàlisi complexa i una deliberació ètica sobre qüestions rellevants del seu entorn i del món.

MATÈRIES MÉS VINCULADES PER A LA SEVA APLICACIÓ:

- Català, Castellà, Aranès
- Biologia i Geologia
- Matemàtiques
- Llengua estrangera
- Física i Química
- Educació física

- Educació Plàstica, Visual i Audiovisual / Expressió Artística
- Tecnologia i Digitalització
- Ciències Socials: Geografia i Història
- Educació En Valors Cívics i Ètics
- Expressió Artística: Música

TIPUS D'EINA SEGONS LA TEMPORITZACIÓ:

CLICS (1 SESSIÓ O MENYS)

RICS (2 SESSIONS O MÉS)

✗

✓

EINA D'APRENENTATGE ADEQUADA PER A:

ACTIVITATS INICIALS

ACTIVITATS DE DESENVOLUPAMENT

ACTIVITATS D'ESTRUCTURACIÓ

ACTIVITATS D'APLICACIÓ

✗

✓

✓

✓

COMPETÈNCIA CIUTADANA QUE TREBALLA:

CC1

CC2

CC3

CC4

✗

✗

✓

✓

BLOCS DE LA COMPETÈNCIA GLOBAL QUE TREBALLA:

BLOC 1

BLOC 2

BLOC 3

BLOC 4

ANÀLISI CRÍTICA LOCAL - GLOBAL

INTROSPECCIÓ I PERSPECTIVES DIVERSES

COMUNICACIÓ EN CONTEXTOS DIVERSOS

ACCIONS TRANSFORMADORES

✓

✗

✗

✓

OBJECTES D'AVALUACIÓ FORMATIVA

CRITERIS D'AVALUACIÓ

Creació i justificació del Semàfor

B1.1, B1.2, B1.4, B1.6, B4.3, B4.4

Revisió final individual de la proposta

B1.6, B4.2, B4.4

DESCRIPCIÓ I METODOLOGIA:

L'eina combina una metodologia participativa que integra els principis de l'Aprenentatge Basat en Projectes (ABP) i l'Aprenentatge Servei (ApS), ja que guia l'alumnat a resoldre reptes reals amb un impacte tangible en la comunitat o l'entorn. El procés s'estructura seguint les fases clau del Design Thinking, començant per l'empatia (diagnòstic de la vivència personal), passant per la definició del problema (formulació del repte "Com podríem...?"), i la ideació (brainstorming i avaluació RICE), fins arribar a un prototipatge inicial. En aquest darrer punt, l'alumnat dissenya un Producte Mínim Viable (MVP) amb objectius SMART per prioritzar idees i optimitzar recursos. Així doncs, l'eina fomenta el pensament crític i la ciutadania global compromesa capacitant els i les joves per analitzar problemes complexos, generar solucions creatives i planificar accions de transformació de manera eficaç i mesurable.

ÀREES DE CONEIXEMENT MÉS VINCULADES PER A LA SEVA APLICACIÓ:

- Català, Castellà, Aranès
- Biologia i Geologia
- Matemàtiques
- Llengua estrangera
- Física i Química
- Educació física

- Educació Plàstica, Visual i Audiovisual / Expressió Artística
- Tecnologia i Digitalització
- Ciències Socials: Geografia i Història
- Educació En Valors Cívics i Ètics
- Expressió Artística: Música

TIPUS D'EINA SEGONS LA TEMPORITZACIÓ:

CLICS (1 SESSIÓ O MENYS)

RICS (2 SESSIONS O MÉS)

✗

✓

EINA D'APRENENTATGE ADEQUADA PER A:

ACTIVITATS INICIALS

ACTIVITATS DE DESENVOLUPAMENT

ACTIVITATS D'ESTRUCTURACIÓ

ACTIVITATS D'APLICACIÓ

✗

✗

✓

✓

COMPETÈNCIA CIUTADANA QUE TREBALLA:

CC1

CC2

CC3

CC4

✗

✓

✗

✓

BLOCS DE LA COMPETÈNCIA GLOBAL QUE TREBALLA:

BLOC 1

BLOC 2

BLOC 3

BLOC 4

ANÀLISI CRÍTICA LOCAL - GLOBAL

INTROSPECCIÓ I PERSPECTIVES DIVERSES

COMUNICACIÓ EN CONTEXTOS DIVERSOS

ACCIONS TRANSFORMADORES

✓

✗

✗

✓

OBJECTES D'AVALUACIÓ FORMATIVA

CRITERIS D'AVALUACIÓ

Enunciat de Repte Consensuat "Com podríem...?"

B1.4, B1.5

Propostes d'Idees Avaluades amb RICE

B4.3, B4.4

Disseny Mapa de Flux MVP (Minimum Viable Product)

B1.1, B1.2, B4.2, B4.3

Objectiu SMART

B4.3, B4.4

DESCRIPCIÓ I METODOLOGIA:

L'eina, inspirada en la tècnica d'innovació "Customer Journey Map" del *Design Toolkit* de la Fundació per a la Universitat Oberta de Catalunya (s.d.), es basa en un recorregut col·laboratiu i cíclic dividit en quatre fases que combinen l'anàlisi crític, la creativitat i el disseny de solucions. Primer, l'alumnat investiga els factors d'atracció que fan visible una causa, combinant recerca de fonts, observació de formats i detecció de públics exclosos. A continuació, examina el seu primer contacte amb la iniciativa, identifica barreres d'accessibilitat i proposa millores inclusives. En la tercera etapa, dissenya la "primera acció" de participació procurant que sigui senzilla, significativa i accessible, incorporant veus invisibilitzades i eliminant friccions pràctiques. Finalment, formula estratègies de fidelització a llarg termini a partir de decisions reals i una comunicació activa. Aquest enfocament itera constantment entre la reflexió i l'acció, garantint que el disseny de la proposta sigui coherent, inclusiu i transformador.

MATÈRIES DE CONEIXEMENT MÉS VINCULADES PER A LA SEVA APLICACIÓ:

- Català, Castellà, Aranès
- Biologia i Geologia
- Matemàtiques
- Llengua estrangera
- Física i Química
- Educació física

- Educació Plàstica, Visual i Audiovisual / Expressió Artística
- Tecnologia i Digitalització
- Ciències Socials: Geografia i Història
- Educació En Valors Cívics i Ètics
- Expressió Artística: Música

TIPUS D'EINA SEGONS LA TEMPORITZACIÓ:

CLICS (1 SESSIÓ O MENYS)

RICS (2 SESSIONS O MÉS)

✗

✓

EINA D'APRENENTATGE ADEQUADA PER A:

ACTIVITATS INICIALS

ACTIVITATS DE DESENVOLUPAMENT

ACTIVITATS D'ESTRUCTURACIÓ

ACTIVITATS D'APLICACIÓ

✗

✓

✓

✓

COMPETÈNCIA CIUTADANA QUE TREBALLA:

CC1

CC2

CC3

CC4

✓

✓

✓

✓

BLOCS DE LA COMPETÈNCIA GLOBAL QUE TREBALLA:

BLOC 1

BLOC 2

BLOC 3

BLOC 4

ANÀLISI CRÍTICA LOCAL - GLOBAL

INTROSPECCIÓ I PERSPECTIVES DIVERSES

COMUNICACIÓ EN CONTEXTOS DIVERSOS

ACCIONS TRANSFORMADORES

✓

✓

✓

✓

OBJECTES D'AVALUACIÓ FORMATIVA

CRITERIS D'AVALUACIÓ

Anàlisi de l'Atracció Inicial d'una causa

B1.1, B1.4, B3.1, B3.2, B4.4

Propostes de millora de l'Atracció Inicial de la causa

B3.1, B3.2, B3.3, B4.2, B4.3, B4.4

Anàlisi d'un cas real

B1.3, B3.1, B3.2, B3.3, B4.4

Propostes de millora per al cas real

B1.6, B3.1, B3.2, B4.2, B4.3, B4.5

Disseny d'una l'Acció Inclusiva i Motivadora per una causa

B2.3, B3.1, B3.2, B3.3, B4.1, B4.2, B4.3, B4.4, B4.5

Reflexió sobre els Factors de Continuitat

B1.1, B4.5

Disseny d'Estratègies de Fidelització

B2.3, B4.1, B4.2, B4.3, B4.4, B4.5

DESCRIPCIÓ I METODOLOGIA:

L'eina, inspirada en l'eina "Design Thinking" del *Design Toolkit* de la Fundació per a la Universitat Oberta de Catalunya (s.d.), s'organitza a través de cinc passos clau. En el primer pas, Empatia, es busca una comprensió profunda de les necessitats i emocions de persones afectades per una situació o fenomen. El següent pas és la Definició, on es sintetitza la informació per formular un repte clar i accionable. El pas d'Ideació demana idear solucions i prioritzar-les amb la "Matriu Impacte-Esforç" considerant la seva viabilitat i impacte. A continuació, el Prototipat consisteix a crear una representació tangible de la idea. Finalment, el Testa permet recollir feedback per millorar la proposta. Aquesta metodologia desenvolupa propostes innovadores, inclusives i sostenibles per a reptes socials complexos i capacita l'alumnat en habilitats essencials com el pensament crític i sistemàtic, la capacitat d'argumentar amb fonament, l'empatia activa, la comunicació inclusiva, i la presa de decisions ètiques.

MATÈRIES MÉS VINCULADES PER A LA SEVA APLICACIÓ:

- Català, Castellà, Aranès
- Biologia i Geologia
- Matemàtiques
- Llengua estrangera
- Física i Química
- Educació física

- Educació Plàstica, Visual i Audiovisual / Expressió Artística
- Tecnologia i Digitalització
- Ciències Socials: Geografia i Història
- Educació En Valors Cívics i Ètics
- Expressió Artística: Música

TIPUS D'EINA SEGONS LA TEMPORITZACIÓ:

CLICS (1 SESSIÓ O MENYS)

RICS (2 SESSIONS O MÉS)

✗

✓

EINA D'APRENENTATGE ADEQUADA PER A:

ACTIVITATS INICIALS

ACTIVITATS DE DESENVOLUPAMENT

ACTIVITATS D'ESTRUCTURACIÓ

ACTIVITATS D'APLICACIÓ

✓

✓

✓

✓

COMPETÈNCIA CIUTADANA QUE TREBALLA:

CC1

CC2

CC3

CC4

✓

✓

✓

✓

BLOCS DE LA COMPETÈNCIA GLOBAL QUE TREBALLA:

BLOC 1

BLOC 2

BLOC 3

BLOC 4

ANÀLISI CRÍTICA LOCAL - GLOBAL

INTROSPECCIÓ I PERSPECTIVES DIVERSES

COMUNICACIÓ EN CONTEXTOS DIVERSOS

ACCIONS TRANSFORMADORES

✓

✓

✓

✓

OBJECTES D'AVALUACIÓ FORMATIVA

CRITERIS D'AVALUACIÓ

Anàlisi de la Targeta d'Actor/actriu

B1.4, B1.5, B2.1, B2.3

Taula de problemes i oportunitats

B1.1, B1.4, B1.6

Definició del Repte i Justificació

B1.5, B1.6, B4.2, B4.3

Proposta (Viabilitat, Impacte i Funcionament)

B1.6, B4.2, B4.3, B4.4

Prototip i presentació

B1.6, B3.1, B3.2, B3.3, B4.2, B4.3, B4.4

OBJECTES D'AVALUACIÓ FORMADORA

CRITERIS D'AVALUACIÓ

Coavaluació

B2.1, B2.3, B3.1, B3.2, B4.2, B4.3, B4.4

DESCRIPCIÓ I METODOLOGIA:

L'eina, desenvolupada en el marc del projecte, combina el treball cooperatiu en grup amb tècniques de recollida i tractament de dades per orientar el pensament crític i la presa de decisions. A través d'una primera fase de pluja d'idees guiada pel mètode de pensament sistèmic, els i les estudiants identifiquen les possibles causes d'un problema, contrasten fonts i estimacions a partir d'una anàlisi de dades i quantifiquen la seva rellevància amb criteris ètics de selecció. A continuació, aplicant la regla 80/20 de Pareto, calculen percentatges individuals i acumulats per visualitzar, amb un gràfic combinat de barres i línies, quins factors concentren la major part de l'impacte. Finalment, els i les alumnes reflexionen sobre el procés i les conclusions extretes del gràfic a partir de preguntes que estimulen el pensament crític.

MATÈRIES MÉS VINCULADES PER A LA SEVA APLICACIÓ:

- Català, Castellà, Aranès
- Biologia i Geologia
- Matemàtiques
- Llengua estrangera
- Física i Química
- Educació física

- Educació Plàstica, Visual i Audiovisual / Expressió Artística
- Tecnologia i Digitalització
- Ciències Socials: Geografia i Història
- Educació En Valors Cívics i Ètics
- Expressió Artística: Música

TIPUS D'EINA SEGONS LA TEMPORITZACIÓ:

CLICS (1 SESSIÓ O MENYS)

RICS (2 SESSIONS O MÉS)

✗

✓

EINA D'APRENENTATGE ADEQUADA PER A:

ACTIVITATS INICIALS

ACTIVITATS DE DESENVOLUPAMENT

ACTIVITATS D'ESTRUCTURACIÓ

ACTIVITATS D'APLICACIÓ

✓

✓

✓

✗

COMPETÈNCIA CIUTADANA QUE TREBALLA:

CC1

CC2

CC3

CC4

✓

✓

✓

✓

BLOCS DE LA COMPETÈNCIA GLOBAL QUE TREBALLA:

BLOC 1

BLOC 2

BLOC 3

BLOC 4

ANÀLISI CRÍTICA LOCAL - GLOBAL

INTROSPECCIÓ I PERSPECTIVES DIVERSES

COMUNICACIÓ EN CONTEXTOS DIVERSOS

ACCIONS TRANSFORMADORES

✓

✗

✗

✓

OBJECTES D'AVALUACIÓ FORMATIVA

CRITERIS D'AVALUACIÓ

Fase de recerca PAS 1, 2 i 4: investigació, recollida i càlcul

B1.1, B1.4, B1.5, B4.4

Diagrama de Pareto

B1.1, B1.2, B1.4, B4.4

Preguntes de reflexió i anàlisi

B1.4, B1.5, B1.6, B4.2, B4.3, B4.4, B4.5

DESCRIPCIÓ I METODOLOGIA:

L'eina, basada en la teoria del canvi i inspirada en l'eina "Eina pràctica 1.1. Com puc elaborar una Teoria del Canvi" proposada pel Toolkit de l'Institut Català d'Avaluació de Polítiques Públiques (Farré Ribas et al., 2020), guia l'alumnat a través d'una seqüència que parteix de la presentació d'una situació significativa que l'alumnat ha de definir. A continuació, l'alumnat descriu el canvi que voldria que s'hi produís i identifica i prioritza els obstacles per aconseguir-ho. Seguidament, dissenya accions ajustades i en valora el potencial amb un sistema de semàfor. Finalment, formula hipòtesis que connecten les accions escollides a partir del sistema del semàfor amb l'impacte esperat. Aquest recorregut desenvolupa habilitats de pensament crític en dur a terme tasques de diagnòsi de problemes i obstacles, habilitats creatives i de planificació en el procés d'ideació de propostes d'acció, i habilitats de treball col·laboratiu en els intercanvis d'idees amb els i les membres del grup.

MATÈRIES MÉS VINCULADES PER A LA SEVA APLICACIÓ:

- Català, Castellà, Aranès
- Biologia i Geologia
- Matemàtiques
- Llengua estrangera
- Física i Química
- Educació física

- Educació Plàstica, Visual i Audiovisual / Expressió Artística
- Tecnologia i Digitalització
- Ciències Socials: Geografia i Història
- Educació En Valors Cívics i Ètics
- Expressió Artística: Música

TIPUS D'EINA SEGONS LA TEMPORITZACIÓ:

CLICS (1 SESSIÓ O MENYS)

RICS (2 SESSIONS O MÉS)

✗

✓

EINA D'APRENENTATGE ADEQUADA PER A:

ACTIVITATS INICIALS

ACTIVITATS DE DESENVOLUPAMENT

ACTIVITATS D'ESTRUCTURACIÓ

ACTIVITATS D'APLICACIÓ

✓

✓

✓

✗

COMPETÈNCIA CIUTADANA QUE TREBALLA:

CC1

CC2

CC3

CC4

✓

✗

✓

✓

BLOCS DE LA COMPETÈNCIA GLOBAL QUE TREBALLA:

BLOC 1

BLOC 2

BLOC 3

BLOC 4

ANÀLISI CRÍTICA LOCAL - GLOBAL

INTROSPECCIÓ I PERSPECTIVES DIVERSES

COMUNICACIÓ EN CONTEXTOS DIVERSOS

ACCIONS TRANSFORMADORES

✓

✗

✗

✓

OBJECTES D'AVALUACIÓ FORMATIVA

CRITERIS D'AVALUACIÓ

Identificació del problema i definició dels canvis desitjats

B1.1, B1.4, B1.5, B4.2, B4.3

Taula d'obstacles

B1.4, B1.6

Taula "Canvi desitjat – Obstacles – Acció"

B1.4, B4.2, B4.3, B4.4

Taula del Sistema del Semàfor

B4.2, B4.4

Hipòtesi formulada

B1.5, B4.4, B4.5

DESCRIPCIÓ I METODOLOGIA:

La metodologia d'aquesta eina, basada en la proposta de resolució de problemes de Creately (2022), es desenvolupa en tres passos diferenciats. En primer lloc, l'alumnat identifica un problema rellevant i analitza de manera sistèmica els actors implicats i les causes i conseqüències. A continuació, cada grup proposa diverses alternatives de solució i n'analitza els avantatges i inconvenients, amb l'objectiu d'escollir-ne una i justificar-ne la tria. Finalment, es reflexiona col·lectivament sobre les possibles conseqüències de la solució escollida, tenint en compte diferents escales temporals i l'impacte sobre col·lectius diversos i el medi ambient. El procés promou la cooperació, la responsabilitat social i el pensament ètic com a eixos centrals de l'aprenentatge.

ÀREES DE CONEIXEMENT MÉS VINCULADES PER A LA SEVA APLICACIÓ:

- Català, Castellà, Aranès
- Biologia i Geologia
- Matemàtiques
- Llengua estrangera
- Física i Química
- Educació física

- Educació Plàstica, Visual i Audiovisual / Expressió Artística
- Tecnologia i Digitalització
- Ciències Socials: Geografia i Història
- Educació En Valors Cívics i Ètics
- Expressió Artística: Música

TIPUS D'EINA SEGONS LA TEMPORITZACIÓ:

CLICS (1 SESSIÓ O MENYS)

RICS (2 SESSIONS O MÉS)

✗

✓

EINA D'APRENENTATGE ADEQUADA PER A:

ACTIVITATS INICIALS

ACTIVITATS DE DESENVOLUPAMENT

ACTIVITATS D'ESTRUCTURACIÓ

ACTIVITATS D'APLICACIÓ

✓

✗

✗

✗

COMPETÈNCIA CIUTADANA QUE TREBALLA:

CC1

CC2

CC3

CC4

✓

✓

✓

✓

BLOCS DE LA COMPETÈNCIA GLOBAL QUE TREBALLA:

BLOC 1
ANÀLISI CRÍTICA LOCAL
- GLOBALBLOC 2
INTROSPECCIÓ I
PERSPECTIVES DIVERSESBLOC 3
COMUNICACIÓ EN
CONTEXTOS DIVERSOSBLOC 4
ACCIONS
TRANSFORMADORES

✓

✓

✓

✓

OBJECTES D'AVALUACIÓ FORMATIVA

CRITERIS D'AVALUACIÓ

Propostes de solució amb justificació argumentada

B1.4, B1.5, B1.6, B2.1, B2.2, B3.4, B4.3, B4.4

Resposta escollida i raonament

B1.6, B4.2, B4.3, B4.4

Conseqüències, solució i justificació

B1.4, B1.6, B4.2, B4.4, B4.5

DESCRIPCIÓ I METODOLOGIA:

L'eina, adaptada de la tècnica "Goal Ranking and Matching" de les *Classroom Assessment Techniques* d'Angelo i Cross (1993), s'estructura en cinc passos. Primer, es presenta un repte col·lectiu que apel·la a la responsabilitat social de l'alumnat i se li ofereix un llistat d'objectius rellevants. En segon lloc, cada alumne/a fa un rànquing personal dels ítems i reflexiona sobre el valor que motiva la seva tria. Després, en petits grups, es comparteixen les preferències individuals i s'arriba a un consens per crear un rànquing col·lectiu i identificar el valor comú que els uneix. A continuació, es posa en comú entre grups per contrastar enfocaments i tensions. Finalment, es proposa una acció concreta a partir del consens generat, connectant el pensament crític amb el compromís local i real.

ÀREES DE CONEIXEMENT MÉS VINCULADES PER A LA SEVA APLICACIÓ:

- Català, Castellà, Aranès
- Biologia i Geologia
- Matemàtiques
- Llengua estrangera
- Física i Química
- Educació física

- Educació Plàstica, Visual i Audiovisual / Expressió Artística
- Tecnologia i Digitalització
- Ciències Socials: Geografia i Història
- Educació En Valors Cívics i Ètics
- Expressió Artística: Música

TIPUS D'EINA SEGONS LA TEMPORITZACIÓ:

CLICS (1 SESSIÓ O MENYS)

RICS (2 SESSIONS O MÉS)

EINA D'APRENENTATGE ADEQUADA PER A:

ACTIVITATS INICIALS

ACTIVITATS DE DESENVOLUPAMENT

ACTIVITATS D'ESTRUCTURACIÓ

ACTIVITATS D'APLICACIÓ

COMPETÈNCIA CIUTADANA QUE TREBALLA:

CC1

CC2

CC3

CC4

BLOCS DE LA COMPETÈNCIA GLOBAL QUE TREBALLA:

BLOC 1
ANÀLISI CRÍTICA LOCAL - GLOBALBLOC 2
INTROSPECCIÓ I PERSPECTIVES DIVERSESBLOC 3
COMUNICACIÓ EN CONTEXTOS DIVERSOSBLOC 4
ACCIONS TRANSFORMADORES

OBJECTES D'AVALUACIÓ FORMATIVA

CRITERIS D'AVALUACIÓ

Fitxa de priorització individual i justificació

B1.4, B1.5, B1.6, B2.4, B2.5

Compromís col·lectiu i pas personal

B4.1, B4.2, B4.3, B4.4

DESCRIPCIÓ I METODOLOGIA:

L'eina, inspirada en la proposta "What's the Principle?" de les *Classroom Assessment Techniques* d'Angelo i Cross (1993), s'estructura en cinc passos. Primerament, el/la docent presenta un cas, dilema o situació real relacionada amb un problema global. A continuació, cada alumne/a reflexiona individualment sobre el que està en joc i identifica un principi ètic, valor o dret fonamental que es veu afectat. Seguidament, l'alumnat escriu una justificació argumentada sobre com s'aplica o es vulnera aquest principi o valor en el cas presentat. Posteriorment, en petits grups, els i les alumnes comparteixen les justificacions i es visualitzen possibles tensions entre drets o valors, mitjançant una taula que ajuda a identificar actors implicats, els conflictes que genera i proposen una acció per actuar amb responsabilitat o compromís. Finalment, la classe fa una reflexió col·lectiva sobre com es podria actuar en coherència amb els valors defensats, afavorint una actitud crítica, empàtica i transformadora.

MATÈRIES MÉS VINCULADES PER A LA SEVA APLICACIÓ:

- Català, Castellà, Aranès
- Biologia i Geologia
- Matemàtiques
- Llengua estrangera
- Física i Química
- Educació física

- Educació Plàstica, Visual i Audiovisual / Expressió Artística
- Tecnologia i Digitalització
- Ciències Socials: Geografia i Història
- Educació En Valors Cívics i Ètics
- Expressió Artística: Música

TIPUS D'EINA SEGONS LA TEMPORITZACIÓ:

CLICS (1 SESSIÓ O MENYS)

RICS (2 SESSIONS O MÉS)

EINA D'APRENENTATGE ADEQUADA PER A:

ACTIVITATS INICIALS

ACTIVITATS DE DESENVOLUPAMENT

ACTIVITATS D'ESTRUCTURACIÓ

ACTIVITATS D'APLICACIÓ

COMPETÈNCIA CIUTADANA QUE TREBALLA:

CC1

CC2

CC3

CC4

BLOCS DE LA COMPETÈNCIA GLOBAL QUE TREBALLA:

BLOC 1

BLOC 2

BLOC 3

BLOC 4

ANÀLISI CRÍTICA LOCAL - GLOBAL

INTROSPECCIÓ I PERSPECTIVES DIVERSES

COMUNICACIÓ EN CONTEXTOS DIVERSOS

ACCIONS TRANSFORMADORES

OBJECTES D'AVALUACIÓ FORMATIVA

CRITERIS D'AVALUACIÓ

Identificació del principi i justificació crítica personal

B1.4, B1.5, B1.6, B2.4, B4.2

Taula de tensions, valors i accions

B3.4, B3.5, B4.2, B4.3, B4.4, B4.5

DESCRIPCIÓ I METODOLOGIA:

Aquesta eina, inspirada en els enfocaments metodològics dels *Capstone Projectes* proposats per King Mongkut's University of Technology Thonburi (2025), situa l'alumnat com a agent actiu de canvi a través d'un recorregut que va de la detecció d'un repte social o ambiental fins al disseny i la realització d'una acció concreta. A través del treball cooperatiu, els grups aprenen a analitzar situacions reals del seu entorn, identificar-ne les causes i imaginar solucions possibles des d'una perspectiva ètica i sostenible. Aquesta metodologia afavoreix el pensament crític, la transferència de coneixement i la connexió significativa amb el món real.

MATÈRIES MÉS VINCULADES PER A LA SEVA APLICACIÓ:

- Català, Castellà i Aranès
- Biologia i Geologia
- Matemàtiques
- Llengua estrangera
- Física i Química
- Educació física

- Educació Plàstica, Visual i Audiovisual / Expressió Artística
- Tecnologia i Digitalització
- Ciències Socials: Geografia i Història
- Educació En Valors Cívics i Ètics
- Expressió Artística: Música

TIPUS D'EINA SEGONS LA TEMPORITZACIÓ:

CLICS (1 SESSIÓ O MENYS)

RICS (2 SESSIONS O MÉS)

EINA D'APRENTATGE ADEQUADA PER A:

ACTIVITATS INICIALS

ACTIVITATS DE DESENVOLUPAMENT

ACTIVITATS D'ESTRUCTURACIÓ

ACTIVITATS D'APLICACIÓ

COMPETÈNCIA CIUTADANA QUE TREBALLA:

CC1

CC2

CC3

CC4

BLOCS DE LA COMPETÈNCIA GLOBAL QUE TREBALLA:

BLOC 1
ANÀLISI CRÍTICA LOCAL
- GLOBALBLOC 2
INTROSPECCIÓ I
PERSPECTIVES DIVERSESBLOC 3
COMUNICACIÓ EN
CONTEXTOS DIVERSOSBLOC 4
ACCIONS
TRANSFORMADORES

OBJECTES D'AVALUACIÓ FORMATIVA

CRITERIS D'AVALUACIÓ

Identificació del repte i disseny d'una proposta d'acció

B1.1, B1.4, B1.5, B4.2, B4.3, B4.4

Presentació argumentada del projecte grupal

B1.6, B3.2, B3.3, B4.2, B4.3, B4.4

OBJECTES D'AVALUACIÓ FORMADORA

CRITERIS D'AVALUACIÓ

Rúbrica de coavaluació

B4.2, B4.3, B4.4, B4.5

DESCRIPCIÓ I METODOLOGIA:

Aquesta eina, desenvolupada en el marc del projecte, proposa una metodologia que afavoreix l'autonomia i el pensament crític a través d'una seqüència estructurada en sis passos que connecten teoria i pràctica. Primer, el/la docent introdueix un concepte clau (com justícia, equitat o sostenibilitat) i l'alumnat rep la consigna de vincular aquest concepte amb situacions del seu entorn proper a partir de buscar un recurs que evidencii el concepte clau o temàtica que es treballa. A continuació, l'alumnat analitza críticament el recurs escollit identificant-ne valors, causes i conseqüències, actors i factors implicats, i possibles accions de millora. Finalment, realitza una autoavaluació que el convida a reflexionar sobre allò après, la seva implicació i com pot transferir aquests aprenentatges a altres contextos.

MATÈRIES MÉS VINCULADES PER A LA SEVA APLICACIÓ:

- Català, Castellà, Aranès
- Biologia i Geologia
- Matemàtiques
- Llengua estrangera
- Física i Química
- Educació física

- Educació Plàstica, Visual I Audiovisual / Expressió Artística
- Tecnologia I Digitalització
- Ciències Socials: Geografia I Història
- Educació En Valors Cívics I Ètics
- Expressió Artística: Música

TIPUS D'EINA SEGONS LA TEMPORITZACIÓ:

CLICS (1 SESSIÓ O MENYS)

RICS (2 SESSIONS O MÉS)

✗

✓

EINA D'APRENENTATGE ADEQUADA PER A:

ACTIVITATS INICIALS

ACTIVITATS DE DESENVOLUPAMENT

ACTIVITATS D'ESTRUCTURACIÓ

ACTIVITATS D'APLICACIÓ

✓

✓

✓

✓

COMPETÈNCIA CIUTADANA QUE TREBALLA:

CC1

CC2

CC3

CC4

✓

✓

✓

✓

BLOCS DE LA COMPETÈNCIA GLOBAL QUE TREBALLA:

BLOC 1

BLOC 2

BLOC 3

BLOC 4

ANÀLISI CRÍTICA LOCAL - GLOBAL

INTROSPECCIÓ I PERSPECTIVES DIVERSES

COMUNICACIÓ EN CONTEXTOS DIVERSOS

ACCIONS TRANSFORMADORES

✓

✓

✓

✓

OBJECTES D'AVALUACIÓ FORMATIVA

CRITERIS D'AVALUACIÓ

Connexions reals: observació i anàlisi

B1.1, B1.2, B1.4, B1.5, B2.4

Exposició crítica

B1.4, B1.5, B1.6, B2.4, B2.5, B4.2, B4.3, B4.4

OBJECTES D'AVALUACIÓ FORMADORA

CRITERIS D'AVALUACIÓ

Autoavaluació d'aprenentatge

B1.4, B1.5, B1.6, B2.1, B2.2, B2.4, B2.5, B3.2, B3.4, B4.2, B4.3, B4.4, B4.5

DESCRIPCIÓ I METODOLOGIA:

L'eina, inspirada en la proposta "Process Analysis" de les *Classroom Assessment Techniques* d'Angelo i Cross (1993), proposa una metodologia per analitzar els processos que segueix l'alumnat en realitzar una acció vinculada a un repte local i global. Els i les estudiants seleccionen una tasca significativa i en documenten els passos, les decisions, les dificultats i les estratègies de resolució emprades en dur-la a terme. A través d'una plantilla de registre, aprenen a identificar com treballen, com cooperen i com milloren la seva pròpia metodologia, tot prenent consciència de la relació entre el procés i el resultat.

MATÈRIES MÉS VINCULADES PER A LA SEVA APLICACIÓ:

- Català, Castellà, Aranès
- Biologia i Geologia
- Matemàtiques
- Llengua estrangera
- Física i Química
- Educació física

- Educació Plàstica, Visual i Audiovisual / Expressió Artística
- Tecnologia i Digitalització
- Ciències Socials: Geografia i Història
- Educació En Valors Cívics i Ètics
- Expressió Artística: Música

TIPUS D'EINA SEGONS LA TEMPORITZACIÓ:

CLICS (1 SESSIÓ O MENYS)

RICS (2 SESSIONS O MÉS)

✗

✓

EINA D'APRENENTATGE ADEQUADA PER A:

ACTIVITATS INICIALS

ACTIVITATS DE DESENVOLUPAMENT

ACTIVITATS D'ESTRUCTURACIÓ

ACTIVITATS D'APLICACIÓ

✗

✗

✓

✓

COMPETÈNCIA CIUTADANA QUE TREBALLA:

CC1

CC2

CC3

CC4

✓

✓

✓

✓

BLOCS DE LA COMPETÈNCIA GLOBAL QUE TREBALLA:

BLOC 1

BLOC 2

BLOC 3

BLOC 4

ANÀLISI CRÍTICA LOCAL - GLOBAL

INTROSPECCIÓ I PERSPECTIVES DIVERSES

COMUNICACIÓ EN CONTEXTOS DIVERSOS

ACCIONS TRANSFORMADORES

✓

✓

✓

✓

OBJECTES D'AVALUACIÓ FORMATIVA

CRITERIS D'AVALUACIÓ

Plantilla de registre

B1.1, B1.4, B1.5, B1.6, B2.1, B2.3, B3.2, B3.4, B4.3, B4.4, B4.5

DESCRIPCIÓ I METODOLOGIA:

L'eina és una adaptació del *Mètode hipoteticodeductiu* per a l'anàlisi crítica de situacions complexes, i està inspirada en la metodologia que proposa Yeste Oliveras et al. (2011) en el capítol 1 del llibre *Introducció al Disseny Experimental: Pràctiques de Laboratori i de Camp per a Biòlegs*. La metodologia s'inicia a partir d'un recurs o material que mostri una situació real (vídeo, article, notícia, imatge o experiència pròxima) que plantegi un desafiament social, ambiental o científic. L'alumnat analitza el fenomen o situació i formula preguntes que li permetin investigar. A continuació, l'alumnat redacta hipòtesis segons la modalitat del fenomen o situació que s'analitza. Un cop determinada la situació que es vol observar, els i les alumnes dissenyen una estratègia de contrast i registren, pas a pas, el procés seguit i les decisions preses. Finalment, avaluen els resultats obtinguts i, amb una rúbrica d'autoavaluació, reflexionen sobre aspectes com la cooperació, la presa de decisions, i la gestió dels desacords, per així fomentar la capacitat d'autoregulació i el pensament crític.

MATÈRIES MÉS VINCULADES PER A LA SEVA APLICACIÓ:

- Català, Castellà i Aranès
- Biologia i Geologia
- Matemàtiques
- Llengua estrangera
- Física i Química
- Educació física

- Educació Plàstica, Visual i Audiovisual / Expressió Artística
- Tecnologia i Digitalització
- Ciències Socials: Geografia i Història
- Educació En Valors Cívics i Ètics
- Expressió Artística: Música

TIPUS D'EINA SEGONS LA TEMPORITZACIÓ:

CLICS (1 SESSIÓ O MENYS)

RICS (2 SESSIONS O MÉS)

✗

✓

EINA D'APRENENTATGE ADEQUADA PER A:

ACTIVITATS INICIALS

ACTIVITATS DE DESENVOLUPAMENT

ACTIVITATS D'ESTRUCTURACIÓ

ACTIVITATS D'APLICACIÓ

✓

✓

✓

✓

COMPETÈNCIA CIUTADANA QUE TREBALLA:

CC1

CC2

CC3

CC4

✓

✓

✓

✓

BLOCS DE LA COMPETÈNCIA GLOBAL QUE TREBALLA:

BLOC 1

BLOC 2

BLOC 3

BLOC 4

ANÀLISI CRÍTICA LOCAL - GLOBAL

INTROSPECCIÓ I PERSPECTIVES DIVERSES

COMUNICACIÓ EN CONTEXTOS DIVERSOS

ACCIONS TRANSFORMADORES

✓

✗

✗

✓

OBJECTES D'AVALUACIÓ FORMATIVA

CRITERIS D'AVALUACIÓ

Diari d'observació. Entrada 1: Observació del fenomen

B1.4, B1.5

Diari d'observació. Entrada 2: Formulació d'hipòtesis i prediccions

B1.4, B1.5, B4.2

Diari d'observació. Entrada 3: Pla del disseny experimental

B1.1, B1.3, B1.5, B1.6, B4.1, B4.2, B4.3

Diari d'observació. Entrada 4: Contrast, observació i registre

B1.1, B1.4, B1.6, B4.2, B4.4, B4.5

Diari d'observació. Entrada 5: Anàlisi de resultats

B1.1, B1.2, B1.4, B1.6, B4.2, B4.4, B4.5

OBJECTES D'AVALUACIÓ FORMADORA

CRITERIS D'AVALUACIÓ

Graella d'autoavaluació

B1.1, B1.3, B1.5, B4.1, B4.2, B4.5

07

Catàleg D'EINES PEDAGÒGIQUES

TOOLKIT D'AVALUACIÓ DE LA COMPETÈNCIA GLOBAL

Cada eina té una fitxa metodològica que explica la seva aplicació.

Les eines es presenten agrupades segons el bloc d'avaluació més rellevant.

Es pot clicar el botó situat a la part superior de cada eina per accedir a la fitxa corresponent.

Algunes eines contenen annexos als quals es podrà accedir mitjançant botons.

[VEURE SECCIÓ EINES](#)

DESCRIPCIÓ DE L'EINA:

L'eina proposa una dinàmica col·laborativa en tres rols (proposant, oponent i avaluador) per analitzar i dialogar fonamentadament sobre dilemes globals o socials de manera respectuosa. Inicialment, el grup avaluador recull evidències per presentar el context i definir els conceptes clau del dilema i els grups proposant i oponent recullen evidències i construeixen arguments per defensar i refutar una posició. Durant l'intercanvi, s'apliquen torns de paraula i mecanismes d'escolta activa i el grup avaluador en registra les evidències. Finalment, la coavaluació reflexiva tanca el cicle, permetent reformular posicionaments i consolidar habilitats de pensament crític, síntesi i responsabilitat social.

TIPUS D'EINA:

RICS

DURADA ESTIMADA:

120'

AGRUPAMENTS:

Treball en grups.

MATERIAL:

Fulls en blanc i carpeta o llibreta quadriculada en cas de en físic i l'ordinador en cas digital. Ordinador per fer recerca.

OBJECTIU DE L'EINA:

Fomentar la capacitat de l'alumnat per examinar temes complexos des de múltiples perspectives, construir arguments raonats, identificar biaixos i implicacions ètiques i generar propostes reflexives per a la resolució de conflictes globals o socials.

PROCEDIMENT:

PAS 1. Introducció

El debat s'inicia amb la contextualització d'una qüestió global o local rellevant (com ara el refugi, el canvi climàtic, les desigualtats o els drets humans) mitjançant un recurs introductor (una narració, una imatge, un poema, un gràfic, una cançó, etc.). A partir d'aquest estímul, es formula una pregunta oberta que permet a l'alumnat connectar amb la temàtica i iniciar la reflexió.

PAS 2. Assignació de rols i preparació

Es divideix l'alumnat en tres grups amb rols diferenciats: **Grup Proposant (GP)**, **Grup Oponent (GO)** i **Grup avaluador (GA)** i es presenta què haurà de fer cadascun:

1. Grup avaluador (GA). Compleix diverses funcions:

- Presentar el tema (per què el tema genera polèmica?, quins punts de vista existeixen al voltant de la qüestió a debatre?).
- Informar sobre el context històric de l'assumpte que es debatrà (com va sorgir?, per què és important?, etc.).
- Definir conceptes clau necessaris per comprendre el tema.
- Presentar l'avaluació sobre el debat, destacant-ne els arguments i el posicionament de cada grup.

2. Grup proposant (GP). És el responsable de començar el debat. Proposa una posició perquè el grup oponent contra-argumenti.

3. Grup oponent (GO). Responsable de mostrar objeccions als arguments del grup proposant, posant-los en dubte i presentant-hi contraarguments. Manifesta un punt de vista contrari tot justificant les seves posicions.

A continuació, es repassen les normes:

- Respectar els torns de paraula.
- Respectar els límits de temps.
- Tenir un comportament respectuós.

PAS 3. Preparació i recerca crítica

Els GP i GO es reuneixen per redactar arguments fonamentats amb dades, exemples i referències per anticipar possibles contraarguments.

L'alumnat crea un Dossier de preparació individual on hi detallen el seu càrrec (GP, GO, GA) i la informació recollida durant la recerca: dades obtingudes, fonts utilitzades, punts i arguments clau amb suport empíric, etc. per tal de desenvolupar posicionaments contextualitzats. Aquest dossier pot ser digital o en físic.

PAS 4. Desenvolupament del debat

- **Etapa d'obertura:** El GA presenta el tema i informa sobre el context històric i social de l'assumpte que es debatrà.
- **Etapa de debat:** GP i GO s'alternen presentant contraarguments i refutacions, mantenint l'ordre i la temporalització acordats.
- **Etapa de preguntes:** El GA pot formular preguntes als/les interlocutors/es per aclarir dubtes i aprofundir en punts clau.
- **Etapa de tancament:** Síntesi de les discussions, conclusió i proposta de resolució o conciliació, si s'escau.
- **Etapa d'avaluació:** Reunió dels GA per fer l'avaluació final del debat.

PAS 5. Avaluació GA

El GA es reuneix en privat per puntuar cada criteri per tal d'avaluar l'experiència i la qualitat del debat dels GP i GO a través de la Rúbrica de Coavaluació. Aquesta rúbrica puntuja amb una escala de 1 a 5 la qualitat el debat i permet incorporar exemples o cites textuales que justifiquin la valoració.

RÚBRICA DE COAVALUACIÓ		
Criteri d'avaluació	Puntuació (1-5)	Observacions / evidències
Els arguments presentats estan fonamentats a través d'una anàlisi sistèmica i contextual i els posicionaments han estat propis però crítics.		
Els/les participants han escoltat amb atenció i respecte, mostrant empatia i interès pel significat de les aportacions dels altres.		
Els/les participants han estat capaços/capaces de revisar i matisar la seva posició inicial després de contrastar-la amb altres perspectives.		
Els/les participants han ajustat el llenguatge verbal i no verbal segons el context i les persones, mostrant consciència intercultural.		
Els/les participants han emprat un llenguatge inclusiu, clar i respectuós, evitant estereotips o expressions discriminatòries.		
Els/les participants han contribuït a un diàleg respectuós i cooperatiu, mostrant interès per les aportacions d'altres persones.		
Els/les participants han gestionat els desacords de manera democràtica i constructiva, promovent respecte i equitat en el debat.		

DESCRIPCIÓ DE L'EINA:

Aquesta eina ofereix una guia estructurada per tal que l'alumnat pugui analitzar de manera crítica una font d'informació (text, article, obra literària o artística, vídeo, infografia...), valorant-ne la rellevància, el punt de vista, l'argumentació i la fiabilitat. L'anàlisi es construeix en tres blocs: selecció justificada de la font, resum crític del contingut i opinió personal argumentada.

TIPUS D'EINA:

CLICS

DURADA ESTIMADA:

40'

AGRUPAMENTS:

Treball en grups o individualment i en gran grup durant la reflexió.

MATERIAL:

Fitxa d'anàlisi en paper o l'ordinador en cas de voler fer la fitxa en format digital. Ordinador per fer recerca.

OBJECTIU DE L'EINA:

Seleccionar, comprendre i valorar críticament fonts d'informació per construir una opinió fonamentada sobre temes socials, culturals o globals, identificant arguments, evidències i punts de vista i desenvolupar el seu pensament crític i criteri propi davant de discursos sobre temes complexos.

PROCEDIMENT:

PAS 1. Explicació breu de les raons per les quals has escollit aquesta font

Es presenta una situació o dilema relacionat amb una qüestió global o local significativa (ex. refugi, canvi climàtic, desigualtats, drets humans...) a partir d'un recurs que pot ser una narració, una imatge, un poema, un gràfic, etc.

Es demana a l'alumnat que busqui informació sobre la temàtica proposada, que esculli 1 font d'informació i en justifiqui la selecció al quadre següent:

Per què has escollit aquesta font?

PAS 2. Resum breu i crític que inclou:

A continuació, els/les alumnes omplen les parts següents amb la informació que els proporciona la font escollida:

Tema principal: Quin és el tema principal? Hi ha altres temes que també es presenten?

Argument de l'autor/a: Quin és l'argument de l'autor/a? Què ens vol demostrar o ensenyar?

Punt de vista de l'autor/a: Quin és el punt de vista de l'autor/a? Quina posició defensa?

Evidència que presenta per donar suport al seu argument: Quines evidències (fets, dades, esdeveniments...) presenta l'autor/a per donar suport al seu argument?

Conclusió(ns) a les quals arriba l'autor/a: A quina conclusió o conclusions arriba l'autor/a?

PAS 3. Opinió crítica de l'estudiant

Finalment, els/les alumnes reflexionen sobre el contingut de la informació des del seu propi punt de vista i responen les preguntes següents posicionant-se de manera crítica i ètica.

- Estàs d'acord (o no) amb l'autor/a?
- Creus que el que diu és apropiat?
- Quines aportacions tenen les troballes de l'autor/a?

DESCRIPCIÓ DE L'EINA:

Aquesta eina es desenvolupa a partir d'una taula de registre que l'alumnat completa cada cop que consulta una font digital o textual. Serveix per fer seguiment del procés de recerca i per avaluar la qualitat i traçabilitat de la informació, evitant el consum irreflexiu o acrític de dades.

TIPUS D'EINA:

CLICS

DURADA ESTIMADA:

30'

AGRUPAMENTS:

Treball de manera individual o en grups.

MATERIAL:

Fitxa d'anàlisi en paper o l'ordinador en cas de voler fer la fitxa en format digital.

OBJECTIU DE L'EINA:

Registrar, organitzar i validar de manera sistemàtica la informació obtinguda durant un procés d'indagació, valorant-ne la fiabilitat, la font, l'actualització i la rellevància.

PROCEDIMENT:

PAS 1. Cerca d'informació en una font digital

Es presenta una situació o dilema relacionat amb una qüestió global o local significativa (ex. refugi, canvi climàtic, desigualtats, drets humans...) a partir d'un recurs que pot ser una narració, una imatge, un poema, un gràfic, etc. Els/les alumnes, de manera individual o en grup, consulten una o diferents fonts (pàgines web, articles, vídeos...) per contextualitzar el tema presentat en el recurs.

PAS 2. Categorització de la informació

Per cada font consultada, els/les alumnes completen la taula de registre tenint en compte els següents punts:

TAULA DE REGISTRE D'INFORMACIÓ	
Categoria	Descripció
Nom del web	Nom del lloc o plataforma on s'ha trobat la informació.
URL	L'adreça web exacta de la pàgina consultada.
Autoria	Nom de la persona, institució o entitat responsable del contingut.
Darrera actualització	Data de publicació o darrera revisió de la font (si és disponible).
Informació seleccionada	Fragments, idees clau, dades o conclusions que s'han triat per a l'estudi.

PAS 3. Validació de fonts

Un cop tenen les dades pertinents, els/les alumnes reflexionen sobre la fiabilitat i intencionalitat de la informació a partir de la graella de validació i comparteixen les seves troballes amb un/a company/a.

GRAELLA DE CONTRAST I VALIDACIÓ				
Pregunta	Font A		Font B	
	SÍ	NO	SÍ	NO
L'autoria és clara i fiable?	SÍ	NO	SÍ	NO
La data d'actualització és recent?	SÍ	NO	SÍ	NO
Hi ha dades objectives o només opinions?	SÍ	NO	SÍ	NO
El llenguatge és neutral o tendencios?	SÍ	NO	SÍ	NO
S'hi detecta algun biaix ideològic?	SÍ	NO	SÍ	NO
Hi ha veus absents o punts de vista no representats?	SÍ	NO	SÍ	NO

DESCRIPCIÓ DE L'EINA:

Aquesta eina convida els/les participants a formular un posicionament, fonamentar-lo amb evidències i generar una pregunta oberta que permeti continuar pensant. Ajuda a desenvolupar el pensament crític i a prendre consciència de com construïm i qüestionem coneixement.

TIPUS D'EINA:

CLICS

DURADA ESTIMADA:

30'

AGRUPAMENTS:

Treball de manera individual o en grups i, per la reflexió, tot el grup classe o en grups petits.

MATERIAL:

Fitxa d'anàlisi en paper o l'ordinador en cas de voler fer la fitxa en format digital. Ordinador per fer recerca.

OBJECTIU DE L'EINA:

Fomentar la capacitat d'argumentar amb fonament, avaluar fonts i evidències, i generar preguntes significatives a partir del que es pensa, s'escolta o s'observa.

PROCEDIMENT:

PAS 1. Presentació del tema

Es presenta una situació o dilema relacionat amb una qüestió global o local significativa (ex. refugi, canvi climàtic, desigualtats, drets humans...) a partir d'un recurs que pot ser una narració, una imatge, un article, un gràfic, una revista, una cançó, etc.

PAS 2. Omplir la graella seguint la següent estructura

Els/les participants reflexionen sobre la qüestió proposada i, seguint l'estructura, responen les preguntes següents:

- **Claim (Afirmació):** Què penso? Quina és la meva opinió o conclusió?
- **Support (Support):** Quines evidències o raons tinc per pensar això?
- **Question (Pregunta):** Què em fa preguntar o voler saber més?

GRAELLA CLAIM - SUPPORT - QUESTION

Claim	Support	Question

*Els/les alumnes poden cercar informació (evidències) per tal de validar les seves afirmacions.

PAS 3. Compartir idees per iniciar una investigació

Es comparteixen els posicionaments i les preguntes en petit grup o amb el grup classe i es decideixen quines són les més interessants per investigar.

*Es pot reprendre la rutina després de la investigació per veure si els arguments o preguntes han canviat.

DESCRIPCIÓ DE L'EINA:

A través de targetes que representen tipologies de biaix, els i les participants analitzen un recurs o proposta (projecte, idea, disseny, material, etc.) per detectar possibles biaixos, desigualtats o omissions. Cada targeta inclou una pregunta clau que convida a revisar el disseny amb una mirada crítica i inclusiva amb criteris de justícia social.

TIPUS D'EINA:

CLICS

DURADA ESTIMADA:

60'

AGRUPAMENTS:

Treball individual o en grups i, per la reflexió, tot el grup classe o en grups petits.

MATERIAL:

Fitxa d'anàlisi en paper o l'ordinador en cas de voler fer la fitxa en format digital. Ordinador per fer recerca.

ANAR A L'ANNEX 1

OBJECTIU DE L'EINA:

Identificar biaixos en recursos o en el disseny de propostes per promoure l'elaboració de projectes recursos més equitatius, diversos i representatius.

PROCEDIMENT:

PAS 1. Identificació dels biaixos

Es presenta una situació o dilema relacionat amb una qüestió global o local significativa (ex. refugi, canvi climàtic, desigualtats, drets humans...) a partir d'un recurs que pot ser una narració, una imatge, un poema, un gràfic, una cançó, etc.

A continuació, es reparteixen les targetes de detecció de biaixos (Vegeu [ANNEX 1](#)) i els/les alumnes reflexionen sobre com el projecte, idea, o font d'informació respon a aquella qüestió a partir de la taula de Registre d'evidències de biaix:

Taula de registre d'evidències de biaix			
TIPUS DE BIAIX	Biaix detectat	Impacte o implicació	Possible Millora
CAPACITISTA	Què s'ha observat?	Per què pot ser problemàtic?	Quin canvi es podria fer?
ECOLÒGIC			
CULTURAL			
ECONÒMIC			
DE GÈNERE			
PROFESSIONAL			

D'aquesta manera, es fan visibles els privilegis, supòsits i omissions en el plantejament de projectes per detectar discriminacions normalitzades i així promoure una mirada interseccional i inclusiva.

*Aquestes targetes es poden utilitzar per revisar una proposta ja elaborada o com a guia durant la seva creació d'una proposta.

PAS 2. Aplicació de millores

Es comparteixen les reflexions amb el grup classe i es fan ajustos o millores al disseny a partir de les aportacions exposades en taula de registre d'evidències de biaix.

DESCRIPCIÓ DE L'EINA:

L'eina ajuda l'alumnat a activar coneixements previs, generar interès, formular arguments propis i estructurar la seva investigació de manera crítica i significativa. Parteix d'un organitzador gràfic en tres columnes que connecta la reflexió personal amb l'exploració rigorosa d'un tema global o complex.

TIPUS D'EINA:

RICS

DURADA ESTIMADA:

120' - 180'

AGRUPAMENTS:

Treball individual o en grups i, per la reflexió, tot el grup classe o en grups petits.

MATERIAL:

Fitxa d'anàlisi en paper o l'ordinador en cas de voler fer la fitxa en format digital. Ordinador per fer recerca.

OBJECTIU DE L'EINA:

Fomentar l'autonomia investigadora, el pensament crític i la capacitat de traslladar coneixement a contextos reals, a partir d'una seqüència que va del que penso, al que vull saber, fins al que vull comprendre i aplicar.

PROCEDIMENT:

RONDA 1: Abans de la recerca

RONDA 1 - Prèvia a la recerca

PENSO	M'INTERESSA	INVESTIGO
Coneixement Previ	Connexió a nivell personal	Indagació i anàlisi
Què sé sobre aquest tema abans de començar a investigar?	Quins aspectes d'aquest tema ressonen amb les meves pròpies experiències o interessos?	Quines fonts fiables puc consultar per obtenir dades precises i contrastades?
Quines idees principals em venen al cap sense haver llegit cap font addicional?	Hi ha alguna part d'aquest tema que trobi especialment motivadora o que em desperti curiositat?	Com puc organitzar la informació recollida perquè em sigui més fàcil identificar patrons o connexions?

PAS 1. PENSO: Coneixement previ

Es presenta una situació o dilema relacionat amb una qüestió global o local significativa (ex. refugi, canvi climàtic, desigualtats, drets humans...) a partir d'un recurs que pot ser una narració, una imatge, un poema, un gràfic, una cançó, etc. i els/les alumnes reflexionen sobre què saben sobre el tema plantejat i ho escriuen a la taula.

PAS 2. M'INTERESSA: Experiències personals

Els/les alumnes defineixen els aspectes que més els hi agradaria investigar sobre la temàtica proposada i ho escriuen a la taula.

PAS 3. INVESTIGO: Preparació de la recerca

En aquest pas, primerament, els/les alumnes defineixen quines fonts consultaran per obtenir informació fiable i per què les han escollides i apunten el llistat de fonts a la taula.

Seguidament, els/les alumnes organitzen la informació trobada en un esquema.

RONDA 2: Després de la recerca

RONDA 2 - Posterior a la recerca		
PENSO	M'INTERESSA	INVESTIGO
Revisió i Contrast	Indagació i exploració	Aplicació pràctica
<p>Hi ha alguna idea que tenia al principi i que ara veig que potser era incompleta o equivocada? Com ho he pogut contrastar?</p> <p>Quines preguntes noves em puc fer per veure aquest tema amb més profunditat o des d'altres perspectives?</p>	<p>Quina dada, exemple o testimoni m'ha impactat més?</p> <p>Què m'ajuda a entendre millor les causes, les conseqüències o les possibles solucions?</p>	<p>Quins passos puc seguir per posar en pràctica el que he après durant la meva investigació?</p> <p>Hi ha alguna manera d'utilitzar aquest coneixement per resoldre un problema real o prendre una decisió més informada?</p>

PAS 4. PENSO: Revisió i Contrast

Un cop finalitzada la recerca, els i les alumnes revisen les idees plantejades en el pas 1 i reflexionen sobre com ha canviat la seva mirada sobre el tema i formulen preguntes per aprofundir en la recerca.

PAS 5. M'INTERESSA: Indagació i exploració

Els i les alumnes revisen tot el que han recollit fins ara (textos, dades, idees, vídeos, gràfics...) i trien els 2 o 3 aspectes que els han semblat més rellevants i ho justifiquen.

PAS 6. INVESTIGO: Aplicació pràctica

Finalment, els i les alumnes reflexionen sobre com es podria aplicar el coneixement après a la vida real i decideixen una proposta d'actuació detallant els passos que s'hauria de seguir per dur-la a terme.

DESCRIPCIÓ DE L'EINA:

L'eina guia l'alumnat en un procés estructurat en nou passos per construir coneixement de manera crítica i significativa. Més enllà de representar conceptes, aquesta eina articula una seqüència que inclou la identificació i organització de nocions clau, l'exemplificació contextual, la comparació i anàlisi de diferències, l'establiment de relacions entre idees i, finalment, la transferència del coneixement a situacions reals. El seu objectiu és afavorir una comprensió profunda, interrelacional i transformadora d'un tema complex, partint d'una mirada situada i crítica.

TIPUS D'EINA:

RICS

DURADA ESTIMADA:

120' +

AGRUPAMENTS:

Treball en grups petits.

MATERIAL:

Llibreta o ordinador en cas de voler fer el mapa en format digital.
Ordinador per fer recerca.

OBJECTIU DE L'EINA:

Organitzar, analitzar i estructurar el coneixement sobre un tema complex a partir de la identificació de conceptes centrals, categories, exemples i connexions, fomentant el pensament crític i la comprensió profunda.

PROCEDIMENT:

PAS 1. Identificació del concepte central (Eix noció)

Es presenta una situació o dilema relacionat amb una qüestió global o local significativa (ex. refugi, canvi climàtic, desigualtats, drets humans...) a partir d'un recurs que pot ser una narració, una imatge, un poema, un gràfic, etc. Cada alumne/a, de manera individual, escriu el concepte que creu que engloba millor la temàtica del recurs presentat en una targeta, full, o de manera digital a través d'eines compartides.

- Pregunta guia: Quin d'aquests conceptes recull millor l'essència del tema?

A continuació, els i les alumnes s'agrupen en grups petits, comparteixen el concepte escollit de manera individual i, entre tots/es, consensuen quin és el concepte central.

Més exemples de preguntes per guiar l'alumnat:

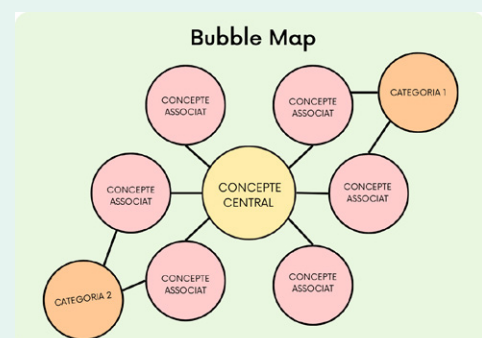
- Quin és el concepte central d'aquest tema?
- Què defineix aquest concepte? Quines són les seves característiques més importants?
- Per què és aquest concepte la base del nostre treball?

PAS 2. Organització de categories generals (Eix categorial)

1. Els i les alumnes pensen en quins blocs es podria dividir el tema perquè sigui més fàcil d'entendre i agrupen els conceptes associats que van sorgint al concepte central en grans categories.

*Els i les alumnes poden buscar informació sobre el concepte per descobrir els conceptes associats

2. Es crea un Bubble map amb un nom per a cada grup de conceptes (categoria 1 i 2) que comparteixen una idea similar.
3. S'assigna un color a cada categoria perquè sigui més fàcil identificar-les visualment.

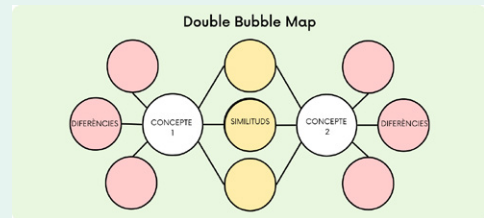
Exemples de preguntes per guiar l'alumnat:

- Si dividim aquest tema en tres parts principals, quins serien els blocs o categories principals relacionats amb el concepte central?
- Quins conceptes es podrien agrupar junts perquè tenen una relació directa? Com podem organitzar els conceptes en grups lògics o temàtics? Hi ha categories que es superposen? Quines diferències clau tenen entre elles?

PAS 3. Diferenciació de conceptes (Eix de diferenciació)

S'examinen dues idees o conceptes dins de la mateixa categoria i es determina quines són les diferències més clares entre elles.

- Es reflexiona i s'investiguen els detalls que fan que cada concepte sigui únic. Poden fer servir un diagrama de Venn o un Double Bubble Map: s'escriu cada concepte en un cercle i s'anoten les diferències als extrems i les similituds al centre i s'escriu una frase que resumeixi en què es distingeixen dues idees semblants.

Exemples de preguntes per guiar l'alumnat:

- Quines característiques fan que aquest concepte sigui diferent d'aquests altres?
- Quines són les diferències més importants entre els conceptes que hem agrupat?

PAS 4. Inclusió d'exemples concrets (Eix d'exemplificació)

Procediment:

- Es busquen exemples pràctics, reals o quotidians que ajudin a entendre cada concepte.
- Es relaciona el concepte amb un cas concret que els i les alumnes coneguin o hagin estudiat prèviament.
- Es crea una taula de conceptes i exemples on cada fila contingui un concepte i una columna amb exemples concrets.
- Es proposa als/a les alumnes que, en grups, redactin un exemple breu per a cada concepte i l'expliquin als/a les seus/ves companys/es.

TAULA DE CONCEPTES I EXEMPLES

CONCEPTE	EXEMPLE REAL
1.	
2.	

Exemples de preguntes per guiar l'alumnat:

- Quins exemples concrets ens ajuden a entendre millor aquest concepte?
- Coneixem casos pràctics que il·lustrin aquesta idea o categoria? Pots trobar un cas real que representi bé aquest concepte?
- Com podem explicar un exemple de manera clara i senzilla per a la resta de companys/es?

PAS 5. Descripció de qualitats essencials (Eix de caracterització)

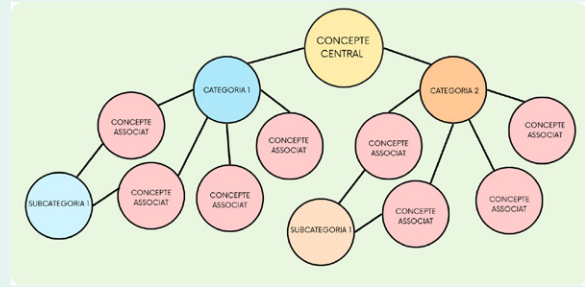
Els i les alumnes identifiquen les qualitats més importants que defineixen el concepte central i cadascuna de les categories i redacten una definició breu que inclogui les característiques essencials.

Exemples de preguntes per guiar l'alumnat:

- Quins són els trets més importants que defineixen aquest concepte? Quines qualitats o atributs defineixen aquest concepte?
- Com podríem descriure aquest concepte en poques paraules?
- Quins trets són essencials per entendre-ho completament?
- Hi ha característiques que comparteix amb altres conceptes, però que s'expressen d'una manera diferent?

PAS 6. Divisió en subcategories (Eix de subdivisió)

1. Es divideixen les categories principals en subdivisions més petites i específiques i es pensa en quins aspectes concrets poden incloure's dins de cada bloc més gran.
2. Un cop tenen les categories principals dividides, es crea un esquema jeràrquic: a dalt, la categoria principal, i a sota, les subdivisions corresponents.
3. En petits grups, s'assigna una categoria a cada grup i es demana que proposin dues o tres subdivisions.

Exemples de preguntes per guiar l'alumnat:

- Com podem dividir aquesta categoria en parts més petites i manejables?
- Quines subdivisions són necessàries per aprofundir en aquest tema?
- Hi ha subcategories que tenen la mateixa importància o algunes són més rellevants?

Pas 7: Connexions entre conceptes (Eix de vinculació)

En grup, es representa visualment el mapa de conceptes utilitzant fletxes amb etiquetes que expliquin quin tipus de relació hi ha entre els conceptes (ex.: causa de, afecta, reforça, està condicionat per, entra en conflicte amb, etc.).

A continuació, cada grup s'assegura que tots els conceptes estiguin relacionats amb almenys un altre i que es vegin les interdependències entre categories. Per això és important marcar amb un color diferent les connexions que semblin especialment importants per entendre el tema global.

A més a més, escullen dues connexions considerades especialment rellevants i expliquen per què són importants en un paràgraf sota el mapa. Els i les alumnes han de reflexionar sobre si hi ha relacions de poder, desigualtats o desequilibris implicats en aquestes connexions.

Preguntes guia:

- Com estan relacionats aquests conceptes?
- Quin efecte té un concepte sobre un altre? Com es relacionen aquests conceptes entre si?
- Quines connexions podem establir entre categories o subdivisions?
- Com influeixen les interaccions entre conceptes en el tema general?

Pas 8. Contrast i reformulació

1. Es compara el mapa amb el d'un altre grup:

TAULA DE COMPARACIÓ	
Què tenen en comú?	Què s'ha vist diferent?
Hi ha connexions en les que hem coincidit?	Hi ha connexions que no havíem considerat? Ens ha fet canviar alguna idea el mapa d'un altre grup?

2. Es reformula o s'afegeixen connexions noves si es descobreixen mirades que ajuden a enriquir el mapa.

Pas 9. Aplicació i acció

1. A partir del mapa, els i les alumnes responen:
 - Com ens pot ajudar aquest mapa a entendre millor els reptes del nostre entorn?
 - Quina proposta es podria fer per respondre a alguna de les connexions identificades?
 - Quina connexió és clau per proposar un canvi o una acció concreta?
2. Es redacta una proposta breu d'acció, reflexió o sensibilització basada en les connexions identificades.

DESCRIPCIÓ DE L'EINA:

L'eina proposa un itinerari estructurat en 6 passos que guia l'alumnat en el procés d'investigació crítica d'un dilema o qüestió global significativa. A partir d'una pregunta central, l'alumnat es compromet en un recorregut cognitiu que combina coneixements teòrics, anàlisi conceptual, observació empírica i interpretació crítica. L'objectiu principal és generar una comprensió fonamentada i plural de situacions complexes amb implicacions socials, polítiques i ètiques. L'eina facilita la connexió entre teoria i realitat, i culmina amb la producció d'hipòtesis o interpretacions crítiques que poden obrir vies per a l'acció o la transformació.

TIPUS D'EINA:

RICS

DURADA ESTIMADA:

120' - 180'

AGRUPAMENTS:

Treball individual o en grups petits.

MATERIAL:

Llibreta o ordinador en cas de voler fer el mapa en format digital.
Ordinador per fer recerca.

ANAR A L'ANNEX 2

OBJECTIU DE L'EINA:

Guiar l'alumnat en un procés estructurat d'investigació sobre qüestions globals o dilemes socials a través de la formulació de preguntes, la contextualització teòrica, la recollida d'informació, i l'anàlisi crítica dels resultats, amb el propòsit de generar interpretacions i possibles accions.

PROCEDIMENT:

PAS 1. Pregunta central (problema o dilema)

Es formula una pregunta o dilema relacionat amb una qüestió global o social significativa (ex. refugi, canvi climàtic, desigualtats, drets humans...). Aquesta pregunta ha de provocar reflexió, tenir diverses perspectives i connectar amb l'experiència de l'alumnat.

PAS 2. Teoria (coneixement previ i nou) Donar marc conceptual i contextual.

L'alumnat identifica i recull coneixements teòrics rellevants: definicions, dades, normes, drets, perspectives històriques o científiques que ajuden a entendre la pregunta i ho plasmen en una infografia o presentació.

Preguntes guia:

- Quins marcs teòrics expliquen aquesta situació?
- Quins/es autors/es, dades o lleis hi tenen a veure?
- Quines idees fonamentals necessitem per entendre-ho?

PAS 3. Paraules clau Clarificar els conceptes centrals i les seves relacions.

S'identifiquen paraules i conceptes que apareixen en la teoria o la realitat del cas. Aquests es poden representar en un mapa conceptual, destacant connexions, jerarquies i interdependències.

Preguntes guia:

- Quines són les paraules més importants?
- Com es relacionen entre elles?
- Hi ha algun concepte que ens costi d'entendre?

PAS 4. Procediment / mètode (diagrama de flux) Organitzar l'acció investigadora.

Es defineixen els passos per recollir dades, fer recerca i contrastar informació a partir d'entrevistes, observacions, debats, etc. Es pot representar visualment com un diagrama de flux i es pot utilitzar la guia de Símbols en el flux de les persones usuàries (flux d'usuari) (Vegeu [ANNEX 2](#)) per representar-lo.

Preguntes guia:

- Quins passos seguirem per analitzar aquesta situació?
- Quin tipus d'activitats farem per saber-ne més? (entrevista, anàlisi de fonts, lectura crítica...)
- Quins recursos o eines utilitzarem?

PAS 5. Observacions (informació recollida). Aportar evidències concretes.

Es recull i sistematitza tot allò observat o descobert en un Portafolis d'evidències digital:

ENTRADA 1: Els i les alumnes redacten de manera organitzada la informació recollida a través de la recerca de dades, testimonis, notícies, etc.

ENTRADA 2: Síntesi personal on els i les alumnes donen la seva opinió tenint en compte l'impacte en la pròpia mirada, generat pel contacte amb altres visions o vivències sobre el tema tractat i identifiquen les pròpies creences, valors o experiències a través de les **preguntes guia:**

- Què he après que no sabia o no veia abans?
- Quina idea prèvia ha quedat matitzada o qüestionada? Per què?
- Quines emocions he sentit i com han influït en la meua opinió?
- Quines creences/valors personals s'han reafirmat? Quines s'han revisat?
- Quin exemple o testimoni m'ha fet canviar la mirada?
- Quins biaixos o supòsits he detectat en mi?
- Hi ha veus poc representades que ara considero? Quines i per què?
- Quina evidència o experiència dona suport a la meua posició actual?
- Com ha canviat el meu llenguatge o el meu to per ser més respectuós/inclusiu?
- Què encara dubto o necessito investigar més?
- Com trasladaria aquest aprenentatge al meu entorn (aula, família, xarxes)?

PAS 6. Resultats (anàlisi crítica) Fer inferències i elaborar hipòtesis.

L'alumnat extreu conclusions a partir de les observacions. Pot incloure interpretacions, identificació de causes i conseqüències, o generació de noves preguntes al Portafolis d'evidències digital:

ENTRADA 3:

1. Patrons o tendències detectats.
2. Contradiccions o conflictes observats.
3. Causes i conseqüències identificades.
4. Connexions amb altres problemàtiques globals o locals.
5. Noves preguntes o hipòtesis que es generen.

Preguntes guia:

- Quins patrons o tendències hem detectat?
- Quines causes possibles expliquen la situació?
- Com es relaciona amb altres problemàtiques globals o locals?
- Hi ha alguna cosa que ens hagi sorprès?

DESCRIPCIÓ DE L'EINA:

Aquesta eina condueix l'alumnat a través d'un procés en 7 passos, des de la comprensió d'una situació problemàtica fins a la formulació d'una hipòtesi i una interpretació pròpia. Combina estratègies de lectura crítica, anàlisi de variables, qüestionament de la informació, detecció de biaixos i generació de pensament autònom.

TIPUS D'EINA:

RICS

DURADA ESTIMADA:

90' - 120'

AGRUPAMENTS:

Treball individual o en grups petits.

MATERIAL:

Llibreta de treball en paper o ordinador en cas de voler fer l'activitat en format digital. Ordinador per fer recerca.

OBJECTIU DE L'EINA:

Anitzar situacions complexes o dilemes socioètics, tot identificant variables, factors d'influència, implicacions socials i punts de vista diversos per tal de construir una opinió pròpia fonamentada i conscient.

PROCEDIMENT:

PAS 1: Llegir o escoltar atentament el cas proposat.

Es presenta una situació o dilema relacionat amb una qüestió global o local significativa (ex. refugi, canvi climàtic, desigualtats, drets humans...) a partir d'un recurs que pot ser una narració, una imatge, un poema, un gràfic, una cançó, etc. A continuació, els i les alumnes redacten un breu resum en 3-4 frases de la temàtica central de la qüestió.

Resum de la qüestió

PAS 2: Connexió amb el pensament crític

Per tal d'entendre bé la qüestió, els i les alumnes responen en la seva llibreta de treball les preguntes següents:

Entendre el context

- Què està passant en aquesta situació?
- Qui són les persones o col·lectius implicats?
- On i quan passa aquesta situació?
- Quins fets o dades s'han presentat?

Detectar els temes clau

- De què tracta realment aquesta situació?
- Quins temes socials, econòmics, ambientals i polítics hi són presents?
- Quins conflictes, dilemes o reptes hi podem identificar?
- Quines emocions o valors poden estar en joc?

Identificar implicacions socials / polítiques / ambientals

- A qui afecta més aquesta situació? Per què?
- Hi ha col·lectius vulnerables o en situació de desigualtat?
- Quines són les possibles conseqüències a curt i llarg termini?
- Com pot estar relacionada amb la nostra realitat més propera?

*Els/les alumnes poden fer recerca per respondre les preguntes proposades.

PAS 3: Identificar les variables

A continuació, els i les alumnes identifiquen les variables (què s'està analitzant i què pot influir-hi) a través d'aquesta taula:

Variable dependent	Variables independents	Variables categòriques i contínues
És el resultat o aspecte que volem estudiar o analitzar.	Són els factors que poden influir o afectar el resultat (variable dependent).	Característiques que només es poden manifestar mitjançant categories considerades qualitats o atributs (sexe, lloc de residència, etc.).

PAS 4: Formular hipòtesis

Els i les alumnes fan una suposició raonada en forma d'hipòtesi sobre una relació possible entre variables per tal de relacionar causes i conseqüències i fonamentar opinions amb arguments lògics.

“Creiem que _____ pot influir en _____ perquè _____”

PAS 5: Detectar biaixos, omissions, interessos o relacions de poder implícites.

Els i les alumnes responen en la seva llibreta de treball les preguntes següents per tal de detectar biaixos, omissions, interessos o relacions de poder implícites:

- Aquesta informació està presentada de manera objectiva o parcial? Quins indicis ho mostren?
- Quins punts de vista hi falten? Qui no està representat o no té veu?
- Hi ha interessos polítics, econòmics o ideològics al darrere d'aquesta informació?
- Qui hi surt guanyant o perdent segons aquesta narrativa?
- Quines dades es presenten com a fets i quines són opinions o interpretacions?
- Es podrien interpretar les dades d'una altra manera?
- S'utilitza un llenguatge neutre, alarmista o emotiu?

PAS 6: Opinar de manera fonamentada

L'alumnat redacta una Reflexió final on recull tota la informació recollida durant el procés per donar una opinió o lectura fonamentada sobre la situació en forma de reflexió per construir pensament propi amb base argumentativa, empatia i consciència social:

- Resumeix la situació de manera clara i breu: què passa, qui hi està implicat, per què és important.
- Reformula la teva hipòtesi o idea principal: quina relació has identificat entre les variables? Valora la informació analitzada: Reconeixes els possibles biaixos, interessos o punts de vista absents?
- Tingues en compte la complexitat del cas: hi ha múltiples factors, punts de vista o conseqüències? Com s'interrelacionen?
- Expressa la teva opinió personal fonamentada: què en penses, per què, i com ho pots justificar?
- Ha canviat la teva manera de veure aquesta situació o fenomen? Per què?

Banc de frases:

“Aquesta situació em fa pensar que _____”

“He identificat que _____ pot influir en _____ perquè _____”

“Tot i això, també cal tenir en compte que _____”

“Una altra possible visió seria _____”

“La meva opinió és que _____ perquè _____”

DESCRIPCIÓ DE L'EINA:

L'eina activa una estratègia de pensament basada en sis preguntes clau (What, Why, When, Where, Who, How) que guia l'alumnat en l'anàlisi profunda de fenòmens socials, científics o globals. Aquesta seqüència ajuda a descompondre situacions complexes, investigant-ne causes, agents, contextos temporals i espacials, així com les possibles vies d'acció o comprensió.

TIPUS D'EINA:

RICS

DURADA ESTIMADA:

120'

AGRUPAMENTS:

Treball individual o en grups petits (segons les necessitats del/la docent).

MATERIAL:

Paper o ordinador en cas de voler fer l'activitat en format digital. Ordinador per fer recerca.

OBJECTIU DE L'EINA:

El seu propòsit és fomentar la comprensió crítica i sistèmica de realitats interconnectades, generant preguntes rellevants i promovent la capacitat de posicionament fonamentat a partir d'analitzar fenòmens globals o locals de forma estructurada, investigant causes, contextos, actors i processos implicats a partir de preguntes clau que activen l'observació crítica i la comprensió profunda de la realitat.

PROCEDIMENT:

PAS 1. What? (Què?)

Es presenta una situació o dilema relacionat amb una qüestió global o local significativa (ex. refugi, canvi climàtic, desigualtats, drets humans...) a partir d'un recurs que pot ser una narració, una imatge, un poema, un gràfic, una cançó, etc. A continuació, els i les alumnes identifiquen la temàtica del fenomen o el problema a estudiar a partir de les preguntes següents:

- Quin és el problema o situació que estem analitzant?
- Quines dades o evidències mostren que aquest fenomen és real?
- És una situació puntual o recurrent?

PAS 2. Why? (Per què?)

Els i les alumnes fan una recerca sobre les causes per què passa aquest fenomen o situació i expliquen, a partir de les preguntes següents, per què és important estudiar-ho:

- Quines són les causes directes i indirectes del problema?
- Aquest fenomen és conseqüència de quines decisions, polítiques o hàbits?
- Quin sistema o estructura hi ha al darrere que ho permet o afavoreix?
- Qui s'hi beneficia i qui en surt perjudicat?

PAS 3. When? (Quan?)

A partir de la recerca, els i les alumnes situen el fenomen o situació en un context temporal a partir de les preguntes següents:

- Quan va començar aquesta situació?
- És un problema actual o ve de lluny?
- Com ha evolucionat al llarg del temps?
- Hi ha moments clau que hagin marcat canvis importants?

PAS 4. Where? (On?)

A continuació, es contextualitza l'observació del fenomen o situació en un espai concret a partir de les preguntes següents:

- En quines regions o llocs concrets passa?
- Quines característiques del lloc influeixen en el fenomen?
- Aquest problema es dona només en aquest context o també en altres?
- Hi ha diferències entre zones més i menys afectades?

PAS 5. Who? (Qui?)

Seguidament, s'identifiquen els agents implicats (persones, éssers vius, sistemes) a partir de les preguntes següents:

- Qui són els principals afectats?
- Qui ha generat el problema o hi té responsabilitat?
- Quins col·lectius tenen veu i quins queden silenciats?
- Quins rols tenen governs, empreses, mitjans, ONGs o la pròpia ciutadania?

PAS 6. How? (Com?)

Finalment, proposen accions concretes de millora o transformació, connectant la recerca amb la responsabilitat personal i col·lectiva davant la realitat estudiada:

- Com podríem recollir més dades sobre aquest fenomen?
- Com s'ha abordat en altres contextos o moments temporals?
- Com ho podríem explicar i representar (gràfic, mapa, entrevista...)?
- Com podríem actuar per transformar aquesta realitat?

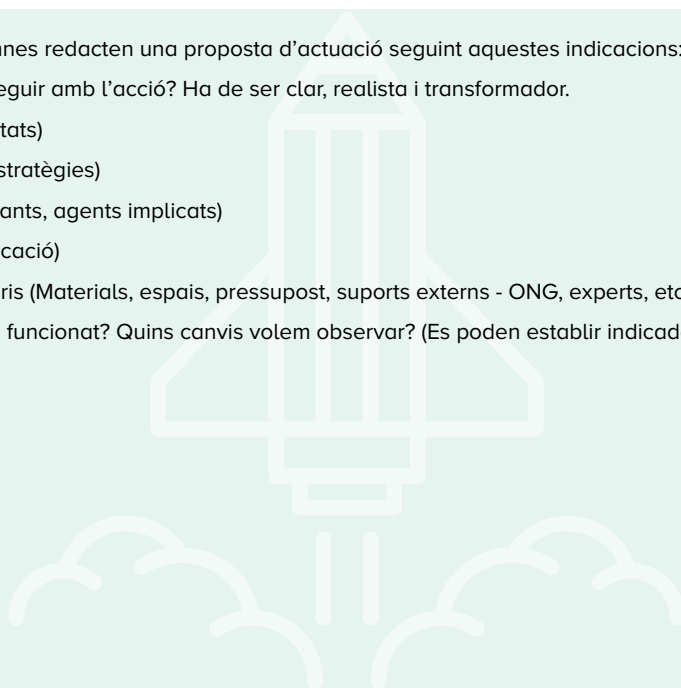
PAS 7. Explicació i representació de les dades

En aquest pas l'alumnat organitza les dades i la informació recollida en una presentació, infografia, gràfic, mapa conceptual entre d'altres representacions visuals i esquemes segons les necessitats específiques del/de la docent.

PAS 8. Proposta d'actuació

Per últim, els i les alumnes redacten una proposta d'actuació seguint aquestes indicacions:

1. Què es vol aconseguir amb l'acció? Ha de ser clar, realista i transformador.
2. Què farem? (activitats)
3. Com ho farem? (estratègies)
4. Amb qui? (participants, agents implicats)
5. Quan i on? (planificació)
6. Recursos necessaris (Materials, espais, pressupost, suports externs - ONG, experts, etc.)
7. Com sabrem si ha funcionat? Quins canvis volem observar? (Es poden establir indicadors quantitius i qualitius)

DESCRIPCIÓ DE L'EINA:

La significació espacial és una eina d'anàlisi crítica que convida l'alumnat a explorar el significat simbòlic, social, cultural i polític d'un lloc concret (real o simbòlic) a través de diverses mirades. A partir del treball cooperatiu en rols, es construeix una comprensió interrelacional dels espais i de les tensions que els travessen. L'eina ajuda a promoure una mirada empàtica, sistèmica i crítica sobre el territori, destacant com diferents grups (humans i no humans) poden atribuir significats molt diversos al mateix lloc. El resultat esperat és el desenvolupament d'una consciència espacial plural i socialment compromesa.

TIPUS D'EINA:

RICS

DURADA ESTIMADA:

60' - 120'

AGRUPAMENTS:

Treball individual, en grups petits i en grup classe.

MATERIAL:

Fitxa d'anàlisi en paper o l'ordinador en cas de voler fer la fitxa en format digital. Ordinador per fer recerca.

OBJECTIU DE L'EINA:

Desenvolupar la capacitat d'identificar per què un lloc és significatiu per a diferents grups humans i no humans, tenint en compte la diversitat cultural, les relacions històriques i les implicacions globals.

PROCEDIMENT:

PAS 1. Grup d'experts/es

Es divideix la classe en grups d'experts/es i es reparteixen rols (1 rol per grup) per treballar la significació d'un lloc concret des de la mirada d'un col·lectiu específic (rol) i s'omple la graella següent:

REFLEXIÓ GRUP EXPERTS/ES	
Què significa aquest lloc per a nosaltres?	
Què en volem preservar, canviar o denunciar?	
Quines amenaces o oportunitats hi veiem?	
Quins altres col·lectius entren en conflicte amb la nostra visió?	

* L'alumnat pot buscar informació sobre el seu rol per a poder donar una visió més realista de la significació espacial.

PAS 2. Grup Trencaclosques

Es reorganitzen en grups mixtos (1 membre de cada rol). Ara, cadascú explica el seu punt de vista a partir de les respostes de la graella, mentre la resta l'escolta, fa preguntes i debaten per entendre la seva relació amb el lloc.

El Grup Trencaclosques ha de respondre una Reflexió Individual i dues Reflexions col·lectives a partir de la informació recollida per tal de formular arguments fonamentats i hipòtesis:

1. Reflexió Individual: Comparar les diferents significacions del lloc.

Pregunta	Resposta personal (segons el rol)
Quin significat té aquest lloc per a tu des del teu rol?	
Per què és important o simbòlic per al teu col·lectiu?	
Hi ha diferències entre com percebem aquest espai des del rol assignat i des del propi?	
Quins valors, interessos o emocions has associat amb el teu rol?	

2. Reflexió Trencaclosques 1: Detectar punts de conflicte, d'aliança o de silenci.

Pregunta	Observacions del grup
Hi ha mirades que xoquen o entren en conflicte? Per què?	
Quins rols tenen interessos comuns o poden fer aliances?	
Hi ha alguna veu o col·lectiu que no s'ha tingut en compte? Qui no hi és?	
Algú té més poder que la resta per decidir sobre aquest espai?	

3. Reflexió Trencaclosques 2: Construir una visió interrelacional del lloc.

Pregunta	Resposta col·lectiva
Com es connecten les diferents mirades que hem treballat?	
Quins impactes té cadascuna sobre les altres?	
Què revel·len les tensions, les injustícies o les possibilitats que ofereix el lloc?	
Si haguéssim de prendre una decisió col·lectiva sobre aquest espai per assegurar que sigui un entorn just i solidari, com ho faríem? Quin criteri seria just?	

PAS 3. Reflexió final en grup gran

Aquest últim pas permet visibilitzar les diverses perspectives treballades i promoure una mirada crítica i global sobre el lloc, les relacions de poder i la justícia territorial.

1. Anàlisi crítica del poder i la presa de decisions

- Quina mirada t'ha sorprès més? Per què?
- Quina veu et costa més d'entendre o acceptar?

2. Obertura emocional i d'escolta activa

- Qui decideix sobre aquest espai realment? I qui no pot fer-ho?
- Quines veus són visibles i quines queden sistemàticament invisibilitzades?
- El poder de decidir està relacionat amb la riquesa, la cultura, la llengua, el gènere...?
- Com es legitima aquest poder (lleis, mitjans, costums...)? Ens sembla just?

DESCRIPCIÓ DE L'EINA:

Cadena de causes i conseqüències és un recurs cooperatiu per analitzar a fons un fenomen social, ambiental o polític. Ajuda l'alumnat a identificar les múltiples causes (estructurals, principals i secundàries) i les conseqüències (immediates i a llarg termini) d'una situació, tot establint connexions entre fets, estructures socials i responsabilitats col·lectives.

TIPUS D'EINA:

RICS

DURADA ESTIMADA:

120' +

AGRUPAMENTS:

Treball en grups petits.

MATERIAL:

A la llibreta o amb ordinador en cas de voler fer l'activitat en format digital. Ordinador per fer recerca.

OBJECTIU DE L'EINA:

Identificar i analitzar les causes (principals, secundàries i estructurals) i conseqüències (immediates i a llarg termini) d'un fenomen social o ambiental, establint connexions entre actors, responsabilitats i impactes globals.

PROCEDIMENT:

PAS 1. Anàlisi de Causes

En grups, els i les alumnes escriuen totes les causes possibles del fenomen i, amb ajuda de la taula, les classifiquen:

- 1. Causes principals:** Quins factors centrals expliquen aquest fenomen?
- 2. Causes secundàries:** Quins altres elements hi contribueixen, encara que no siguin evidents?
- 3. Factors estructurals:** Quins elements històrics, econòmics o culturals hi estan implicats?

Taula d'identificació i classificació de causes

Tipus de causa	Explicació	Exemples
Principal	Causes directes, centrals	Legislació injusta, contaminació massiva
Secundària	Factors indirectes o que empitjoren el problema	Manca de consciència, actituds culturals
Estructural	Factors de fons, socials, econòmics i històrics que sustenten el problema	Colonialisme, capitalisme global, patriarcat

PAS 2. Anàlisi de Conseqüències

A continuació, els i les alumnes redacten els diferents tipus de conseqüències:

- Conseqüències immediates i visibles
- Conseqüències a mitjà i llarg termini
- Impactes diferenciats segons els col·lectius (qui perd / qui guanya)

Taula d'anàlisi de conseqüències i impactes

Típus de conseqüència	Preguntes guia	Exemples
Immediates	Quines estan passant ja? A qui afecten?	Desplaçaments, conflictes, contaminació directa
A llarg termini	Quines conseqüències es poden veure en el futur si no es resol el problema?	Desigualtat estructural, pèrdua de biodiversitat
Impactes desiguals	Qui guanya i qui perd?	Multinationals beneficiades vs. comunitats desplaçades

PAS 3. Creació de la cadena

Primerament, se situen a l'esquerra del fenomen central totes les causes que s'han identificat. Aquestes causes no es col·loquen a l'atzar, sinó que s'ordenen seguint una jerarquia vertical, des de les més estructurals fins a les més conjunturals:

- **A la part superior (les més allunyades del fenomen):** Es col·loquen les causes profundes o estructurals. Aquestes són les raons de fons, els factors arrel que creen les condicions perquè el fenomen pugui ocórrer, tot i que no en siguin el detonant directe.
- **A la part inferior (les més properes al fenomen):** Es disposen les causes contextuais o immediates. Aquestes són els esdeveniments o factors més visibles i propers en el temps, que actuen com a detonants directes del fenomen central.

Cada causa identificada es connecta mitjançant una fletxa a la causa que té just a sota, creant una cascada lògica que va des de l'origen més profund fins a la causa final.

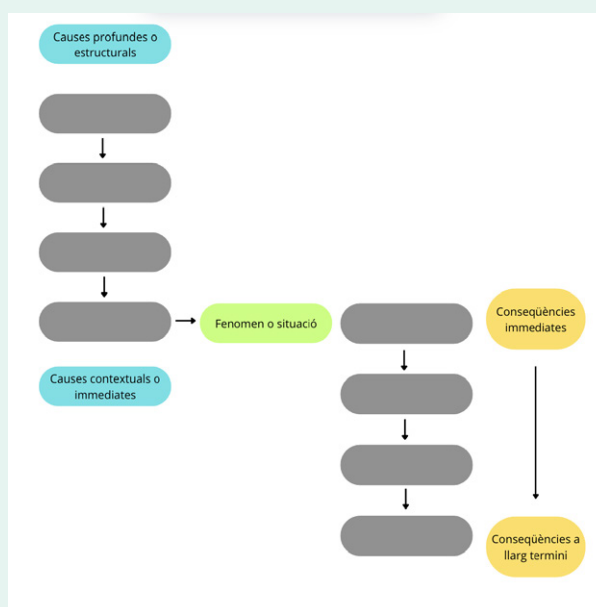
A continuació, a la dreta del fenomen central, es col·loquen els seus efectes o conseqüències.

Aquests efectes o conseqüències s'organitzen per nivells temporals. D'aquesta manera, es distingeix entre l'impacte directe i els efectes que es manifesten més tard.

- **A dalt:** Es detallen les conseqüències immediates. Són els resultats directes i evidents que es produeixen tan bon punt ocorre el fenomen.
- **A baix:** Es descriuen les conseqüències a llarg termini. Aquestes són els efectes secundaris o les implicacions més profundes que es desenvolupen amb el pas del temps, sovint com a resultat de les conseqüències immediates.

Finalment, es consolida la cadena completa assegurant que l'estructura visual sigui clara i coherent.

Causes → fenomen → conseqüències

DESCRIPCIÓ DE L'EINA:

L'eina "Patrons i Tendències" permet als/a les estudiants analitzar i reconèixer característiques similars que es repeteixen en un entorn natural o humà (patrons) i característiques o trets que mostren una tendència constant al llarg del temps en un context determinat (tendències). Els i les estudiants exploren connexions entre característiques espacials, socials, econòmiques, físiques o ambientals, i analitzen com aquestes han evolucionat al llarg del temps.

TIPUS D'EINA:

RICS

DURADA ESTIMADA:

120' +

AGRUPAMENTS:

Treball en grups petits i, per fer la reflexió i discussió final, tot el grup classe.

MATERIAL:

Fitxa d'anàlisi en paper o l'ordinador en cas de voler fer la fitxa en format digital. Ordinador per fer recerca.

OBJECTIU DE L'EINA:

Identificar patrons i tendències en diferents contextos (espacials, socials, econòmics, físics i ambientals), promovent el pensament crític i l'anàlisi de com aquests factors influeixen i modelen les comunitats i els entorns a través del temps.

PROCEDIMENT:

PAS 1. Presentació de la situació

El/la docent planteja un repte o pregunta relacionada amb un fenomen actual que passa en un espai concret. Els i les alumnes activen els seus coneixements previs i expressen, en format d'hipòtesis, què pot haver canviat, per què i quin impacte té en l'espai. S'ha de tenir en compte que el fenomen ha de tenir una dimensió observable i temporal.

PAS 2. Anàlisi i recerca de patrons actuals

El/la docent presenta algunes preguntes per guiar l'anàlisi dels i les estudiants. Exemples:

- **Patrons (poden ser espacials, socials, econòmics, físics o ambientals):** Quins patrons pots identificar en les activitats humanes o ambientals d'una regió concreta?
- **Tendències econòmiques i socials:** Com han evolucionat les tendències econòmiques, socials o ambientals en un lloc concret al llarg del temps?
- **Patrons en diferents regions:** Quins factors condueixen a l'aparició de patrons similars en diferents regions?
- **Importància de reconèixer tendències:** Quina importància té reconèixer tendències per planificar el futur de les comunitats?

Els i les alumnes, en grups petits, han d'investigar utilitzant fonts d'informació, observacions prèvies o dades (gràfics, estadístiques, etc.) per identificar patrons i tendències en el context específic que se'ls assigni i destacar les connexions i les evolucions a través del temps a través de la taula següent:

Fitxa de patrons i tendències	
Patrons i tendències actuals	
Patrons	<ol style="list-style-type: none"> 1. Defineix què vols observar: <ul style="list-style-type: none"> • Quines són les variables que es tindran en compte? 2. Recull dades sobre les diferents variables <ul style="list-style-type: none"> • Freqüència: quantes vegades passa? • Percentatge: passa "sobretot" on i quan? (>60% és un bon senyal de patró) • Ràtios: per zona/grup 3. Formulació clara del patró <p>"A [LLOC/GRUP], [FENOMEN] es repeteix: X de Y casos, sobretot quan [CONDICIÓ]."</p>
Tendències	<p>Analitza els canvis en el temps:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Organitza les dades per períodes (ex. cada 5 anys, cada 10 anys, etc.) • Observa pujades, baixades o estabilitats durant el període de temps observat per detectar tendències (Quan passa més? I menys?) • Interpreta per quina raó hi han hagut els canvis més destacats durant els diferents períodes de temps.
Patrons i tendències en diferents regions	<ol style="list-style-type: none"> 1. Compara amb altres regions del teu país o d'altres països per veure si la tendència és local o global. 2. Analitza si els canvis són més lents, més ràpids o si es mostren diferents.
Mirada al futur	
Si aquestes tendències continuen, com podria ser aquest lloc d'aquí a 10 o 20 anys?	
Quins canvis serien desitjables per millorar la situació?	
Com es podria actuar per transformar o revertir aquestes tendències?	

PAS 3: Reflexió grupal i discussió

Un cop els i les estudiants hagin realitzat l'anàlisi, el/la docent obre un espai per a la discussió on els i les estudiants comparteixen les seves troballes i reflexionen sobre com els patrons i les tendències poden influir en la planificació i en el futur de les comunitats.

DESCRIPCIÓ DE L'EINA:

Aquesta eina ajuda l'alumnat a comprendre les connexions entre sistemes naturals i humans, analitzant com les seves parts interactuen i s'afecten mútuament. A partir de la tria d'un sistema central, l'alumnat n'identifica els components, les relacions internes i les interaccions amb altres sistemes i avaluar els impactes de decisions humanes i reflexionar sobre les seves conseqüències ambientals, socials i econòmiques. L'activitat culmina amb una reflexió final sobre la importància de comprendre la interdependència per prendre decisions més sostenibles i responsables.

TIPUS D'EINA:

RICS

DURADA ESTIMADA:

60'

AGRUPAMENTS:

Treball individual o en grups petits.

MATERIAL:

Llibreta de treball en paper i/o ordinador. Ordinador per fer recerca.

OBJECTIU DE L'EINA:

Facilitar que els i les estudiants comprenguin i analitzin les connexions i els impactes recíprocs dins i entre els sistemes naturals i humans.

PROCEDIMENT:

PAS 1. Definició del Sistema Central

S'escull un sistema per analitzar. Pot ser un sistema natural (per exemple, un ecosistema fluvial, una cadena muntanyosa, un bosc) o un sistema humà (per exemple, una ciutat, una empresa, un sistema de transport, entre d'altres).

A continuació, els i les alumnes identifiquen les parts interconnectades dins del sistema i descriuen com funcionen a la seva Llibreta de treball a partir de les preguntes següents:

- Quins elements o components formen aquest sistema?
- Com es relacionen entre ells? (Per exemple, en un bosc: arbres, animals, sòl, aigua, insectes, llum solar; en una ciutat: habitants, infraestructures, serveis, govern, economia)
- Com la interacció d'aquestes parts crea el sistema que es coneix?
- Quins processos o fluxos hi ha dins del sistema?

* Els/les alumnes poden fer recerca per respondre les preguntes de manera fonamentada.

PAS 2. Interaccions amb altres Sistemes

Els i les alumnes identifiquen sistemes externs amb els quals el sistema interactua en la seva Llibreta de treball. Cal pensar en altres sistemes, tant naturals com humans, que influeixen en el sistema central o són influenciats per ell. (Per exemple, si el sistema central és un bosc, es podria considerar: un riu proper, una comunitat agrícola veïna, el mercat de la fusta, les polítiques governamentals de conservació, el clima global).

Seguidament, analitzen les interaccions i apunten exemples concrets.

Preguntes guia:

- Com el sistema extern afecta el sistema central?
- Com el sistema central afecta el sistema extern?
- Hi ha una relació de causa i efecte? És una relació simbiòtica o de competència?

* Els/les alumnes poden fer recerca per respondre les preguntes de manera fonamentada.

PAS 3. Presa de decisions i valoració d'impactes

Es pensa en una decisió humana relacionada amb el sistema central o un sistema extern que hi interactua. Aquesta decisió pot ser real o hipotètica. (Per exemple, la construcció d'una presa, la implementació d'una nova llei ambiental, l'expansió d'una zona urbana, la introducció d'una nova espècie).

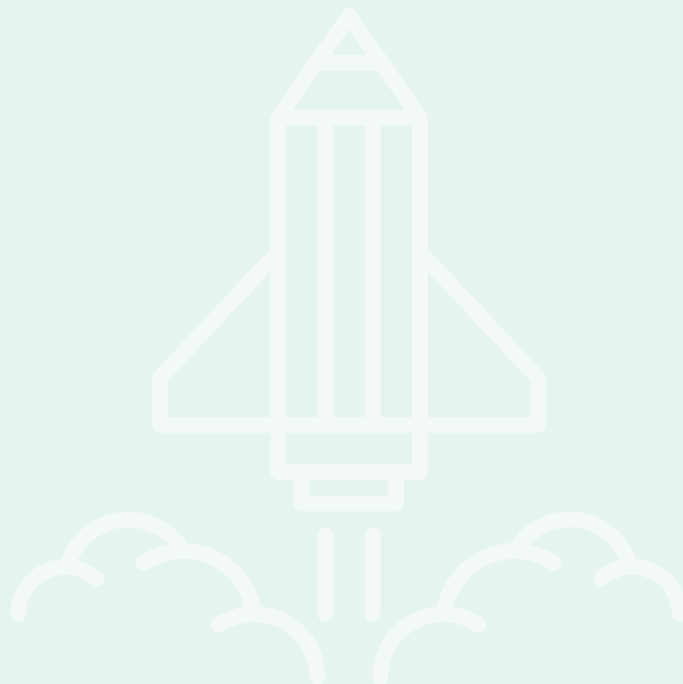
A continuació, els i les alumnes avaluen els possibles impactes d'aquesta decisió i apunten les seves troballes a la seva Llibreta de treball:

- **Sobre el sistema central:** Quines conseqüències (positives o negatives) podria tenir aquesta decisió per a les parts interconnectades i el funcionament general del sistema?
- **Sobre els sistemes externs:** Com afectaria aquesta decisió a altres sistemes amb els quals interactua el sistema central?
- **A curt i llarg termini:** Els impactes serien immediats o es manifestarien amb el temps?
- **Conseqüències ambientals, econòmiques i/o socials:** De quina naturalesa serien els impactes?

PAS 4. Preguntes per a la Reflexió Final:

Els i les alumnes redacten una Reflexió Final sobre el que s'ha investigat a partir de les preguntes següents:

- Com creieu que la comprensió de les interrelacions pot ajudar a prendre millors decisions en el futur?
- Quins són els desafiaments més grans a l'hora d'analitzar la complexitat de les interaccions entre sistemes?

DESCRIPCIÓ DE L'EINA:

L'eina serveix per abordar temes globals complexos dividint-los en blocs de significat (chunks) que es poden treballar de manera focalitzada. El procés permet entendre les parts, les relacions i el sistema en el seu conjunt, i fomenta una comprensió crítica, sistèmica i compartida.

TIPUS D'EINA:

RICS

DURADA ESTIMADA:

120' +

AGRUPAMENTS:

Grups petits i treball individual.

MATERIAL:

Llibreta de treball en paper i/o ordinador. Ordinador per fer recerca.

OBJECTIU DE L'EINA:

Analitzar temes globals complexos descomposant-ne les causes, conseqüències i respostes per desenvolupar el pensament crític a partir de coneixement significatiu i aplicable a la realitat.

PROCEDIMENT:

PAS 1. Escollir un tema global complex

El/la docent presenta una situació, fenomen o tema de rellevància local o global a partir d'un recurs (narració, fotografia, article, notícia, etc.). És important que sigui significatiu per l'alumnat i que connecti amb el context actual.

De manera conjunta, es reflexiona de per tal de recollir els coneixements previs de l'alumnat a partir de les preguntes següents:

- Per què és important analitzar aquest tema?
- Quines persones o col·lectius hi estan implicats?
- Què creus que el fa "complex"?

PAS 2. Fragmentar el tema en chunks

Els i les alumnes, en grups petits, han d'identificar i dividir el tema en 4 o 6 blocs de significat / chunks clau que poden ser causes, conseqüències, actors implicats, respostes o dilemes per tal d'analitzar cada part per separat abans d'entendre el conjunt de la situació o fenomen i els apunten a la seva Llibreta de treball.

Chunks clau / Blocs de significat:

- **Causas:** Quins factors contextuals (econòmics, polítics, mediambientals, repressions, etc.) impulsen aquestes arribades?
- **Actors implicats:** Qui intervé en la situació? (migrants, grups de rescat, administracions locals, mitjans, societat civil...)
- **Conseqüències:** Quines repercussions immediates hi han? (pressió sobre acollida, tensió social, etc.)
- **Respostes locals i polítiques:** Quines mesures s'estan adoptant per afrontar-ho?
- **Dilemes i tensions ètiques/polítiques:** Quins conflictes o controvèrsies sorgeixen? (per exemple, solidaritat vs fractura local, seguretat vs drets humans...)

Preguntes guia:

- Si haguessis d'explicar aquest tema a algú, com el dividiries?
- Quines parts o aspectes en formen part?
- Quins blocs tenen més informació disponible?
- Quins generen més dubtes?
- Aquest chunk és una causa, una conseqüència o una resposta?

PAS 3. Analitzar cada chunk

S'adjudica a cada membre un bloc de significat que haurà d'analitzar de manera individual a la Llibreta de treball a partir de la Taula d'anàlisi de Chunks. Per fer-ho, es poden emprar recursos diversos (textos, gràfics, notícies, dades, vídeos, etc.) que ajudin a comprendre què representa cada chunk, quines implicacions té i com es connecta amb el conjunt del tema global.

Taula d'anàlisi de Chunks	
Descripció del chunk	Què representa aquest aspecte? Quina importància té dins la problemàtica?
Dades i exemples rellevants	Quines fonts, dades o evidències fiables ajuden a entendre millor aquest chunk?
Actors implicats i relacions de poder	Quins col·lectius, grups o institucions estan relacionats amb aquest chunk? Hi ha desigualtats, privilegis o tensions de poder vinculats? Qui en surt beneficiat o perjudicat?
Tipologia del chunk	Aquest chunk és una causa, una conseqüència o una resposta en el conjunt del tema analitzat?
Tensions i dilemes	Hi ha dilemes, tensions o contradiccions associades a aquest aspecte?

PAS 4. Connectar els chunks entre si

Un cop analitzat cada chunk, els grups comparteixen les dades recollides de manera individual i es passa a establir connexions de manera grupal en la seva Llibreta de treball a partir de les preguntes següents:

- Com es relacionen aquests blocs/chunks entre ells?
- Quin chunk és causa d'un altre?
- Quin n'és conseqüència?
- Hi ha connexions que no havies vist al principi? Hi ha alguna contradicció o tensió entre els blocs?

*En la seva Llibreta de treball, els i les alumnes descriuen les troballes que han aconseguit a partir de connectar els chunks entre si.

PAS 5. Elaborar una infografia

Finalment, en grups, es crea una infografia que reculli el coneixement construït. Aquesta representació pot ajudar a comunicar el que s'ha après i a identificar possibles accions.

Preguntes guia:

- Com pots representar aquestes connexions de manera clara?
- Què voldries que entengués qui la vegi?
- Com pots representar l'equilibri o el conflicte entre els chunks?
- Quin títol posaries a la teva infografia?

DESCRIPCIÓ DE L'EINA:

L'eina Doble Mirada guia l'alumnat a l'hora d'identificar diferències i similituds entre dues o més fonts d'informació sobre un mateix tema. Ajuda a detectar contradiccions, omissions, biaixos o punts de vista complementaris, i a fer-ne una valoració fonamentada, promovent l'autonomia i l'esperit crític.

TIPUS D'EINA:

CLICS

DURADA ESTIMADA:

40' - 50'

AGRUPAMENTS:

Treball en grups petits i, per fer la reflexió i discussió final, tot el grup classe.

MATERIAL:

Llibreta de treball en paper i/o ordinador. Ordinador per fer recerca.

OBJECTIU DE L'EINA:

Cercar, comparar i valorar informació procedent de diferents fonts (digitals, escrites, orals o visuals) per desenvolupar una actitud crítica, curiosa i fonamentada.

PROCEDIMENT:

PAS 1. Seleccionar dues fonts diferents

L'alumnat escull dues fonts d'informació sobre el mateix tema. Com per exemple dos articles (premsa, informes, revistes digitals...), una notícia i un testimoni, un vídeo i una web institucional, un llibre i una entrevista oral, entre d'altres.

PAS 2. Registrar la informació clau de cada font

A través de la taula de comparació, l'alumnat escriu:

Taula de comparació de fonts				
Informació de la recerca	Què diu la font 1?	Què diu la font 2?	Coincideixen?	Hi detecto biaixos o diferències?

- Informació que cerco:** Una pregunta clau (Ex.: Quines són les causes de..?)
- Font 1 / Font 2:** Resum dels punts clau de cada font.
- Coincideixen?:** Sí / No / Parcialment i una explicació breu.
- Biaixos o diferències:** Reflexió sobre el llenguatge, el punt de vista, el que es destaca o s'omet.

PAS 3. Interpretar i valorar

Després d'omplir la taula, l'alumnat redacta una reflexió final per fomentar la reflexió crítica a través de les preguntes següents:

- Quina font et sembla més fiable? Per què?
- Hi ha informació que una font omet o tergiversa?
- Hi ha algun punt de vista que no s'està representant?
- Amb quina font et sents més identificat/da d'acord amb la informació que aporta?

DESCRIPCIÓ DE L'EINA:

L'eina guia l'alumnat en la lectura crítica de fonts d'informació diverses com ara texts informatius, periodístics, literaris, entre d'altres. A través d'un sistema de codificació visual amb símbols, que serveix per subratllar idees principals, secundàries, frases clau o punts de vista, els i les estudiants analitzen la informació del text de manera activa i comprensiva. Posteriorment, organitzen aquesta informació en una taula reflexiva que afavoreix la síntesi i l'anàlisi del llenguatge i dels possibles biaixos, omissions o punts de vista. Finalment, la posada en comú en grups petits o grup gran permet desenvolupar el pensament crític i contrastar interpretacions. Així doncs, l'eina capacita l'alumnat per llegir entre línies, interpretar intencions i formar un criteri propi davant dels discursos que circulen als mitjans i a l'esfera pública.

TIPUS D'EINA:

CLICS

DURADA ESTIMADA:

50' - 60'

AGRUPAMENTS:

Treball individual i en grups petits.

MATERIAL:

Taula reflexiva en paper o digital amb l'ordinador. Recursos (textos variats) per analitzar.

OBJECTIU DE L'EINA:

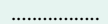

Distingir informació rellevant, interpretar textos críticament i estructurar les idees principals d'un text mitjançant un sistema de codificació visual per promoure la comprensió profunda a través de l'anàlisi crítica.

PROCEDIMENT:

PAS 1. Presentació del codi de lectura

Presentar la llegenda de símbols (es pot adaptar).

Exemple:

Codi / símbol	Significat
 Línia gruixuda	Idea principal
	Idea secundària o detall rellevant
	Frase clau, impactant o significativa
Línia vertical	Paràgraf complet rellevant
 Quadre	Mot clau

PAS 2. Lectura i codificació individual o per parelles

1. Lectura del text amb una primera passada lliure
2. Segona lectura amb subratllat codificat segons els símbols acordats

PAS 3. Reflexió i reorganització de la informació

Els i les alumnes completen la següent taula reflexiva, que els ajuda a identificar, sintetitzar i analitzar la informació obtinguda del text:

TAULA D'ANÀLISI CRÍTICA DEL TEXT	
CATEGORIA	RESPOSTA
Idea principal	
Idees secundàries rellevants	
Frase clau o impactant i justificació	Frase clau:
	Justificació:
Paraules o expressions que revelen el punt de vista de l'autor/a	
Hi ha biaixos, opinions o omissions?	

PAS 4. Posada en comú i debat crític

Després d'omplir la taula, en grups petits fan un debat crític a través de:

1. Observar semblances i diferències en la selecció de les idees clau
2. Obrir un debat amb preguntes com:
 - Quines diferències hem detectat en la interpretació del mateix text?
 - Hi ha punts de vista que havien passat desapercebuts?
 - Com afecta la mirada de l'autor/a a la nostra comprensió del tema?

DESCRIPCIÓ DE L'EINA:

L'eina genera una seqüència per nivells que permet interpretar de manera crítica els gràfics, taules i dades estadístiques vinculades a problemàtiques de rellevància local i global. Organitzada en cinc nivells progressius de comprensió, l'eina desenvolupa el pensament analític i predictiu i la responsabilitat ètica de l'alumnat.

TIPUS D'EINA:

RICS

DURADA ESTIMADA:

120' +

AGRUPAMENTS:

Treball en grups petits i, per fer la reflexió i discussió final, tot el grup classe.

MATERIAL:

En paper i/o ordinador. Ordinador per fer recerca.

OBJECTIU DE L'EINA:

Interpretar, analitzar i avaluar dades visuals i estadístiques en clau crítica i global, reconeixent patrons, formulant hipòtesis i integrant la informació en contextos socials, culturals i ambientals rellevants.

PROCEDIMENT:

PAS 1. Reconeixement bàsic del gràfic

El/la docent comparteix un gràfic que representa dades d'un tema rellevant. Els i les alumnes identifiquen el tipus de gràfic (barres, línia, circular...), la temàtica general i comparteixen les impressions inicials.

Preguntes guia:

- Quin tipus de gràfic és?
- De què tracta? Et resulta familiar el tema?
- Què et crida l'atenció a primera vista?

PAS 2. Lectura literal de dades

L'alumnat realitza una lectura precisa i objectiva del gràfic, identificant les seves components fonamentals en la Taula d'Anàlisi del Gràfic: tipus de gràfic, variables representades, unitats de mesura, títol, llegenda, fonts d'informació i escala temporal o territorial si escau. Aquest pas fomenta el pensament analític bàsic, la comprensió estructural i la lectura crítica inicial del format.

Taula d'Anàlisi del Gràfic

Aspecte a analitzar	Resposta de l'alumne/a
1. Tipus de gràfic (barres, línia, circular, dispersió...)	
2. Aquest tipus és adequat? Per què?	
3. Variables representades (Què s'està comparant o mesurant?)	

4. Unitats de mesura (% , kg, n.º de persones...)	
7. Font del gràfic (Organisme, mitjà, autor/a...)	
8. La font és específica i fiable? Per què?	
9. Llegenda i categories (Hi ha llegenda? És clara? Indica què representa cada color o símbol?)	
10. Absències o omissions rellevants (Hi ha dades no mostrades? Manquen context?)	

Preguntes guia:

- Quin tipus de gràfic és (barres, línia, circular, dispersió...)? Per què aquest tipus és adequat o no per a la informació?
- Quines són les variables representades?
- Quines unitats s'utilitzen? Hi ha alguna escala amagada o poc clara?
- Quin és el títol i la font del gràfic? Són específics i fiables? Quin organisme o entitat l'ha elaborat?
- Hi ha llegenda? És suficientment explícita per entendre els valors i categories?
- Hi ha absències o omissions rellevants en la presentació de les dades?

PAS 3. Comparació de dades

L'alumnat compara valors horitzontalment (entre categories) i verticalment (valors ordenats per freqüència) a partir d'aquesta taula:

Taula de comparació de dades	
Què hem d'observar?	Categoria o grup
Categoria amb el valor més alt	
Categoria amb el valor més baix	
Categories amb valors similars	
Categoria que més ha variat (si hi ha línia temporal)	
Alguna dada és sorprenent o inesperada?	
Tens algun dubte o dada que voldries verificar?	

PAS 4. Predicció de tendències

Els i les alumnes fan prediccions raonades a partir de les dades observades en la Taula de Predicció de Tendències. Es fomenta la formulació d'hipòtesis en format "Si X continua, és probable que...".

Taula de Predicció de Tendències			
Aspecte observat	Tendència detectada (puja, baixa, estable...)	Predicció (què passarà si continua?)	Justificació (per què?)
Variable principal		“Si X continua, és probable que...”	
Grups o categories destacades			
Possible escenari a 5/10 anys vista			

Preguntes guia:

- Aquesta tendència és estable o canviant?
- Hi ha indicis que pugui continuar, accelerar-se o frenar-se?
- Quins factors podrien influir-hi (socials, polítics, ambientals...)?
- A qui afectarà aquesta evolució? Positivament o negativament?
- Si continues aquest patró, què podria passar en el futur?

PAS 5. Integració en el context

Els i les alumnes relacionen el gràfic amb factors socials, polítics, ambientals o culturals i valoren la fiabilitat i el possible biaix de les dades a través de la taula següent.

Taula de reflexió crítica contextualitzada	
Aspecte d'anàlisi	Reflexió de l'alumnat
Lectura global: què ens diu aquest gràfic sobre el món?	Què ens diu aquest gràfic sobre la societat o el món actual? (Ex.: Reflecteix desigualtats? Un canvi estructural? Una crisi o millora?)
Factors explicatius (socials, polítics, ambientals...)	Quins factors polítics, econòmics o ambientals poden explicar aquestes dades? (Ex.: decisions polítiques, guerres, polítiques fiscals, emergències ambientals...)
Biaixos o intencionalitat detectada	Creus que les dades són neutrals? Hi detectes algun biaix ideològic, cultural o d'interessos? (Analitza l'autor/a, la font, els termes utilitzats, les omissions...)
Dades absents o poc representades	Quines dades creus que falten o que es podrien complementar per entendre millor el fenomen? (Ex.: altres grups afectats, dades històriques, context local...)
Accions o implicacions que se'n poden derivar	Quines accions o decisions socials, polítiques o comunitàries podrien derivar d'aquesta informació? (Relaciona amb drets, sostenibilitat, justícia global...)

Preguntes guia:

- Què ens diu aquest gràfic sobre el món?
- Creus que hi ha dades absents? Pot estar esbiaixat?
- Quines accions o solucions es podrien proposar en relació amb això?

DESCRIPCIÓ DE L'EINA:

L'eina activa un procés de lectura crítica de dades enfocada a l'anàlisi de com les xifres, percentatges i gràfics poden ser utilitzats de manera parcial, sensacionalista o esbiaixada en els mitjans de comunicació. A través d'una seqüència guiada, els i les estudiants identifiquen les dades clau d'una notícia, n'avaluen la font i funció, en qüestionen la fiabilitat i en proposen una reconstrucció més honesta i comprensible. L'eina fomenta una actitud responsable davant la comunicació de dades globals, i desenvolupa habilitats d'anàlisi numèrica, rigor informatiu i actitud responsable.

TIPUS D'EINA:

RICS

DURADA ESTIMADA:

90' - 120'

AGRUPAMENTS:

Treball en grups petits o individual.

MATERIAL:

Taules en paper i/o en ordinador per fer-ho en format digital. Ordinador per fer recerca.

OBJECTIU DE L'EINA:

Desenvolupar la competència numèrica i global de l'alumnat a partir de la lectura crítica de dades en notícies relacionades amb fenòmens globals, com ara les migracions, l'asil, el canvi climàtic o les desigualtats.

PROCEDIMENT:

PAS 1. Selecció i lectura

El/la docent presenta una notícia / article / vídeo / document que inclogui xifres, percentatges o gràfics rellevants i es demana a l'alumnat que detecti i transcriu les dades principals en la taula següent:

Dades rellevants	1.
	2.
	3.
	4.

PAS 2. Classificació dels nombres

A continuació, els i les alumnes avaluen la validesa i el rol comunicatiu de les dades numèriques utilitzant la Taula de classificació de les dades numèriques a partir de la informació següent:

A. Grau de validesa:

- Altament vàlids:** basats en fonts fiables, context clar, verificables.
- Ambigües o imprecisos:** incomplets, sense context, però no necessàriament falsos.
- Enganyosos o falsos:** distorsionats, manipulats o directament inventats.

B. Rol comunicatiu:

- Clarificador:** ajuda a entendre una realitat complexa.
- Enganyós:** oculta o distorsiona informació.
- Decoratiu:** afegeix impacte sense aportar contingut real.

Taula de Classificació de les dades numèriques

Dada numèrica	Font i context	Grau de validesa	Rol comunicatiu
1.			
2.			

PAS 3. Anàlisi amb preguntes crítiques

Per tal d'analitzar amb deteniment si les dades recollides estan ben fonamentades, són clares i no generen percepcions errònies, els i les alumnes responen les preguntes següents:

- D'on provenen les xifres? (font fiable? verificable?)
- S'explica com s'han obtingut? (context, metodologia...)
- Estan les dades actualitzades?
- Són proporcionades o sensacionalistes? (ex. "50% més morts" sense explicar el punt de partida)
- Els gràfics tenen escales clares i proporcionals?
- Hi ha elements que poden induir a error? (percentatges mal calculats, gràfics truncats, correlacions sense causalitat)

PAS 4. Revisió i proposta

L'alumnat, després d'haver analitzat la qualitat i representació de les dades, planteja una alternativa informativa més rigorosa:

- Reformular titulars o frases que puguin ser enganyoses.
- Corregir gràfics, escales o representacions visuals.
- Proposar una nova versió (infografia, notícia, etc.)

DESCRIPCIÓ DE L'EINA:

L'eina utilitza una tècnica per activar i estructurar el pensament a partir de generar, de manera ràpida i acotada, una llista d'idees o conceptes associats a un terme, problema o fenomen de rellevància local i global. La llista es construeix a partir dels coneixements de l'alumnat i permet al professorat observar com articulen mentalment les idees centrals d'un tema i com identifiquen connexions significatives.

TIPUS D'EINA:

CLICS

DURADA ESTIMADA:

10' - 15'

AGRUPAMENTS:

Treball individual, en parelles o en grups petits.

MATERIAL:

Paper o ordinador en cas de voler-ho fer en format digital.

OBJECTIU DE L'EINA:

Diagnosticar què sap o recorda l'alumnat sobre un concepte global per identificar connexions conceptuals i dotar al professorat de feedback per ajustar la intervenció pedagògica.

PROCEDIMENT:

PAS 1. Selecció tema o el concepte inicial

El/la docent defineix un concepte central vinculat a una unitat, sessió o àmbit temàtic. Ha de ser una paraula o expressió curta, clara i significativa (ex.: "justícia global", "migracions", "identitat cultural"). Aquesta serveix com a eix de la llista focalitzada.

PAS 2. Escriu la paraula o frase clau

S'indica a l'alumnat que ha de generar una llista (5-10 elements) d'idees, paraules o expressions associades directament al concepte clau que han treballat en un temps breu (2-3 minuts). La llista es pot fer de manera individual, en parelles o en petit grup.

PAS 3. Analitza les respostes

Es recullen les respostes i el/la docent les classifica en grups segons aquelles que es consideren "adequades" o "inadequades" per tal de determinar fins a quin punt l'alumnat associa els punts principals treballats.

PAS 4. Reflexió del procés d'aprenentatge

Es promou la reflexió sobre el propi procés d'aprenentatge a través d'aquesta graella d'autoavaluació:

Pregunta d'autoavaluació	Sí	Parcialment	No	Comentaris o exemples
He pogut incorporar tots els elements treballats sobre el concepte?				
He utilitzat vocabulari específic i rellevant per al tema?				
He incorporat algun element nou que es podria investigar en relació amb el concepte?				
Hi ha algun element que m'ha costat incorporar a la llista?				
He detectat que alguna idea que he posat que potser no era prou rellevant?				

DESCRIPCIÓ DE L'EINA:

En 3, 2, 1... és una eina de reflexió i organització de pensaments i idees després d'haver interactuat amb una font d'informació. L'alumnat sintetitza en format breu les idees clau, els exemples pràctics, els punts confusos i ho comparteix amb els/les companys/es per ajustar l'ensenyament i enriquir la comprensió.

TIPUS D'EINA:

CLICS

DURADA ESTIMADA:

10' - 15'

AGRUPAMENTS:

Treball individual i posada en comú en parelles o grups petits.

MATERIAL:

Paper o ordinador.

OBJECTIU DE L'EINA:

Facilitar la metacognició, la síntesi de continguts i la identificació de dubtes, alhora que es promou el debat en parelles i ajustos docents immediats.

PROCEDIMENT:

PAS 1. Presentació i reflexió

Després de presentar el contingut, es demana a l'alumnat que dediqui uns minuts a escriure:

- 3 idees o qüestions relacionades amb el que s'ha presentat.
- 2 exemples o aplicacions de com es podrien implementar aquestes idees.
- 1 àrea no resolta o el punt més confús del contingut.

3 idees o qüestions	2 exemples o aplicacions	1 àrea no resolta

PAS 2. Compartim i seleccionem

Es demana a l'alumnat que comparteixi les seves respostes en parelles o petits grups i, d'entre totes, es selecciona una aplicació rellevant per dur-la a terme.

DESCRIPCIÓ DE L'EINA:

L'eina serveix per organitzar idees variades en agrupacions per similitud conceptual sobre un tema global complex. A partir d'examinar dades, emocions, preguntes, opinions, etc., l'eina revela patrons, conflueix perspectives diverses i traça vincles entre fenòmens locals i processos globals de manera accessible.

TIPUS D'EINA:

CLICS

DURADA ESTIMADA:

40' - 60'

AGRUPAMENTS:

Treball individual, en grups, i debat i reflexió en grup gran.

MATERIAL:

Llibreta de treball en paper i/o ordinador. Ordinador per fer recerca.

OBJECTIU DE L'EINA:

Fomentar el pensament crític i la reflexió col·lectiva sobre qüestions ambientals, socials o culturals complexes mitjançant l'agrupació individual i col·laborativa d'idees.

PROCEDIMENT:

Pas 1. Generar idees

L'alumnat respon a una pregunta o reflexiona sobre un tema relacionat amb una problemàtica global a partir d'escriure una idea (poden ser dades, opinions, exemples, preguntes o emocions que li genera el tema segons el que el/la docent prefereixi) en un post-it o targeta.

Pas 2. Desplegar idees

Les targetes/post-its s'enganxen en una paret o pissarra de manera que tothom les pugui veure.

Pas 3. Agrupar idees

Individualment, els/les participants agrupen les targetes per afinitat conceptual o temàtica fins a formar grups amb criteris propis (causes, conseqüències, actors, emocions, valors...) i ho classifiquen en un full.

Pas 4. Definir categories

En grups, l'alumnat comparteix les seves agrupacions, en crea una nova unificant les aportacions dels/de les companys/es i donen un títol o conceptualització clau a cada grup d'idees.

Pas 5. Debat i reflexió crítica

En gran grup, es comparen categories i crea un mapa conceptual seguint les preguntes següents:

- Com es relacionen aquests grups entre ells?
- Quines són causes d'una agrupació i quines en són conseqüències?
- Quins actors locals hi intervenen i com connecten amb processos globals?

DESCRIPCIÓ DE L'EINA:

Després d'una recerca, una lectura o una experiència d'aprenentatge relacionada amb un tema global, l'eina convida a l'alumnat a sintetitzar el seu coneixement en una sola frase amb sentit crític i mostrant les connexions entre actors, causes i conseqüències.

TIPUS D'EINA:

CLICS

DURADA ESTIMADA:

30'

AGRUPAMENTS:

Treball individual o en parelles, retorn col·lectiu en grup classe.

MATERIAL:

Taula en paper o ordinador. Ordinador per fer recerca.

OBJECTIU DE L'EINA:

Desenvolupar la capacitat de síntesi, pensament crític i connexió causal per comprendre millor els fenòmens globals complexos i expressar-los de manera clara i significativa.

PROCEDIMENT:

PAS 1. Exploració del contingut

L'alumnat realitza una lectura, recerca guiada o visionat d'un material relacionat amb un tema local o global (ex.: canvi climàtic, migracions, justícia de gènere, conflictes armats...).

PAS 2. Identificació d'elements clau

Individualment o en parelles, identifiquen: actors implicats, accions o esdeveniments, causes, conseqüències i valors en joc en la taula següent:

Taula d'elements clau	
Element	Resposta
Actors	Qui intervé? Quins interessos o rols tenen?
Accions	Què succeeix? Qui ho fa?
Causes	Per què passa? Quines circumstàncies l'han provocat?
Conseqüències	Quins impactes immediats o futurs genera? A qui afecta?
Valors en joc	Quins principis (justícia, equitat, llibertat, sostenibilitat...) estan en perill en aquesta situació?

PAS 3. Escriptura del resum amb intenció

Redacten una única frase que inclogui de manera clara i significativa:

1. Qui fa què?
2. Com?
3. Per què?
4. Quin és el resultat?

Es fomenta la precisió, la claredat i la mirada crítica.

PAS 4. Intercanvi i revisió

Comparteixen les frases en petit grup. Es seleccionen les més clares, les que aporten una mirada més crítica o les que han destacat aspectes sovint invisibilitzats.

PAS 5. Reformulació

Després del retorn col·lectiu, l'alumnat pot millorar o revisar el seu resum, integrant idees o mirades noves.

DESCRIPCIÓ DE L'EINA:

L'eina genera una dinàmica col·laborativa que representa com es vinculen conceptes, actors i processos globals-locales. Cada participant recull un concepte clau o un actor implicat en una situació o fenomen i, amb un cordill, estableix nusos i línies amb els/les companys/es per construir una xarxa visible que mostra les relacions de causa-efecte, les responsabilitats i els punts de tensió. A través del debat i de la crisi simbòlica de "trençar" un vincle, l'alumnat reflexiona sobre interdependències entre els diferents actors i conceptes claus que interactuen en la situació o fenomen.

TIPUS D'EINA:

CLICS

DURADA ESTIMADA:

40' - 60'

AGRUPAMENTS:

Treball individual, en petits grups o en parelles.

MATERIAL:

Taula i targetes en paper o en format digital.

OBJECTIU DE L'EINA:

Construir col·lectivament una xarxa de connexions per analitzar un tema o dilema local-global a partir d'identificar relacions de causa-efecte, interdependències, responsabilitats entre actors.

PROCEDIMENT:

OPCIÓ 1: Amb facilitador/a (docent)

PAS 1. Introducció i presentació dels conceptes clau

El/la docent comença la sessió presentant el tema principal de manera clara i atractiva per captar l'interès de l'alumnat. A continuació, escriu les idees clau a la pissarra perquè tothom pugui veure-les i reflexionar-hi, i reparteix targetes amb conceptes rellevants.

PAS 2. Preguntes guia per fomentar la reflexió i les connexions

A continuació, el/la docent planteja preguntes clares que estimulen l'alumnat a pensar de manera crítica i a establir vincles entre els conceptes o idees presentats. Aquestes preguntes, com ara "Com es relacionen aquestes idees?" o "Podeu trobar un tema comú?", serveixen per guiar la discussió, facilitar la comprensió més profunda i ajudar els i les estudiants a organitzar el seu pensament.

PAS 3. Crear vincles entre conceptes

En aquest pas, cada alumne/a rep una targeta amb un concepte que ha d'assimilar i defensar. Utilitzant un cordill o fil, cada participant que intervé es queda amb una part del fil i connecta el seu concepte amb el d'un/a altre/a company/a, passant el fil per simbolitzar aquesta relació. Així, es crea una xarxa física que representa visualment les connexions entre els diferents conceptes treballats. Aquesta dinàmica fomenta la participació activa, el treball en equip i facilita la comprensió global dels temes, alhora que fa visible la interdependència entre les idees i promou l'escolta i el respecte entre els i les alumnes.

PAS 4. Orientar la discussió al pensament analític

El/la facilitador juga un paper clau en aquesta fase, ja que planteja preguntes i utilitza recursos per ajudar a l'alumnat a entendre i aprofundir en les seves reflexions i a explorar amb més detall les connexions entre idees. Aquestes preguntes ajuden a aclarir dubtes, a desafiar assumptes superficials i a estimular un debat més ric i significatiu.

PAS 5. Construcció d'una xarxa inclusiva

Entre tots i totes es construeix la xarxa visualment, connectant idees i explicant els motius de les relacions. A més a més, és fonamental assegurar que tothom participi activament, garantint que cada persona rebi el fil almenys una vegada, de manera que ningú quedi exclòs i es fomenti un ambient inclusiu i respectuós.

PAS 6. Què passa quan es perd una connexió?

Es demana a una persona del cercle que deixi anar el fil que està sostenint i es genera un debat: què passa amb la resta de conceptes quan una connexió es trenca?

PAS 7. Resum i conclusions finals

Els i les alumnes, en parelles, omplen la taula següent per analitzar com ha funcionat la dinàmica:

Taula - Resum de connexions	
Pregunta	Resposta
1. Quins conceptes apareixen vinculats amb més fils? Què ens indica això sobre la seva rellevància?	
2. Com descriuríeu la relació de causa i efecte entre conceptes? Quin és l'element iniciador i quin el resultat?	
3. Quin paper juga cada actor en aquesta connexió?	
4. On observem bucles de retroalimentació (A influeix en B i B torna a influir en A)? Què significa això per a la complexitat del tema?	
5. Hi ha connexions que entrin en conflicte o que generin dilemes ètics? Com podríem abordar aquests punts de tensió?	

OPCIÓ 2: Sense la guia directa del/de la docent**PAS 1. Preparació prèvia del professorat**

El/la docent prepara una sèrie de targetes amb paraules clau, conceptes, imatges o idees relacionades amb el tema que es vol explorar (per exemple, drets humans, canvi climàtic, desplaçament forçat, etc.) acompanyades d'una descripció que els aporta el context del concepte amb la finalitat d'assegurar una comprensió significativa. Aquestes targetes poden ser físiques o digitals, segons el format de l'activitat.

PAS 2. Organització i dinàmica de l'activitat amb targetes

Els i les alumnes treballen de manera individual, en parelles o en petits grups, i cadascun rep una targeta que sosté durant el desenvolupament de l'activitat. Aquesta es pot dur a terme de peu, facilitant la mobilitat i la interacció entre els/les participants, o bé al voltant d'una taula gran o d'una cartolina estesa, segons les necessitats de l'espai i la dinàmica de treball.

PAS 3. Identificació de connexions

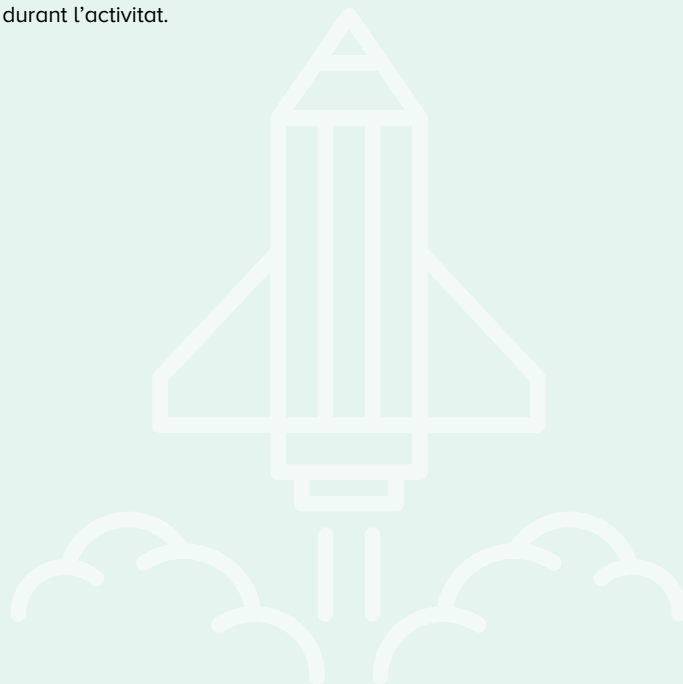
Els i les alumnes observen les targetes i decideixen quines estan relacionades entre elles. Poden unir-les amb fils, fletxes, línies o agrupacions visuals. No hi ha una única resposta correcta: el que es busca és que justifiquin el perquè de cada connexió que estableixen. També és important que tot l'alumnat sigui inclòs i que el fil sigui rebut per cada persona, com a mínim, una vegada.

PAS 4. Resum i Conclusions Finals

Els i les alumnes, en parelles, omplen la taula següent per analitzar com ha funcionat la dinàmica:

Taula - Resum de connexions	
Pregunta	Resposta
1. Quins conceptes apareixen vinculats amb més fils? Què ens indica això sobre la seva rellevància?	
2. Com descriuríeu la relació de causa i efecte entre conceptes? Quin és l'element iniciador i quin el resultat?	
3. Quin paper juga cada actor en aquesta connexió?	
4. On observem bucles de retroalimentació (A influeix en B i B torna a influir en A)? Què significa això per a la complexitat del tema?	
5. Hi ha connexions que entrin en conflicte o que generin dilemes ètics? Com podríem abordar aquests punts de tensió?	

I, a continuació, l'alumnat redacta una reflexió sobre les connexions establertes durant l'activitat, destacant els punts clau i les conclusions més importants per entendre millor com es relacionen les diferents idees. També reflexiona sobre la seva pròpia experiència, compartint si ha descobert algun aspecte nou o sorprenent i identificant les emocions i tensions que ha viscut durant l'activitat.

DESCRIPCIÓ DE L'EINA:

L'eina permet recollir, en 60 segons, la percepció immediata de l'alumnat sobre un punt clau o dubte relatiu al contingut impartit. D'aquesta manera, l'eina promou la síntesi d'idees, la metacognició i, alhora, ofereix al/a la professor/a feedback per ajustar la seva programació docent.

TIPUS D'EINA:

CLICS

DURADA ESTIMADA:

10 - 15'

AGRUPAMENTS:

De manera individual.

MATERIAL:

Paper o ordinador en cas de voler-ho fer en format digital.

OBJECTIU DE L'EINA:

Permetre al/a la docent obtenir feedback immediat sobre la comprensió i els dubtes de l'alumnat respecte els sabers treballats per fomentar la reflexió metacognitiva i l'organització sintètica de les idees.

PROCEDIMENT:

PAS 1. Planteja la pregunta

Es formula una pregunta clara i directa i es demana a l'alumnat que respongui a la pregunta en 1 minut. La resposta es pot redactar tant manualment (en un paper) com online (en un fòrum, document compartit, etc.).

PAS 2. Recull les Respostes

Es recullen les respostes i es fan dues tries: una en la qual es recullen les respostes més rellevants o útils, i una altra on es recullen aquelles que presenten una falta de complexitat.

PAS 3. Fes visible el feedback

S'integra el retorn dels i les estudiants per reforçar conceptes poc clars o aprofundir en temes d'interès. Aquest retorn tanca el cicle del feedback i fomenta un ambient de confiança i participació activa a l'aula.

DESCRIPCIÓ DE L'EINA:

L'eina està dissenyada per organitzar informació i així demostrar la comprensió sobre una temàtica concreta, classificar conceptes i donar exemples reals i pràctics.

TIPUS D'EINA:

CLICS

DURADA ESTIMADA:

10' - 20'

AGRUPAMENTS:

Treball individual o en grups petits i, per posar el coneixement en comú, tot el grup classe.

MATERIAL:

Matriu en paper o ordinador.

OBJECTIU DE L'EINA:

Facilitar la síntesi i estructuració de contingut detectant ràpidament mancances o errors conceptuals i reforçant el coneixement tant a nivell individual com col·lectiu.

PROCEDIMENT:

PAS 1. Distribuir la matriu en blanc o parcialment omplerta.

Es reparteixen les matrius en blanc o semi-emplenades i es demana a l'alumnat que les completi de manera individual o en petits grups, omplint les cel·les per tal de mostrar el seu grau de comprensió del tema tractat o els coneixements previs abans de tractar un tema rellevant.

Matriu de memòria		
Tema	Descripció	Exemple real
Migració	La migració és el desplaçament de persones d'un lloc a un altre, ja sigui dins del mateix país o cap a un altre, amb l'objectiu d'establir-s'hi de manera temporal o permanent, sovint motivat per raons econòmiques, socials, polítiques o ambientals.	Omplir el buit
Canvi climàtic	Omplir el buit	L'increment de fenòmens meteorològics extrems, com ara onades de calor més intenses i freqüents, que poden afectar la salut de les persones, l'agricultura i la disponibilitat d'aigua.
Diversitat cultural i els drets humans	Omplir el buit	Omplir el buit

PAS 2. Recollida de les matrius

Es recullen les matrius i s'utilitza una versió-model generada pel/per la docent per contrastar ràpidament les respostes correctes i errònies, detectant patrons d'error o omissions.

PAS 3. Revisió i anàlisi dels resultats

Es registren els resultats en un sistema (full de càlcul o similar), quantificant nombre d'errors i omissions per categoria, per avaluar tendències i àrees de dificultat.

PAS 4. Fomenta l'aprenentatge corregint i explicant a classe

Es comparteixen amb l'alumnat les troballes globals (errors més comuns, conceptes poc assentats) i s'ofereix feedback per aclarir dubtes i reforçar continguts claus.

DESCRIPCIÓ DE L'EINA:

L'eina demana que l'alumnat categoritzi conceptes segons la presència (+) o absència (-) de característiques definidores importants, proporcionant així dades sobre les seves habilitats d'anàlisi lectora i el pensament crític.

TIPUS D'EINA:

CLICS

DURADA ESTIMADA:

10' - 15'

AGRUPAMENTS:

Treball individual o en petits grups.

MATERIAL:

Matriu en paper o ordinador.

OBJECTIU DE L'EINA:

Aquesta estratègia està dissenyada per avaluar les habilitats de l'alumnat a l'hora de categoritzar i distingir entre conceptes aparentment similars a partir d'un conjunt de característiques definidores.

PROCEDIMENT:

PAS 1. Plantejar conceptes similars

Es seleccionen dos o tres conceptes clau sobre una mateixa temàtica que, tot i ser diferents, presentin prou semblances com per generar confusió entre l'alumnat. L'objectiu és ajudar-lo a identificar matisos, contrastar característiques i comprendre millor les diferències conceptuals.

PAS 2. Llista d'aspectes definidors

Els i les alumnes fan una llista de les característiques definidores que cada concepte té clarament o no té.

PAS 3. Omplir la matriu

El/la docent reparteix la matriu amb les característiques llistades a la columna de l'esquerra i els conceptes a la fila superior, o viceversa i es demana a l'alumnat que escullin amb un ✓ o un ✗ o amb un "sí" o "no" si la característica pertany a una categoria o a una altra:

Matriu de característiques			
	Concepte 1	Concepte 2	Concepte 3
Característica 1	✓		✓
Característica 2	✗	✓	✓
Característica 3	✓	✓	
Característica 4			✓

PAS 4. Compara respostes i extreu conclusions

Un cop completada, el/la docent recopila les matrius i les revisa per tal de detectar patrons d'errors en les cel·les amb respostes incorrectes recurrents i analitzar si hi ha característiques que els i les alumnes passen per alt o valoren més. D'aquesta manera, els resultats es poden utilitzar per ajustar l'ensenyament i reforçar els punts poc consolidats.

DESCRIPCIÓ DE L'EINA:

L'eina permet a l'alumnat identificar, entre un llistat de conceptes clau, les concepcions que han entès amb claredat, així com quins han resultat els punts més confusos. D'aquesta manera, partir de les respostes, el/la docent pot adequar la seva intervenció per aclarir aquells conceptes que encara generen dubte o que manquen de fonament per poder facilitar el procés d'ensenyament-aprenentatge.

TIPUS D'EINA:

CLICS

DURADA ESTIMADA:

10' - 15'

AGRUPAMENTS:

Treball individual.

MATERIAL:

Taula en paper o ordinador.

OBJECTIU DE L'EINA:

Detectar concepcions errònies i confusions persistents en l'alumnat per reforçar-ne la comprensió.

PROCEDIMENT:

PAS 1. Reflexió dels conceptes clau

En aquest pas, l'alumnat completa la taula de conceptes:

1. A la primera columna, escriu els conceptes clau prèviament seleccionats pel/la docent.
2. A la segona columna, indica si té el concepte clar i n'explica breument el motiu i els aspectes que considera que domina o que li resulten més evidents.
3. A la tercera columna, identifica el punt més confús o el dubte principal que encara li genera cada concepte, reflexionant sobre les dificultats de comprensió o els aspectes que necessita aclarir.

Taula de conceptes		
Conceptes clau	Tinc el concepte clau clar? Per què?	Quin és el punt més confús del concepte?

Aquest pas permet que els alumnes prenguin consciència del seu propi procés d'aprenentatge i ofereix al/la docent una visió clara dels punts que cal reforçar o revisar col·lectivament.

PAS 2. Recull, respon i resol els punts foscos

En aquest pas, el/la docent recull les respostes de l'alumnat i identifica les dificultats concretes o punts de confusió que potser no s'han expressat o resolt durant la classe. Això permet al/la docent abordar els punts menys entesos o aspectes que hagin generat dubtes de forma oberta i clara, mostrant interès per les inquietuds de l'alumnat.

DESCRIPCIÓ DE L'EINA:

Aquesta eina convida l'alumnat a explorar, descriure i reflexionar sobre figures reals o simbòliques que han demostrat tenir impacte significatiu en temàtiques globals o en la millora del món. A través del perfil d'una persona, l'alumnat connecta valors amb accions concretes i d'impacte social que van més enllà del seu entorn immediat, contribuint a una comprensió més àmplia dels reptes globals.

TIPUS D'EINA:

RICS

DURADA ESTIMADA:

120'

AGRUPAMENTS:

Treball individual, en petits grups i/o grup classe.

MATERIAL:

Paper i/o ordinador per elaborar el perfil. Ordinador per fer recerca.

OBJECTIU DE L'EINA:

Explorar, descriure i reflexionar sobre persones que han generat un impacte significatiu en àmbits globals o en la millora del món per connectar valors amb accions concretes i d'impacte social.

PROCEDIMENT:

PAS 1. Activació del concepte

El/la docent inicia una discussió amb preguntes com:

- “Coneixes algú, del passat o del present, que hagi marcat una diferència important en aquesta temàtica global?”
- “Què creus que fa que una persona sigui una ‘transformadora del món’ o una ‘agent de transformació global?’”

Aquest pas prepara l'alumnat per pensar en la interconnexió del món i en l'impacte a gran escala.

PAS 2. Selecció d'un perfil

L'alumnat tria una persona real (històrica, coneguda o fins i tot poc coneguda però amb un impacte documentat) o fictícia (personatge d'una sèrie o pel·lícula) que consideri admirable per la seva contribució a la temàtica global o per la seva influència positiva a gran escala.

PAS 3. Elaboració del perfil

Cadascú escriu un breu text (15-20 línies) que aprofundeix en:

- **Nom i context de la persona:** Introdueix breument l'individu, el seu rerefons i el camp o la temàtica global en què va destacar.
- **Contribució o acció global específica:** Descriu la situació o acció clau on aquesta persona va demostrar la seva capacitat per abordar o influir en una temàtica global. Quin problema global va intentar resoldre o quina millora va aportar?
- **Valors que representa:** Quins valors fonamentals va exemplificar (p. ex., resiliència, solidaritat, visió de futur, integritat, innovació, justícia, coratge, perseverança)?
- **Estratègies o iniciatives d'impacte global que va dur a terme:** Detalla les estratègies o mètodes que va emprar per aconseguir la seva influència (p. ex., col·laboració internacional, activisme, investigació, creació d'organitzacions, diplomàcia, sensibilització massiva, desenvolupament de solucions innovadores).

- **Impacte global i llegat:** Quin va ser l'abast de la seva influència? Com aquesta va afectar o continua afectant el món o la temàtica global en qüestió? Quin és el seu llegat?
- **Aprentatge personal:** Quina lliçó o inspiració pots extreure d'aquesta persona i la seva contribució global, i com podries aplicar-la per pensar o actuar a una escala més àmplia?

PAS 4. Posada en comú

En grups petits o en gran grup, es comparteixen els perfils. El/la docent facilita una discussió més profunda amb preguntes comparatives:

- “Quines temàtiques globals s’han repetit en els perfils que heu presentat?”
- “Quines estratègies d’impacte global semblen ser les més efectives segons els exemples?”
- “Quins valors són essencials per a les persones que volen generar un canvi a nivell mundial?”
- “Hi ha alguna figura que us hagi sorprès per la magnitud del seu impacte global?”
- “Com podem, des del nostre dia a dia, contribuir a aquestes temàtiques globals, inspirant-nos en aquests perfils?”

DESCRIPCIÓ DE L'EINA:

L'eina condueix l'alumnat a través d'un procés en tres passos, que parteix de la comprensió d'una situació problemàtica i culmina en la formulació d'una hipòtesi crítica i una interpretació pròpia d'una situació complexa. Aquesta eina ha estat dissenyada per analitzar situacions complexes o dilemes socials, identificant-ne les variables, els factors d'influència, les implicacions socials i els punts de vista diversos amb la finalitat de construir una opinió fonamentada i conscient a partir de la lectura crítica, l'anàlisi de variables, el qüestionament de la informació i la detecció de biaixos.

TIPUS D'EINA:

CLICS

DURADA ESTIMADA:

10' - 20'

AGRUPAMENTS:

Treball individual o en grups petits.

MATERIAL:

Taula en paper o en format digital.

OBJECTIU DE L'EINA:

Analitzar situacions complexes o dilemes socials a partir d'una observació crítica i reflexiva identificant els factors que hi influeixen, els punts de vista diversos i les possibles conseqüències socials per comprendre la pluralitat de realitats que envolta a l'alumnat i que aquest pugui ser capaç de formar una opinió pròpia, ben argumentada, oberta al diàleg i respectuosa davant la diversitat de perspectives.

PROCEDIMENT:

PAS 1. CONNECTO: Activar el coneixement previ i fomenta les connexions personals, culturals i socials.

El/la docent contextualitza un tema rellevant a partir d'un recurs i els/les alumnes omplen la columna CONNECTO de manera que relacionin el que s'ha vist, llegit o escoltat amb experiències personals, familiars, culturals o socials.

PAS 2. AMPLIO: Obre la ment a visions plurals, amplia la comprensió intercultural i genera empatia.

Els i les alumnes omplen la columna AMPLIO i reconeixen punts de vista diferents que ajuden a entendre millor altres realitats, contextos o persones.

PAS 3. EM QÜESTIONO: Fomenta la reflexió crítica, el qüestionament de biaixos i el pensament complex.

Els i les alumnes omplen la columna EM QÜESTIONO i:

1. Formulen preguntes sobre allò que costa d'entendre, sorprèn o incomoda.
2. Identifiquen creences, judicis o idees pròpies que poden haver estat sacsejades pel contingut treballat.
3. Exploreix dubtes, tensions o contradiccions internes que ajuden a pensar de manera més profunda i complexa.

TAULA DE REFLEXIÓ

CONNECTO	AMPLIO	EM QÜESTIONO
<p>Què em recorda això que estic veient, llegint o escoltant?</p> <p>Amb què ho puc relacionar (una experiència, una altra història, un tema treballat anteriorment)?</p>	<p>Què m'aporta de nou?</p> <p>Quina idea, emoció o perspectiva amplia la meua mirada?</p> <p>Què no havia pensat abans sobre el tema?</p>	<p>Què em costa d'entendre o acceptar?</p> <p>Quines preguntes em provoca?</p> <p>Quins valors o idees em fa qüestionar?</p>

DESCRIPCIÓ DE L'EINA:

Aquesta eina convida l'alumnat a posar-se en el lloc d'una altra persona o grup davant d'un dilema o situació complexa. A partir de l'expressió d'opinions personals, els grups hauran de defensar l'opinió contrària de manera raonada, imaginant els arguments, valors i sentiments que podrien justificar-la. A través d'aquesta eina, es fomenta l'empatia cognitiva, la flexibilitat argumentativa i la comprensió de la diversitat d'opinions, valors i actituds. Alhora, es promouen l'esperit crític, el respecte per la diferència i l'obertura a perspectives diverses.

TIPUS D'EINA:

RICS

DURADA ESTIMADA:

50' - 60'

AGRUPAMENTS:

Treball en grups petits.

MATERIAL:

Full d'opinió en paper o en format digital.

OBJECTIU DE L'EINA:

Fomentar la capacitat d'empatia cognitiva i flexibilitat argumentativa mitjançant la defensa raonada d'un punt de vista diferent del propi per visibilitzar la diversitat d'opinions, actituds i valors que poden sorgir davant d'una mateixa situació i desenvolupar una actitud oberta, dialogant i respectuosa cap a la diferència de perspectives.

PROCEDIMENT:

PAS 1. Introducció del cas o dilema

Inicialment es plantejarà una situació, problema o fet a partir d'un recurs (narració, fotografia, article, cançó...) que pugui donar lloc a dos o tres punts de vista diferents i, a ser possible, que siguin antagònics entre si.

L'alumnat reflexiona i expressa la seva opinió sobre el tema de forma oral o escrita (segons el que el/la docent cregui pertinent).

PAS 2. Recollida d'opinions personals

Es formen grups segons opinions similars i se'ls hi assigna la tasca de defensar l'opinió contrària a través d'omplir l'apartat "Opinió Pròpia del grup" del full d'opinió.

PAS 3. Treball d'empatia i argumentació

Cada grup fa una petita recerca per informar-se sobre els arguments de l'opinió contrària i, a partir d'aquesta informació, redacta o estructura l'opinió oposada, tenint en compte:

- Els principals arguments que sostenen aquest punt de vista i que poden justificar aquesta posició.
- Quins valors, sentiments o contextos hi poden influir.
- L'obertura i el respecte envers idees oposades.
- Quins punts de contacte o diferències hi ha amb la seva visió original.

PAS. 4. Exposició oral i posada en comú

Un/a portaveu de cada grup exposa el punt de vista "assignat" com si el defensés realment i, el/la docent, guia el debat final ressaltant la importància d'escoltar, justificar i posar-se en el lloc de l'altre/a.

Full d'opinió		
Grup	Curs	Data
Tema a tractar:		
Opinió Pròpia del grup:		
Opinió aliena a justificar pel grup:		
Elements o criteris que justifiquen l'opinió aliena:		
Coincidències entre l'opinió pròpia i l'aliena:	Discrepàncies entre l'opinió pròpia i l'aliena:	

DESCRIPCIÓ DE L'EINA:

Aquesta eina convida l'alumnat a fer un recorregut personal i reflexiu a través de la seva pròpia experiència vital, prenent com a fil conductor els drets humans viscuts, garantits o vulnerats. Mitjançant la creació d'un mural o cartolina individual, els i les alumnes representen de manera visual i simbòlica els moments de la seva vida en què han tingut accés a certs drets o han detectat mancances. Posteriorment, analitzen quins d'aquests drets no són igualment garantits per a altres persones o col·lectius, i reflexionen sobre les causes d'aquestes desigualtats.

TIPUS D'EINA:

RICS

DURADA ESTIMADA:

60' - 120'

AGRUPAMENTS:

Treball en grup classe i de manera individual.

MATERIAL:

Cartolina, retoladors i paper per la justificació o ordinador per fer-ho tot en format digital.

OBJECTIU DE L'EINA:

Reconèixer i valorar els drets humans a partir de la pròpia experiència tenint en compte que l'accés a aquests drets no és universal ni està garantit per a tothom per així identificar les desigualtats i els factors d'exclusió (econòmics, socials, culturals, polítics o de gènere) que poden limitar o vulnerar aquests drets en diferents contextos.

PROCEDIMENT:

PAS 1. Introducció al tema

Es fa una breu pluja d'idees amb el grup classe.

Preguntes guia:

- Quin és el dret humà més important que hi ha garantit en el context on som?
- Hi ha cap dret que donis per fet però que altres persones no tinguin garantit?

PAS 2. Creació del recorregut vital de drets

Cada alumne/a rep una cartolina i un retolador. S'escampen per l'aula per treballar còmodament, asseguts/es al terra o en taules separades. A continuació, a la cara frontal de la cartolina, cada participant dibuixa una línia del temps que on hi representin moments de la seva vida relacionats amb:

- Drets viscuts
- Drets garantits
- Drets negats

PAS 3. Revers: Qui no hi accedeix? Per què?

A l'altra cara de la cartolina s'escriu:

- Quins dels drets que ells/elles hagin viscut creuen que algunes persones o col·lectius no tenen garantits.
- Causes possibles d'aquesta exclusió (econòmiques, polítiques, ètniques, de gènere, etc.).

PAS 4. Repàs i debat en cercle

Cada persona fa un repàs del seu recorregut i, a continuació, redacta una reflexió personal responent a les següents preguntes, que compartirà amb la resta del grup.

Preguntes guia:

- Com et sentiries o com et vas sentir quan un dret és negat?
- Hi ha moments en què algú del teu entorn ha viscut una vulneració de drets?
- Tots els que estem a l'aula hem tingut els mateixos drets al llarg de la vida? Per què sí o no?
- Quines barreres o obstacles hi ha avui en el teu entorn per garantir aquests drets?
- Què pots fer tu, des del teu rol, per contribuir-hi?

PAS 5. Tancament crític i acció

El/la docent guia un tancament que visibilitzi l'origen històric i social dels drets, les desigualtats sistèmiques d'accés, i la responsabilitat col·lectiva per defensar-los.

Preguntes guia:

- Quins drets has viscut de forma garantida? Quins no?
- Coneixes algú a qui li hagin vulnerat algun dret que per a tu és habitual?
- Què pot passar quan no tenim accés a aquests drets?
- Quins factors creus que fan que algunes persones tinguin més drets que d'altres?
- Què pots fer tu per defensar o exigir drets per a tothom?

DESCRIPCIÓ DE L'EINA:

L'eina proposa una dinàmica participativa que convida a l'alumnat a analitzar com es construeixen els prejudicis i com aquests poden derivar en conductes discriminatòries, sovint normalitzades o invisibilitzades dins la societat. Mitjançant la metàfora visual d'un arbre, l'alumnat identifica i representa les arrels dels prejudicis (idees preconcebudes, estereotips, pors, creences), el tronc com a reflex de les actituds i comportaments discriminatoris, i la copa amb propostes i accions per a una societat més justa i inclusiva.

TIPUS D'EINA:

RICS

DURADA ESTIMADA:

60'

AGRUPAMENTS:

Treball individual i reflexió en grup classe.

MATERIAL:

Cartolina o paper i ordinador si es vol fer l'arbre en format digital.
Rúbrica en paper o format digital.

OBJECTIU DE L'EINA:

Identificar, analitzar i qüestionar els estereotips i prejudicis que es poden donar en la societat, als mitjans de comunicació, en l'entorn escolar o en el seu propi context pròxim per fomentar una mirada crítica i conscient sobre com aquests mecanismes poden generar situacions de discriminació i desigualtat, i sobre com, sovint, estan tan arrelats que passen desapercebuts.

PROCEDIMENT:

PAS 1. Activació i contextualització crítica

Primerament, s'explica que un prejudici és un judici de valor que fem sobre altres persones, basat en estereotips, que simplifica la realitat i no respecta la individualitat de cadascú i, si cal, es revisen definicions de prejudici i estereotip per aclarir conceptes (diccionari, exemples reals, etc.).

PAS 2. Reflexió en grups i creació de l'arbre

Es formen equips de quatre persones i s'escull una temàtica per tractar. Cada grup crea un arbre simbòlic en un paper seguint l'estructura següent:

- **Arrels:** mots, pors i prejudicis habituals sobre la temàtica escollida.
- **Tronc:** conductes discriminatòries que poden derivar-se d'aquests prejudicis.
- **Copa de l'arbre:** desitjos, propostes i accions per construir una societat més justa, solidària i respectuosa en relació amb la temàtica escollida.

PAS 3. Reflexió individual

Un cop finalitzats els arbres, cada alumne/a observa les creacions dels/de les altres i valora les creacions dels/de les seus/ves companys/es a partir de la rúbrica següent:

Rúbrica de Coavaluació				
Afirmació	Molt	Bastant	Poc	Gens
L'arbre dels estereotips està ben organitzat visualment, amb conceptes clars que m'ajuden a entendre millor la informació.	×			
El treball mostra respecte per diferents punts de vista i evita estereotips o simplificacions.				×
El grup ha utilitzat un llenguatge inclusiu, clar i respectuós, evitant expressions discriminatòries.		×		
Les accions proposades són creatives, viables i responen a necessitats reals de la comunitat o de la societat.			×	

PAS 4. Reflexió conjunta

Tot el grup classe reflexiona sobre:

- Quins prejudicis hem detectat que estaven més arrelats en la nostra cultura o en nosaltres mateixos/es?
- Hi ha discriminacions que passen per normals? Com les podem qüestionar?
- Quins privilegis tenim que ens impedeixen veure determinades desigualtats?
- Quines resistències poden aparèixer quan volem trencar estereotips?

DESCRIPCIÓ DE L'EINA:

A partir d'un estímul inicial, l'alumnat connecta emocionalment amb un tema global o local (com la migració, el canvi climàtic o la discriminació) i és convidat a escriure una carta des del punt de vista d'una altra persona expressant com viu, sent i afronta una situació. La carta pot dirigir-se a una persona propera, a la comunitat o fins i tot al futur, i serveix per explorar emocions, dificultats i esperances en contextos socials complexos. Després de l'escriptura, l'alumnat comparteix i comenta les cartes en parelles o petits grups, fomentant un espai de diàleg i escolta empàtica, on s'analitzen les emocions transmeses i les veus representades. Finalment, es revisen els textos col·laborativament per detectar possibles estereotips, simplificacions o biaixos i millorar-ne la representació. Aquesta eina ajuda a desenvolupar la capacitat d'entendre perspectives diverses, de revisar judicis propis i de comunicar-se amb respecte, sensibilitat i empatia.

TIPUS D'EINA:

RICS

DURADA ESTIMADA:

50'

AGRUPAMENTS:

Treball individual, en grups petits i/o en parelles.

MATERIAL:

Paper o ordinador si es vol redactar la carta en format digital.

OBJECTIU DE L'EINA:

Desenvolupar l'empatia crítica per connectar amb realitats diferents a la seva per evitar simplificacions i estereotips i afavorir la representació plural i humana de diverses experiències.

PROCEDIMENT:

PAS 1. Estímul inicial

S'escull un tema global o local (migració, canvi climàtic, discriminació de gènere, etc.) i el/la docent presenta un material d'estímul que pot ser una imatge impactant, un testimoni breu, una dada significativa, etc.

A continuació, el/la docent activa la reflexió amb preguntes com:

- Què en sabem sobre aquesta situació?
- Com ens fa sentir?
- Com creieu que aquesta situació fa sentir a les persones afectades?

PAS 2. Redacció de la carta

Els i les alumnes escriuen una carta des del punt de vista d'una persona per expressar com se sent en la situació proposada.

1. La carta pot anar adreçada a una persona estimada, a la comunitat internacional, al futur, o a qualsevol destinatari/a que es consideri adient.
2. La carta ha de respondre:
 - Com la persona viu la situació (contextualització de què ha passat)
 - Què sent
 - Quines dificultats afronta
 - Quines esperances o inquietuds té

PAS 3. Posada en comú

En parelles, els/les alumnes llegeixen les cartes de dos/dues altres companys/es i es crea un espai de debat a partir de preguntes obertes i reflexions compartides on l'escolta activa i el respecte són protagonistes.

Després de cada lectura, es fan pauses d'escolta reflexiva amb aquestes preguntes clau:

- Quina emoció o frase m'ha impactat més d'aquesta carta? Per què?
- Hi ha alguna mirada o experiència que m'hagi fet repensar les coses d'una manera nova o inesperada?
- A qui representa aquesta veu? I a qui no? Quines veus han estat absents en les cartes llegides?

PAS 4. Revisió de textos

En parelles o petits grups, es fa una revisió reflexiva de les cartes per detectar possibles estereotips o simplificacions i qüestionar si s'ha representat bé la complexitat, les emocions i el context social o cultural de la persona a partir de les preguntes següents:

- Hem donat veu a la persona des d'una mirada respectuosa i profunda?
- Què podem millorar per captar millor la seva realitat?

DESCRIPCIÓ DE L'EINA:

Aquesta eina ajuda l'alumnat a identificar contradiccions entre els seus valors i les seves accions i a trobar estratègies per gestionar-les de manera constructiva. A través d'un procés reflexiu en cinc fases, els i les estudiants reconeixen un valor fonamental, analitzen una situació en què no hi van ser fidels, expressen les emocions associades, trien una estratègia de gestió (com canviar la conducta o aprendre del conflicte) i estableixen un compromís personal de coherència. L'eina promou l'autoconeixement, la responsabilitat i el creixement ètic, convertint la dissonància cognitiva en una oportunitat d'aprenentatge personal i social.

TIPUS D'EINA:

RICS

DURADA ESTIMADA:

60'

AGRUPAMENTS:

Treball individual.

MATERIAL:

Paper o ordinador si es vol fer l'activitat en format digital.

OBJECTIU DE L'EINA:

Fomentar la consciència crítica sobre la pròpia coherència ètica a partir d'identificar els valors que guien la seva manera d'entendre el món per tal de reconèixer les contradiccions que poden existir entre aquests valors i les seves accions quotidianes.

PROCEDIMENT:

PAS 1. Identificació de valors

Es demana als/a les estudiants que escriguin un valor que consideren fonamental (per exemple, justícia, igualtat, respecte, sostenibilitat). Aquesta fase serveix per identificar els valors que guien la seva visió del món i la seva acció.

Preguntes per a l'alumnat:

- Quins valors són més importants per a tu quan penses en el món en què vivim?
- Amb quins valors et sents més identificat/da?

PAS 2. Detectar una acció o omissió que hi entra en conflicte

Un cop identificats els valors, es proposa als/a les estudiants pensar en una acció que han realitzat o deixat de fer, que contradigui aquell valor.

Preguntes per a l'alumnat:

- Has fet alguna acció que no encaixi amb aquest valor? Què va passar en aquella situació?
- Hi va haver algun moment en què no vas actuar per defensar el teu valor?
- Què vas deixar passar? Per què creus que no vas intervenir?

PAS 3. Reconèixer la dissonància

En aquest moment, els i les estudiants han d'identificar els sentiments o emocions que els hi va generar aquesta contradicció entre el que pensaven i el que van fer. Aquesta fase serveix per reconèixer les emocions de desconexió que generen la dissonància cognitiva.

Preguntes per a l'alumnat:

- Com et vas sentir quan vas actuar en contra del teu valor? (confusió, incomoditat, culpabilitat, justificació...).
- Què et va fer actuar així? Quina influència van tenir les altres persones o les circumstàncies?
- Com t'has sentit després de reflexionar-hi?

Finalment, es comparteixen i es reflexiona col·lectivament sobre les dissonàncies detectades, per afavorir l'escollta empàtica, el contrast de vivències i la identificació d'emocions comunes.

PAS 4. Triar una estratègia de gestió i fer una reflexió

Després de reconèixer la dissonància, es proposa a l'alumnat explorar estratègies per gestionar aquest conflicte intern. Es presenten les 6 estratègies possibles i els i les estudiants han de reflexionar sobre quin camí consideren més útil per a ells/elles.

Preguntes per a l'alumnat:

- Com podries haver gestionat aquest conflicte? Quines estratègies et servirien més?
- Quin canvi podries fer per alleujar la dissonància entre els teus valors i les accions?

Estratègies per gestionar la dissonància cognitiva:

Estratègia	Descripció	Preguntes per a l'alumnat
1) Minimitzar-ne la importància	Reduir la gravetat percebuda del conflicte.	Aquest conflicte és tan greu com penso? Hi ha contextos que ho modifiquen?
2) Justificar amb accions compensatòries	Realitzar accions que "compensin" la contradicció amb el valor.	Hi ha alguna altra acció positiva que estigui fent per equilibrar-ho?
3) Canviar l'acció o conducta	Modificar les pròpies accions per estar més alineades amb els valors.	Què puc fer a partir d'ara per actuar de manera més coherent?
4) Canviar la creença o visió	Revisar creences a partir de noves evidències o experiències.	Què m'ha fet canviar de mirada? Què he après que qüestiona el que pensava abans?
5) Reforçar el compromís a través de l'aprenentatge	Acceptar la dissonància com una oportunitat de creixement personal.	Què puc aprendre d'aquesta dissonància? Com pot ser una oportunitat de creixement?
6) Assumir la responsabilitat i reparar	Reconèixer l'error i prendre mesures per reparar-ho.	Com puc fer-me responsable del que vaig fer (o no fer)? Quina acció concreta puc emprendre per reparar-ho?

A continuació, els i les alumnes redacten una reflexió que sintetitzi el valor escollit, el conflicte detectat i les emocions associades, i una justificació de l'estratègia triada.

PAS 5. Proposta de compromís personal

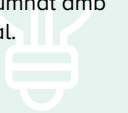
Finalment, l'alumnat ha de prendre un compromís concret per posar en pràctica la seva reflexió. La idea és transformar l'experiència de dissonància en una acció futura que ajudi a aconseguir coherència entre els valors i les accions.

Preguntes per a l'alumnat:

- Què pots fer per apropar-te més al que defenses?
- Quina acció concreta podries emprendre per ser més coherent amb el teu valor? Què necessites per fer-ho realitat?

DESCRIPCIÓ DE L'EINA:

Aquesta eina convida l'alumnat a posar-se en el lloc d'una altra persona per comprendre la seva realitat des d'una mirada empàtica, crítica i sistèmica. A través de diferents fases de treball, l'alumnat construeix una visió profunda sobre com es viuen les vulneracions de drets des del punt de vista d'altres persones i com aquestes es relacionen amb necessitats bàsiques o superiors. A més a més, utilitza com a recursos centrals el mapa d'empatia i la jerarquia de necessitats humanes de Maslow, amb l'objectiu de desvetllar la complexitat de situacions com les migracions forçades, les desigualtats estructurals o les discriminacions. L'eina articula emoció, pensament crític i compromís social, promovent una educació transformadora que connecta l'alumnat amb els drets humans i la justícia global.

TIPUS D'EINA:

RICS

DURADA ESTIMADA:

60' - 120'

AGRUPAMENTS:

Treball individual o en grups petits.

MATERIAL:

Taula en paper o en format digital i llibreta o ordinador per respondre les preguntes.

OBJECTIU DE L'EINA:

Fomentar la comprensió empàtica, ètica i sistèmica de realitats socials diverses a través de la construcció de personatges o casos i l'anàlisi de les seves necessitats per enfortir la consciència crítica i el compromís actiu per la justícia social.

PROCEDIMENT:

PAS 1: Introducció i contextualització del cas

Es presenta a l'alumnat una situació real o simulada relacionada amb una problemàtica global (refugi, migracions forçades, discriminació, desigualtat, etc.). Es pot utilitzar un testimoni, un vídeo, una lectura breu o una fitxa de personatge. Es contextualitza el cas i es formula una pregunta que estimuli la reflexió des de la perspectiva d'una altra persona:

- “Com pot canviar la nostra manera de pensar quan mirem el món des dels ulls d'una altra persona?”

PAS 2: Omplir el mapa d'empatia

L'alumnat, individualment, omple plantilla (en paper o digital) per completar les diferents dimensions del mapa d'empatia:

Mapa d'empatia		
Àrea	Què observar / preguntar	Resposta
Què veu?	Quin entorn té al seu voltant? Quins espais, persones i imatges formen part del seu dia a dia? Què veu en els mitjans? Quines oportunitats o amenaces observa?	
Què sent i pensa?	Quines són les seves principals preocupacions, somnis, pors o dilemes? Què el/la motiva o el/la bloqueja? Què valora realment?	
Què escolta?	Quins missatges rep de la seva família, la societat, els mitjans, autoritats o amics? Hi ha algun tipus de discurs que pot afectar emocionalment a la persona?	
Què diu i fa?	Com es comporta amb els altres? Quina actitud mostra en públic? Què diu envers la seva situació?	
Dificultats que troba	Quins obstacles troba en el seu dia a dia? Què li genera frustració o angoixa? Pateix algun tipus de discriminació?	
Necessitats o aspiracions	Quines són les seves necessitats més urgents? Què espera aconseguir? Com mesura l'èxit o la millora?	

PAS 3: Presentació dels mapes d'empatia

L'alumnat, en grups, presenta breument el seu personatge o cas, destacant què veu, sent, pateix i necessita. Un cop elaborats els mapes, es comparteixen en grups reduïts amb l'objectiu de contrastar les diferents mirades i extreure patrons, coincidències i matisos rellevants entre les experiències descrites. A mesura que es comparteixen les perspectives, es construeix col·lectivament un registre amb:

Punts en comú	Punts divergents
Experiències, emocions o necessitats que apareixen de forma recurrent	Diferències segons el personatge, context o interpretació

PAS 4. Jerarquia de necessitats humanes

Es presenta breument la jerarquia de Maslow i s'explica que les persones necessiten cobrir diferents nivells per viure amb dignitat i desenvolupar-se plenament. L'alumnat revisa el mapa d'empatia i identifica, per cada nivell, les qüestions següents i ho plasmen de manera escrita a la seva llibreta o en un document compartit:

- Quines necessitats estan cobertes?
- Quines estan vulnerades o absents?

Els nivells són:

1. Fisiològiques: aliment, aigua, refugi, descans, salut bàsica.
2. Seguretat: estabilitat, protecció física, accés a drets i serveis.
3. Pertinença: vincles afectius, comunitat, identitat reconeguda.
4. Reconeixement: autoestima, veu pròpia, oportunitats.
5. Autorerealització: aspiracions, desenvolupament personal, participació activa.

PAS 5. Debat i contrast:

Finalment, es comparteixen conclusions en petit grup o amb el grup classe.

Preguntes guia:

- Quins nivells estan més vulnerats?
- Què impedeix cobrir-los?
- Quines accions col·lectives podrien donar resposta a aquestes necessitats?

PAS 6. Reflexió Individual

Finalment, els i les alumnes, de manera individual, completen aquesta graella d'autoavaluació:

Afirmació	Molt d'acord	Bastant d'acord	Poc d'acord	Gens d'acord
M'he posat al lloc del personatge amb respecte i profunditat.				
He entès millor quines necessitats humanes poden quedar vulnerades en contextos de desigualtat.				
M'ha impactat alguna emoció o aspecte que no m'havia plantejat abans.				
He pogut connectar la situació treballada amb realitats properes o conegudes.				
Em sento més preparat/da per entendre punts de vista diferents dels meus.				
Aquesta activitat m'ajuda a pensar com actuar amb més responsabilitat davant les emocions de la resta.				

DESCRIPCIÓ DE L'EINA:

L'eina estructura un procés de reflexió anomenat RULER el qual dissenyat per ajudar l'alumnat a analitzar i gestionar les seves respostes emocionals davant un estímul que els provoca una reacció. En primer lloc, en el pas Recognise, l'alumnat reconeix l'emoció a partir d'un mesurador emocional. En el segon pas, Understand, els/les alumnes comprenen les causes de l'emoció provocada. En el tercer pas, Label, els/les alumnes etiqueten amb més precisió l'emoció sentida diferenciant les emocions principals i les emocions secundàries a partir d'un recurs sobre vocabulari emocional. En el quart, Express, els/les alumnes expressen l'emoció de manera respectuosa mitjançant formats diversos i, finalment, en el pas Regulate, els/les alumnes identifiquen si l'emoció els ajuda o bloqueja davant una situació complexa i decideixen com transformar-la o sostenir-la de manera constructiva per afavorir l'autonomia i l'acció positiva individual o col·lectiva.

TIPUS D'EINA:

CLICS / RICS

DURADA ESTIMADA:

CLICS: 15' - 20' / RICS: 120'

AGRUPAMENTS:

Treball individual.

MATERIAL:

Paper o ordinador en cas de voler-ho fer en format digital.

ANAR A L'ANNEX 3

OBJECTIU DE L'EINA:

Desenvolupar la competència emocional de l'alumnat davant temes de complexitat global per desenvolupar una empatia crítica i no passiva per identificar, expressar i regular emocions de forma conscient, ètica i compromesa.

PROCEDIMENT:

PROCEDIMENT CLICS

PAS 1. Posicionament i reflexió RULER

Es presenta una situació, vídeo, text o testimoni que provoqui una resposta emocional en l'alumnat. Es distribueix un Mesurador emocional (Vegeu [ANNEX 3](#)) i es demana als/a les alumnes que responguin les preguntes de la taula següent segons el seu posicionament al mesurador:

TAULA DE REFLEXIÓ RULER

Pas	Nom del pas	Preguntes guia per a l'alumnat	Respostes
1. R	Reconèixer	Com em sento ara mateix? On em situaria al gràfic emocional? Aquesta emoció és agradable o desagradable?	
2. U	Comprendre	Què ha provocat aquesta emoció? Està relacionada amb algun fet d'injustícia, valor personal o experiència compartida? Com es poden sentir les persones implicades en aquest fet?	
3. L	Etiquetar	Quin nom posaries a aquesta emoció?	
4. E	Expressar	Com puc expressar aquesta emoció de manera clara i respectuosa? Aquesta expressió afavoreix la comprensió dels altres? És adequada al context social i cultural?	
5. R	Regular	Aquesta emoció m'ajuda o em bloqueja? Com la puc transformar o sostenir per passar a l'acció o cuidar-me? Quina estratègia puc aplicar per canalitzar-la en positiu (individual o col·lectiva)?	

PROCEDIMENT RICS

PAS 1. R: Recognise (Reconèixer)

Es presenta un cas, escenari, article, vídeo, extracte literari, etc. i l'alumnat identifica la seva resposta emocional a partir d'un Mesurador Emocional ([ANNEX 3](#)).

PAS 2. U: Understand (Comprendre)

L'alumnat reflexiona de forma individual sobre les raons que l'han dut a posicionar-se al Mesurador Emocional i omple aquesta taula:

TAULA DE COMPRESIÓ					
Situació o estímul que m'ha fet reaccionar:	Què creus que ha provocat aquest posicionament?	Hi ha valors, records o vivències personals relacionades?	Amb quines situacions conegudes o reals ho puc connectar?	PAS 3) ETIQUETAR	
				Emoció Primària	Emoció Secundària
1.					
2.					

Per tal de fer la distinció entre emocions primàries i secundàries, els i les alumnes han de fer el PAS 3 per completar la taula.

PAS 3. L: Label (Etiquetar)

A partir d'aquest banc de vocabulari emocional universal, els i les alumnes etiqueten amb més precisió les emocions que han sentit en cada situació o estímul de la font d'informació dins la taula.

Emoció principal	Emocions Secundàries
Felicitat	Tranquil·litat, placidesa, goig, plenitud, serenitat, pau, joia
Amor	Tendresa, estima, gratitud, seguretat, confiança, esperança, compassió, calma
Alegria	Eufòria, satisfacció, plaer, èxtasi, alleujament, orgull, il·lusió, entusiasme, ànim, motivació
Sorpresa	(No hi ha matisos afegits)
Vergonya	Pudor, remordiment, culpa
Fàstic	Rebuig, repulsió, aversió
Ràbia	Rancor, indignació, ira, fúria, enuig, disgust, gelosia, impotència, odi, còlera, enveja, enfado
Tristesia	Dolor, solitud, avoriment, enyorança, malenconia, nostàlgia, decepció, pena, frustració, depressió, desconsol, desil·lusió, desànim
Por	Espant, terror, pànic, horror, desconfiança, paüra, temor, esglai, inseguretat
Nervis	Estrès, aclaparament, ansietat, intranquil·litat, preocupació, neguit, inquietud, angoixa, desesperació

PAS 4. E: Express (Expressar)

El/la docent pot triar o proposar diferents formats d'expressió segons la seva àrea de coneixement (Diari reflexiu, carta empàtica, relat personal, podcast narratiu, collage emocional, còmic simbòlic, escena teatral simbòlica, reportatges d'empatia humanitària, una representació visual d'impactes ambientals, gràfic d'emocions, etc.).

PAS 5. R: Regulate (Regular)

L'alumnat escriu una petita redacció reflexiva sobre el seu estat emocional arran de la situació treballada. A partir d'aquesta introspecció, decideix com gestionar l'emoció identificada: si la vol mantenir, transformar o canalitzar d'una manera constructiva. Aquest exercici afavoreix l'autonomia emocional i enforteix l'agència personal i col·lectiva, tot promovent una actitud conscient i responsable.

Orientacions per a la redacció:

- Com m'he sentit davant aquesta situació o conflicte?
- Aquesta emoció m'ajuda, em bloqueja o em mobilitza?
- A què respon aquesta emoció? Hi ha alguna necessitat o motiu al darrere?
- Com puc gestionar aquesta emoció d'una manera positiva?
- Què puc fer per cuidar-me i per cuidar els altres a partir d'aquesta vivència?

DESCRIPCIÓ DE L'EINA:

L'eina genera la creació col·laborativa d'un llibre d'aula que recull històries significatives dels i les alumnes amb l'objectiu d'explorar qui som, com vivim i com ens connectem en un món divers i canviant. A través de relats personals, l'alumnat identifica experiències viscudes o situacions reals que interpel·len els drets humans, la justícia global o la diversitat cultural i posa en valor les diferents mirades, identitats i trajectòries que conviuen dins l'aula. Aquesta eina afavoreix la construcció de la identitat pròpia i d'una comunitat d'aprenentatge empàtica i diversa, on cada veu és reconeguda i escoltada mitjançant l'expressió creativa, el pensament crític i la interacció respectuosa entre iguals.

TIPUS D'EINA:

RICS

DURADA ESTIMADA:

Anual / Mensual / Setmanal

AGRUPAMENTS:

Treball individual i reflexió conjunta en grup classe.

MATERIAL:

Llibreta o ordinador en cas de voler-ho fer en un quadern digital.

OBJECTIU DE L'EINA:

L'objectiu d'aquesta eina és fomentar la competència emocional i crítica de l'alumnat en relació amb situacions de caràcter global o vivències personals significatives.

PROCEDIMENT:

PAS 1. Aportació Personal

Cada alumne/a redacta una contribució personal i reflexiva al llibre viatger sobre:

1. Una experiència viscuda vinculada a una temàtica de caràcter global (drets humans, desplaçament forçat, violència de gènere, etc.)
2. Una situació complexa vinculada a una temàtica de caràcter global (drets humans, desplaçament forçat, violència de gènere, etc.).

Aquesta contribució s'ha de presentar per escrit (en format digital o fet a mà) i ha d'anar acompanyada d'una font d'informació (vídeo extret dels mitjans de comunicació com de la televisió, les xarxes socials, documentals, llibres, obres artístiques, entre d'altres) i una justificació de la seva rellevància.

PAS 2. Comentaris a les aportacions dels/de les companys/es

Cada participant haurà d'afegir un comentari breu i respectuós sobre el relat de la persona anterior. Aquest comentari ha de ser una aportació que evidenciï una reflexió sobre el que ha despertat la lectura.

Preguntes guia:

- Quins pensaments o preguntes m'ha generat aquest relat?
- Aquesta història em recorda alguna vivència pròpia o d'alguna persona propera? Com?
- Quina emoció m'ha generat i com l'he viscuda?
- Què més m'agradaria saber sobre el context o els personatges d'aquesta història?
- Quins valors, conflictes o dilemes hi puc identificar i com ressonen amb mi?

PAS 3. Continuitat

El llibre passa al/la següent alumne/a segons el torn acordat. Es poden fer pauses per valorar conjuntament el quadern.

PAS 4. Reflexió Conjunta

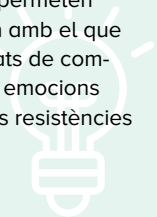
Es proposa fer una lectura transversal dels relats recollits per identificar paraules clau, temes recurrents i connexions entre històries. Aquesta lectura es pot representar en un gràfic de barres, en un diagrama de sectors o en núvols de paraules que mostrin la freqüència amb què apareixen els diversos conceptes.

A partir d'aquesta representació es reflexiona sobre la rellevància de les temàtiques o conceptes més freqüents i sobre el perquè han tingut més impacte en el grup classe.

Un cop analitzades les temàtiques amb més incidència, es pot seleccionar la més freqüent per ser investigada en les sessions posteriors.

DESCRIPCIÓ DE L'EINA:

L'eina està dissenyada per ajudar l'alumnat a orientar-se davant de qüestions globals complexes que poden generar confusió, tensió, desconcert o conflicte intern per treballar la reflexió crítica i emocional. El seu nom simbolitza l'orientació que es proporciona a través de quatre dimensions fonamentals del pensament i experiència humana: Expectatives, Necessitats, Sentiments i Objeccions. Aquestes quatre coordenades permeten que els i les alumnes connectin amb el que esperen del tema, les necessitats de comprensió o suport que tenen, les emocions que els hi genera i les possibles resistències o tensions internes.

TIPUS D'EINA:

CLICS

DURADA ESTIMADA:

30'

AGRUPAMENTS:

Treball individual i reflexió conjunta en grups reduïts o tot el grup classe.

MATERIAL:

Paper o ordinador en cas de voler-ho fer en format digital.

OBJECTIU DE L'EINA:

Facilitar el procés de reflexió crítica, emocional i ètica de l'alumnat mitjançant una mirada introspectiva per prendre consciència de com un/a mateix/a raona sobre temes globals complexos.

PROCEDIMENT:

PAS 1. Presentació del tema

El/la docent presenta una situació significativa o complexa que interpel·la al grup: pot ser un testimoni real, una controvèrsia mediàtica, una notícia d'actualitat, un vídeo documental, una obra artística o un fragment literari. Es crea un ambient segur i respectuós.

PAS 2. Completar la Taula de punts cardinals individualment

L'alumnat omple les quatre àrees (Expectatives, Necessitats, Sentiments, Objeccions) en silenci, connectant tant amb la dimensió racional com emocional.

TAULA DE PUNTS CARDINALS

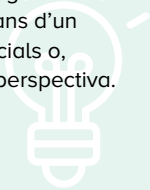
Expectatives (E)	Necessitats (N)
<p>Què espero entendre, descobrir o qüestionar en relació amb aquest tema?</p> <p>Quins aspectes m'intriguen especialment o m'agradaria aprofundir?</p> <p>Quina actitud porto davant d'aquest tema? Estic obert/a a canviar d'opinió?</p>	<p>Quines informacions o perspectives em manquen per formar-me una opinió més completa?</p> <p>Quins suports (materials, escolta, temps, seguretat) em podrien ajudar a sentir-me més preparat/da o còmode/a?</p>
Sentiments (S)	Objeccions (O)
<p>Quines emocions em desperta aquest tema? Per què?</p> <p>Com influeixen aquestes emocions en la meua manera de pensar o actuar?</p>	<p>Hi ha idees, discursos o realitats que em generen resistència, rebuig o incomoditat?</p> <p>Quins dilemes, contradiccions o preguntes crítiques em planteja aquest tema? Quines idees o plantejaments em costa acceptar o entendre?</p>

PAS 3. Compartir en petits grups o plenari

En grups reduïts o tot el grup classe, es posen en comú les reflexions, destacant similituds o tensions. Es fomenta l'escolta activa, el respecte a la diversitat de pensament i l'exploració de noves preguntes o posicionaments. Es poden extreure idees comunes, preguntes obertes o emocions compartides per connectar-les amb futurs temes de recerca o acció.

DESCRIPCIÓ DE L'EINA:

Aquesta eina proposa una dinàmica participativa en què l'alumnat expressa i justifica el seu posicionament davant d'un dilema global o ètic d'entre quatre posicionaments possibles distribuïts en quatre cantonades, segons amb el qual s'identifica més o hi està més d'acord. Aquesta dinàmica permet visibilitzar la diversitat de punts de vista dins del grup classe i afavoreix un intercanvi d'arguments respectuosos, el contrast d'idees i l'escolta activa a partir del diàleg amb els i les altres. El fet de moure's corporalment a una "cantonada" específica, ajuda a vincular pensament i acció, convertint la reflexió ètica en una experiència viva i significativa. Aquesta eina es pot utilitzar abans d'un debat, per sondejar opinions inicials o, després, per avaluar canvis de perspectiva.

TIPUS D'EINA:

CLICS

DURADA ESTIMADA:

20'

AGRUPAMENTS:

Treball individual o en grups reduïts.

MATERIAL:

Taula per facilitar l'argumentació en paper o en format digital a través de l'ordinador, llibreta de treball o ordinador per fer la reflexió personal.

OBJECTIU DE L'EINA:

L'objectiu principal és afavorir el desenvolupament del pensament crític i la reflexió ètica de l'alumnat davant de qüestions globals complexes. L'eina estimula el posicionament argumentat, promou l'empatia i l'obertura a punts de vista diversos, i fomenta la capacitat d'analitzar dilemes socials des de múltiples angles. També busca entrenar la flexibilitat cognitiva, és a dir, la disposició a revisar les pròpies opinions a partir del diàleg i l'escolta.

PROCEDIMENT:

PAS 1. Presentació

El/la docent escull un dilema global, social o ètic (ex. acollida de refugiats, consum responsable, canvi climàtic, desigualtats globals) i planteja una opinió sobre la temàtica.

PAS 2. Desplaçament

S'assigna un espai o cantonada de l'aula i es demana a l'alumnat que es desplaci lliurement a la cantonada que millor representa la seva opinió.

Els espais / cantonades representen:

- Totalment a favor de l'opinió proposada
- Parcialment a favor de l'opinió proposada
- Dubto / No ho tinc clar sobre l'opinió proposada
- Totalment en contra de l'opinió proposada

PAS 3. Argumentació

Cada persona o grup explica per què ha triat aquella posició. Es fomenta el respecte i la claredat en les explicacions.

Per facilitar aquesta tasca, es pot utilitzar una taula com la següent per organitzar els arguments:

Posicionament triat	Raons principals per la meva posició	Dades o exemples que ho reforcen	Pregunta o dubte
	(Escriure arguments)	(Esmentar fonts, vivències, etc.)	(Formular una pregunta per fer als altres posicionaments)

PAS 4. Diàleg entre cantonades

Es facilita un intercanvi entre grups, tot exposant objeccions, punts comuns o preguntes creuades.

PAS 5. Revisió final

Un cop s'han escoltat i compartit les diferents perspectives i reflexions del grup, es convida cada participant a plantejar si ha canviat o manté la seva posició inicial respecte al tema treballat. Aquesta reflexió es fa de manera conscient i argumentada, i cada persona ha de justificar breument la seva decisió i plasmar-ho en la seva llibreta de treball o en un document compartit en format en línia.

Aquest exercici fomenta la flexibilitat cognitiva, ja que els i les estudiants aprenen a valorar la complexitat dels punts de vista diferents i, al mateix temps, desenvolupen la consciència crítica, perquè els/les obliga a confrontar i revisar les seves pròpies creences de manera respectuosa i argumentada.

El/la docent pot oferir un feedback breu i constructiu a cada resposta, destacant la coherència dels arguments i reforçant la importància del respecte i la reflexió crítica, ja sigui que s'hagi produït un canvi de posició o no.

DESCRIPCIÓ DE L'EINA:

Aquesta eina permet identificar les idees i conceptes que, per desconeixença, representen un obstacle per a l'adquisició de nous sabers durant procés d'ensenyament-aprenentatge. Així doncs, a partir d'aquesta tècnica diagnòstica, el/la docent pot oferir a l'alumnat el feedback i els suports adequats per facilitar l'aprenentatge dels termes, fets, conceptes i teories relacionades amb la matèria, per desenvolupar la capacitat de distingir entre fets i opinions, i desenvolupar una actitud oberta i receptiva cap a noves idees i perspectives.

TIPUS D'EINA:

CLICS

DURADA ESTIMADA:

10' - 15'

AGRUPAMENTS:

Treball individual.

MATERIAL:

Paper o ordinador en cas de voler-ho fer en format digital.

OBJECTIU DE L'EINA:

Detectar les idees i concepcions prèvies de l'alumnat sobre un tema per poder proporcionar-li el feedback adequat.

PROCEDIMENT:

PAS 1. Detecta Preconcepcions Problemàtiques

El/la docent identifica algunes de les concepcions errònies o preconcepcions més habituals en l'alumnat a través d'una pluja d'idees.

PAS 2. Enfoca els punts crítics de partida

Es selecciona un conjunt reduït d'aquestes idees o creences errònies que són especialment problemàtiques, ja sigui perquè són molt esteses entre l'alumnat o perquè poden dificultar seriosament la comprensió dels continguts que es treballaran. Aquestes concepcions poden actuar com a barreres d'aprenentatge si no s'identifiquen i s'aborden a temps.

PAS 3. Investiga creences inicials amb opcions múltiples o escales de valoració

A continuació, el/la docent crea un qüestionari senzill per obtenir informació sobre les idees i creences dels i les estudiants en aquestes àrees. Es pot optar per un format de resposta múltiple o de resposta breu. Les preguntes de resposta breu poden proporcionar informació més concreta i útil, però també poden influir en les respostes dels participants, limitant la seva llibertat d'expressió o orientant el seu pensament. Per això, els qüestionaris de resposta múltiple són més segurs i les respostes més fàcils d'analitzar. Una bona opció per saber amb quina intensitat es mantenen aquestes creences o idees és oferir respostes en escala de Likert com en l'exemple següent:

Indiqueu el vostre grau d'acord o desacord amb la frase següent: "....."	
"Totalment d'acord" o "Estic absolutament segur/a que això és cert"	
"Bastant d'acord" o "Crec que això és bastant cert"	
"Dubtós" o "No tinc ni idea de si això és cert o fals"	
"Bastant en desacord" o "Estic bastant d'acord que això és fals"	
"Totalment en desacord" o "Estic absolutament segur/a que això és fals"	

PAS 5. Explicar el propòsit i distribueix el qüestionari

El/la docent explica als/a les estudiants per què es fa servir aquesta tècnica d'avaluació i quin valor té per millorar el seu aprenentatge. A més a més, també es fa incidència en la importància que responguin amb total honestat i en el mètode previst de revisió i feedback. Aquest pas és clau per generar confiança i promoure una participació honesta.

PAS 6. Anàlisi i acció

Un cop recollides les respostes s'analitzen amb deteniment tenint en compte:

- Quines concepcions errònies tenen els/les meus/meves estudiants sobre el material del curs que podrien dificultar-ne l'aprenentatge?
- Quants/es estudiants comparteixen aquestes idees?
- Amb quina profunditat o convicció les sostenen?

A partir d'aquesta anàlisi, es planifica i implementa una estratègia d'actuació per abordar les dificultats detectades de manera efectiva i significativa per tal de trencar esquemes previs i generar noves connexions conceptuals. També es recomana fomentar espais de reflexió on l'alumnat pugui revisar el seu procés de canvi conceptual.

DESCRIPCIÓ DE L'EINA:

Aquesta eina convida l'alumnat a triar una paraula que expressi l'impacte emocional que ha tingut l'exposició a un recurs amb càrrega simbòlica i emocional sobre una temàtica complexa. Posteriorment, les paraules es comparteixen en petit grup per fomentar el diàleg i l'escolta empàtica i es crea un mural col·lectiu que recull les diferents mirades i emocions del grup.

TIPUS D'EINA:

CLICS

DURADA ESTIMADA:

30'

AGRUPAMENTS:

Treball individual i posada en comú en grups reduïts.

MATERIAL:

Paper o ordinador en cas de voler-ho fer en format digital.

OBJECTIU DE L'EINA:

Connectar emocionalment i cognitivament amb una realitat global o amb temes complexos a través d'identificar i verbalitzar sentiments i idees que sovint són abstractes o difícils d'expressar i així afavorir la consciència crítica, l'empatia i habilitats d'expressió i comunicació emocional.

PROCEDIMENT:

PAS 1. Presentació del material

El/la docent presenta un material/recurs significatiu sobre un tema global (ex.: documental sobre refugiats climàtics, crònica de guerra, notícia sobre emergència humanitària, etc.).

PAS 2. Exploració del material

L'alumnat visualitza o llegeix el material en silenci i es pren uns minuts per reflexionar-hi individualment.

PAS 3. Selecció de la paraula

Cada alumne/a escull una paraula clau que expressi allò que més l'ha impactat, remogut o fet pensar (ex.: "desplaçament", "injustícia", "resistència", "por", "esperança") i escriu un text breu (3–5 línies) responent:

- Què significa per a mi aquesta paraula?
- Per què l'he escollida?
- Com es relaciona amb la situació treballada?

PAS 4. Posada en comú

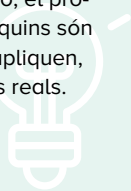
En petit grup o en cercle, es comparteixen algunes paraules i significats. Es valora el respecte, l'escolta i la diversitat d'emocions i enfocaments sobre un mateix tema.

PAS 5. Mural col·lectiu

Amb les paraules, idees i emocions treballades en els petits grups durant la posada en comú, es crea un mural col·lectiu en grups (en format paper, digital o amb recursos visuals com imatges) que reculli i representi simbòlicament la diversitat de mirades i sentiments expressats al voltant del tema global tractat. El mural ha d'integrar les aportacions de tots els grups, de manera que es visualitzi el conjunt de veus, enfocaments i emocions sorgits al llarg de l'activitat. Aquest mural es completa amb una breu explicació oral o escrita sobre les mirades diverses i el seu significat per poder comprendre un tema complex.

DESCRIPCIÓ DE L'EINA:

Aquesta eina és una tècnica d'avaluació en què es presenta a l'alumnat un cas breu que planteja un problema ètic relacionat amb la temàtica que estan treballant o es vol treballar. L'alumnat respon de manera breu i anònima a qüestions sobre valors que exigeixen un raonament ètic com ara l'alfabetització mediàtica i reflexiona sobre els seus propis valors, els dels/de les seus/seves companys/es i sobre com aquests valors influeixen les seves decisions del dia a dia. A partir d'aquesta informació, el professorat valora les evidències de quins són els valors de l'alumnat i com els apliquen, de manera hipotètica, a situacions reals.

TIPUS D'EINA:

CLICS

DURADA ESTIMADA:

40'

AGRUPAMENTS:

Treball individual.

MATERIAL:

Paper o ordinador en cas de voler-ho fer en format digital.

OBJECTIU DE L'EINA:

Identificar, aclarir i connectar els valors que es posen en joc en la vida quotidiana de l'alumnat davant de qüestions i problemes de rellevància global.

PROCEDIMENT:

PAS 1. Selecció i plantejament d'un dilema ètic rellevant i accessible

El/la docent escull un dilema o qüestió ètica específica tenint en compte la rellevància i la connexió directa amb els sabers de l'assignatura i la realitat quotidiana dels i les estudiants. És important que sigui un tema que pugui generar debat i reflexió però que també sigui accessible i entenedor per a l'alumnat.

A continuació, es consideren situacions que posin a prova valors i principis que sovint es troben en la pràctica professional o en la vida personal dels i les estudiants i que puguin provocar diferents punts de vista o dilemes morals. Aquesta selecció ha de permetre als/a les estudiants explorar les seves creences, reconèixer conflictes ètics i aprendre a argumentar les seves decisions de manera raonada i respectuosa.

PAS 2. Elaboració d'un cas ètic breu i impactant

Aquest dilema es presenta a l'alumnat a partir d'un cas breu que plantegi el dilema essencial de manera clara i realista, utilitzant poques línies per descriure una situació concreta que pugui despertar l'interès i la reflexió de l'alumnat. Aquest cas ha de ser suficientment senzill perquè els i les estudiants puguin entendre ràpidament el problema que se'ls hi presenta però també prou significatiu perquè generi debat i anàlisi crítica.

PAS 3. Preguntes per fomentar la reflexió i el debat ètic

Per estimular la reflexió, el/la docent redacta dues o tres preguntes que convidin l'alumnat a adoptar una postura clara respecte al dilema plantejat, afavorint que aquest reflexioni profundament sobre les diferents opcions disponibles i les seves conseqüències. Aquestes preguntes han de motivar-lo a expressar la seva opinió personal amb arguments sòlids i a considerar els diferents punts de vista que podrien existir sobre la qüestió.

PAS 4. Respostes sinceres

A continuació, el/la docent demana a l'alumnat que escrigui respostes breus i sinceres.

PAS 5. Reflexió conjunta i síntesi final

Finalment, es dedica la sessió següent a compartir amb l'alumnat un resum de les opinions i percepcions expressades. És important abordar especialment els punts més conflictius i les idees errònies identificades, fomentant una discussió oberta i respectuosa. Aquesta retroalimentació o feedback permet aclarir dubtes, ampliar perspectives i consolidar l'aprenentatge, tot demostrant que les seves aportacions han estat escoltades i valorades.

DESCRIPCIÓ DE L'EINA:

Aquesta eina genera una dinàmica que consisteix a plantejar a l'alumnat preguntes breus sobre temes socialment rellevants abans i/o després de treballar-los. Les respostes, anònimes, ofereixen una visió general de les idees prèvies, biaixos o posicionaments poc fonamentats que poden condicionar l'aprenentatge, les actituds, els valors i les emocions sobre un determinat dilema o realitat global. Aquest diagnòstic no sols permet detectar punts de partida diversos o resistències que caldrà abordar pedagògicament, sinó que també valida la veu de l'alumnat, crea un espai segur per a la pluralitat d'opinions i promou una primera activació del pensament crític i ètic.

TIPUS D'EINA:

CLICS

DURADA ESTIMADA:

20'

AGRUPAMENTS:

Treball individual.

MATERIAL:

Paper o ordinador en cas de voler-ho fer en format digital.

OBJECTIU DE L'EINA:

L'objectiu principal de l'eina és identificar, visibilitzar i valorar la diversitat de perspectives i creences prèvies de l'alumnat davant de temes globals amb càrrega emocional, cultural o ètica. Això afavoreix un aprenentatge significatiu, en connectar les opinions inicials amb els continguts a treballar, i facilita la reflexió crítica i intercultural, tot promovent l'empatia i la capacitat d'escolta.

PROCEDIMENT:

PAS 1. Identificació dels temes clau

El/la docent revisa els continguts que es treballaran a la unitat o projecte i selecciona un o dos temes que puguin generar controvèrsia o diversitat d'opinions (ex. migració, privilegis, canvi climàtic, desigualtat de gènere, llibertat d'expressió...).

PAS 2. Formulació de preguntes

Es redacten una o dues preguntes d'opinió relacionades amb els temes triats. Les preguntes poden tenir format:

- Binari (Sí / No)
- En escala (Ex. de "Totalment en desacord" a "Totalment d'acord")
- Opcions múltiples (amb perspectives diverses)

Les preguntes han de ser clares, neutres i obertes a diferents respostes legítimes i que permetin captar les percepcions de l'alumnat sobre valors, drets, responsabilitats o emocions implicades.

Exemples:

- "Creus que.....?"
- "És més important.....?"
- "Estàs d'acord amb.....?"
- "Què n'opines sobre...?"

Aquesta estratègia permet detectar tendències, tensions o divergències abans d'entrar en el contingut en profunditat.

PAS 3. Explicació a l'aula i recollida de dades

S'explica l'activitat a l'alumnat i es dona importància a les indicacions següents:

- No hi ha respostes "correctes", sinó posicionaments personals.
- Es demana respecte i sinceritat.

Es distribueix el formulari (paper o digital) o es projecten les preguntes. L'alumnat té entre 2 i 5 minuts per respondre.

PAS 4. Anàlisi i retorn dels resultats

El/la docent analitza les respostes agregades (percentatges, gràfics, tendències) i les comparteix amb el grup classe. Es pot obrir un espai de debat o reflexió sobre:

- Quines visions predominen?
- Hi ha polarització o consens?
- Algunes respostes sorprenden?
- Què revela això sobre com entenem el tema?

Aquest pas afavoreix la presa de consciència i el pensament crític col·lectiu.

PAS 5. Repetició de l'enquesta al final del projecte / seqüència / SdA

Un cop treballat el tema o dilema, es pot tornar a passar la mateixa enquesta. Això permet visualitzar si hi ha hagut canvis de perspectiva, major matisació o obertura envers altres punts de vista. Aquest contrast serveix com a evidència de desenvolupament de la competència global.

DESCRIPCIÓ DE L'EINA:

L'eina convida a l'alumnat a explorar, ordenar i posar nom als seus valors a partir de l'autoconeixement, la reflexió sobre les pròpies influències (familiars, culturals, socials) i l'obertura a la diversitat de mirades. El procés s'inicia amb la presentació d'una llista de 20-30 valors i es demana a l'alumnat que assigni una puntuació (de l'1 al 5) segons la importància que té el valor per a cadascú. Seguidament, l'alumnat reflexiona sobre els motius que l'han dut a puntuar els valors tal com ho ha fet i analitza l'origen i la possible evolució dels seus valors al llarg del temps. Finalment, es realitza una posada en comú per comparar les escales de valors i explorar la diversitat de prioritats.

TIPUS D'EINA:

CLICS

DURADA ESTIMADA:

40' - 50'

AGRUPAMENTS:

Treball individual, seguit de reflexió col·lectiva en petit grup o amb tot el grup classe.

MATERIAL:

Llibreta de treball o ordinador en cas de voler-ho fer en format digital.

OBJECTIU DE L'EINA:

L'objectiu principal d'aquesta eina és fomentar el desenvolupament del pensament crític i ètic mitjançant la identificació i jerarquizació de valors.

PROCEDIMENT:

PAS 1. Presentació del repte

El/la docent introdueix el concepte de valor i convida l'alumnat a pensar en aquells principis que orienten les seves decisions quotidianes.

A continuació, es reparteix una llista de 20 - 30 valors i s'explica que no hi ha respostes correctes o incorrectes, sinó prioritats personals que poden variar segons l'experiència o el context.

PAS 2. Rànquing individual

Cada alumne/a llegeix la llista i assigna una puntuació de l'1 al 5 segons la importància que atorga a cada valor (1 = poc important, 5 = molt important). Només pot puntuar amb un 5 un màxim de cinc valors per afavorir la prioritització real i la reflexió.

PAS 3. Reflexió escrita

A la llibreta de treball, l'alumnat respon breument a tres preguntes per prendre consciència de l'origen i la coherència dels seus valors:

- Per què aquests valors són importants per a mi?
- D'on crec que provenen (família, amistats, experiències, cultura...)?
- Han canviat amb el temps o en diferents moments de la meva vida? Per què?

Aquest pas fomenta l'autoconeixement i la consciència de com el context influeix en el desenvolupament dels valors.

PAS 4. Posada en comú i debat

En petit grup o grup classe, es comparteixen les escales de valors i es debat sobre la diversitat de prioritats.

- Quins valors apareixen amb més freqüència?
- Quins són minoritaris però igualment rellevants?
- Què ens diu aquesta diversitat sobre la nostra convivència i el món que volem construir?

DESCRIPCIÓ DE L'EINA:

Aquesta eina utilitza la metàfora del “mirall doble” per transformar la interacció intercultural en una oportunitat d'autoconeixement que visibilitza els valors propis i pretén qüestionar-los per veure si es canvien o es valoren diferent arran del contacte amb altres perspectives. Aquest exercici permet facilitar la consciència intercultural i la reflexió crítica per fomentar l'empatia crítica i mantenir interaccions respectuoses.

TIPUS D'EINA:

CLICS

DURADA ESTIMADA:

25' - 30'

AGRUPAMENTS:

Treball individual i posada en comú en grups reduïts.

MATERIAL:

Paper o ordinador en cas de voler-ho fer en format digital per la reflexió individual, i fitxes, notes adhesives o eines digitals per a la posada en comú.

OBJECTIU DE L'EINA:

Fomentar l'autoconeixement, la comprensió de la pròpia identitat, la revisió de creences i la integració de valors a partir del contacte amb altres perspectives per desenvolupar empatia crítica i reformular concepcions prèvies.

PROCEDIMENT:

PAS 1. Introducció del concepte

El/la docent introdueix la metàfora del mirall doble com una manera de comprendre la comunicació intercultural i el creixement personal que sorgeix del contacte amb la diferència. S'explica que, quan ens relacionem amb altres persones, realitats o cultures, no només aprenem sobre l'altre/a, sinó que també ens veiem reflectits/des i podem descobrir aspectes propis que sovint passen desapercebuts: “Cada trobada és com mirar-se en un mirall doble: un mirall que ens mostra tant la imatge de l'altre/a com la nostra pròpia. A través d'aquest reflex, podem reconèixer allò que mantenim, allò que ens sorprèn i allò que pot transformar-se dins nostre.”

El/la docent presenta una sèrie d'imatges o frases clau que representin trobades entre persones o realitats diverses. Poden ser fotografies de situacions quotidianes (mercats, viatges, rituals, convivència...), fragments d'un llibre, un diàleg escrit o un vídeo breu que mostri altres punts de vista i circumstàncies personals.

PAS 2. Pluja d'idees

L'alumnat realitza una pluja d'idees per identificar paraules o conceptes que expressin el que aquesta trobada li ha fet pensar, sentir o reflexionar i les agrupa en tres categories:

1. Allò que reconec en mi mateix/a (valors, creences, emocions)
2. Allò que descobreixo en l'altre/a (diferències, sorpreses, admiracions)
3. Allò que canvia o es transforma (noves idees, replantejaments, canvis d'actitud)

L'alumnat pot guiar-se per les preguntes següents per identificar les paraules i conceptes clau:

Preguntes guia:

- Què està passant en aquesta imatge/diàleg/narració/testimoni/etc.?
- Què m'hi crida més l'atenció? Quins detalls observo?
- Quina emoció o pensament em desperta aquesta escena?
- Hi ha alguna cosa en aquesta situació que em recordi a la meua pròpia experiència o manera de viure?
- Quin valor o costum meu es veu reflectit o qüestionat aquí?
- Què em fa sentir identificat/da o proper/a?

- Què m'ha sorprès o desafiat en aquesta imatge o testimoni?
- Quines diferències culturals o personals percebo i com les interpreto?
- Hi ha alguna actitud, valor o manera de fer que admiro o que m'ajuda a veure el món d'una altra manera?
- Hi ha alguna cosa que m'hagi fet replantejar el que penso o dono per fet?
- Què em convida a mirar amb més respecte o comprensió?
- Quin aprenentatge personal puc extreure d'aquesta trobada simbòlica?

A continuació, l'alumnat escull tres paraules i/o conceptes clau per a la posada en comú.

PAS 3. Posada en comú

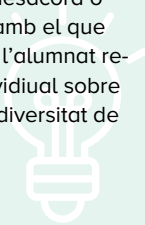
En grups, cada alumne/a comparteix les tres paraules clau escollides i explica breument què representen per a ell/a.

A mesura que les comparteixen, el grup pot anotar les coincidències i diferències entre paraules o idees.

DESCRIPCIÓ DE L'EINA:

L'eina genera una dinàmica en què l'alumnat, a partir de la seva disposició respecte a un objecte, expressa i explora opinions, valors i perspectives individuals dins d'un grup. Primerament, es selecciona un tema rellevant i s'identifiquen els actors principals que interactuen amb el dilema proposat. A continuació, els i les participants s'organitzen en un cercle al voltant de l'objecte que representa una entitat o una opinió. Després, aquests/aquestes creen preguntes obertes sobre el tema i es mouen instintivament més a prop o més lluny de l'objecte central per expressar el seu grau d'acord, desacord o el tipus d'interacció del seu rol amb el que representa l'objecte. Finalment, l'alumnat reflexiona en grup i de manera individual sobre les dinàmiques observades i la diversitat de punts de vista.

TIPUS D'EINA:

RICS

DURADA ESTIMADA:

45' - 60'

AGRUPAMENTS:

Treball individual i de tot el grup classe.

MATERIAL:

Paper o llibreta de treball i/o ordinador en cas de voler fer el banc de preguntes i la reflexió en format digital.

OBJECTIU DE L'EINA:

L'objectiu principal és potenciar la comprensió de dilemes mitjançant la reflexió crítica i la resolució de conflictes a través de l'expressió física i simbòlica de les opinions individuals respecte a temes de rellevància ecosocial.

PROCEDIMENT:

PAS 1. Preparació de l'espai

Primerament, s'escull una temàtica a tractar i s'identifiquen els agents principals que hi interactuen. Un cop identificats, cada alumne/a representa un agent i s'organitzen en un cercle deixant al centre de l'espai un objecte (p. ex. una pilota o un tauler) que servirà de referència per als moviments dels/de les participants i que pot representar una entitat institucional o humanitària per saber la relació dels diversos agents que interactuen amb ella, o una opinió, per veure el grau d'acord o desacord dels diversos agents.

També es pot fer l'exercici sense establir cap rol i deixant que els/les participants actuïn des de la seva pròpia perspectiva.

PAS 2. Creació de les preguntes

El/la docent convida els/les participants a crear les seves pròpies preguntes o afirmacions relacionades amb el tema que s'ha escollit explorar. Les preguntes han de ser obertes i generar reflexió. Es pot crear un banc de preguntes escrit a mà o en format online.

PAS 3. Moviment físic

Un cop es llegeix cada pregunta, els/les participants es col·loquen més a prop o més lluny de l'objecte central segons el seu grau d'acord o desacord amb la pregunta formulada o segons el tipus d'interacció que té cada agent amb el que l'objecte representa. Els/les participants han de moure's de manera intuïtiva, seguint el que senten físicament en lloc de raonar massa sobre la resposta.

PAS 4. Reflexió grupal

Després de la sèrie de preguntes, els/les participants observen les posicions i les dinàmiques generades al grup.

El/la facilitador/a establirà regles bàsiques de respecte i convivència per la discussió, com ara:

- "Totes les opinions són vàlides.

- “No jutgem les opinions d’altres persones.”
- “Utilitzem frases com ‘Jo crec...’ o ‘Jo penso...’ per garantir un diàleg respectuós i obert.”

Un cop dites les normes, s’obre una discussió per reflexionar sobre el significat de les distribucions i com aquestes es relacionen amb les diferents perspectives de grup. La discussió haurà d’incloure què es pot aprendre de les diferències i com aquestes poden enriquir la comprensió col·lectiva.

PAS 5. Reflexió crítica

Després de la dinàmica, es demana als/a les participants que escriguin una reflexió personal sobre el que han après durant l’exercici. Poden reflexionar sobre:

- Com les seves opinions o les del seu rol s’han alineat o desalineat amb les de la resta i amb l’objecte.
- Com el moviment físic ha ajudat a identificar les diferents perspectives.
- Quin impacte ha tingut veure les altres persones participants o altres rols expressar-se i com això ha influït en la seva comprensió de les dinàmiques dels diferents actors que interactuen en un dilema.

DESCRIPCIÓ DE L'EINA:

Aquesta eina genera una dinàmica col·laborativa a partir d'organitzar els i les alumnes en dues files disposades cara a cara creant un espai al mig o "passadís". A continuació, un company o companya, qui representa un personatge central en un dilema de rellevància ecosocial, avança lentament pel passadís mentre la resta d'alumnes de les files expressen en veu alta opinions, pensaments, consells o arguments dirigits a l'alumne/a sobre el seu rol en el dilema. Aquesta pràctica estimula la reflexió multidimensional, l'empatia i l'exploració de perspectives en un context de joc de rol.

TIPUS D'EINA:

CLICS

DURADA ESTIMADA:

15' - 20'

AGRUPAMENTS:

Treball en grups diferents i reflexió final conjunta en grup classe.

MATERIAL:

Paper o ordinador en cas de voler-ho fer en format digital.

OBJECTIU DE L'EINA:

Fomentar l'empatia, el pensament crític i l'expressió oral a partir d'explorar diferents punts de vista davant d'un dilema ecosocial per treballar habilitats comunicatives i emocionals com en la capacitat de raonament crític i la convivència respectuosa.

PROCEDIMENT:

PAS 1. Preparació de l'espai

El/la docent organitza l'aula de manera que els i les alumnes formin dues files, cara a cara, deixant un passadís prou ample al mig perquè una persona hi pugui passar caminant amb comoditat.

PAS 2. Assignació de rols

A continuació, es decideix qui farà de "personatge" i qui formarà part de les files. El personatge pot ser real (històric, literari, etc.) o inventat, i ha d'estar implicat des d'un rol concret en una situació concreta o dilema.

PAS 3. Contextualització de la tasca

Seguidament, el/la docent determina la situació o dilema en què es troba el personatge. Cal assegurar-se que tot l'alumnat entén el context per poder intervenir amb sentit.

PAS 4. Instruccions clares

Per començar la dinàmica, el/la docent explica què han de fer els i les alumnes a cada fila segons l'opció que millor encaixi amb la temàtica escollida:

- **Opció 1:** Sense preparar-se o reflexionar gaire, cadascú diu en veu alta què pensa del personatge, què li diria, o què creu que aquest personatge pot estar pensant mentre travessa el passadís. Aquesta fase afavoreix l'expressió natural i sincera, activa la creativitat i posa en marxa el pensament intuïtiu de l'alumnat. A més a més, ajuda a trencar el gel i a generar una base variada de comentaris i perspectives que després es podran matisar, discutir o organitzar en les següents fases de la tasca. També permet detectar idees recurrents, contradiccions o punts de vista poc explorats que poden enriquir el debat posterior.

- **Opció 2:** Una fila dona missatges positius o de suport; l'altra, missatges crítics o advertiments. Aquesta variant permet treballar els dilemes des de perspectives oposades. L'alumnat es divideix en dues files: una fila adopta una postura d'ànim, suport o justificació envers el personatge o la situació, mentre que l'altra fila ofereix una visió crítica, plantejant dubtes, advertències o possibles conseqüències negatives. Aquesta organització afavoreix l'expressió d'arguments contrastats i ajuda el personatge que travessa el passadís a escoltar i valorar diferents punts de vista abans de prendre una decisió o posicionar-se.
- **Opció 3:** Cada alumne/a assumeix un rol (pare/mare, ministre/a, amic/ga, ciutadà/na...) i parla des del seu punt de vista tenint en compte les emocions, interessos, valors i preocupacions propis del rol assumit. Aquest enfocament ajuda l'alumnat a desenvolupar empatia i pensament crític, ja que l'obliga a sortir de la seva pròpia perspectiva i a considerar com una altra persona podria viure o valorar una mateixa situació. També enriqueix la discussió, aportant una diversitat de veus que fa la reflexió més complexa i completa. És especialment útil en contextos d'educació en valors, història, literatura o educació ciutadana.

PAS 5. Desenvolupament de la tasca

L'alumne/a-personatge camina pel passadís escoltant les veus dels/de les companys/es. Es poden fer diverses rondes amb diferents personatges o situacions.

PAS 6. Reflexió final

Un cop acabada la dinàmica, el grup comparteix impressions i reflexiona de manera conjunta sobre l'experiència. Es comença preguntant com s'ha sentit el personatge mentre escoltava les veus del "passadís de la consciència" i es recullen els diferents punts de vista que han aparegut, destacant-ne la diversitat i les possibles contradiccions.

Finalment, es convida a l'alumnat a escriure una petita reflexió personal sobre què li ha sorprès o fet pensar més a l'hora d'escoltar i contrastar diferents punts de vista per tal de consolidar l'aprenentatge.

DESCRIPCIÓ DE L'EINA:

La dinàmica de l'eina comença amb una pregunta oberta que estimula la reflexió individual i que activa els coneixements previs i ajuda a l'alumnat a organitzar el seu pensament. A continuació, aquest comparteix i contrasta les seves idees en parelles, fet que li permet refinar arguments, escoltar altres perspectives i ampliar la seva comprensió del tema. La dinàmica finalitza amb una posada en comú breu, on les diferents parelles aporten les seves conclusions o aprenentatges al grup.

TIPUS D'EINA:

CLICS

DURADA ESTIMADA:

30' - 40'

AGRUPAMENTS:

Treball individual i en parelles.

MATERIAL:

Paper o ordinador en cas de voler-ho fer en format digital.

OBJECTIU DE L'EINA:

L'objectiu principal és fomentar la reflexió crítica i el debat entre els i les estudiants en un entorn segur i col·laboratiu per consolidar i ampliar la comprensió de conceptes a partir d'expressar les seves idees i escoltar perspectives diferents.

PROCEDIMENT:

PAS 1. Formulació d'una pregunta oberta i significativa

El/la docent presenta una pregunta oberta, significativa i amb més d'una resposta possible, relacionada amb un tema o problema real. Aquesta pregunta ha de provocar la reflexió i generar debat.

Exemple: "Pot existir justícia sense empatia?"

PAS 2. Temps individual de resposta

Cada alumne/a disposa de 5-10 minuts per reflexionar i anotar idees clau, exemples o arguments que responguin a la pregunta. Aquest temps d'introspecció permet estructurar el pensament, activar coneixements previs i preparar-se per al diàleg.

PAS 3. Comparteix i contrasta idees amb la parella

L'alumnat comparteix i contrasta les seves reflexions amb una parella, buscant punts en comú, matisos i diferències. Junts/es, poden elaborar una resposta més completa o nova que integri les seves dues perspectives.

PAS 4. Presentació breu

Les parelles comparteixen breument les seves conclusions o discrepàncies amb el grup classe. El/la docent pot recollir idees clau a la pissarra o en una eina digital col·laborativa. Aquesta posada en comú final promou la síntesi, el contrast d'idees i la co-construcció del coneixement col·lectiu.

DESCRIPCIÓ DE L'EINA:

Aquesta eina prepara i duu a terme debats al voltant de dilemes globals i socials (refugi, desigualtats, identitat, llengua...), incorporant mecanismes discursius explícits de respecte i inclusió. Mitjançant rols de proposants, opositors/es i observadors/es dialògics/ques, l'alumnat genera arguments, escolta veus diverses i reflexiona sobre les tensions ètiques i socials que es projecten en qualsevol posicionament.

TIPUS D'EINA:

RICS

DURADA ESTIMADA:

120'

AGRUPAMENTS:

Treball en grups i individual en la reflexió final.

MATERIAL:

Paper o ordinador en cas de voler-ho fer en format digital.

OBJECTIU DE L'EINA:

Fomentar interaccions dialògiques que afavoreixin la deliberació crítica i el respecte mutu davant de dilemes globals i socials, incorporant mecanismes de justícia discursiva que permetin la inclusió de múltiples veus, perspectives i llengües en la construcció col·lectiva del coneixement.

PROCEDIMENT:

PAS 1. Elecció del dilema i activació de mirades

S'escull un tema complex i amb càrrega moral (ex.: refugi, exclusió, desigualtats, identitat, llengua,) i es formula de manera col·lectiva una pregunta dialògica que sigui: oberta, problemàtica i amb múltiples enfocaments.

PAS 2. Preparació del debat: rols i veus

Es reparteixen els i les alumnes en tres grups: proposants (Grup A), opositors/es (Grup B) i observadors/es dialògics/ques (Grup C).

- **Grup A (proposants):** defensa una posició i prepara arguments fonamentats a partir de fonts d'informació.
- **Grup B (opositors/es):** defensa una posició contrària i prepara arguments fonamentats a partir de fonts d'informació.
- **Grup C (observadors/es dialògics/ques):** registra com es donen els mecanismes de diàleg i la inclusió de veus diverses.

Es facilita als grups A i B la graella de preparació perquè redactin arguments, fonts, possibles preguntes i punts febles:

Graella dels Grups A i B:

Graella de preparació d'arguments		
Arguments	Què diem?	Per què? (exemple, dada o experiència)
1		
2		
3.		
4.		

Pregunta o dubte que poden tenir els/les opositors/es	Quina és la nostra resposta?
Punt feble del nostre argument (i com el podem explicar):	
Pregunta que volem fer al grup d'opositors i opositores:	

Es facilita al grup C una taula de mecanismes discursius amb exemples concrets i es formen parelles per tal que cadascuna practiqui un parell de mecanismes en format role-play per assegurar que s'entén la funció i la forma d'aplicació. Aquests mecanismes són estratègies discursives que afavoreixen el debat comprensiu, la deliberació i el respecte.

Taula de mecanismes Grup C:

Nom del mecanisme	Funció educativa	Exemple d'ús en el debat
Fer explícit allò implícit	Identificar valors, prejudicis o interessos amagats	"Aquest argument parteix de la idea que només les persones locals tenen dret a decidir, oi?"
Reformular el que ha dit l'altre/a amb respecte	Escoltar activament i mostrar que hem entès	"Si t'he entès bé, el que estàs dient és que... Vols afegir alguna cosa?"
Compartir una experiència real o viscuda	Connectar emoció i context social	"Jo vaig veure una situació similar al meu barri quan..."
Aplicar un valor o norma a un cas concret	Fer operatius valors universals	"Diem que defensem la igualtat. Com aplicariem això a una persona que ha estat discriminada per la seva llengua?"
Comparar dues perspectives per detectar punts cecs	Visualitzar contradiccions o absències	"Mentre tu defenses la seguretat, l'altre/a parla de dignitat. Com podem combinar-les?"
Canviar de lloc: jo per tu i tu per mi	Fomentar el descentrament i l'empatia crítica	"I si tu fossis qui arriba al país fugint de la guerra... què esperaries trobar?"
Fer una pregunta oberta i honesta	Obrir el debat, convidar a la reflexió	"Què vol dir realment tenir drets? Són per a tothom, o només per a qui té papers?"
Detectar exclusions o silencis	Visibilitzar veus absents o no representades	"Aquí estem parlant sense tenir en compte com ho viuen les dones migrants. Què en sabem?"
Reformular conceptes ambigus	Clarificar termes per avançar en la comprensió	"Parlem de 'llibertat', però... de quin tipus de llibertat estem parlant? Individual, col·lectiva?"
Aportar una proposta conciliadora o creativa	Superar polaritzacions, construir alternatives	"I si busquéssim una manera de garantir seguretat i acollida alhora?"

PAS 3. Desenvolupament del debat

- Fase d'exposició d'arguments:** Els i les alumnes fan una ronda de contraarguments i preguntes:
 - **Grup A (Proposants):** Exposen la seva posició inicial sobre el dilema plantejat, aportant arguments i exemples concrets.
 - **Grup B (Opositors/es):** Presenten una visió alternativa o complementària, també amb arguments i exemples.
- Diàleg obert:** Els grups intercanvien preguntes, respostes i reflexions i els/les observadors/es (Grup C) omplen la plantilla d'observació següent:

Plantilla d'observació – Debat dialògic (Grup C)		
Nom de l'observador/a:		
Tema o dilema del debat:		
1. Diversitat de veus i inclusió		
Ítem a observar	Sí / No / Parcialment	Comentari breu o exemple
Tothom ha tingut l'oportunitat d'intervenir?		
S'han respectat totes les intervencions sense interrupcions?		
Alguna veu ha quedat exclosa o silenciada?		
Els arguments han estat clars i raonats?		
Hi ha hagut escolta activa (mirades, atenció, referències a l'altre/a, silenci útil)?		
S'han generat noves preguntes o punts de vista per guiar el debat?		
2. Mecanismes dialògics: Marca amb una ✓ si el mecanisme ha estat utilitzat, i anota qui l'ha aplicat o en quin moment.		
Mecanisme aplicat	✓	Exemple, persona o frase clau
Fer explícit allò implícit		
Compartir una experiència real o viscuda		
Aplicar un valor o norma a un cas concret		
Comparar dues perspectives per detectar punts cecs		
Posar-se al lloc de l'altre		
Fer una pregunta oberta i honesta		
Detectar exclusions o silencis		
Reformular conceptes ambigus		
Aportar una proposta conciliadora o creativa		

PAS 4. Tutories

Es divideix el Grup C en dos grups i s'entrevisten per separat amb els Grups A i B. Cada subgrup de C comparteix amb els i les proposants i amb els opositors i les opositores quins mecanismes dialògics han observat i quins no i expliquen com aquests han facilitat (o dificultat) el desenvolupament del debat.

Cada equip reflexiona sobre l'eficàcia dels mecanismes en termes de claredat argumental, inclusió de veus i gestió de tensions, i proposa ajustos per a futurs debats.

PAS 5. Reflexió personal i reformulació del posicionament

Després de les tutories, es reserva un moment individual perquè cada alumne/a respongui per escrit les tres preguntes següents per reflexionar sobre el desenvolupament del debat i com aquest ha influït en la seva manera d'entendre el tema exposat:

1. Quins valors, creences o experiències prèvies has posat en joc en el teu discurs, i com han marcat la manera com has entès el dilema?
2. Quines contradiccions o dubtes interns han sorgit en comparar la teva postura amb les aportacions de la resta de companys i companyes? Com t'han fet replantejar la teva visió inicial?
3. En funció del que has escoltat i observat, quina versió renovada del teu argument formularies ara, i quins elements de l'oposició o de l'observació t'han inspirat aquest canvi?

DESCRIPCIÓ DE L'EINA:

Aquesta eina combina dramatització, observació crítica i reflexió col·lectiva per treballar les habilitats de comunicació verbal i no verbal en contextos diversos. A través d'escenes reals o simulades, l'alumnat identifica els elements clau per a una comunicació respectuosa, eficaç i adaptada al context, tenint en compte la diversitat cultural, els codis culturals i socials i la intenció comunicativa.

TIPUS D'EINA:

RICS

DURADA ESTIMADA:

120' +

AGRUPAMENTS:

Treball en grups, en parelles i individual en l'autoavaluació.

MATERIAL:

Paper o ordinador en cas de voler-ho fer en format digital.

OBJECTIU DE L'EINA:

Desenvolupar la consciència comunicativa i intercultural de l'alumnat, promovent l'empatia, l'adaptació al context, la claredat i el respecte en la interacció verbal i no verbal.

PROCEDIMENT:

PAS 1: Presentació i preparació

Es formen parelles o grups petits (3-4 persones) i s'assigna a cada grup/parella una temàtica concreta i es reparteix, a cada integrant, una targeta que conté una situació comunicativa diferent però sobre el mateix tema. Les situacions han de tenir variabilitat de contextos o un mateix esdeveniment vist des de diferents mirades (formal/informal, propera/desconeguda, mateix idioma/idioma diferent, diferències culturals, etc.).

S'ha de tenir en compte que les targetes han d'incloure una àmplia varietat de situacions comunicatives:

- **Registre:** formal / informal
- **Proximitat:** propera (centre/famílies) / llunyana/desconeguda (institucions, veïnat)
- **Llengua:** mateix idioma / bilingüe / llenguatge clar / pictogrames
- **Codi:** oral / escrit / visual / multimodal
- **Cultura i temps:** normes i expectatives diverses; abans/durant/després d'un mateix esdeveniment

Exemple: Es treballa amb un mateix esdeveniment vist des de diferents perspectives com, per exemple, la caiguda del Mur de Berlín explicada per un/a ciutadà/na de l'Est, un/a de l'Oest i un/a periodista estranger/a; o un mateix mapa de migracions interpretat per governs, ONG i persones migrants. Això ajuda a comprendre la construcció de relats i a desenvolupar empatia històrica i intercultural.

A continuació, cada alumne/a llegeix la seva targeta i completa breument la Fitxa Part 1 per decidir com representar la situació (emocions, resposta/estratègia, adaptacions verbals i no verbals, garanties d'entesa i respecte, possibles dificultats i com afrontar-les):

Fitxa de treball Part 1: Resolució i observació d'una situació comunicativa

NOM de l'alumne/a:

DATA:

Situació assignada (resum):

1. Com et sentiries en aquesta situació?
(Emocions, dubtes, reacció inicial...)
2. Quina seria la teva resposta o estratègia comunicativa?
(Què diries, com ho diries, com ho expressaries amb el cos?)
3. Com adaptaries el teu llenguatge verbal i no verbal?
(Exemples: to de veu, gestos, paraules triades, distància corporal...)
4. Què faries per assegurar que l'altra persona ho ha entès?
(Exemples: ús de recursos visuals com pictogrames, infografia, gràfic, etc.)
5. Quines dificultats podrien aparèixer i com les afrontaries?

PAS 2: Representació i observació

Cada grup exposa les seves escenes davant la resta de la classe i els altres grups analitzen el discurs com si fossin "analistes de la comunicació" a través de la part 2 de la fitxa:

Fitxa de treball Part 2: Observació crítica (quan observes una altra escena)

Nom del grup que representa l'escena:

1 - Gens, 2 - Poc, 3 - Parcialment, 4 - bastant, 5 - Molt

Aspecte a valorar	Observació personal				
	1	2	3	4	5
Registre verbal adequat al context					
Comunicació no verbal coherent i clara					
Respecte i escolta activa					
Adaptació cultural i empatia mostrada					
Coherència entre emocions i actituds					
Propostes positives per millorar	Jo penso que...				

PAS 3: Reflexió individual crítica: Autoavaluació

L'alumnat, individualment, respon a la part final de la fitxa i valora de l'1 al 5 com et percep en els següents aspectes:
(1 = molt poc / 5 = molt)

Afirmació	1	2	3	4	5
He parlat o m'he expressat d'una manera que l'altra persona podia entendre?					
El que volia dir s'ha transmès correctament?					
He parlat més clar, més a poc a poc, o amb més gestos si veia que no ens enteníem bé?					
He deixat parlar sense interrompre i he mostrat que escoltava?					
He tingut en compte si l'altra persona es sentia còmoda?					
He tingut en compte la meua manera de parlar, gesticular o l'espai personal de l'altre/a?					
He fet servir un to, paraules i actitud adequades per aquell moment?					
He deixat parlar sense interrompre?					
He evitat fer servir paraules o gestos que poden ofendre?					
He pensat si el que deia podia excloure algú (per idioma, gènere, origen, etc.)?					
He fet l'esforç perquè totes les persones se sentissin escoltades i incloses?					
Puntuació final: ____ / 55p.					

DESCRIPCIÓ DE L'EINA:

El Diari Intercultural és un recurs de reflexió en el qual cada participant documenta una interacció real o simulada amb persones de contextos diversos, descrivint l'entorn, les estratègies verbals i no verbals emprades, els moments de malentès o empatia i el seu aprenentatge personal. A través d'un qüestionari guiat i d'una autoavaluació, l'eina promou la consciència de la pròpia comunicació, la detecció de biaixos i la millora contínua de la competència intercultural.

TIPUS D'EINA:

RICS

DURADA ESTIMADA:

60' - 120'

AGRUPAMENTS:

Treball individual.

MATERIAL:

Ordinador.

OBJECTIU DE L'EINA:

Fomentar interaccions dialògiques que afavoreixin la deliberació crítica i el respecte mutu davant de dilemes globals i socials, incorporant mecanismes de justícia discursiva que permetin la inclusió de múltiples veus, perspectives i llengües en la construcció col·lectiva del coneixement.

PROCEDIMENT:

PAS 1. Context de la trobada

El/la docent organitza la sessió introduint l'eina i els seus apartats, i assigna als/a les alumnes la tasca de realitzar una interacció intercultural fora de l'aula i registrar la interacció en el seu diari intercultural i penjar-la com a entrada al seu portafolis digital. D'aquesta manera, es garanteix un seguiment continuat de les experiències de l'alumnat, facilita el feedback personalitzat i promou l'ús d'eines digitals per a l'aprenentatge intercultural.

Primerament, els i les alumnes omplen la primera part de taula de registre exposant el context de la trobada:

Lloc i data	
Persones participants (edats, orígens, rols...)	
Objectiu de la trobada o interacció	
Idioma/es emprats	

PAS 2. Observacions comunicatives

Els i les alumnes omplen la segona part de taula de registre exposant les observacions comunicatives:

Com ha estat el to general de la trobada (amistós, tens, distant, proper...)?	
Quins gestos, silencis o codis no verbals has observat?	
Hi ha hagut moments de confusió o malentès? Per què?	
Has adaptat el teu registre verbal i no verbal a la situació i a les persones? Com?	

PAS 3. Reflexió personal

Els i les alumnes omplen la tercera part de taula de registre exposant la seva reflexió personal:

Quan t'has sentit més còmode comunicant-te? I menys? Per què?	
Hi ha alguna actitud o hàbit que et proposis revisar o canviar?	
Què has après sobre tu i sobre les altres persones en aquesta trobada?	
Has detectat algun biaix o supòsit inconscient? Com el pots transformar?	
Què t'agradaria fer diferent o millorar en una propera trobada?	

Autoavaluació

Valora de l'1 al 5 com et perceps en els següents aspectes:

(1 = molt poc / 5 = molt)

Afirmació	1	2	3	4	5
He parlat o m'he expressat d'una manera que l'altra persona podia entendre?					
El que volia dir s'ha transmès correctament?					
He parlat més clar, més a poc a poc, o amb més gestos si veia que no ens enteníem bé?					
He deixat parlar sense interrompre i he mostrat que escoltava?					
He tingut en compte si l'altra persona es sentia còmoda?					
He tingut en compte la meua manera de parlar, gesticular o l'espai personal de l'altra persona?					
He fet servir un to, paraules o actitud adequades per aquell moment?					
He evitat fer servir paraules o gestos que poden ofendre?					
He pensat si el que deia podia excloure algú (per idioma, gènere, origen, etc.)?					
He fet l'esforç perquè totes les persones se sentissin escoltades i incloses?					
Puntuació final: ____ / 55p.					

DESCRIPCIÓ DE L'EINA:

Aquesta eina permet analitzar la comunicació no verbal i desenvolupar la competència intercultural a través d'una seqüència estructurada en tres fases: dramatització silenciosa, observació entre iguals i debat crític. Organitzada en equips reduïts, permet inferir intencions i codis culturals de representacions col·lectives per poder identificar possibles malentesos, facilitant l'ajust efectiu del registre no verbal al context.

TIPUS D'EINA:

RICS

DURADA ESTIMADA:

120'

AGRUPAMENTS:

Treball individual i en grups.

MATERIAL:

Paper o ordinador si es vol fer en format digital.

OBJECTIU DE L'EINA:

Desenvolupar la consciència comunicativa i intercultural de l'alumnat, promovent l'empatia, l'adaptació al context, la claredat i el respecte en la interacció verbal i no verbal.

PROCEDIMENT:

PAS 1. Preparació

A partir d'un recurs (obra de teatre, vídeo, fragment literari, article, etc.) relacionat amb un tema de justícia social o ambiental (exemple: ODS), el/la docent crea targetes rol-context que contenen la descripció d'una situació relacionada amb el tema, els personatges involucrats i el seu context.

Exemple:

- Títol del cas (relacionat amb un ODS)
- Recurs d'origen (obra/vídeo/text)
- Situació (1-2 frases)
- Rols i relació prèvia (Qui parla amb qui? Iguals/autoritat/persones desconegudes?)
- Objectiu comunicatiu del/de la protagonista (informar, demanar, negociar, reparar, convocar...)
- Context i canal (on?, quan?, oral/escrit/visual/multimodal)
- Registre esperat
- Llengua/codis: (llengua principal, llengües secundàries o estrangeres)
- Diversitat i accessibilitat: (necessitats lingüístiques, culturals o funcionals)
- Informació clau que cal incloure (3 punts imprescindibles)
- Paraules/estratègies a evitar (evitar tecnicismes, ambigüitats, termes estigmatitzants)

A continuació, es divideix la classe en grups de 3-4 i a cadascun se li lliura una targeta rol-context. Cada grup ha de buscar informació per entendre millor la situació i pensar en com la representaria en una escena sense diàleg (pot escollir si fer-la "estàtica" o "en moviment").

Per tal d'organitzar-se, en grups omplen la taula següent:

Taula de preparació

Preguntes sobre el context

- Qui són els actors principals i quines cultures o rols representen?
- On i quan passa l'escena (espai públic/privat, formal/informal, factors històrics)?
- Quins codis culturals (salutacions, gestos de respecte, distàncies) són rellevants?
- Quins símbols, gestos o objectes tenen significat en aquesta cultura?
- Quins valors, creences o rituals condicionen l'actitud dels personatges?
- Quins malentesos culturals podrien sorgir i on caldria clarificar la intenció?

Taula per organitzar la dramatització

Nº	Rol del personatge (A qui representa?)	Objectiu no verbal (Què vol transmetre i com ho fa?)	Espai (Quina proximitat té el personatge amb la resta? Què pot representar?)
1			
2			
3			
4			
5			

PAS 2: Interpretació i observació

Un per un, cada grup interpreta la seva escena i mentrestant els altres grups omplen la Fitxa d'Observació per tal d'esbrinar l'escena representada. Aquesta dinàmica fa que l'observació sigui compartida per tot l'equip i enriqueix la discussió posterior.

Fitxa d'Observació	
Pregunta guia	Observacions
Quants personatges hi ha a l'escena? Què fa cadascun?	
Pots reconèixer aquesta situació? T'has trobat mai en una situació semblant?	
Com descriuries la postura i proximitat dels personatges?	
Quines emocions perceps en cada personatge i en la dinàmica de grup?	
Hi ha alguna postura o gest que pugui generar confusió?	
Hipòtesis d'escena (Què creus que passa?)	
Hipòtesi 1	
Hipòtesi 2	
Hipòtesi 3	

PAS 3: Revelació

Un/a portaveu de cada grup revela la situació de la seva targeta i s'obre un debat per comparar les interpretacions de l'escena dels diferents grups observadors i per reconèixer estereotips, els codis no verbals implicats i fer propostes de millora sobre la representació de cada grup.

PAS 4. Reflexió final

Cada alumne/a respon de manera individual a les preguntes de la taula següent sobre l'escena que més li ha cridat l'atenció i sobre com s'han sentit durant la representació de la seva pròpia escena:

Preguntes sobre l'escena escollida	Resposta
Quin gest o postura concreta t'ha impactat més?	
Quins gestos no verbals has vist i com han ajudat a entendre l'escena?	
Hi ha hagut algun estereotip social o mediàtic que t'ha influït sense que t'adonessis?	
Has recordat alguna experiència personal que t'hagi fet veure aquella escena d'una manera determinada?	
Has vist algun gest o postura que primer has jutjat? Què pensaves i què has descobert?	
Quin conflicte intern o dubte personal t'ha sorgit en comparar la teva primera impressió amb la intenció real?	
Preguntes sobre la representació	Resposta
He aconseguit posar-me al lloc del meu personatge? Quina part m'ha costat més d'expressar?	
Com ha anat la col·laboració amb els altres personatges? Ens hem sincronitzat o hi ha hagut tensions?	
He pogut transmetre l'emoció desitjada? Hi ha hagut algun moment en què m'he sentit confús/a o perdut/da per poder representar-la?	
Després d'interpretar, com he reaccionat a les hipòtesis de les persones observadores? M'ha sorprès alguna interpretació?	

DESCRIPCIÓ DE L'EINA:

Aquesta eina situa l'alumnat davant de materials autèntics (fragments literaris, titulars periodístics, anuncis, posts a xarxes socials, imatges i vídeos) amb usos lingüístics, visuals, o gràfics potencialment discriminadors o estereotipats. A partir d'una anàlisi col·laborativa guiada, l'alumnat detecta termes o imatges que invisibilitzen col·lectius o reforcen jerarquies i consolida habilitats crítiques per remodular aquests textos cap a formes de comunicació respectuoses amb la igualtat de gènere, la diversitat cultural i la inclusió de veus minoritàries.

TIPUS D'EINA:

RICS

DURADA ESTIMADA:

120'

AGRUPAMENTS:

Treball en grups.

MATERIAL:

Paper o ordinador si es vol fer en format digital.

OBJECTIU DE L'EINA:

Desenvolupar la consciència crítica del llenguatge per identificar, analitzar i transformar expressions que puguin ser discriminatòries, estigmatitzadores o etnocèntriques, fomentant una comunicació inclusiva i respectuosa en contextos educatius i comunicatius.

PROCEDIMENT:

Pas 1. Recollida d'exemples

El/la docent recull exemples reals de textos (fragments literaris, titulars, publicitat, xarxes, cançons, discursos...) amb llenguatge potencialment exclouent o esbiaixat. Es poden incloure mostres verbals i visuals.

Pas 2. Anàlisi guiada de les mostres

Els i les alumnes analitzen les mostres a través de les preguntes guia següents i recopilen les dades en una graella:

Graella d'anàlisi			
Categoria	Indicador	✓ Sí / ✗ No	Observacions i Suggeriments
A. Llenguatge oral i escrit	Hi ha termes o expressions que invisibilitzen o exclouen col·lectius (gènere, orientació, ètnia)?		
	S'utilitzen únicament formes "genèriques" associades a un grup dominant?		
	S'empren formes neutrals o despersonificades ("l'alumnat", "la comunitat")?		
	Utilitza estructures que eviten atribuir rols només a un col·lectiu concret?		
	Hi ha mencions explícites a identitats minoritàries (LGBTIQ+, persones amb diversitat funcional...)?		

B. Llenguatge visual i multimodal	Hi ha representació equilibrada de gènere, edats, orígens culturals i diversitat corporal / funcional?		
	S'observen estereotips visuals o sexualització de persones de qualsevol col·lectiu?		
	Es mostren persones de diverses capacitats, aparences i tonalitats de pell de manera natural, no instrumentalitzada?		
	Els espais i rols representats afavoreixen l'equitat o perpetuen visions privilegiades d'algun grup?		
	Hi ha elements multimodals (gràfics, pictogrames, vídeos) que reforcen o contradiuen la inclusió de diferents identitats?		

Pas 3. Transformació inclusiva

Cada grup revisa una mostra i, segons la modalitat de l'exemple, proposa una versió inclusiva de la mostra (oral o escrita) o alternativa visual/gràfica no estereotipada i una justificació de les decisions preses durant el procés, explicant quins elements ha modificat, identificant els possibles impactes en diferents col·lectius i entorns, i argumentant com la seva versió promou una comunicació més justa i representativa.

DESCRIPCIÓ DE L'EINA:

Aquesta eina convida l'alumnat a explorar el significat cultural dels gestos quotidians tot identificant les diferències i similituds en la comunicació no verbal dins i fora de l'aula. Mitjançant l'observació personal, el debat col·lectiu i la recerca intercultural, es desenvolupen habilitats d'empatia, consciència gestual i adaptació comunicativa en contextos diversos.

TIPUS D'EINA:

RICS

DURADA ESTIMADA:

60' - 120'

AGRUPAMENTS:

Treball en grups.

MATERIAL:

Paper o ordinador si es vol fer en format digital.

OBJECTIU DE L'EINA:

Fomentar la consciència intercultural i el respecte per la diversitat expressiva a través de l'anàlisi crítica de gestos propis i d'altres cultures, destacant la relació entre comunicació no verbal, identitat cultural i convivència democràtica.

PROCEDIMENT:

PAS 1. Exploració personal i cultural

En parelles, els i les alumnes seleccionen i descriuen 5 gestos que fan servir habitualment en la seva vida quotidiana per expressar emocions, saludar, demanar silenci, mostrar respecte, etc.

Per a cada gest, l'alumnat escriu en un full i respon:

- Què vol dir aquest gest en el meu entorn?
- Quan i amb qui l'utilitzo?
- Com vaig aprendre aquest gest?
- Té el mateix significat sempre o depèn del context?

PAS 2. Debat i posada en comú

En grups petits, comparteixen els gestos i detecten, a través de la graella, les coincidències i variacions dins del mateix grup:

Graella de coincidències i variacions			
Gest	Coincidències dins del subgrup	Variacions observades	Factors culturals / situacionals
Gest 1	Quin ús o significat comparteixen tots i totes?	Com canvia el mateix gest segons la persona o l'entorn?	Quins elements culturals (tradicions, normes, edat...) o situacionals (formalitat, relació entre persones...) poden explicar aquestes diferències?
Gest 2			
Gest 3			
Gest 4			
Gest 5			

PAS 3. Contrast intercultural

Cada grup selecciona 2–3 gestos i investiga a través de les preguntes següents:

- Com s'interpreten o es fan en altres cultures?
- Poden tenir significats oposats o ser ofensius?
- Hi ha gestos equivalents però que s'expressen diferent?

La recerca pot incloure:

1. Consultes a familiars o testimonis reals de contextos diversos.
2. Recursos digitals, vídeos, revistes o articles, entre altres.

Un cop finalitzada la recerca, els i les alumnes exposen les troballes en format d'entrada reflexiva al seu Diari de treball.

PAS 4. Reflexió Conjunta

Discussió guiada amb preguntes com:

- Què hem descobert sobre la diversitat gestual?
- Com poden els gestos generar malentesos en un context intercultural?
- Què ens diu això sobre la importància de conèixer els codis culturals de les altres persones?
- Com podem afavorir una comunicació més inclusiva i respectuosa?

DESCRIPCIÓ DE L'EINA:

L'eina convida l'alumnat a submergir-se en la riquesa d'un poema o cançó traduint-lo/la a diverses llengües familiars o d'aprenentatge de l'alumnat, així com a analitzar-ne el significat. Aquesta dinàmica fomenta activament la consciència intercultural, el reconeixement de la diversitat lingüística i el desenvolupament d'habilitats comunicatives essencials per a la competència global, posant èmfasi en la comprensió mútua i la superació de barreres comunicatives.

TIPUS D'EINA:

RICS

DURADA ESTIMADA:

120'

AGRUPAMENTS:

Treball individual.

MATERIAL:

Paper o ordinador si es vol fer en format digital.

OBJECTIU DE L'EINA:

Fomentar la consciència i valoració de la diversitat lingüística i cultural a l'aula a través de la poesia, tot treballant l'empatia, el reconeixement de les identitats plurals i la comunicació intercultural.

PROCEDIMENT:

PAS 1. Banc lingüístic

Es construeix un Banc Lingüístic mitjançant preguntes que visibilitzin les llengües de l'aula:

- Quines llengües parles habitualment a casa o amb amistats/família?
- Quines llengües estàs aprenent o entens?
- Hi ha alguna llengua que t'identifiqui especialment, encara que no la parlis de manera fluida?

L'alumnat completa individualment una taula similar a la proposada, afegint una columna per reflexionar sobre Com em sento quan la meua llengua té o no té espai a l'escola?. Aquesta pregunta genera una reflexió personal més profunda sobre la inclusió.

A continuació, els i les alumnes responen les qüestions següents en aquesta taula:

Banc Lingüístic				
	Llengua/es que parlo habitualment	Llengua/es que parlo a casa	Llengua/es que estic aprenent	Altres llengües que entenc o m'identifiquen
	Llengua 1	Llengua 2	Llengua 3	Llengua 4
És una llengua minoritzada?				
Té espai a l'escola?				

PAS 2. Presentació i lectura del poema

El/la docent presenta un poema/cançó amb una forta càrrega simbòlica i/o emocional que connecti amb el tema global complex que s'està treballant o que es vol treballar. A continuació, es realitza una lectura expressiva conjunta del poema en la llengua original i es guia una breu reflexió sobre el missatge central, el to, les emocions que transmet i les primeres impressions personals dels i les alumnes. "Què us suggereix aquest poema/cançó? Quines emocions us desperta?"

PAS 3. D'una veu a moltes: Taller de traducció

El/la docent demana a cada alumne/a que tradueixi el poema a una de les llengües representades, que justifiqui l'elecció de la llengua (ja sigui per comoditat, per facilitat, per que hi ha una motivació en particular, entre d'altres) i que identifiqui 2-3 paraules, frases o conceptes que li han resultat particularment difícils de traduir o que creu que tenen un matís diferent en la seva llengua. L'èmfasi no és només la traducció literal, sinó capturar l'esperit, el ritme i les emocions del poema.

Taula per fer la traducció:

TAULA DE TRADUCCIÓ	
Llengua escollida	
Justificació de l'elecció (per què he escollit aquesta llengua i com em fa sentir)	
Traducció del poema/cançó	
Identificació de matisos i conceptes difícils de traduir	Per què ha costat traduir aquesta expressió, paraula o frase? Té doble sentit? És una expressió cultural? No hi ha un equivalent exacte?

PAS 4. Lectura en veu alta dels poemes

Es realitza una lectura en veu alta del poema en les diferents llengües representades amb particular atenció en la interpretació del poema, adaptant el seu registre verbal i no verbal (to de veu, expressió facial, gestos, ritme) per intentar transmetre les emocions i el missatge del poema/cançó, fins i tot si l'audiència no entén la llengua. L'objectiu és que, més enllà de les paraules, l'emoció del poema pugui ressonar.

Aquest pas pot organitzar-se en forma de recital, enregistrament d'àudio o audiovisual o com un acte obert al centre.

PAS 5. Ecos de comprensió i construcció de ponts

A través de la taula següent, els i les alumnes tenen un espai per reflexionar sobre l'aprenentatge i les vivències durant la traducció i l'escolta de les traduccions dels/de les companys/es:

Secció de Reflexió	Preguntes Clau per a la Reflexió	Reflexions i Aprenentatges
Visibilitat Lingüística i Emocions	Quines llengües hem visibilitzat avui a l'aula? Com m'he sentit compartint la meua llengua o les que m'identifiquen? I com crec que s'han sentit els meus companys/es?	Què he sentit? Què he après? Què he descobert?
Reflexió sobre la Llengua Escollida per Traduir	Quina llengua has escollit per traduir el poema/cançó? Per què l'has triat? (Exemple: és la teua llengua materna, l'estàs aprenent, té un significat especial per a tu, etc.) Quins reptes o facilitats has trobat en traduir el poema a aquesta llengua? Creus que transmet el mateix missatge o matís que l'original?	
Un Poema, Moltes Interpretacions	En experimentar el poema en tantes veus i llengües diferents, quines emocions o sensacions m'ha generat? Són totes les traduccions les mateixes? Hi ha alguna versió que m'hagi sorprès o que hagi connectat especialment amb mi?	
Descobertes Lingüístiques i Culturals	Quina ha estat la meua descoberta més important avui sobre les llengües dels/de les meus/ves companys/es? Hi ha hagut alguna paraula o expressió que m'hagi cridat l'atenció per ser "intraduïble" o per tenir un matís cultural diferent? Què m'ha ensenyat això sobre les diverses maneres de veure el món?	
La Comunicació més enllà de les Paraules	Quan s'interpretava el poema/cançó, he notat com el to de veu, els gestos o l'expressió d'un/a company/a m'ajudaven a entendre el poema/cançó, fins i tot si no comprenia la seva llengua?	

DESCRIPCIÓ DE L'EINA:

L'alumnat crea contingut audiovisual en format youtuber per comunicar qüestions que el preocupen o apassionen en relació amb un tema de rellevància local i global: drets humans, sostenibilitat, igualtat, diversitat cultural, tecnologies, migracions, pau, consum responsable, entre d'altres. L'eina combina l'expressió oral informal amb el desenvolupament de pensament crític, consciència intercultural i compromís social, tot posant en valor la llengua com a eina d'impacte i diferenciació en l'esfera digital.

TIPUS D'EINA:

RICS

DURADA ESTIMADA:

120' +

AGRUPAMENTS:

Treball individual i/o en grups.

MATERIAL:

Paper i ordinador per poder gravar el vídeo.

OBJECTIU DE L'EINA:

Avaluar la capacitat de l'alumnat per analitzar críticament un tema global i comunicar-lo en format digital amb claredat, respecte i compromís, fent ús del català en un registre col·loquial i significatiu.

PROCEDIMENT:

PAS 1. Presentació i preparació

L'alumnat escull un tema d'abast global o intercultural per a crear un vídeo personal en català, de 2 a 5 minuts, que presenti un tema global des d'un enfocament crític i vivencial. Els i les alumnes organitzen el guió del vídeo a partir de la taula següent:

Aspecte a treballar	Explicació del que cal fer	Què diràs o faràs al vídeo?
1. Tema global o intercultural	Tria un tema que t'afecti o que t'interessi, relacionat amb l'actualitat	
2. Connexió amb l'entorn proper	Explica com aquest tema es manifesta a la teva vida, comunitat o país	
3. Fiabilitat i intencionalitat	Dona dades, exemples concrets, experiències reals o situacions viscudes	
4. Respecte i empatia intercultural	Evita estereotips i mostra respecte per totes les cultures, persones o punts de vista	
5. Claredat i estructura del missatge	Organitza el vídeo amb una presentació, desenvolupament i tancament clars	
6. Registre col·loquial natural i comprensible en català	Parla de manera propera i fluida, com ho faries a un canal juvenil de YouTube	
7. Compromís i crida a l'acció	Explica què proposes per millorar el tema o què pots fer tu i altres joves per actuar	
8. Missatge final amb impacte	Tanca el vídeo amb una frase que faci pensar o motivi a actuar	

PAS 2. Gravació dels vídeos

L'alumnat, organitzat en petits grups o de manera individual, grava els vídeos utilitzant dispositius accessibles (mòbil, tauleta, ordinador o càmera digital). Un cop enregistrats, els vídeos es poden editar amb aplicacions gratuïtes i intuïtives (com CapCut, iMovie, Canva Video Editor o OpenShot) per retallar errors, afegir efectes bàsics i millorar la qualitat visual i sonora. Finalment, els productes acabats s'exporten i es comparteixen a través de canals privats i segurs: un canal de YouTube amb accés restringit, un Padlet del grup-classe, el campus virtual del centre o una carpeta compartida en el núvol.

PAS 3. Visionat i reflexió

Cada alumne/a tria un vídeo d'un/a company/a de classe i el visualitza amb atenció. Després, puntua el vídeo seleccionat i respon a aquestes preguntes amb sinceritat i respecte:

Graella de Coavaluació			
Punts d'avaluació	Preguntes de reflexió	Puntuació 1-5	Justificació
Rellevància del tema o problemàtica escollida	Creus que el problema o qüestió global que aborda el vídeo és rellevant i actual? Per què?		
Fiabilitat i intencionalitat del vídeo	El punt de vista que expressa és crític?		
Relació d'interdependència	Com connecta el tema global amb experiències personals o locals? Et sembla una connexió significativa?		
Posicionaments propis però crítics	Argumenta de manera fonamentada i crítica sobre el tema i rebutja discursos dominants o simplificadors?		
Reconèixer Perspectives	Interpreta i valora diferents punts de vista tenint en compte el context cultural, social i històric?		
Claredat i estructura del vídeo	El vídeo està clarament estructurat amb una presentació, desenvolupament i tancament clars?		
Registre verbal i no verbal	El registre verbal i no verbal s'adapta al context?		
Llenguatge inclusiu	Utilitza un llenguatge inclusiu de manera clara i respectuosa, evitant expressions discriminatòries o estigmatitzadores?		
Estratègies plurilingües o visuals	Utilitzar estratègies plurilingües o visuals per facilitar la comprensió de la problemàtica?		
Proposta d'acció	La proposta d'acció està contextualitzada? Respon a les necessitats de la comunitat i contribueixen a la justícia global?		
Puntuació final			___ / 50

DESCRIPCIÓ DE L'EINA:

L'eina convida a cada alumne/a a crear individualment un perfil detallat d'una persona fictícia o real amb un punt de vista cultural, ideològic o social concret per interactuar en una conversa simulada a través d'un sistema de missatgeria digital amb un/a altre/a company/a sobre un tema global o socialment rellevant que pugui crear friccions. D'aquesta manera, els i les alumnes fan una representació rigorosa i respectuosa de cada perspectiva, evitant qualsevol forma de caricatura, simplificació o estereotip tenint en compte l'empatia crítica i la flexibilitat adaptativa del llenguatge escrit. A més a més, es posa l'èmfasi en el reconeixement dels codis de la comunicació digital i el bon ús de les xarxes socials com a espai de diàleg constructiu.

TIPUS D'EINA:

RICS

DURADA ESTIMADA:

90' - 120'

AGRUPAMENTS:

Treball individual i en parelles.

MATERIAL:

Paper o llibreta i ordinador per buscar informació per aportar arguments fonamentats.

OBJECTIU DE L'EINA:

Desenvolupar i avaluar les habilitats de comunicació intercultural, escolta activa, empatia crítica i adaptació del llenguatge en funció de diferents punts de vista, identitats o contextos culturals, amb èmfasi en la capacitat de gestionar els desacords de manera constructiva i de valorar les perspectives diverses.

PROCEDIMENT:

PAS 1. Activació del tema

El/la docent introdueix un tema global o local amb múltiples enfocaments (ex.: l'ús de xarxes socials i la privacitat, els reptes de la mobilitat urbana, la preservació dels drets lingüístics, l'ètica en l'ús de la intel·ligència artificial). Es realitza una pluja d'idees per identificar les diverses posicions, ideologies o marcs de referència existents, subratllant la complexitat i la diversitat d'opinions.

PAS 2. Construcció de perfils

Cada alumne/a, de manera individual, crea un perfil fictici o real detallat segons la posició que el/la docent li hagi assignat. Aquest perfil ha de tenir una identitat cultural, social, generacional o ideològica concreta.

Per donar vida al seu personatge, cada alumne/a ha d'incloure al seu quadern de treball o portafolis:

- La seva perspectiva i els valors que el/la motiven respecte al tema escollit.
- Preparar un breu argumentari que inclogui dades clau, exemples, raonaments o experiències que el seu personatge defensaria evitant estereotips o simplificacions.
- Anticipar possibles "punts de fricció" o malentesos que podrien sorgir en un diàleg amb una perspectiva diferent, pensant com es manifestarien en la comunicació.

Aquesta fase fomenta la investigació individual i la profunditat en la construcció de la perspectiva de l'altre/a.

PAS 3. Creació del diàleg via missatgeria en parelles

Les parelles es formen amb un criteri de contrast de perfils (el/la docent pot assignar les parelles per assegurar una bona polaritat). Cada parella crearà un diàleg breu (8-12 intercanvis per interlocutor/a) a través d'una plataforma de missatgeria designada (simulant un xat o un intercanvi de comentaris a les xarxes socials). La conversa ha de ser el resultat de la interacció dels dos personatges ficticis creats individualment.

Es posa èmfasi en:

- Que cada personatge expressi el seu punt de vista de forma rigorosa i autèntica, evitant caricatures o estereotips.
- La inclusió d'estratègies d'escolta activa pròpies del format digital: respostes que mostren que s'ha processat el missatge de l'altre/a, preguntes aclaridores.
- L'ús d'un llenguatge respectuós i inclusiu, adaptat al registre verbal i no verbal digital (emojis, majúscules, puntuació) propi de cada personatge, i conscient dels codis culturals implicats en la comunicació escrita.
- Formular preguntes rellevants per interpretar i comprendre l'opinió de la persona oposant i exposar el punt de vista del propi personatge.
- Trobar punts de connexió o de gestió dels desacords tot i la brevetat i rapidesa del missatge digital.

* Els i les alumnes han de donar accés al/la docent per poder examinar les intervencions via missatgeria.

PAS 4. Reflexió final

Es realitza una posada en comú profunda, guiada per preguntes que fomenten la metacognició i l'aprenentatge.

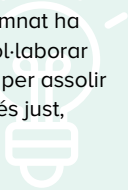
Les preguntes es centren en:

- **Creació del perfil i l'argumentari:** "Ha estat fàcil crear un perfil amb una perspectiva diferent a la pròpia? Com heu investigat o imaginat la seva manera de pensar?"
- **Comunicació al xat:** "Quines dificultats heu trobat en mantenir el rol del vostre personatge en un format de missatgeria? Com heu gestionat els desacords o les 'zones de fricció' en el xat?"
- **Habilitats digitals i interculturals:** "Quines habilitats comunicatives (verbals, ús d'emojis, brevetat) heu hagut d'adaptar per fer el diàleg creïble i respectuós en un xat? Com creieu que la comunicació digital pot influir en els malentesos o la comprensió intercultural?"
- **Ús responsable de les xarxes:** "Què heu après sobre el bon ús de les plataformes de missatgeria com a espai de diàleg constructiu i respectuós?"
- **Impacte personal:** "Què heu après sobre la complexitat del tema global en qüestió des de la perspectiva de l'altre/a?"

DESCRIPCIÓ DE L'EINA:

Aquesta dinàmica cooperativa convida l'alumnat a afrontar un repte físic que requereix una implicació cognitiva on la interacció i la coordinació són essencials per a l'èxit col·lectiu. El punt de partida de l'eina rau en girar una manta (o una lona gran) de manera que la cara que estava a terra quedi cap amunt, sense que cap dels i les participants que estan a sobre toqui el terra en cap moment. Aquest desafiament requereix que un grup d'entre 8 i 12 persones es coordinin i posin a prova el seu enginy per trobar una solució. Un cop resolt el repte, es realitza una autoavaluació mitjançant una graella seguida d'una posada en comú que permet connectar el que l'alumnat ha après amb els desafiaments de col·laborar en un món global i interconnectat per assolir objectius comuns per a un món més just, crític i ecosostenible.

TIPUS D'EINA:

CLICS

DURADA ESTIMADA:

30' - 40'

AGRUPAMENTS:

Treball individual i en grups.

MATERIAL:

1 o 2 mantes / lones (segons si es fa en 1 o 2 grups), paper, bolígraf o ordinador.

OBJECTIU DE L'EINA:

Fomentar la comunicació efectiva, l'escolta activa i la cooperació entre alumnes de perfils diversos a partir d'establir dinàmiques de rol, lideratge democràtic, respecte i possible exclusió dins d'un grup per reflexionar sobre la gestió constructiva dels conflictes com a base per a la convivència i la col·laboració en contextos de diversitat cultural i global.

PROCEDIMENT:

PAS 1. Activació i consigna del repte

El/la docent estira una manta o tela/lona gran a terra i demana a un grup de 8-10 alumnes que hi s'hi posin damunt però ocupant, únicament, una meitat de la superfície.

A continuació, se'ls planteja el repte: "Heu d'aconseguir girar completament la manta de manera que el revers quedi a la vista sense que cap peu toqui terra".

PAS 2. Execució del repte

El grup prova estratègies lliurement. Només poden parlar entre ells/es i coordinar-se; no poden rebre ajuda externa. Potser hauran d'intentar-ho diverses vegades fins que aconseguixin resoldre'l. El/la docent observa com cooperen, qui parla, qui lidera, si s'escolten, etc.

PAS 3. Debat i reflexió posterior

Un cop finalitzada la dinàmica cada grup es reuneix per completar la següent graella d'autoavaluació grupal. D'aquesta manera, l'equip valora el funcionament i identifica els punts forts i les àrees de millora. Per cada aspecte, es marca la casella que millor representa al grup i es justifica breument la puntuació.

Graella Autoavaluació i reflexió grupal

Aspecte a Avaluar	1 (Molt poc)	2 (Poc)	3 (Bastant)	4 (Molt)	Justificació / Observacions del Grup
Organització i rols: Hem assignat i assumit rols de forma clara i efectiva? Tothom ha sentit que la seva contribució era valorada?					

Contribució equitativa: Totes les veus del grup han estat escoltades i hem tingut oportunitat de participar en la proposta d'idees?					
Comunicació clara i respectuosa: La nostra comunicació ha estat clara, directa i respectuosa en tot moment, fins i tot sota pressió?					
Llenguatge inclusiu: Hem evitat expressions discriminatòries, estigmatitzadores o excloents durant la dinàmica?					
Gestió de desacords: Hem gestionat les diferències d'opinió i els desacords de manera constructiva i democràtica?					
Preses de decisions: Les nostres decisions s'han pres de manera col·lectiva i consensuada, sense imposicions?					
Reflexió sobre el lideratge: Hem reflexionat sobre el lideratge que ha sorgit (si n'hi ha) i com ha afectat la dinàmica del grup?					
Puntuació total					___ / 28

PAS 4. Connexió amb el món global

Els i les alumnes, individualment, redacten una reflexió sobre la dinàmica que acaben de dur a terme i, a partir de les preguntes de reflexió següents, fan connexions entre les dificultats trobades per posar-se d'acord per girar la manta amb els desafiaments de la col·laboració en un món global.

Preguntes de reflexió:

- Quines dificultats o èxits similars als de la manta podem observar en la col·laboració entre diferents grups, comunitats o països per abordar reptes globals?
- Com la nostra capacitat de comunicar-nos, incloure i gestionar les diferències aquí dins l'aula, pot influir en la nostra capacitat de ser ciutadans/es globals actius/ves i respectuosos/es en el futur, participant en la resolució de problemes de gran envergadura?
- Quines lliçons d'aquesta dinàmica són aplicables per aconseguir que persones, comunitats i països diversos puguin cooperar i trobar solucions a problemes com el canvi climàtic, les pandèmies o els conflictes internacionals?

DESCRIPCIÓ DE L'EINA:

Aquesta eina proposa analitzar un conflicte real des de tres perspectives diferents de resolució: imposició (autoritària), evasió (passiva) i cooperació (democràtica). L'objectiu és reconèixer com cada estil afecta les relacions humanes i culturals, i potenciar l'actitud dialògica, empàtica i transformadora pròpia de la competència global.

TIPUS D'EINA:

CLICS

DURADA ESTIMADA:

45' - 60'

AGRUPAMENTS:

Treball en grups i reflexió individual.

MATERIAL:

Paper o llibreta i ordinador si es vol fer la reflexió personal en format digital.

OBJECTIU DE L'EINA:

Analitzar críticament els conflictes quotidians per desenvolupar la capacitat de comunicar-se de manera empàtica, identificar codis culturals implícits i d'actuar davant els desacords amb una actitud oberta, democràtica i transformadora.

PROCEDIMENT:

PAS 1. Activació i consigna del repte

El/la docent presenta una situació de conflicte breu i realista que pugui generar punts de vista diferents i reaccions emocionals diverses i divideix l'alumnat en grups de 5.

PAS 2. Execució del repte

Cada grup pensa tres maneres diferents de resoldre el conflicte i les escriu:

- Una resposta autoritària (imposar el criteri d'una de les parts).
- Una resposta evasiva o passiva (ignorar el conflicte o evitar-lo sense resoldre'l).
- Una resposta democràtica (basada en el diàleg, l'empatia i el consens).

PAS 3. Debat i reflexió posterior

Cada grup exposa les seves tres respostes. Es poden escriure en una graella a la pissarra o classificar-les amb codis de color (vermell: imposició, groc: evasió, verd: cooperació). El/la docent guia l'anàlisi de les diferències i similituds entre respostes a partir de les preguntes guia següents:

Sobre les diferents respostes:

- Quines diferències observeu entre les tres maneres de resoldre el conflicte?
- Com us heu sentit en imaginar o escoltar cada tipus de resposta?
- En quins casos es té més en compte el punt de vista de l'altra persona?
- Quines conseqüències creieu que pot tenir cada tipus de resposta en la convivència?

Sobre el conflicte i la convivència:

- Què ens diu aquest conflicte sobre les relacions i la comunicació entre les persones?
- Quins valors entren en joc a l'hora de resoldre un conflicte?
- En quin tipus de resposta creieu que hi ha una actitud més responsable o compromesa?

Sobre l'aprenentatge personal:

- Heu canviat d'opinió després de sentir les altres propostes?
- Com us agradaria que es resolguessin els conflictes en el vostre entorn?
- Què heu après sobre vosaltres mateixos/es o sobre el grup amb aquesta activitat?

Per connectar amb situacions reals:

- Coneixeu alguna situació real que s'hagi resolt de manera similar a alguna d'aquestes opcions?
- Com podríeu aplicar aquest aprenentatge en conflictes que es donen al vostre dia a dia?

PAS 4. Reflexió personal i connexió amb la competència global

En aquest pas es busca fer conscient a l'alumnat de com es negocien els desacords tenint en compte el context (actors, temps, espai, normes, recursos) i les sensibilitats personals (emocions, identitats, experiències) i així poder-ho connectar amb la resolució de reptes locals i globals. Per fer-ho, els i les alumnes redacten una reflexió personal sobre la importància de gestionar els acords de manera democràtica tenint en compte:

- El context (actors, temps, espai, normes, valors, recursos)
- Les sensibilitats personals (emocions, identitats, experiències)

L'alumnat parteix del cas treballat i justifica l'opció que escolliria per resoldre el conflicte d'entre les 3 tipologies de resposta i, a continuació, explica com les diferents maneres d'arribar a acords afavoreixen, o no, l'entesa entre col·lectius i la convivència entre societats en l'entorn local i global. També reflexiona sobre el procés de diàleg, valorant si les altres propostes han contribuït a repensar la seva pròpia posició o obrir-se a nous punts de vista.

DESCRIPCIÓ DE L'EINA:

Aquesta eina està dissenyada per apropar els i les estudiants als Objectius de Desenvolupament Sostenible (ODS). L'eina guia els i les alumnes a través d'un procés de reflexió individual i creació artística, culminant en un desafiament d'endevinalles col·laboratiu. A través de la combinació de pensament crític, expressió visual, l'expressió lingüística plurilingüe i la interacció entre iguals, aquesta proposta busca generar interès en els reptes globals socials i de sostenibilitat per preparar el terreny per a futures investigacions sobre temes d'impacte local i global.

TIPUS D'EINA:

CLICS

DURADA ESTIMADA:

60'

AGRUPAMENTS:

Treball en grups i coavaluació individual.

MATERIAL:

Ordinador per crear el collage i paper o ordinador per redactar les hipòtesis i fer la coavaluació segons si es vol fer en format digital o a mà.

OBJECTIU DE L'EINA:

Apropar els Objectius de Desenvolupament Sostenible (ODS) als/a les estudiants de manera significativa i dinàmica per fomentar una comprensió més profunda i el compromís actiu amb la sostenibilitat global a través de desenvolupar habilitats crítiques com la reflexió, la comunicació intercultural, la resolució de problemes i el treball col·laboratiu, preparant l'alumnat per a que es converteixi en una ciutadania més informada i activa davant els reptes del món actual.

PROCEDIMENT:

PAS 1. Tria i justificació d'un ODS

El/la docent projecta a la pantalla els Objectius de Desenvolupament Sostenible i, de manera individual, els i les alumnes en seleccionen un i reflexionen sobre què en saben, encara que sigui intuïtivament, de l'ODS escollit. A més a més, també se'ls hi demana que redactin una justificació per evidenciar allò que els sembla més rellevant del seu ODS i per què seria interessant investigar-lo.

PAS 2. Creació del collage: Recerca d'elements

El/la docent facilita a cada alumne/a un enllaç compartit amb una document en blanc on haurà de crear un collage que combini:

- Imatges o figures (fotografies, icones, emojis, petites il·lustracions).
- Paraules associades (pocs mots, no el nom literal de l'ODS) en llengües que no siguin la vehicular de l'escola i que evoquin el concepte.
- Preguntes crítiques o retòriques per connectar amb les pròpies experiències i coneixement previ.

D'aquesta manera, cada alumne/a aconsegueix un collage digital a partir de recursos visuals i plurilingües integrats de forma coherent però sense explicitar l'ODS que representa.

PAS 3. Intercanvi en parelles i joc d'endevinar

De manera aleatòria el/la docent assigna a cada alumne/a un company/a de parella. A continuació, cada membre de la parella envia el seu collage a l'altre/a, de manera que puguin examinar-lo conjuntament en pantalla.

Després, per torns, es fan preguntes breus i concretes per desxifrar quin ODS ha triat l'altre/a participant i, un cop es creu que s'ha endevinat, es generen 2 hipòtesis sobre per què creuen que és un ODS en concret o un altre.

Frase guia per les hipòtesis:

- Crec que és l'ODS [número o títol] perquè la imatge / paraula [element visual clau / paraula evocadora] em suggereix [aspecte o concepte relacionat amb l'ODS].

Finalment, es demana als i a les alumnes que comparteixin les seves hipòtesis per revelar si s'ha encertat l'ODS que la parella havia escollit.

PAS 4. Revelació, retroacció i triatge de temes

En aquest pas les parelles han d'escollir un dels dos ODS a partir d'establir un debat respectuós. Els i les alumnes argumenten sobre la rellevància de cadascun i per què el seu seria més interessant d'investigar. Es poden recolzar amb la justificació de la seva selecció feta en el PAS1.

Un cop les parelles tenen escollit l'ODS, es fa un recompte conjunt en gran grup dels ODS que han passat la primera tria i, d'entre els escollits, es tria l'ODS que té més presència per tal d'iniciar una investigació per descobrir-ne més.

PAS 5. Coavaluació

Finalment, els i les alumnes avaluen el procés compartit amb la parella a partir d'una graella de coavaluació:

Graella de Coavaluació					
Criteri / Aspecte a Avaluar del/de la company/a	1 (Totalment en desacord)	2 (En desacord)	3 (Neutre)	4 (D'acord)	5 (Totalment d'acord)
Qualitat de les preguntes El/la meu/va company/a ha formulat preguntes clares i concises que m'han ajudat a l'hora de donar pistes efectives sobre el meu collage.					
Formulació d'hipòtesis argumentades El/la meu/va company/a ha formulat hipòtesis fonamentades sobre l'ODS que he escollit.					
Precisió de l'endevinalla El/la meu/va company/a ha endevinat correctament el meu ODS basant-se en les pistes i hipòtesis.					
Argumentació de la rellevància de l'ODS El/la meu/va company/a ha defensat la rellevància del seu ODS amb arguments clars, ben fonamentats i convincents.					
Respecte i escolta activa El/la meu/va company/a ha escoltat activament la meua opinió i ha mostrat respecte i obertura a les meves idees durant el debat.					
Assoliment del consens El/la meu/va company/a ha contribuït de manera constructiva a arribar a un consens per a la tria de l'ODS conjunt.					

DESCRIPCIÓ DE L'EINA:

Aquesta eina permet experimentar les diferències entre l'acció individual i l'estratègia col·lectiva en un context de moviment. A través de dues rondes de joc, es busca que l'alumnat experimenti la diferència entre actuar de forma aïllada i de manera col·lectiva, posant en relleu les implicacions directes per a la convivència, la gestió de la diversitat, la inclusió i la construcció d'una societat ecosocialment responsable a partir de vivenciar, de primera mà, la importància de la cooperació, la planificació conjunta i la comunicació efectiva, per tal d'anticipar i evitar conflictes, i així poder assolir objectius comuns.

TIPUS D'EINA:

CLICS

DURADA ESTIMADA:

30'

AGRUPAMENTS:

Treball en grups i reflexió individual.

MATERIAL:

Paper, llibreta o ordinador si es vol fer la reflexió personal en format digital.

OBJECTIU DE L'EINA:

Fomentar la capacitat de cooperar, planificar i coordinar-se en grups amb punts de partida i perspectives diverses mitjançant una activitat de moviment.

PROCEDIMENT:

PAS 1. Preparació inicial

Es formen 4 grups d'alumnat (blau, verd, vermell i groc). A cada grup se li col·loca un adhesiu visible del seu color i es situen en els punts cardinals de l'espai (Nord, Sud, Est, Oest).

PAS 2. Primera ronda

Cada grup rep la consigna d'arribar al punt cardinal oposat en línia recta. La regla és simple: l'alumnat només es pot moure quan el/la docent diu "Endavant", i ha de quedar-se completament immòbil quan es diu "Stop". Si algú es mou quan toca parar, aquesta persona queda eliminada de la ronda. L'objectiu de cada grup és tenir el menor nombre d'eliminats/des possible. S'observen les col·lisions i les eliminacions.

*Aquesta ronda serveix per visualitzar com, per falta d'organització o enteniment, els grups col·lisionen i queden eliminats.

PAS 3. Segona ronda: estratègia cooperativa

Cada grup disposa de 3-4 minuts per planificar internament la seva estratègia per evitar xocs i eliminacions en el seu trajecte individual. Han de pensar en el moviment del seu grup en relació amb la resta. Cada grup tria un/a representant per a la negociació intergrupala.

Les quatre persones representants es troben en un espai neutral i tenen 3-4 minuts per consensuar una estratègia comuna que minimitzi els xocs i les eliminacions per a tots els grups. Han de comunicar clarament les seves propostes, escoltar activament les dels i les altres, i arribar a un acord mutu (p. ex., moure's tots en sentit horari o en un patró establert). Aquesta fase posa a prova la capacitat de negociació i la gestió de diferències.

Un cop consensuada l'estratègia, es repeteix la dinàmica de "Stop i Endavant", es compten els/les eliminats/des, i es compara el resultat amb el de la primera ronda.

*Aquesta ronda serveix per visualitzar com, gràcies a l'organització interna i al consens dels i les representants, les persones membres del grup arriben al punt cardinal oposat sense tantes eliminacions o sense cap col·lisió o eliminació.

PAS 4. Reflexió personal

L'alumnat reflexiona de manera individual sobre com ha funcionat el repte i respon les preguntes de la taula següent:

Preguntes de reflexió	Resposta de l'alumnat
Quines diferències principals heu observat entre la primera i la segona ronda?	
Per què creieu que hi ha hagut més o menys persones eliminades en cada cas? Què ho ha causat?	
Com ha contribuït la fase de planificació de la segona ronda? Heu tingut temps suficient durant aquesta?	
Què ha passat durant la negociació entre les persones representants? Quins reptes de comunicació han sorgit?	
S'han entès bé les propostes de totes les persones representants? Hi ha hagut algun "malentès" en la comunicació? Com s'ha resolt?	
Cada grup tenia una "perspectiva" (punt de partida/preferència) diferent? Com han gestionat les persones representants aquestes diferències per arribar a un acord comú?	
Ha sigut fàcil arribar a un consens? Quins arguments s'han utilitzat per convèncer als/les altres?	
Com creieu que el fet de no posar-se d'acord o no haver pogut consensuar una tàctica dificulta arribar a una meta proposada? Podeu identificar situacions en la vida real (a l'escola, al barri, en la societat global) on actuar de forma individual genera conflictes, i on la cooperació i la comunicació són essencials?	
Quines actituds i habilitats com les que hem practicat (comunicació respectuosa o la responsabilitat compartida) són necessàries per construir una societat més justa i inclusiva? Per què creieu que són importants?	

DESCRIPCIÓ DE L'EINA:

Aquesta eina genera una dinàmica per reconèixer diferències comunicatives entre cultures d'alt context (més implícites, relacionals, no verbals) i cultures de baix context (més directes, explícites i literals). L'alumnat analitza situacions on poden produir-se malentesos culturals i construeix estratègies per millorar la comunicació intercultural amb consciència dels codis implicats.

TIPUS D'EINA:

CLICS

DURADA ESTIMADA:

20' - 30'

AGRUPAMENTS:

Treball en grups i posada en comú amb tot el grup classe.

MATERIAL:

Paper o llibreta i ordinador si es vol fer la taula de classificació i la llista col·lectiva d'estratègies en format digital.

OBJECTIU DE L'EINA:

Comprendre i detectar els possibles malentesos derivats dels codis culturals d'alta i baixa contextualització i com aquests influeixen en la comunicació entre persones de diferents cultures per desenvolupar estratègies per comunicar-se de manera més clara, respectuosa i eficaç.

PROCEDIMENT:

PAS 1. Preparació i consigna inicial

Es presenta breument la diferència entre cultures d'alt context (comunicació implícita, relacional, no verbal) i cultures de baix context (comunicació directa, explícita, verbal i concreta).

PAS 2. Lectura i classificació de situacions

Els grups reben targetes / fotografies amb escenes on es mostren malentesos interculturals i identifiquen si la situació descrita reflecteix un xoc entre cultures d'alt i baix context.

Aquesta informació queda recollida en un Taula de classificació de situacions, un quadre on l'alumnat registra, per a cada targeta o fotografia, si és un malentès d'alt context o de baix context, els codis culturals implicats i la naturalesa del malentès.

Preguntes guia:

- Quins codis hi entren en joc?
- Quin malentès pot haver-hi?
- Com podríem adaptar-nos per evitar-lo?

Taula de classificació de situacions comunicatives

Situació Comunicativa	Anàlisi de la situació	Alt context	Baix context
1.	Quins codis hi entren en joc? Quin malentès pot haver-hi? Com podríem adaptar-nos per evitar-lo?	✓	
2.	Quins codis hi entren en joc? Quin malentès pot haver-hi? Com podríem adaptar-nos per evitar-lo?		✓

PAS 3. Posada en comú i llista col·lectiva d'estratègies

Cada grup comparteix un exemple i es construeix una llista col·lectiva d'estratègies per millorar la comunicació intercultural (ex. demanar aclariments, observar el llenguatge corporal, evitar suposicions, adaptar el to i el ritme, etc).

DESCRIPCIÓ DE L'EINA:

A través d'una dinàmica en quatre fases, aquesta eina convida l'alumnat a identificar i reflexionar sobre la consciència intercultural i el respecte envers els límits personals en contextos diversos i a elaborar estratègies per garantir espais comunicatius segurs.

TIPUS D'EINA:

CLICS

DURADA ESTIMADA:

30' - 40'

AGRUPAMENTS:

Treball en grups i posada en comú amb tot el grup classe.

MATERIAL:

Paper, llibreta o ordinador si es vol fer la taula "Situació / Acció" en format digital.

OBJECTIU DE L'EINA:

Fomentar la consciència intercultural i el respecte als límits de privacitat, mitjançant l'anàlisi de malentesos comunicatius i la construcció col·laborativa d'estratègies per crear espais de diàleg segurs.

PROCEDIMENT:

PAS 1. Creació de preguntes

De manera individual, es demana a cada alumne/a que escrigui en un paper tres preguntes que no voldria rebre d'una persona que no coneix i una frase breu on expliqui per què les considera indiscretas o incòmodes (p. ex.: "Em fa sentir jutjat/da", "És informació íntima").

PAS 2. Agrupació per categories

En grups reduïts, els i les alumnes llegeixen les seves preguntes i, entre tots/es, agrupen aquestes preguntes en categories de temàtiques sensibles (salut, família, economia, orientació, creences, etc.) i es dona un títol a cada categoria. D'aquesta manera, es construeix un banc de preguntes indiscretas categoritzades segons la temàtica.

PAS 3. Exemples i acció

Per a cada categoria, escriuen al costat exemples de situacions reals on aquests límits podrien ser vulnerats (a l'escola, al carrer, en entrevistes, a les xarxes...) i proposen dos tipus d'estratègies d'acció per a cada categoria:

1. Si em passa a mi: què puc fer per defensar el meu límit?
2. Si li passa a una altra persona: com puc donar suport o intervenir respectuosament?

Per fer aquesta tasca, els i les alumnes poden omplir la taula següent:

Taula "Situació / Acció"		
Situació de vulneració	Tipus d'estratègies d'acció	
	Si em passa a mi	Si li passa a una altra persona
1.	Què puc fer per defensar el meu límit?	Com puc donar suport o intervenir respectuosament?

PAS 4. Posada en comú

Cada grup presenta una categoria amb el seu exemple i les dues propostes d'acció. Entre tots i totes, es voten les millors estratègies i es recopilen per fer un recull de bones pràctiques comunicatives.

DESCRIPCIÓ DE L'EINA:

Aquesta eina ajuda a representar el concepte de comunicació intercultural a través de la metàfora d'un ecosistema, que serveix per representar els factors que fan possible una comunicació respectuosa entre persones de contextos diversos alhora que fomenta la consciència crítica sobre els obstacles que la poden dificultar. D'aquesta manera, l'eina promou una actitud proactiva i compromesa per construir entorns segurs, equitatius i interculturals dins i fora de l'aula.

TIPUS D'EINA:

CLICS

DURADA ESTIMADA:

40' - 50'

AGRUPAMENTS:

Treball en grups i treball individual per fer la reflexió personal.

MATERIAL:

Paper, llibreta o ordinador si es vol fer la l'esquema de l'ecosistema i la Reflexió Personal en format digital.

OBJECTIU DE L'EINA:

Reflexionar sobre els elements que permeten construir espais segurs i inclusius per al diàleg intercultural.

PROCEDIMENT:

PAS 1. Preparació i consigna inicial

Es presenta la idea que un diàleg intercultural saludable no apareix de forma espontània, sinó que necessita un entorn, normes, actituds i recursos adequats a la situació comunicativa. Com un ecosistema, hi ha condicions que el fan possible, i d'altres que el poden trencar.

PAS 2. Lectura i classificació

En petits grups, es construeix un ecosistema ideal en format esquema per al diàleg intercultural.

Per construir l'ecosistema han d'incloure:

- "Aigua" (relacions i confiança)
- "Sòl" (valors compartits)
- "Arrels" (coneixements, cultura)
- "Arbres" (pràctiques comunicatives concretes)
- "Llum" (espais segurs i oberts)
- "Factors de risc" (obstacles, prejudicis, interrupcions, manca d'escolta...)

PAS 3. Reflexió Personal

Els i les alumnes responen les preguntes de reflexió personal següents sobre els diàlegs interculturals respectuosos dins i fora l'aula.

- Quins elements són imprescindibles perquè el diàleg sigui respectuós i democràtic?
- Quins factors el poden fer malbé (p. ex., desinformació, pressa, desequilibris de poder, estereotips)?
- Com podem protegir aquest "ecosistema" de diàleg a la nostra aula o entorn immediat?
- Com garantim que totes les veus comptin, també les menys escoltades?
- Quines normes o acords mínims necessitem per mantenir el respecte en desacords?
- Quin paper hi tenen les emocions i com les gestionem perquè no trenquin el diàleg?
- Com afecta el que passa al món (xarxes, migracions, desigualtats) al nostre diàleg local?
- Què podem fer per detectar i frenar discursos d'odi o rumors abans que s'estenguin?
- Com sabrem que avancem? Digueu un senyal/indicador senzill de bona convivència (p. ex., més participació diversa, menys interrupcions).

DESCRIPCIÓ DE L'EINA:

Valorem la Proposta és una eina d'anàlisi estratègica i planificació col·lectiva basada en el mètode DAFO (Debilitats, Amenaces, Fortaleses, Oportunitats). Ajuda a entendre en profunditat una situació, acció o projecte, observant tant els factors interns del nostre grup o entorn immediat, com els elements externs que ens poden influenciar. Està dissenyada per fomentar el pensament sistèmic, reconèixer els vincles entre el context i l'acció, i transformar aquesta anàlisi en plans d'acció concrets i mesurables SMART (Específics, Mesurables, Assolibles, Rellevants i Temporals), potenciant les possibilitats de transformació col·lectiva i proactiva.

TIPUS D'EINA:

RICS

DURADA ESTIMADA:

90' - 120'

AGRUPAMENTS:

Treball en grups i treball individual per fer la reflexió personal.

MATERIAL:

Paper, llibreta o ordinador si es vol fer el tauler DAFO en format digital.

ANAR A L'ANNEX 4

OBJECTIU DE L'EINA:

Analitzar els factors interns i externs que condicionen una proposta, acció o projecte mitjançant l'estructura DAFO. Amb això, es busca identificar estratègies que maximitzin el potencial i mitiguin els riscos, traduint-les en objectius SMART. Així, es promou un enfocament proactiu cap al desenvolupament i la millora contínua, garantint que les accions siguin concretes i avaluables.

PROCEDIMENT:

PAS 1. Definir l'objecte d'anàlisi

El/la docent formula de manera precisa allò que es vol explorar i analitzar: una idea, un projecte, una activitat o un context i redacta una frase breu que ho descriu a la pissarra.

PAS 2. Preparar el tauler DAFO

En grups, els i les alumnes dibuixen el tauler DAFO en una cartolina, creen el tauler DAFO en un document o a través de l'eina Canva al seu ordinador, o el/la docent els dona el tauler ja creat (vegeu [ANNEX 4](#)) el qual es divideix en quatre quadrants: D, A, F i O:

- Debilitats (factors interns que limiten)
- Amenaces (factors externs que poden dificultar)
- Fortaleses (factors interns que impulsen)
- Oportunitats (factors externs que poden afavorir)

PAS 3. Recollir els factors interns

En grups, l'alumnat determina una acció transformadora a partir de les idees formulades en el pas 1 i busca:

1. **Fortaleses (F):** S'identifiquen recursos, variables, trets, característiques i/o situacions del projecte o idea que es vol explorar que poden facilitar el seu creixement, la projecció, la credibilitat i el desenvolupament i s'anota cada element en un post-it i s'enganxa al quadrant "Fortaleses".

Preguntes guia:

- "Què podríem fer d'acord amb els recursos i característiques del nostre context?"
 - "Què ens diferencia positivament?"
2. **Debilitats (D):** Es pensa en limitacions internes: manca de recursos, habilitats a desenvolupar, processos ineficients, variables, trets, característiques i/o situacions del projecte o idea que en dificulten el creixement, la projecció, la credibilitat i el desenvolupament. Escriviu-ho en un post-it i col·loqueu-lo al quadrant "Debilitats".

Preguntes guia:

- “On podem millorar?”
- “Què ens posa en desavantatge?”

PAS 4. Recollir els factors externs

En grups, els i les alumnes busquen:

- **Amenaces (A):** S'identifiquen esdeveniments, tendències, variables i característiques de l'entorn que poden generar riscos o impediments en el funcionament i dificultar l'èxit.
- **Oportunitats (O):** Es pensa en els esdeveniments, variables i característiques de l'entorn que poden generar impacte en el funcionament del projecte o idea facilitant o incrementant la seva capacitat de resposta afavorint així el projecte o idea.

PAS 5. Analitzar combinacions

A continuació els i les alumnes analitzen i avaluen el seu projecte o idea fent hipòtesis sobre les combinacions entre D, A, F i O a partir d'aquesta guia:

- **FO (Fortaleses + Oportunitats):** Idear accions per aprofitar punts forts en nous escenaris.
- **FA (Fortaleses + Amenaces):** Planificar mesures de protecció basades en els punts forts.
- **DO (Debilitats + Oportunitats):** Buscar oportunitats que atenuïn les febleses.
- **DA (Debilitats + Amenaces):** Elaborar plans de contingència per a riscos crítics.

PAS 6. Definir el Pla d'Acció DAFO i seguiment

Es prioritzen 2–3 accions concretes i es defineixen objectius SMART: cada acció s'enuncia de manera Específica, Mesurable, Assolible, Rellevant i Temporal (per exemple: “Realitzar reunions quinzenals de 30 min per contrastar l'estat del projecte i ajustar les tasques pendents abans del dia 15 de cada mes”).

Exemple d'Objectiu SMART per al Pla d'Acció DAFO:

- **S (Específic):** Dissenyar i lliurar una campanya informativa sobre les “bones pràctiques de privacitat digital” per abordar la feblesa identificada (Debilitats) relacionada amb el desconeixement d'eines de protecció de dades.
- **M (Mesurable):** Crear i difondre 4 infografies i 2 vídeos curts o tutorials que arribin al 90 % de l'alumnat del centre (aprox. 180 alumnes).
- **A (Assolible):** Assignar un equip de 3 estudiants (responsables de disseny, redacció i difusió) i fer servir els canals existents (xarxa interna i pantalles digitals del vestíbul).
- **R (Rellevant):** Millorar la competència digital i la consciència sobre privacitat, vinculant-se a la necessitat detectada en l'anàlisi DAFO i promovent un entorn més segur i respectuós amb la protecció de dades.
- **T (Temporal):** Llançar la campanya en un termini de 4 setmanes: infografies publicades la primera setmana i microvídeos compartits la tercera, seguida d'una enquesta de feedback la quarta setmana.

Objectiu SMART complet: “En un termini de 4 setmanes, elaborar i difondre 5 infografies i 2 vídeo tutorials sobre bones pràctiques de privacitat digital, amb l'equip de 3 estudiants, per assolir un abast mínim del 90 % de l'alumnat del centre i recollir feedback amb una taxa de resposta del 70 %”.

DESCRIPCIÓ DE L'EINA:

L'eina Línia d'Utopia–Realitat és una dinàmica per a la planificació estratègica i la innovació aplicada. Amb una simple línia que connecta l'ideal més ambiciós («molt utòpic») amb la màxima viabilitat (“molt realista”), aquesta eina guia als alumnes a l'hora de generar, avaluar i prioritzar idees transformadores. Aquesta eina, no només permet posicionar propostes segons la seva factibilitat i el seu impacte transformador, sinó també analitzar-ne els beneficis i les barreres, fomentant un debat constructiu que condueix a la selecció de les solucions més prometedores i a la definició dels seus primers passos d'acció. Així doncs, actua com a pont entre la visió i l'execució d'una proposta.

TIPUS D'EINA:

CLICS

DURADA ESTIMADA:

60'

AGRUPAMENTS:

Treball individual i en grups petits.

MATERIAL:

Paper, llibreta o ordinador si es vol fer la línia d'utopia - realitat en format digital.

OBJECTIU DE L'EINA:

Facilitar la valoració i comparació d'idees complexes per trobar propostes que no només tinguin un impacte transformador significatiu, sinó que també siguin factibles de dur a terme en el context real per tal que els i les alumnes puguin prendre decisions estratègiques informades i iniciar la implementació de solucions innovadores però realistes.

PROCEDIMENT:

PAS 1. Llistat de propostes

Es presenta una situació / problema en format escrit o audiovisual i es convoca una pluja d'idees per tal que els i les alumnes, per equips, redactin un conjunt d'idees o accions en notes adhesives per fer-hi front i solucionar-lo.

PAS 2. Ubicació dins la línia

Es dibuixa una línia amb els extrems “MOLT UTÒPIC” i “MOLT REALISTA” i s'adhereixen notes (Post-its, papers de colors, o quadres de text amb colors en cas de fer-ho en format digital) amb propostes d'actuació en funció de la percepció inicial de la seva viabilitat, des de les més fantasioses fins a les més factibles.

Utilitzant un segon color de notes adhesives o quadres de text, s'afegeix al costat de cada proposta:

- Un benefici clau o impacte positiu que aportaria la proposta.

Seguidament, amb un tercer color de notes adhesives o quadres de text, s'afegeix al costat de cada proposta:

- El risc o barrera principal que dificultaria la seva implementació.

D'aquesta manera es construeix un petit diagrama que visualitza tant la posició de la proposta i com els seus condicionants.

PAS 3. Debat i negociació

Es revisen les ubicacions a partir de preguntes com:

- “Quins recursos addicionals (humans, econòmics, materials) farien aquesta proposta més viable, desplaçant-la cap a ‘Molt Realista’?”
- “Com es podria mantenir el seu màxim impacte transformador (utopia) reduint alhora els riscos o les barreres identificades?”
- “Hi ha alguna adaptació o simplificació que faria aquesta idea més real sense perdre la seva essència?”
- “Considerant els beneficis i riscos, aquesta proposta està ben posicionada? Per què sí o per què no?”

Les notes es desplacen al llarg de la línia per reflectir el nou acord sobre quines idees queden més prop de la utopia o de la realitat.

PAS 4. Selecció de propostes

Es reparteixen adhesius-vot i cada participant els enganxa a les tres propostes que consideri més importants o prometedores un cop realitzat el debat. A continuació, es compten els vots i s'identifiquen les idees prioritàries en funció del nombre d'adhesius obtinguts.

PAS 5. Elaboració del pla d'acció

Es generen grups i es reparteixen les propostes seleccionades a cadascun. Seguidament, es defineix per a cada proposta prioritària un pla d'acció que inclou: el primer pas a realitzar, la persona o equip responsable, el termini de compliment (a curt termini) i el recurs essencial (humà, tècnic o econòmic) per iniciar la implementació.

Per fer aquesta proposta, poden utilitzar la taula següent:

Taula pla d'acció				
Proposta Prioritària (Resum)	Primer Pas Concret a Realitzar	Equip Responsable (nom del grup)	Termini de Compliment (curt)	Recurs Essencial (Humà, Tècnic, Econòmic i Material)
Exemple: Crear un podcast escolar setmanal amb entrevistes	Contactar amb 3 professors/es per demanar idees de temes i possibles perfils per entrevistar al primer episodi	Grup "Veus de l'Institut"	D'aquí a 1 setmana	Accés a correu electrònic o plataforma de comunicació interna
Impulsar un projecte de jardí urbà al pati de l'escola	Localitzar un espai adequat al pati i fer un inventari de materials de jardineria existents	Equip "Verd Futur"	3 dies	Metro, càmera de fotos, llista de materials
Organitzar un taller de "Reparació i Reutilització" per objectes trencats	Demanar pressupost a 2 botigues de materials per a eines bàsiques i peces de recanvi per a electrònica i fusta	Comissió "Manetes Solidàries"	Abans del proper divendres	Accés a internet, telèfon, llista de botigues locals
Dissenyar una app per millorar la comunicació entre alumnat i professorat	Definir les 3 funcionalitats principals que la app ha de tenir segons les necessitats identificades	Grup "Connecta't!"	2 setmanes	Pissarra o eina digital de brains-torming (ex.: Miro, Jamboard)

DESCRIPCIÓ DE L'EINA:

El Semàfor de Riscos i Oportunitats és un marc visual que facilita l'exploració crítica de tecnologies, innovacions o fenòmens científics. Mitjançant els colors verd, groc i vermell, es contrasten avantatges, dilemes ètics i impactes negatius per orientar decisions i fomentar el debat reflexiu.

TIPUS D'EINA:

RICS

DURADA ESTIMADA:

60' - 120'

AGRUPAMENTS:

Treball en grups petits, en grup gran i treball individual per fer la reflexió personal.

MATERIAL:

Targetes o fulls de color verd, groc i vermell o ordinador si es vol fer en format digital.

OBJECTIU DE L'EINA:

Fomentar l'anàlisi crítica i la presa de decisions informada davant tecnologies, innovacions o situacions científiques, identificant impactes positius, riscos i dilemes ètics.

PROCEDIMENT:

PAS 1. Presentació del tema:

Es demana a l'alumnat que pensi en una proposta d'acció sobre una situació o fenomen ja treballat a l'aula que es pugui fer des del seu context (escola, barri, ciutat), que respongui a les necessitats de la comunitat i que contribueixi a la justícia global.

Aquest primer pas es pot fer individualment, en grups petits, o amb tot el grup classe.

PAS 2. Creació del semàfor per a la proposta d'acció

A continuació es demana a l'alumnat que es distribueixin en grups per poder avaluar la situació o fenomen escollit a partir d'un semàfor de riscos i oportunitats. Aquest semàfor es pot crear en diversos formats:

- Es retallen cartolines o fulls de color verd, groc i vermell per crear targetes on els i les alumnes puguin escriure les idees corresponents a cada color.
- Es dibuixa un semàfor en una cartolina amb tres espais per enganxar post-its verds, grocs i vermells que continguin les idees d'acord amb el què representa cada color.
- Es pot fer digitalment a partir d'eines com el Google Docs, Canva, etc.

A continuació, s'expliciten els passos per dur a terme l'avaluació:

1. Es recullen oportunitats

En verd, es documenten els beneficis i avantatges que la proposta d'acció pot aportar, indicant a quins col·lectius o sectors impacta positivament i de quina manera (p. ex. reducció d'emissions, millora de diagnòstics, ampliació d'accés a serveis).

- **Verd (Oportunitats):** Quin benefici pot aportar? A qui?

2. S'identifiquen riscos i dilemes ètics

En groc, es reflecteixen els riscos potencials i dilemes morals associats: vulnerabilitat de dades, biaixos discriminatòris, dependència tecnològica, qüestions de privacitat o justícia distributiva.

- **Groc (Riscos / dilemes ètics):** Quins riscos o dilemes pot generar? Hi ha col·lectius vulnerables?

3. Es detecten impactes negatius

En vermell, es descriuen les conseqüències adverses més greus o poc desitjables: pèrdua de llocs de treball, abusos de poder, dany ambiental, risc per a la salut o la seguretat, etc.

- **Vermell (Impactes negatius):** Quines conseqüències negatives potencials poden aparèixer?

*L'alumnat pot utilitzar recursos diversos com fonts d'informació digitals, llibres de text, estadístiques, etc. per fer el semàfor.

PAS 3. Justificació de la proposta de semàfor

Els i les alumnes, en un document digital o en la seva llibreta, justifiquen la proposta d'acció explicant els diferents elements del semàfor i les conclusions extretes que validen la proposta.

PAS 4. Es posa en comú i es negocia

Cada grup s'ajunta amb un altre grup i exposa les seves propostes i en defensen la seva viabilitat. Finalment, es consensua una acció transformadora d'entre les dues propostes per dur-la a terme.

PAS 5. Revisió final individual de la proposta

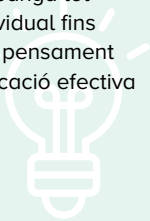
En la revisió individual, es convida a l'alumnat a considerar:

- Quins aspectes han estat més senzills o complexos d'identificar d'acord amb la proposta d'acció?
- De quina manera ha variat la percepció inicial de la seva viabilitat?
- Quins interrogants o dilemes queden sense resoldre i quina informació addicional caldria recollir per tenir una visió completa de com poder fer viable la proposta d'acció?

DESCRIPCIÓ DE L'EINA:

L'eina serveix per traduir les inquietuds i interessos personals de l'alumnat en un repte social o ambiental concret. Mitjançant una dinàmica guiada, els i les estudiants identifiquen què els preocupa, formulen un enunciat "Com podríem...?", generen diverses propostes mitjançant brainstorming i les avaluen amb el mètode RICE per prioritzar les opcions més viables. A continuació, dissenyen un prototip pilot (MVP) amb un flux de les persones usuàries (flux d'usuari) senzill, definint actors, recursos mínims i un objectiu SMART per mesurar-ne l'impacte. D'aquesta manera, l'eina acompanya tot el procés des de la reflexió individual fins a l'acció col·lectiva, afavorint el pensament crític, la col·laboració i la planificació efectiva de projectes amb impacte real.

TIPUS D'EINA:

RICS

DURADA ESTIMADA:

120'

AGRUPAMENTS:

Treball individual i en grups.

MATERIAL:

Papers, post-its i/o ordinador per fer la formulació d'una idea transformadora i per el disseny de l'MVP.

OBJECTIU DE L'EINA:

Fomentar que l'alumnat connecti passions, preocupacions o vivències personals amb problemàtiques globals o locals, per generar propostes d'acció contextualitzades, creatives i crítiques. Ajuda a reconèixer interdependències, valors implicats i possibles impactes, per actuar com a ciutadania global compromesa.

PROCEDIMENT:

PAS 1. Diagnòstic des de la vivència: Què m'interpel·la?

Es demana a l'alumnat que, individualment, escrigui una paraula o una frase curta en format físic (papers, post-its) o en un document digital compartit (com un Google Docs, un Jamboard, o una eina de brainstorming digital com Miro) que expressi sentiments i preocupacions relacionats amb la temàtica que el/la docent ha presentat a l'aula.

L'objectiu és que expressin:

- Un sentiment o emoció que els provoca la temàtica.
- Una preocupació personal relacionada.
- Una idea inicial o observació sobre el problema.

PAS 2. Redefinició crítica: Com podria ser millor?

En grups, els i les alumnes agrupen les paraules o frases per categories temàtiques i afegixen un títol a cada grup que resumeixi la temàtica o la necessitat principal que hi ha darrere.

- **Exemple:** "Nostàlgia per la natura", "Por al futur", "Manca de respecte", "Necessitat de suport".

Un cop tenen les agrupacions categoritzades, cada grup selecciona dos dels agrupaments que més li interessin i formula un enunciat de repte en format pregunta:

"Com podríem... [situació ideal]?"

- **Exemple:** "Com podríem fer que el pati sigui més acollidor per a tothom?", "Com podríem reduir el malbaratament de menjar a l'escola?"

A continuació, es presenten els enunciats de cada grup i d'entre tots s'escullen els 2 que millor representen una necessitat o repte comú. Aquests enunciats es fusionen en un únic enunciat de repte consensuat que serà el focus del projecte.

PAS 3. Formulació d'una idea transformadora

Per tal de dur a terme el repte, es realitza un Brainstorming per estimular la generació d'idees sense judicis de valor. Tot seguit, els i les alumnes, de manera individual, escullen 5 idees i fan una avaluació ràpida de la seva viabilitat mitjançant el mètode RICE:

Calcula els quatre components RICE:

- **Reach (R):** Estima, sobre una escala (per exemple de 1 a 5), quantes persones es podrien beneficiar d'aquella idea.
- **Impact (I):** Puntua de l'1 al 5 l'abast de l'efecte que podria tenir: un 5 si transformaria molt, un 1 si l'efecte és mínim.
- **Confidence (C):** Valora, també de l'1 al 5, el grau de seguretat que tenim que l'idea funcionarà tal com es descriu.
- **Effort (E):** Mesura, de l'1 al 5, l'esforç necessari (temps, recursos, diners): 1 és molt poc i 5 és molt alt.

Cada idea rep una puntuació total $(R+I+C)/E$ i es trien les 5 millors segons aquesta ràtio.

Aplica la fórmula ràpida

- Suma $R + I + C$ per obtenir un valor "benefici potencial" total.
- Divideix aquest total pel valor E (esforç)
- El resultat reflecteix la relació benefici/esforç: a major valor, més rendible és l'idea.

PAS 4. Impacte i el context

Cada grup duu a terme una discussió ràpida (5-7 minuts) on cada alumne/a presenta la seva millor idea puntuada amb RICE i explica breument per què la considera la més prometedora.

Un cop escoltades totes les propostes, es vota i s'escull una única idea (la que ha obtingut la millor puntuació RICE o la que genera més consens) per continuar treballant en la fase de disseny de l'MVP.

PAS 5. Disseny de l'MVP

El/la docent guia l'alumnat en la metodologia MVP (Minimum Viable Product). S'explica que un MVP és la versió més senzilla i bàsica de la seva idea que permetrà provar-la ràpidament amb usuaris/es reals i obtenir feedback per millorar-la. L'objectiu principal d'un MVP és:

- **Validar una idea:** Comprovar si el concepte principal té sentit i si hi ha interès per part dels/de les usuaris/es.
- **Feedback per aplicar millores:** Recollir feedback real dels/de les primers/es usuaris/es per saber què funciona, què no i què s'ha de millorar, sense haver invertit massa temps o recursos.
- **Reduir riscos:** Evitar dedicar molts recursos a una idea que podria no tenir èxit.

Elements del disseny de l'MVP:

1. **Funcionalitat clau:** Cada grup precisa la necessitat essencial que resoldrà l'MVP.

Què és el mínim indispensable que ha de fer la idea per tenir valor?

(Ex.: si és una app, la funcionalitat clau és "crear un perfil"; si és un servei de recollida, "punt de recollida de roba").

2. **Mapa de flux de les persones usuàries (flux d'usuari) MVP:** Un mapa de flux de les persones usuàries (flux d'usuari) MVP és com un mapa de carreteres de la solució que es proposa. Aquesta carretera mostra els passos més importants que ha de fer algú per utilitzar la vostra idea i aconseguir el seu objectiu principal: És el recorregut més curt i directe des que una persona comença a interactuar amb la vostra proposta fins que en rep el benefici clau. Per a fer-lo, cal tenir en compte els punts següents:

- **Punts de contacte:** Es comença el Mapa de flux amb un cercle que representa com l'usuari / la usuària entra en contacte amb l'MVP. És la primera cosa que un veu o fa: "On interactua la persona usuària amb el nostre MVP per primera vegada?" (P. ex., un cartell, una aplicació, una pàgina web, un esdeveniment físic).
- **Accions mínimes necessàries:** A partir de l'inici, es dibuixen una sèrie de rectangles que representen els passos que la persona usuària ha de seguir, o les accions que l'MVP realitza per aconseguir la funcionalitat clau definida: "Quins són els passos imprescindibles perquè la persona usuària utilitzi la funcionalitat clau del nostre MVP?"
- **Decisions crítiques:** Si en algun punt l'usuari / la usuària ha de fer una tria important que canvia el flux, es dibuixa un rombe. Cada sortida del rombe hauria de portar a un camí diferent de quadrats o a un punt final: "Hi ha alguna pregunta clau que la persona usuària hagi de respondre? Hi ha opcions que alterin el procés?"

- **Resultats immediats:** El flux acaba amb un cercle que representa el resultat que la persona usuària obté o el punt on l'acció principal de l'MVP finalitza: “Què passa un cop l'usuari / la usuària ha completat l'acció principal? Quin benefici immediat obté?”
- 3. **Actors i recursos mínims:** Llistar 2–3 agents essencials (voluntaris/es, entitats, alumnat) i materials bàsics (caixes, equips mòbils, espais).
- 4. **Indicador d'èxit:** Es defineix una única mesura clara i rellevant per validar la viabilitat d'aquest pilot, formulada com a objectiu SMART:
 - **S (Específic):** Què es mesurarà exactament?
 - **M (Mesurable):** Com es quantificarà? (Nombre, percentatge, vegades...)
 - **A (Assolible):** Són les dades accessibles i l'objectiu realista?
 - **R (Rellevant):** Reflecteix l'impacte real de la funcionalitat clau?
 - **T (Temporal):** En quin període de temps?

Exemple: “Aconseguir que 15 alumnes utilitzin el punt de recollida de roba en les dues primeres setmanes.”

DESCRIPCIÓ DE L'EINA:

Aquesta eina proposa un recorregut pràctic en quatre fases, inspirades en el concepte del viatge de l'usuari / la usuària, adaptat a contextos socials i educatius. L'objectiu és que l'alumnat analitzi de forma crítica com s'estableix, es desenvolupa i es manté el compromís ciutadà i global, amb la finalitat de repensar i redissenyar formes d'implicació més justes, inclusives i transformadores. L'eina posa èmfasi en la co-creació i la consideració de veus diverses.

TIPUS D'EINA:

RICS

DURADA ESTIMADA:

180' +

AGRUPAMENTS:

Treball individual o en grups.

MATERIAL:

Papers, post-its i/o ordinador si es vol fer en format digital i per dur a terme la recerca/anàlisi guiada.

OBJECTIU DE L'EINA:

Analtzar críticament les formes actuals de participació ciutadana en iniciatives socials, culturals i ambientals, i imaginar-ne de noves que afavoreixin la implicació ètica, empàtica i sostenible. L'eina convida a revisar els canals, els llenguatges, les barreres i les oportunitats del compromís, i a proposar accions que afavoreixin una transformació col·lectiva més profunda i plural.

PROCEDIMENT:

PAS 1. Atracció inicial: Què fa que algú s'interessi per una causa o problemàtica?

S'escull una causa real o propera que sigui d'interès i s'inicia una investigació d'aquells factors que fan que una iniciativa estigui ben formulada:

Inicialment, es demana a l'alumnat que, de manera individual o en grup, elabori per escrit una reflexió sobre quines estratègies poden contribuir a fer que una causa sigui visible i atractiva per tal que arribi a les persones de la manera més efectiva i inclusiva possible a partir de les qüestions següents:

- **Recerca / Anàlisi guiada:** S'investiga com aquesta causa capta l'atenció actualment.
 - **Elements visuals, missatges i formats:** Quines imatges, frases, eslògans, tipus de vídeos, o dissenys s'utilitzen per difondre-la? Són impactants? Transmeten el missatge clarament? A qui i en quin context? El llenguatge és inclusiu?
 - **Canals de difusió:** On es veu aquesta causa? A les xarxes socials (Instagram, TikTok, X, etc.)? En mitjans de comunicació (notícies, documentals)? A través de cartells, esdeveniments, o el boca-orella?
 - **Públic objectiu i exclusió. Identificar els punts forts i febles:** Qui sembla que s'atrau més amb aquestes estratègies de comunicació? Qui podria quedar exclòs/a o no sentir-se interpellat/da? Es té en compte la diversitat d'edats, orígens culturals, idiomes, o fins i tot si la gent té accés a determinats formats digitals?

A partir de l'anàlisi, es proposen idees per fer la comunicació més efectiva i inclusiva:

- **Co-creació de millores d'atracció inicial: Es plantegen propostes per generar un interès més profund, ètic i inclusiu:**
 - **Interès genuí i durador:** Com es pot anar més enllà d'una simple atracció superficial i connectar amb els valors o les experiències personals de la gent? Quines històries o enfocaments poden generar una motivació més autèntica?
 - **Referents més inclusius:** Quins tipus d'imatges, símbols, recursos plurilingües o narratives farien que la causa ressoni amb un públic molt més ampli i divers? Com podem evitar estereotips o llenguatges no inclusius que puguin allunyar a determinats col·lectius?

PAS 2. Primer contacte amb la causa o projecte: Com s'acosta una persona per primera vegada a la problemàtica o acció?

Es fa un anàlisi d'un cas real i concret de "primer contacte": El grup selecciona un exemple específic de com la causa es presenta a algú per primer cop. Podria ser:

- La pàgina d'inici (landing page) d'una campanya al seu lloc web.
- Un perfil concret de xarxa social d'una organització.
- Un vídeo promocional.
- Un cartell informatiu o un tríptic.
- La descripció d'un esdeveniment en una agenda cultural.

Es reflexiona sobre la claredat i inclusió d'aquesta informació a partir de respondre les preguntes següents, amb un ull crític cap a l'accessibilitat:

- **Facilitat de comprensió:** És el contingut fàcil d'entendre per a qualsevol persona, sense importar la seva edat, origen o coneixements previs? Alguna queda exclosa? S'utilitzen tecnicismes sense explicar-los? És massa complex o massa simplista? Hi poden haver interessos ocults d'algun agent?
- **Tipus de llenguatge (verbal i visual):** El to i l'estil són clars, directes, o massa formals/informals? Les imatges i els gràfics donen suport al missatge o el fan més confús? El llenguatge és inclusiu?
- **Identificació de barreres d'exclusió:** S'identifica si aquest format de primer contacte pot deixar gent fora:
 - **Idioma:** Només està disponible en un idioma?
 - **Accessibilitat digital:** És compatible amb lectors de pantalla per a persones amb discapacitat visual? Té subtítols? Es pot visualitzar bé amb una connexió a internet lenta?
 - **Referents culturals:** Utilitza expressions o imatges que només s'entendran en un context cultural molt específic?
 - **Canal:** Si només es fa servir un canal (per exemple, només una app específica), s'està exclouent a qui no té accés a aquest canal?

Un cop feta la reflexió, l'alumnat ha de millorar la claredat, l'accessibilitat i la inclusió de la informació que es proporciona en el primer contacte per assegurar que tothom pugui comprendre la causa i sentir-se benvingut. Per fer-ho, els i les alumnes generen propostes de millora a partir de les preguntes següents:

- Com es podria fer aquest contacte inicial més acollidor, entenedor i inclusiu per a una audiència tan diversa com sigui possible?
- Quin llenguatge, quins formats i quins canals s'haurien d'utilitzar (o combinar) per garantir que la informació arribi de manera òptima a tothom en aquesta fase? Com el podem fer adequat per la situació comunicativa? Es tenen en compte els codis culturals que poden estar-hi implicats?

PAS 3. Primera participació o acció: Com es participa per primer cop?

Una vegada els i les alumnes han comprès com es presenta la causa al públic, se'ls demana que pensin en una "primera acció" concreta: El grup identifica quin seria el primer pas més lògic i accessible que algú podria fer per participar en la causa escollida.

Exemples:

- Signar una petició en línia.
- Assistir a la seva primera xerrada (presencial o en línia).
- Fer un donatiu simbòlic.
- Participar en una jornada de voluntariat.
- Unir-se a un grup de WhatsApp o Telegram per rebre actualitzacions.
- Compartir una publicació informativa a les seves xarxes socials.

Per tal de facilitar al públic un primer gest o acció que sigui significatiu, senzill i accessible, els grups dissenyen una "primera acció" inclusiva i motivadora:

- **Format adequat:** Quin format faria que aquesta acció fos més fàcil de realitzar per a tothom? (Portal web amb un llenguatge clar i proper, xerrades amb interpretació de llengua de signes o subtítols, opcions presencials i remotes, xarxes socials, activitats que no requereixin coneixements previs o grans esforços físics, utilitzar recursos visuals, etc.).
- **Connexió amb vivències i impacte:** Com es pot fer que aquesta primera acció ressoni amb les experiències personals de la gent? Com es pot mostrar que el seu petit gest té una importància real i contribueix a un canvi?

- **Incorporació de veus invisibilitzades:** Com es poden incloure les perspectives de persones directament afectades per la causa en la invitació a aquesta primera acció? Qui podria explicar, des de la seva vivència, per què és important aquest primer pas?
- **Eliminació de barreres addicionals:** Hi ha obstacles econòmics (cal pagar per assistir a una xerrada?), de temps (l'activitat és massa llarga?), o de coneixement (requereix aprendre massa coses abans d'actuar?) que puguin desmotivar? Com es poden minimitzar o eliminar aquestes barreres?

PAS 4. Fidelització i continuïtat del compromís: Què fa que una persona es mantingui vinculada a la causa?

Aquesta és la fase final del viatge de la persona usuària, i la més important per a la sostenibilitat d'una causa. Una vegada la persona ha fet la seva primera acció, l'objectiu és mantenir-la implicada i motivada, transformant una acció puntual en un compromís continuat i profund.

- **Reflexió sobre els factors clau per a la continuïtat:** Es considera què fa que una persona vulgui seguir implicada en una causa:
 - **Reconeixement i vincles comunitaris:** Com se sent la persona valorada per la seva contribució? Es creen espais on pugui connectar amb altres persones implicades, sentir-se part d'una comunitat i generar un sentiment de pertinença?
 - **Espais de formació, decisió i impacte real:** La persona té oportunitats per aprendre més, participar en decisions (grans o petites) i veure que la seva implicació té un impacte tangible i significatiu en la causa? O es limita a ser un "número"?
 - **Comunicació continuada i transparent:** Com es manté la persona informada sobre els avenços de la causa, els reptes i com la seva contribució ha marcat la diferència?
- **Disseny d'estratègies de fidelització concretes per mantenir la implicació a llarg termini:** Es generen idees per assegurar que el compromís no decaigui i esdevingui durador:
 - **Incorporar la veu de les persones participants:** Com es poden posar al centre les veus i les decisions de les persones implicades? (Ex.: Crear comissions de treball on les persones participants prenguin decisions, organitzar trobades regulars per recollir opinions, enquestes sobre el funcionament, canals de comunicació bidireccionals).
 - **Afavorir processos col·lectius de transformació:** Com es poden dissenyar activitats o projectes que incentivin la participació a llarg termini? (Ex.: Grups de treball autònoms per a tasques específiques, programes de mentoria entre participants, formacions continuades sobre la causa, esdeveniments de reconeixement de la tasca voluntària, espais de diàleg i avaluació conjunta per co-crear el futur).
 - **Gestió emocional:** Com es pot generar un ambient que reconegui tant els èxits com les dificultats? Com es poden celebrar els avenços (per petits que siguin) per mantenir la motivació? Com es gestionen les frustracions o els moments de baixa energia?

DESCRIPCIÓ DE L'EINA:

Aquesta eina permet aplicar a l'educació secundària la metodologia Design Thinking per abordar reptes reals i desenvolupar solucions innovadores per a problemàtiques, situacions o fenòmens de rellevància local o global. Articulada en cinc fases (Empatitzar, Definir, Idear, Prototipar i Avaluar), l'eina proporciona pràctiques que promouen la comprensió de les problemàtiques a través de pensament crític, el pensament creatiu i el treball col·laboratiu.

TIPUS D'EINA:

RICS

DURADA ESTIMADA:

180' +

AGRUPAMENTS:

Treball individual o en grups.

MATERIAL:

Paper, llibreta o ordinador si es vol fer en format digital.

ANAR A L'ANNEX 5

OBJECTIU DE L'EINA:

Acompanyar l'alumnat en un procés estructurat de disseny de propostes innovadores, inclusives i sostenibles davant reptes globals o locals que generin un impacte positiu en la comunitat.

PROCEDIMENT:

PAS 1. EMPATITZA

Es presenta una situació o fenomen rellevant a partir d'un recurs (vídeo, testimoni o descripció) i es demana als i a les alumnes que s'agrupin per equips. Es distribueix una "targeta de rol" a cada equip que contingui el perfil d'una persona afectada per la situació o conflicte que es vol analitzar. Aquests perfils han de ser diversos i que representin diferents angles de la problemàtica.

Targeta de rol

Nom (fictici o genèric) i edat: Per donar-li una identitat.

Breu descripció del context: On viu, la seva situació socioeconòmica, el seu entorn familiar o social.

La seva relació amb la problemàtica: Com l'afecta directament o indirectament la causa que s'està treballant.

Per tal d'anar més enllà de la superfície i entendre les necessitats, emocions i el context de cada actor, els i les alumnes responen les preguntes següents per tal de contextualitzar el perfil i fomentar l'empatia:

Anàlisi de la targeta de rol

- Qui viu aquest problema i quin rol/impacte hi té en el seu dia a dia?
- Quines necessitats reals (explícites i implícites) té aquesta persona o col·lectiu?
- Quines causes estructurals (polítiques, econòmiques, socials, culturals) hi ha darrere d'aquesta situació?
- Quines emocions i barreres quotidianes experimenten aquestes persones a causa d'aquesta problemàtica?
- Què pensen, veuen, diuen i fan aquestes persones en relació amb el problema?

En aquest pas es busca desenvolupar una anàlisi i comprensió profunda i empàtica de la realitat que viuen les persones afectades per la problemàtica.

PAS 2. DEFINEIX

Cada grup revisa les conclusions de la fase d'empatia i llista tots els problemes i oportunitats que han detectat en la taula següent.

Taula de problemes i oportunitats	
PROBLEMES	OPORTUNITATS

A partir de la informació recollida, cada grup formula per escrit una pregunta o repte concret que li agradaria resoldre que sigui accionable en el seu context. Per tal de formular el repte, els i les alumnes poden seguir aquestes pautes de reflexió:

- Per a qui estem dissenyant la proposta? (A qui afecta més directament el problema que volem abordar?).
- Quin és el problema central que volem resoldre des de la perspectiva de les persones? (Quina necessitat o obstacle és el més urgent/rellevant?).
- Com podem actuar des del nostre àmbit (escola, comunitat, etc.) per tenir un impacte real i tangible en aquest repte? (Realista i abastable).

Formulació del repte/pregunta i justificació:

- “Com podríem...?” + justificació

PAS 3. IDEA

Un cop tenen un recull d'entre 3-5 idees inicials, han de justificar i prioritzar la proposta més viable i impactant utilitzant la matriu impacte–esforç (o impact–effort matrix, vegeu [ANNEX 5](#)). Aquesta matriu ajuda a prioritzar idees o accions, valorant les qüestions següents per a cada idea:

- **Impacte:** Quin benefici real i significatiu aporta aquesta proposta a les persones afectades i a la causa?
- **Esforç:** Quins recursos (temps, diners, personal, coneixements) es necessiten per implementar aquesta proposta?

Preguntes que han de respondre per fer la reflexió de cada idea seleccionada:

- Aquesta proposta és viable i realista en el nostre context? (Tenint en compte els recursos disponibles).
- Té en compte les necessitats reals i les veus de les persones afectades amb les que hem empatitzat?
- Respecta la diversitat, la justícia global i els drets humans en la seva aplicació? (Evita generar noves desigualtats o exclusió).

PAS 4. PROTOTIPA

Per tal de transformar la idea seleccionada en una representació tangible i interactiva, es demana a l'alumnat mostrar com funcionaria la proposta escollida mitjançant la creació d'un prototip. Aquest prototip pot variar segons les necessitats del/de la docent (pot ser una maqueta física o digital, un pòster informatiu detallat, un storyboard amb vinyetes, un esquema gràfic, un vídeo curt amb imatges i text, entre d'altres).

Una vegada tenen el prototip desenvolupat, els i les alumnes preparen com el presentaran a la resta de companys/es per assegurar la claredat i comprensió de l'objectiu i el funcionament del prototip:

- Com funciona la nostra proposta pas a pas? (Explicar el procés o la interacció).
- Qui pot implementar aquesta proposta o qui són els actors clau per fer-la realitat?
- Com aporta beneficis reals i mesurables a les persones afectades o a la problemàtica?

5. TESTA

Es crea la dinàmica d'un “mercat de prototips” (treball per racons) on cada grup tindrà l'oportunitat de presentar el seu prototip i rebre comentaris dels altres equips.

- **Presentació del prototip:** Cada grup presenta breument el seu prototip als/a les companys/es d'altres grups. L'explicació ha de ser clara i concisa, utilitzant les preguntes següents comunicant l'essència de la proposta:
 - Quin és el repte específic que heu definit per a la vostra proposta?
 - Com heu arribat a aquesta definició? (proposta més viable i impactant utilitzant la matriu impacte–esforç)
 - Com funciona la vostra proposta pas a pas?
 - Què heu creat com a prototip i per què heu triat aquest format per explicar la vostra idea?
 - Qui són els principals actors o entitats que creieu que haurien d'implementar aquesta proposta o col·laborar per fer-la realitat?
 - Com aporta beneficis reals i mesurables a les persones afectades que vau investigar?
 - De quina manera la vostra proposta promou els valors de justícia social, equitat o sostenibilitat?
 - Quins reptes o dificultats creieu que podríeu trobar a l'hora d'implementar aquesta proposta en la vida real?
 - Si tinguéssiu més temps o recursos, quina seria la vostra següent millora o iteració d'aquest prototip?
- **Recollida de feedback estructurat:** Els equips que reben la presentació proporcionen feedback utilitzant una taula com la següent:

Grup del prototip		
Nom del prototip		
Feedback		
M'agrada...	Em pregunto...	Suggereixo...
(Què t'agrada de la idea o del prototip? Què creus que funciona bé?)	(Què no entens? Quins dubtes tens? Què et genera curiositat o necessita aclariment?)	(Quines idees tens per millorar-lo? Què faries diferent?)

Un cop tenen la taula omplerta, cada grup revisa el feedback rebut i millora la seva proposta inicial incorporant noves idees o ajustant-la si ho creuen convenient.

DESCRIPCIÓ DE L'EINA:

Aquesta eina guia l'alumnat en la identificació rigorosa i la prioritització de les causes d'un problema local o global mitjançant dades o estimacions raonades. A través de pluja d'idees, recollida i síntesi numèrica de factors, càlcul de percentatges individuals i acumulats, i la construcció d'un Diagrama de Pareto, els i les estudiants poden veure de forma clara quins pocs factors expliquen la major part de l'impacte. Això permet prendre decisions informades, concentrar esforços en les causes més rellevants (regla 80/20) i dissenyar propostes amb màxim rendiment en temps i recursos.

TIPUS D'EINA:

RICS

DURADA ESTIMADA:

120' - 180'

AGRUPAMENTS:

Treball en grup gran, grups petits, i individual.

MATERIAL:

Paper, llibreta o ordinador si es vol fer en format digital. Ordinador per fer recerca de les causes del problema i les dades rellevants de la temàtica escollida.

OBJECTIU DE L'EINA:

Capacitar els i les alumnes per analitzar i prioritzar les causes fonamentals d'un problema rellevant (local o global) a partir de dades, desenvolupant el pensament crític i la capacitat de prendre decisions informades per dissenyar solucions eficients i amb impacte.

PROCEDIMENT:

Pas 1: Defineix el problema

S'escull un problema real que tingui un impacte clar, ja sigui a nivell local (del centre o comunitat) o global (vinculat als ODS). Pot ser una proposta o sorgir de les inquietuds. En gran grup o petits grups, es fa una pluja d'idees sobre el problema escollit. S'anima a compartir el que se sap de la temàtica i, sobretot, com afecta directament o indirectament. Un cop feta la pluja d'idees, els i les alumnes s'agrupen en grups petits per dur a terme els següents passos.

Exemples:

- Contaminació de l'aire a la ciutat
- Abandonament escolar
- Malbaratament d'aliments al menjador escolar
- Problemes d'ús d'aigua en l'agricultura

Pas 2: Identifica les possibles causes

Es dedica un temps per que cada grup faci una recerca ràpida sobre quines poden ser les causes concretes que originen el problema, situació o fenomen. S'anima a buscar informació en fonts fiables (webs d'ONG, notícies de mitjans reconeguts, etc.) per ampliar la visió i descobrir causes que potser no s'havien considerat.

Exemples per "contaminació de l'aire":

- Cotxes i motos privats
- Indústries contaminants
- Poc transport públic
- Falta d'arbres/zones verdes
- Cremes agrícoles

Pas 3: Recull dades o fes una estimació raonada

En aquest pas es busca quantificar la contribució de cada causa al problema que s'està analitzant. Per fer-ho, cal assignar un valor a cada causa que reflecteixi la seva importància, freqüència o impacte en el problema. Es pot optar per una de les dues vies següents, segons la disponibilitat d'informació i els recursos:

Opció A: Recollida de dades reals (quan sigui possible):

- **Investiga fonts fiables:** Busca informació en dades contrastades d'organitzacions reconegudes, informes oficials, estudis científics o estadístiques. Per exemple, si s'analitza la contaminació de l'aire a Lleida, es poden consultar informes del Departament de Medi Ambient de la Generalitat de Catalunya.
- **Anota dades concretes:** Registra percentatges, xifres de freqüència o la magnitud de l'afectació en unitats mesurables.
- **Exemple:** "Segons un informe recent del Departament de Salut, el 60% de les visites a urgències per problemes respiratoris estan relacionades amb la contaminació de l'aire."

Opció B: Estimació raonada (quan les dades són limitades):

- **Puntuació col·laborativa:** Si no hi ha dades precises, valora l'impacte de cada causa amb una puntuació consensuada en equip. Es pot fer assignant punts (per exemple, un total de 100 punts a repartir entre totes les causes) o utilitzant una escala (com de l'1 al 10).
- **Justificació argumentada:** És vital que aquesta assignació de punts es basi en el coneixement que s'ha adquirit en el Pas 2 i en una discussió raonada, no en suposicions a l'atzar. L'objectiu és que es compregui el «per què» d'aquesta valoració.

Exemple de resultats:

Causa	Valor
Cotxes i motos	40
Indústria	30
Transport públic	20
Cremes agrícoles	10

Total: 100 punts

Pas 4: Organitza les dades i calcula els percentatges

En primer lloc, es llisten totes les causes identificades de major a menor valor (o impacte):

Causa	Valor
Cotxes i motos	40
Indústria	30
Transport públic	20
Cremes agrícoles	10

Valor Total: 100 punts

Seguidament, es calcula:

- El percentatge individual (% individual):** Per a cada causa, es calcula el seu percentatge individual respecte al total. Això es fa amb la fórmula: $(\text{Valor} \div \text{Valor total}) \times 100$

Exemple de resultats % individual:

Causa	Valor	% individual
Cotxes i motos	40	40%
Indústria	30	30%
Transport públic	20	20%
Cremes agrícoles	10	10%

Total: 100 punts

2. El percentatge acumulat: És la suma progressiva dels percentatges individuals de cada causa, ordenats de més a menys importància. Ens serveix per veure quines poques causes expliquen la major part del problema (per exemple, el 70% o el 90%).

- Com es calcula el % acumulat?
 3. El primer % acumulat coincideix amb el primer % individual.
 4. Al segon li sumes el % del primer.
 5. Al tercer, li sumes els dos anteriors... i així fins al final.
- Exemple de resultats % acumulat:
 - 1a causa: 40%: acumulat: 40%
 - 2a causa: 30%: acumulat: 40% + 30% = 70%
 - 3a causa: 20%: acumulat: 70% + 20% = 90%
 - 4a causa: 10%: acumulat: 90% + 10% = 100%

Exemple total de resultats:

Causa	Valor	% individual	% acumulat
Cotxes i motos	40	40%	40%
Indústria	30	30%	70%
Transport públic	20	20%	90%
Cremes agrícoles	10	10%	100%

Pas 5: Fes el Diagrama de Pareto

A continuació, es transforma la taula de valors en un Diagrama de Pareto, el qual mostra quines causes concentren la majoria de l'impacte.

Per a una execució precisa, cal seguir aquests passos:

1. Estructura del Gràfic:

- **Eix X (horitzontal):** Col·loca les causes, sempre ordenades de major a menor segons el seu percentatge d'impacte.
- **Eix Y (vertical):** Estableix l'escala de percentatge, que anirà de 0% a 100%.

2. Representació de les Dades:

- **Barres d'Impacte:** Dibuixa una barra vertical per a cada causa. L'alçada de cada barra ha de correspondre al seu percentatge individual.
- **Corba Acumulativa:** Traça una línia que connecti els punts del percentatge acumulat de cada causa. Aquesta línia mostrarà la suma progressiva de l'impacte i és l'element clau del diagrama.

3. Elements per a l'Anàlisi:

- **Dades sobre les barres:** Anota el valor del percentatge individual a sobre de cada barra corresponent per aportar claredat.
- **Llindar del 80%:** Dibuixa una línia horitzontal (sovint puntejada) des del valor 80% de l'eix Y fins que talli la corba acumulativa. Aquest llindar visualitza instantàniament quines són les poques causes que generen la major part del problema.

Pas 6: Preguntes de reflexió i anàlisi del Diagrama de Pareto

Per tal d'orientar de manera eficaç l'anàlisi crítica del Diagrama de Pareto, el/la docent demana a l'alumnat que respongui per escrit i de manera individual a un seguit de preguntes que estimulen la reflexió sobre els aspectes clau treballats:

Preguntes de reflexió i anàlisi:

- Com heu triat quines causes incloure al vostre diagrama i quines heu descartat? Quins criteris heu seguit per assegurar-vos que la informació és rellevant i representativa?
- En quina mesura el Diagrama de Pareto us ha ajudat a veure quins factors expliquen la major part del problema? Quin paper juga la presentació gràfica en la presa de decisions?
- Com connecten les causes principals detectades al vostre entorn immediat amb processos o tendències globals (per exemple, canvis climàtics, desigualtats econòmiques)? Quins vincles d'interdependència es poden establir?
- Quines noves hipòtesis de recerca us sorgeixen en observar que dos factors concentren el 70 – 80 % de l'impacte? Com aprofundiríeu l'anàlisi per validar-les?
- Com argumentaríeu, amb dades i context, la necessitat de prioritzar recursos en les causes que acumulen el 80 % de l'impacte? Quines repercussions podria tenir aquesta decisió en altres àmbits de la problemàtica?
- Tenint en compte els valors de justícia social i sostenibilitat, quina causa prioritària hauria de rebre finançament o atenció immediata? Com ho justifiqueu?
- Imagineu una acció concreta per abordar la causa que ocupa el primer lloc del vostre Diagrama de Pareto: com la dissenyaríeu perquè respongui a les necessitats de la vostra comunitat i contribueixi a la ciutadania global?
- Quins indicadors o evidències faríeu servir per mesurar l'èxit de la vostra intervenció en la causa prioritària? Com reajustaríeu el vostre pla si els resultats no fossin els esperats?
- Quins possibles dilemes ètics us planteja actuar només sobre les causes principals? Com garantiríeu que la vostra estratègia no invisibilitzi factors menors però rellevants?

DESCRIPCIÓ DE L'EINA:

L'eina convida l'alumnat a imaginar, dissenyar i avaluar accions educatives transformadores per resoldre o donar resposta a problemes globals o locals. A partir d'una situació significativa (relat, vídeo, notícia, testimoni...), es proposa una seqüència de passos que va des de la identificació d'una causa fins a la representació del canvi que es vol impulsar, passant per la detecció de barreres i la generació de propostes concretes.

TIPUS D'EINA:

RICS

DURADA ESTIMADA:

120' - 180'

AGRUPAMENTS:

Treball en grup gran, grups petits i individual.

MATERIAL:

Paper, llibreta o ordinador si es vol fer en format digital el desenvolupament dels passos. Ordinador per fer recerca de les causes del problema i les dades rellevants de la temàtica escollida.

OBJECTIU DE L'EINA:

Planificar un canvi educatiu i social a partir d'una causa global, local o cultural, utilitzant els passos de la Teoria del Canvi per proposar accions educatives significatives i avaluar-ne el potencial transformador.

PROCEDIMENT:

PAS 1. Escollir una causa global o local

El/la docent presenta una situació significativa que connecta emocionalment amb l'alumnat: pot ser a través d'un relat, d'un vídeo breu, d'una notícia actual o a partir del testimoni d'una persona.

A partir d'aquest material inicial, es fa una pluja d'idees per identificar els components claus de la situació i es guia l'alumnat per poder transformar les seves impressions en una formulació precisa per descriure fets o comportaments verificables.

"A [lloc/context], passa que [situació observable] i això afecta [diana] perquè [conseqüència principal]".

Per tal de fer la formulació, els i les alumnes fan una recollida breu de dades per delimitar on passa (context), qui està implicat i qui n'és la població diana.

PAS 2. Visualitzem el canvi que voldríem veure

Es demana a l'alumnat que imagini com seria la situació definida al Pas 1 si estigués (parcialment) resolta i, en petits grups, redacta 2-3 frases que expressin la transformació aspirable que li agradaria aconseguir en el format següent:

- De...: la situació actual, copiada o resumida del Pas 1.
- A...: la situació desitjada, formulada amb verbs observables (reconeix, aplica, respon, comparteix...) i elements verificables (protocols, productes, conductes, evidències).
- Exemple: "De _____ Definició Pas 1 _____ a _____ X _____."

Preguntes guia:

- Qui hauria de canviar què?
- En quines conductes, actituds o coneixements es faria visible el canvi?
- Quan sabrem que hi hem arribat?

PAS 3. Analitzem per què aquest canvi encara no es produeix

Els i les alumnes fan una pluja d'idees dels obstacles reals (socials, escolars, culturals, cognitius, etc.) que mantenen el problema o la situació i els categoritzen en:

- **Informatius/cognitius (manca de coneixement, rumors, desinformació)**
- **Culturals/actitudinals (estereotips, hàbits arrelats, por al rebuig)**

● **Estructurals/organitzatius (manca de temps, normes inexistentes, falta d'espais o recursos)**

Cada grup selecciona els 2 o 3 obstacles que si desapareguessin o minvessin, afavoririen el canvi i han de justificar breument per què són prioritaris en la taula següent:

Taula d'obstacles		
Obstacles identificats	Tipus d'obstacle	Justificació de prioritat
Obstacle 1.		
Obstacle 2.		
Obstacle 3.		

PAS 4. Proposar accions educatives per transformar la realitat

A continuació, els i les alumnes descriuen accions o intervencions concretes que connectin cada obstacle amb un canvi desitjat.

Taula "Canvi – Obstacles – Acció":

Canvi desitjat	Obstacles identificats	Acció proposada
De desinformació a consciència sobre el dret d'asil	Prejudicis i manca de coneixement	Podcast amb testimonis de persones refugiades
De desconexió emocional a empatia pel canvi climàtic	Manca de vivència directa	Creació d'un mural visual amb històries locals

PAS 5. Avaluar l'impacte esperat de cada acció

En grups, els i les alumnes assignen colors del sistema de semàfor (vermell, taronja, verd) a les diferents accions proposades i justifiquen breument el perquè de la seva valoració.

Sistema de semàfor:

- Vermell = Pot provocar transformació o acció real
- Taronja = Aporta coneixement, fa reflexionar
- Verd = Connecta emocionalment, sensibilitza

Taula del Sistema del Semàfor:

Taula del Sistema del Semàfor		
Acció proposada	Sistema de semàfor	Justificació
Acció 1.	Vermell Taronja Verd	
Acció 2.	Taronja Verd	
Acció 3.	Verd	

A partir d'aquesta valoració, els i les alumnes escullen l'acció que té més colors assignats del sistema de semàfor.

PAS 6. Formular hipòtesis

Finalment, els grups formulen hipòtesis sobre com l'acció escollida podria demostrar que el canvi desitjat s'ha produït. A més a més, un cop estigui duta a terme per tal de poder-les contrastar amb els resultats obtinguts de l'acció:

"Si ... (acció/condició) ... aleshores ... (evidència) ... perquè ... (raó/assumpció)."

DESCRIPCIÓ DE L'EINA:

Aquesta eina és una guia estructurada per ajudar l'alumnat a desenvolupar un procés reflexiu davant de problemes reals, significatius i vinculats amb el seu entorn social, escolar o ambiental. A través d'un treball cooperatiu en petits grups, es parteix de la detecció i formulació d'un conflicte per tal d'analitzar-lo en profunditat. L'alumnat explora diverses alternatives de solució, valorant-ne els pros, contres i l'impacte potencial, tot integrant criteris ètics, de justícia social, sostenibilitat i inclusió. L'eina combina la reflexió crítica amb el diàleg i la presa de decisions compartida, fomentant l'empatia, la responsabilitat i la capacitat d'anticipar conseqüències.

TIPUS D'EINA:

RICS

DURADA ESTIMADA:

60' - 90'

AGRUPAMENTS:

Treball en grups petits.

MATERIAL:

Paper, llibreta o ordinador si es vol fer en format digital.

OBJECTIU DE L'EINA:

Fomentar en l'alumnat la capacitat per identificar i comprendre situacions problemàtiques complexes, valorar diferents opcions d'actuació i prendre decisions argumentades i responsables. L'eina busca desenvolupar el pensament crític i sistèmic, així com la sensibilitat davant les conseqüències socials, ambientals i ètiques que poden derivar-se de cada decisió.

PROCEDIMENT:

PAS 1: Detecció del problema

S'escull un problema real, rellevant i connectat amb el món actual (social, ambiental, escolar, etc.) que estigui relacionat amb els continguts de l'àrea o amb una situació que interpel·li l'alumnat. Un cop escollida, es divideix l'alumnat en petits grups cooperatius (4-5 alumnes) per facilitar el diàleg i la reflexió compartida.

A continuació, el/la docent guia un diàleg o pluja d'idees per tal que els grups reformulin el problema amb les seves paraules en la primera part del gràfic a partir de les preguntes guia següents:

- Què està passant?
- Qui hi està implicat?
- Quins valors entren en conflicte?

PROBLEMA:

PER QUÈ ÉS UN PROBLEMA?
(conseqüències, persones afectades, valors en joc...)

PAS 2: Detecció de les possibles solucions

Els grups han de pensar en almenys tres possibles solucions o alternatives per resoldre el problema i, per cada solució, han d'avaluar-ne els avantatges i inconvenients, promovent el pensament crític i sistèmic.

Preguntes guia:

- Aquesta solució és justa per a totes les persones implicades?
- Quines conseqüències pot tenir a llarg termini?
- Respecta criteris de sostenibilitat i inclusió?

Un cop feta l'anàlisi, els grups han de triar la solució que considerin més adequada i justificar la seva tria.

SOLUCIÓ 1		SOLUCIÓ 3		SOLUCIÓ 2	
PROS	CONTRES	PROS	CONTRES	PROS	CONTRES
SOLUCIÓ ESCOLLIDA i JUSTIFICACIÓ:					

PAS 3: Detecció de les possibles conseqüències

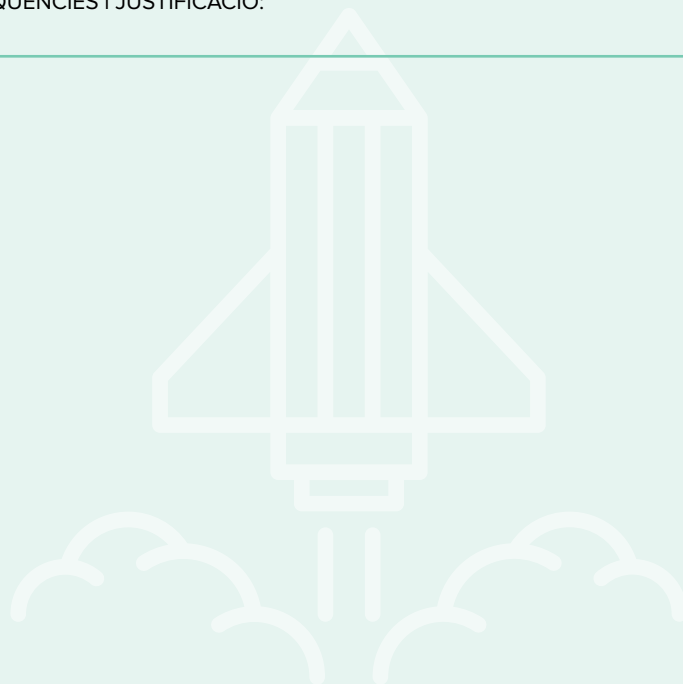
Un cop cada grup ha escollit una solució, el/la docent guia una reflexió sobre les possibles conseqüències que pot generar. Poden pensar en conseqüències immediates, a mig termini i a llarg termini, i com aquestes poden afectar a diferents col·lectius o entorns (persones, medi ambient, comunitat...).

Preguntes guia:

- A qui beneficia o perjudica aquesta solució?
- Què podria passar si s'implementa? I si no s'implementa?
- Estem resolent el problema de manera justa i sostenible?

POSSIBLES CONSEQÜÈNCIES i JUSTIFICACIÓ:

SOLUCIÓ, CONSEQÜÈNCIES i JUSTIFICACIÓ:

DESCRIPCIÓ DE L'EINA:

Aquesta eina convida l'alumnat a participar activament a l'hora d'identificar i prioritzar quins reptes socials i globals consideren més urgents o significatius per actuar-hi. A través d'un procés progressiu que combina la reflexió individual, la deliberació en grup i el contrast col·lectiu, els i les alumnes aprenen a argumentar les seves decisions, reconèixer valors en joc i a construir consensos entre opinions diverses. El punt de partida es basa en una sèrie d'objectius inspirats en els ODS o en problemàtiques locals reals. A mesura que avancen, l'alumnat transforma les seves prioritats en criteris compartits i genera una proposta d'acció col·lectiva amb impacte potencial.

TIPUS D'EINA:

CLICS

DURADA ESTIMADA:

60'

AGRUPAMENTS:

Treball individual, en grup gran i en grups petits.

MATERIAL:

Paper, llibreta o ordinador si el desenvolupament dels passos es vol fer en format digital.

OBJECTIU DE L'EINA:

Fomentar la participació crítica i el compromís actiu de l'alumnat davant reptes socials i globals, tot afavorint la presa de decisions fonamentades en valors com la justícia, la sostenibilitat, la igualtat o la solidaritat. L'eina pretén desenvolupar habilitats de diàleg, negociació i construcció col·lectiva de criteris, alhora que promou una actitud proactiva cap a l'acció transformadora.

PROCEDIMENT:

PAS 1. Presentació del repte

El/la docent planteja un context:

"Com a joves implicats/des, volem actuar sobre un repte social o global. Però... per on comencem? Què considerem més urgent o important? Com podem decidir-ho entre totes?"

S'ofereix un llistat inicial d'objectius socials o globals, relacionats amb els ODS o situacions / fenòmens relacionats amb la seva realitat local (10–12 ítems).

Exemples:

- Reduir la desigualtat econòmica
- Garantir el dret a la vivenda
- Protegir la biodiversitat local
- Combatre el racisme estructural
- Impulsar el transport sostenible
- Defensar els drets lingüístics

PAS 2. Rànquing individual

Cada alumne/a ordena els 5 ítems que considera més rellevants o urgents, del 1 al 5 (1 = més prioritari).

A continuació, respon breument

- Per què el teu número 1 és tan important per a tu?
- Quin valor hi ha darrere de la teva tria?

PAS 3. Posada en comú i consens per grups

En petits grups, comparteixen els rànquings individuals i observen:

- Quins objectius apareixen més sovint?
- En què coincidim i en què diferim?
- Com ho podem decidir plegats/des?

El grup consensua un rànquing col·lectiu (5 ítems) i redacta una frase que resumeixi el valor comú o criteri que han prioritzat (ex.: justícia, urgència, drets, impacte...).

PAS 4. Debat i contrast amb el grup classe

Es comparteixen els rànquings i es contrasten:

- Hi ha prioritats diferents entre grups?
- Quins valors o enfocaments hi ha darrere de cada tria?
- Quines tensions o dissonàncies han aparegut?
- És possible construir una prioritització comuna com a grup-classe?

PAS 5. Connexió amb l'acció

Es proposa: "Si poguéssim començar una acció com a classe a partir d'aquest consens, què faríem? Quin primer pas podria tenir impacte local?", i els i les alumnes han de definir una proposta d'acció o compromís, vinculada als objectius prioritzats i al valor consensuat, pensant en accions viables que puguin tenir un impacte en l'entorn proper (escola, barri, comunitat...).

Finalment, cada alumne/a ha d'afegir un pas concret que estaria disposat/da a fer dins de la proposta, assumint una petita responsabilitat personal en la proposta d'acció del grup. Aquest compromís individual ha de ser realista, relacionat amb l'execució de la proposta i mostrar implicació activa.

DESCRIPCIÓ DE L'EINA:

Aquesta eina convida l'alumnat a analitzar situacions reals i complexes relacionades amb problemàtiques globals actuals des d'una mirada crítica i ètica. A partir d'un cas o dilema (com la denegació d'asil o la criminalització de la protesta), l'alumnat identifica els valors i drets fonamentals en joc i reflexiona sobre com són aplicats o vulnerats. El procés combina la reflexió personal, l'argumentació crítica i el contrast de perspectives en grup que ajuden a fer visibles les tensions entre principis com la llibertat, la igualtat o la solidaritat. L'eina culmina amb una reflexió col·lectiva orientada a desenvolupar una actitud activa, coherent i compromesa amb els valors ètics identificats.

TIPUS D'EINA:

CLICS

DURADA ESTIMADA:

30' - 40'

AGRUPAMENTS:

Treball individual, en grups petits i en grup gran.

MATERIAL:

Paper, llibreta o ordinador si es vol fer en format digital.

OBJECTIU DE L'EINA:

Identificar valors i drets fonamentals en situacions reals, analitzar-ne les implicacions ètiques i desenvolupar una resposta crítica i argumentada. L'eina vol enfortir la consciència moral, el pensament autònom i la sensibilitat envers les injustícies socials i les vulneracions de drets, alhora que promou el diàleg i el compromís personal amb els valors democràtics.

PROCEDIMENT:

PAS 1. Presentació del tema

El/la docent presenta un cas, dilema o situació real relacionada amb un problema global (ex.: denegació d'asil, explotació laboral infantil, vigilància digital massiva, criminalització de la protesta, etc.).

PAS 2. Identificació del que està en joc i selecció del principi ètic

L'alumnat llegeix o escolta el cas a partir d'un recurs o de l'explicació del/la docent i reflexiona individualment sobre què està en joc. A continuació, identifica un principi ètic o dret fonamental relacionat (ex.: igualtat, dignitat, llibertat d'expressió, no discriminació, solidaritat) i l'anota.

- Quins drets o valors es veuen afectats?

PAS 3. Justificació crítica personal

Els i les alumnes escriuen una justificació argumentada (5–10 línies) que respongui:

- Com s'aplica aquest principi al cas?
- Està sent respectat o vulnerat? Per qui?
- Quines conseqüències pot tenir?

PAS 4. Visualització de tensions i valors

En petits grups, l'alumnat analitza un cas real identificant els principis ètics o drets implicats, els actors que els defensen, els conflictes o tensions que es generen entre ells i, finalment, proposen una acció coherent per actuar amb responsabilitat i compromís.

El grup omple aquesta taula visualitzant els drets que poden entrar en conflicte o complementar-se.

Principi o dret	Actor o grup que el defensa	Possible conflicte o tensió	Acció proposada

PAS 5. Reflexió i compromís final

Es fa una reflexió final col·lectiva sobre què fariem nosaltres en aquesta situació i com podem actuar de manera coherent amb els valors identificats.

DESCRIPCIÓ DE L'EINA:

Els i les alumnes proposen una acció concreta o projecte per donar resposta a un repte vinculat al benestar col·lectiu o a la sostenibilitat que resulti factible en la seva realitat pròxima per garantir la implicació de l'alumnat i així fomentar la cohesió social i la responsabilitat ciutadana.

TIPUS D'EINA:

CLICS

DURADA ESTIMADA:

60'

AGRUPAMENTS:

Treball en grups petits i en grup gran.

MATERIAL:

Paper, llibreta i ordinador per dissenyar la presentació i els suports (cartell, infografia, gràfic...).

OBJECTIU DE L'EINA:

Reflexionar i avaluar de manera crítica accions socials o ambientals significatives per tal de promoure una ciutadania crítica, empàtica i compromesa amb la justícia global i la sostenibilitat.

PROCEDIMENT:

PAS 1. Identificació del repte

En grups petits, els i les alumnes treballen junts/es per identificar un problema o una necessitat real que afecti el benestar de la comunitat, la justícia global o la sostenibilitat del planeta. Aquesta tasca els/les ajuda a connectar els continguts teòrics amb situacions pràctiques i actuals, fomentant la consciència social i el compromís actiu amb aquests temes rellevants.

PAS 2. Proposta d'acció

L'alumnat dissenya una acció senzilla i concreta que es podria dur a terme per fer front al problema detectat, tenint en compte els recursos disponibles i el context real.

Aquesta acció ha de tenir:

1. Objectius clars i mesurables (SMART)
2. Públic destinatari.
3. Recursos disponibles i límits del context.
4. Valors i criteris de justícia, sostenibilitat i inclusió.

PAS 3. Presentació breu i Coavaluació

Cada grup exposa la seva proposta d'acció en 2-3 minuts davant de la resta de la classe, explicant quin problema han detectat, quins objectius s'han plantejat i com preveuen dur a terme l'acció. L'exposició pot incloure elements visuals com cartells, gràfics, esquemes o infografies per fer-la més clara i atractiva.

Aquesta fase permet posar en pràctica habilitats comunicatives, compartir idees diverses i rebre comentaris o suggeriments de la resta de grups i del professorat i, conseqüentment, adaptar la proposta d'acció.

Els i les alumnes poden utilitzar aquesta Rúbrica de coavaluació per fer les seves aportacions de millora per a la resta de grups:

RÚBRICA DE COAVALUACIÓ				
Aspecte a valorar (criteri)	Punts forts del grup	Aspectes a millorar	Propostes o suggeriments de millora	Valoració (1-5)
	Què ha fet bé aquest grup? Què t'ha cridat positivament l'atenció?	Què podria millorar el grup per fer el projecte més efectiu o coherent?	Quines idees concretes proposes per millorar o fer créixer la proposta?	
Coherència i valors en la presa de decisions (Justícia, equitat, sostenibilitat, respecte)	Les decisions del grup reflecteixen valors ètics i sostenibles?	Han justificat les seves decisions des d'aquests valors?	Quins valors podrien reforçar-se o fer-se més visibles en la proposta?	☐ 1 ☐ 2 ☐ 3 ☐ 4 ☐ 5
Qualitat i creativitat de la proposta d'acció (Claredat, originalitat i connexió amb el context real)	La proposta és creativa i respon a una necessitat real?	Hi ha algun punt de la proposta que resulta poc clar, poc viable o poc contextualitzat?	Quines idees noves o millores concretes podrien fer-la més efectiva o innovadora?	☐ 1 ☐ 2 ☐ 3 ☐ 4 ☐ 5
Impacte i sostenibilitat de l'acció (Resultats, viabilitat, continuïtat i benefici per a la comunitat)	La proposta pot generar un canvi real o sensibilitzar la comunitat?	El grup ha considerat com mantenir l'acció en el temps o mesurar-ne els resultats?	Quins indicadors o estratègies podrien ajudar a valorar l'impacte i la sostenibilitat de l'acció?	☐ 1 ☐ 2 ☐ 3 ☐ 4 ☐ 5
Coherència entre discurs i acció (Consistència entre el que es diu i el que es fa)	El grup ha estat coherent entre el que defensa i el que proposa o fa?	Hi ha incoherències entre el discurs i l'acció plantejada?	Quins canvis o exemples podrien ajudar a reforçar aquesta coherència?	☐ 1 ☐ 2 ☐ 3 ☐ 4 ☐ 5
Comunicació i presentació (Claredat, estructura, ús de recursos visuals, connexió amb el públic)	La presentació ha estat clara, atractiva i ben organitzada?	Hi ha hagut algun moment poc clar o confús en l'exposició?	Quins recursos visuals o tècniques de comunicació podrien millorar el missatge?	☐ 1 ☐ 2 ☐ 3 ☐ 4 ☐ 5
Reflexió i aprenentatge compartit (Autocrítica, aprenentatge i actitud de millora)	El grup ha reflexionat bé sobre què ha après i com pot millorar?	La reflexió ha estat superficial o s'ha centrat només en el resultat?	Quines preguntes o dinàmiques podrien afavorir una reflexió més profunda sobre el procés?	☐ 1 ☐ 2 ☐ 3 ☐ 4 ☐ 5

PAS 4. Dur a terme l'acció

En aquest pas, els/les alumnes duen a terme l'acció tenint en compte el feedback del professorat i dels/de les companys/es.

PAS 4. Reflexió i valoració final

Discussió breu i guiada on els i les alumnes comparteixen què han après durant l'activitat, quines dificultats han trobat en el procés (tant en la detecció del problema com en la proposta d'acció) i què creuen que podrien millorar si ho tornessin a fer. Aquesta reflexió conjunta permet prendre consciència del propi aprenentatge, identificar estratègies útils i fomentar una actitud crítica i de millora contínua.

DESCRIPCIÓ DE L'EINA:

Aquesta eina convida l'alumnat a connectar conceptes com la justícia global, l'equitat i la sostenibilitat amb la seva realitat quotidiana i en experiències significatives. Mitjançant un procés actiu que combina observació, anàlisi crítica, reflexió personal i debat col·lectiu, els i les estudiants aprenen a reconèixer com aquests valors es manifesten o es vulneren en el seu entorn immediat.

TIPUS D'EINA:

RICS

DURADA ESTIMADA:

60' - 120'

AGRUPAMENTS:

Treball individual, en grups petits i en grup gran.

MATERIAL:

Paper, llibreta i/o ordinador si es vol fer en format digital. Ordinador per recollir dades i evidències pujades a la xarxa.

OBJECTIU DE L'EINA:

Fomentar l'aprenentatge significatiu i la reflexió crítica a partir d'observar el món real per connectar conceptes com justícia global, l'equitat i la sostenibilitat per reconèixer com aquests es manifesten o es vulneren en el seu entorn immediat.

PROCEDIMENT:

PAS 1. Introducció del concepte clau

El professorat inicia la sessió presentant i contextualitzant un tema relacionat amb el benestar col·lectiu, la justícia global, l'equitat o la sostenibilitat. Per captar l'interès de l'alumnat, pot fer servir recursos diversos com vídeos breus, casos pràctics, notícies o preguntes motivadores.

PAS 2. Explicació de la tasca i objectius

S'explica a l'alumnat que hauran de fer connexions entre aquest tema i experiències o observacions pròpies del seu entorn (casa, barri, ciutat, xarxes socials, etc.). Es destaca la importància de reflexionar críticament sobre aquestes experiències i relacionar-les amb els aprenentatges formals.

Pas 3. Exploració individual o en petits grups

En aquesta fase, els i les estudiants connecten la temàtica o el concepte treballat amb la realitat, a partir de cercar una experiència, imatge, notícia, dada o situació real que l'il·lustri. Aquesta cerca pot ser individual o en petits grups, i es pot dur a terme mitjançant una petita sortida a l'entorn proper (el barri, l'escola, l'espai natural més pròxim), una recerca guiada en línia, o bé l'anàlisi de materials audiovisuals o premsa escrita.

Els i les alumnes poden recollir evidències i fer anotacions de manera lliure o guiada, utilitzant diversos formats:

- Fotografies, vídeos
- Mapes mentals o esquemes visuals
- Notícies, articles, narracions, etc.
- Anàlisi de dades relacionades amb la situació explorada.

Pas 4. Reflexió i anàlisi

Cada alumne/a o grup redacta un text breu on expliqui com la seva experiència o evidència trobada està connectada amb el concepte estudiat. A més, se li anima a relacionar aquesta informació amb valors fonamentals com la justícia,

l'equitat o la sostenibilitat, i a expressar les seves opinions personals i sentiments, així com possibles solucions o accions que podrien dur a terme per abordar la situació plantejada.

Per afavorir la profunditat de l'anàlisi, es poden proposar preguntes com:

- Què hem observat exactament? Què ens ha cridat l'atenció?
- Amb quin concepte o idea treballada es pot relacionar aquesta observació?
- Quins valors hi estan implicats? Aquesta situació promou o vulnera valors com la justícia, la igualtat o la sostenibilitat?
- Com ens fa sentir aquesta situació? Ens interpel·la d'alguna manera?
- Coneixem altres contextos on passa una cosa similar o diferent?
- Quins factors podrien estar darrere d'aquesta realitat?
- Quines possibles causes o conseqüències identifiquem?
- Quina acció es podria dur a terme per millorar, transformar o visibilitzar aquesta situació? És realista? A qui implicaria?
- Ens imaginem algun petit gest, canvi o proposta educativa que podríem fer com a grup o com a individus?

Pas 5. Posada en comú i debat

Els i les estudiants comparteixen les seves experiències i reflexions davant del grup, mentre el professorat modera el debat, promovent el respecte, la pluralitat d'opinions, i reforçant els aprenentatges claus. Durant aquesta fase, es poden formular preguntes obertes per aprofundir en la comprensió i implicació de l'alumnat.

Pas 6. Autoavaluació

L'alumnat, individualment, respon i valora de l'1 al 5 com es percep en els següents aspectes sobre el desenvolupament de la tasca: (1 = molt poc / 5 = molt)

Afirmació	1	2	3	4	5
He entès bé el concepte clau treballat (justícia, equitat, sostenibilitat...).					
He pogut trobar dades i evidències fiables relacionades amb el concepte clau.					
He sabut trobar una experiència o situació real que connecta amb aquest concepte.					
He reflexionat críticament sobre allò observat (causes, conseqüències, valors implicats).					
He connectat l'experiència amb aprenentatges de l'aula.					
He expressat com em sento davant la situació treballada.					
He proposat alguna acció o solució per millorar la situació.					
He estat capaç d'escoltar i respectar les aportacions dels/ de les companys/es.					
He après a veure el problema des de perspectives diverses.					
He pensat en com aquests aprenentatges poden influir en la meua vida quotidiana.					
Em sento capaç de transferir aquest aprenentatge a altres contextos reals.					
M'he implicat de manera activa i responsable en l'activitat.					
Puntuació final: ____ / 55p.					

DESCRIPCIÓ DE L'EINA:

Mitjançant un registre pas a pas, l'alumnat documenta l'ordre de les accions, el temps dedicat a cada fase, les dificultats trobades i les solucions aplicades. Aquesta pràctica facilita la presa de consciència sobre els propis hàbits i estratègies, permetent detectar patrons repetits, errors recurrents i oportunitats de millora. També ofereix al/la docent una finestra valuosa cap al funcionament real dels processos cognitius i organitzatius de l'alumnat.

TIPUS D'EINA:

RICS

DURADA ESTIMADA:

60' - 120'

AGRUPAMENTS:

Treball en grups petits, individual i en grup gran.

MATERIAL:

Paper, llibreta i/o ordinador si es vol fer en format digital.

OBJECTIU DE L'EINA:

Ajudar l'alumnat a prendre consciència dels processos que segueix quan realitza una tasca complexa, amb l'objectiu de diagnosticar estratègies poc eficients i millorar l'organització del treball. Aquesta eina també proporciona al/la docent informació valuosa sobre les dificultats més habituals i les estratègies reals de l'alumnat, fet que permet ajustar l'orientació pedagògica per millorar el rendiment i la planificació de tasques similars en el futur.

PROCEDIMENT:

PAS 1. Selecció d'una acció transformadora

Els i les alumnes, repartits/des en grups, escullen una acció relacionada amb una situació o fenomen de rellevància local i global que compleixi els criteris següents:

1. L'acció és aplicable al seu context.
2. Connecta una realitat local amb el context global.
3. Permet fer una anàlisi significativa dels passos duts a terme durant el desenvolupament de l'acció
4. L'alumnat pot beneficiar-se de reflexionar sobre el seu mètode de treball, ja que tindrà oportunitats d'aplicar-hi millores.

Exemples: projecte audiovisual, anàlisi d'una font, preparació d'una exposició oral, redacció argumentativa, resolució d'un problema científic, etc.

PAS 2. Informar l'alumnat des del principi

Abans d'escollir l'acció, el/la docent comunica a l'alumnat que, com a part de l'avaluació, cada alumne/a haurà de portar un registre dels passos que segueix per realitzar-la, incloent:

1. Ordre dels passos
2. Temps aproximat dedicat a cada fase
3. Dificultats trobades i com les ha abordat
4. Propostes de canvi basades en l'experiència d'aprenentatge

PAS 3. Donar instruccions i exemples

El/la docent facilita un model o plantilla d'anàlisi de processos, on l'alumnat pot registrar la informació de forma estructurada.

Model de plantilla:

Plantilla de registre	
Nom de l'acció:	
Data:	
Descriu els passos que has fet per dur a terme l'acció escollida i el temps has dedicat a cada pas a la taula següent:	
Passos	Descripció dels passos i distribució del temps dedicat a cadascun
PAS 1	
PAS 2	
PAS 3	
PAS 4	
...	
<p>Respon les preguntes següents:</p> <p>Quines dificultats has trobat durant el desenvolupament de l'acció? Han afectat el resultat final? Com? </p> <p>Què has fet per superar els obstacles? Quin criteri has seguit a l'hora de prendre decisions? </p> <p>Com t'has sentit com a membre del grup? Has pogut compartir les teves idees? </p> <p>S'han contemplat les perspectives de tots/es els/les membres a l'hora de prendre decisions? Hi han hagut desacords? Com els has gestionat? </p> <p>Has procurat utilitzar un llenguatge inclusiu i respectuós en els diàlegs de grup? I a l'hora de dur a terme i explicar la teva acció? </p> <p>Què hauries millorat del teu mètode de treball si poguessis repetir l'acció? Canviaries la teva implicació com a membre del grup durant el desenvolupament de l'acció? </p> <p>De quina manera t'ha preparat l'acció per contribuir a un canvi positiu i just en el teu entorn? I al món? </p>	

L'alumnat lliura l'anàlisi de processos conjuntament amb la tasca acabada. Això permet al/a la docent fer una lectura informal o formal d'aquesta anàlisi per identificar patrons habituals i proporcionar feedback personalitzat o col·lectiu sobre la manera de treballar.

DESCRIPCIÓ DE L'EINA:

Aquesta eina convida l'alumnat a analitzar i reflexionar sobre el procés seguit en el desenvolupament d'una acció transformadora vinculada a un repte local i global. A través d'un registre estructurat, els i les estudiants documenten els passos realitzats, les decisions preses, les dificultats trobades i les millores que aplicarien per adquirir consciència del propi mètode de treball i de com aquest pot generar canvis positius en el seu entorn.

TIPUS D'EINA:

RICS

DURADA ESTIMADA:

120' +

AGRUPAMENTS:

Treball individual i en grups.

MATERIAL:

Diari d'observació que pot ser a la seva llibreta o amb ordinador si es vol fer en format digital. Ordinador per fer consultes sobre dades o evidències sobre el fenomen que es treballa.

OBJECTIU DE L'EINA:

Analitzar críticament fenòmens socials, científics o ambientals a partir de l'observació, la formulació d'hipòtesis i l'experimentació o contrast empíric, amb l'objectiu de descompondre la complexitat, formular explicacions raonades i construir coneixement validat i transferible.

PROCEDIMENT:

PAS 1. Observació crítica

L'alumnat parteix d'una situació real (vídeo, article, notícia, imatge o experiència pròxima) que planteja un desafiament social, ambiental o científic.

En el seu Diari d'observació, els i les alumnes fan una primera observació activa i compartida per descriure els fets i generen un mínim de 3 preguntes clau per a l'anàlisi posterior:

Entrada 1: Observació del fenomen i formulació de preguntes.

- Què hi veig / detecto? (fets, actors, context)
- Què em sorprèn? (elements inesperats)
- Què voldria entendre millor? (conceptes, relacions)
- Quin dilema de justícia/equitat/sostenibilitat hi veig? Qui pot sortir beneficiat/da / perjudicat/da?

Preguntes clau Quines preguntes em genera? Què vull esbrinar?

1.	2.	3.
----	----	----

PAS 2. Formulació d'hipòtesis i recerca

En grups petits, els i les alumnes transformen les seves preguntes en hipòtesis. Aprenen a redactar-les de forma estructurada (Ex.: "Si X passa, llavors Y podria ocórrer perquè...") d'acord amb la temàtica i les dades (qualitatives o quantitatives) que s'analitzen.

En el seu Diari d'observació, desenvolupen l'Entrada 2: Formulació d'hipòtesis i prediccions:

Preguntes guia:

- Quines conseqüències pot tenir el fenomen / situació?
- Es pot comprovar amb dades (i també refutar)?
- En quines condicions passa (on, qui, quan)?

A. HIPÒTESIS. Quan treballem amb dades (quantitatiu):**1. Causal (abans/després)**

- **Hipòtesi (causa–efecte):** Si apliquem [X] durant [temps] al grup [G], llavors [Y] canviarà perquè [raó], en [condicions].

2. Diferència entre grups

- **Hipòtesi (causa–efecte):** L'alumnat del grup amb [X] mostrarà un valor mitjà de [Y] diferent del grup sense [X], perquè [raó].

3. Tendència temporal

- **Hipòtesi:** Amb [X] sostingut, Y mostrarà una tendència (\uparrow/\downarrow) al llarg de [n] setmanes, perquè [raó].

4. Associació/relació

- **Hipòtesi (causa–efecte):** Com més [A], més/menys [B], perquè [raó].

5. Bretxa entre subgrups

- **Hipòtesi (causa–efecte):** [X] reduirà la bretxa en [Y] entre [subgrup 1] i [subgrup 2], perquè [raó].

6. Llindar / efecte mínim necessari

- **Hipòtesi (causa–efecte):** [X] només impacta Y si supera el llindar de [condició].

B. HIPÒTESIS. Quan analitzem fragments d'obres, revistes, notícies (qualitatiu / contingut):

Per fer contrastables les dades qualitatives i de contingut, es defineixen categories i codis (petit registre de codis) i es compten freqüències o proporcions.

1. Presència de tema/marc (framing)

- **Hipòtesi (causa–efecte):** Els articles sobre [tema] utilitzen majoritàriament el marc [moralitat / seguretat / econòmic] perquè [raó].

2. Biaix lèxic/valoratiu

- **Hipòtesi (causa–efecte):** En les peces sobre [col·lectiu], predomina lèxic valoratiu [positiu/negatiu], perquè [mec.].

3. Representació i visibilitat (equitat)

- **Hipòtesi (causa–efecte):** [Col·lectiu] té infrarepresentació en rols [clau] a [revista/autor/a], perquè [context].

4. Estereotips / rols assignats

- **Hipòtesi (causa–efecte):** Els personatges de [subgrup] són associats més sovint a [rol estereotipat] que a [rol no estereotipat], perquè [raó].

5. Coherència argumentativa / evidències

- **Hipòtesi (causa–efecte):** Els textos que defensen [posició] presenten menys evidències verificables que els que la qüestionen, perquè [raó].

PAS 3. Disseny experimental o estratègia de contrast

Els i les alumnes proposen un pla per posar a prova les seves hipòtesis. Pot incloure experiments, enquestes, anàlisi de dades existents, simulacions, etc.

En el seu Diari d'observació, han de redactar l'Entrada 3: Pla del disseny experimental:

- **Disseny general:**

- Com comprovaré la fiabilitat d'instruments o fonts?
- Quins rols assumeix cada membre (coordinació, registre, logística, anàlisi, ètica) i què farà exactament?
- Quines decisions clau prendrem (mètode, mostra, indicadors) i amb quines dades i valors les justificarem?
- Si es confirma, quina acció farem i en quin termini?
- Quin impacte pot tenir el nostre procediment en diferents col·lectius ara i en el futur?

- **Variables implicades:**

- Què anallitzaré, canviaré o compararé (X = variable independent)?
- Què mesuraré com a resultat (Y = variable dependent)?
- Com ho mesuraré exactament (indicador, unitats, freqüència, instrument)?
- Quins factors a controlar hi ha (temps, grup, nivell, context)?

- **Possibles formes de contrast:**

- Quin mètode farà servir (abans/després, dos grups, enquesta, observació sistemàtica, anàlisi de dades...)?
- Quin resultat esperaria si la hipòtesi és certa? I si no?
- Quina mostra (qui/quants) i durada necessito?
- Com recolliré i mostraré els resultats (taula, gràfic, resum)?

*Tip: Cal triar un pla viable amb el temps i els recursos que es tenen. Millor petit però factible.

PAS 4. Contrast, observació i registre

Es duu a terme l'observació / anàlisi / registre segons la metodologia escollida (experiments, enquestes, anàlisi de dades existents, simulacions, etc.) i s'hi registren totes les observacions, incidències i dades clau. També es poden documentar contradiccions, errors, canvis imprevistos i reflexions espontànies.

En el seu Diari d'observació, l'estudiantat ha de redactar: l'Entrada 4: Contrast, observació i registre:

- **Dades observades:**

- Què he mesurat/registrat exactament (valors + unitats)?
- Com han variat les dades al llarg del temps/entre grups?
- Hi ha algun patró o tendència clara?

- **Problemes o anomalies:**

- Què no ha sortit com estava previst (errors, materials, participació...)?
- Com pot haver afectat els resultats?
- Ho puc compensar (repetir prova, descartar un punt, anotar-ho com a limitació)?
- Quines anomalies/biaixos he detectat i com poden haver afectat a [Y]?
- Hi ha hagut algun incident ètic? Com hem protegit persones i dades?

- **Canvis en les condicions inicials:**

- S'ha modificat alguna condició (temps, lloc, instruccions, mostra)?
- Per què s'ha canviat? Va ser planificat o imprevist?

- **Primeres interpretacions:**

- Què sembla indicar el que veig?
- En què confirma o contraduï el que esperava?
- Quines preguntes noves em sorgeixen?

PAS 5. Anàlisi de resultats i validació/refutació de la hipòtesi

A partir de les evidències recollides, l'alumnat interpreta els resultats i valida o refuta la hipòtesi en el seu Diari d'observació. S'anima a proposar una nova hipòtesi fent explícit el caràcter cíclic del coneixement.

En el seu Diari d'observació, han de redactar l'Entrada 5: Anàlisi de resultats:

Hipòtesi inicial: "Si [X] passa, llavors [Y] podria ocórrer perquè [raó]"

● **Resultats obtinguts:**

- Quins resultats clau he trobat (números/classificacions/resums)?
- Hi ha diferències entre grups o moments (abans/després)?
- Quin grau d'evidència tinc (fort, mitjà, feble) i per què?
- Quins han sigut els èxits de l'observació / registre? I els límits?

● **Confirmació/refutació:**

- Els resultats s'adiuen amb el que preveia? Totalment / parcialment / no.
- Si és parcial: en quines condicions sí i en quines no?
- Quina és la conclusió clara en una frase?

● **Possibles causes d'error:**

- Què podria haver distorsionat els resultats (mostra, instrument, consignes, atzar)?
- Com afecta això a la meua confiança en la conclusió?
- Què canviaria per millorar-ho (control, repeticions, mostra més gran...)?

● **Conclusions i nous interrogants**

- Quina idea clau m'emporto?
- Quines preguntes noves s'obren?
- Puc proposar una nova hipòtesi per si es fes un altre cicle?
- Quina millora concreta aplicaria al disseny (control, mostra, temps) i per què?

PAS 6. Autoavaluació

Graella d'Autoavaluació					
Afirmació	1	2	3	4	5
He observat el fenomen amb mirada crítica i he sintetitzat la informació rellevant.					
He formulat preguntes que han orientat l'anàlisi posterior.					
He elaborat hipòtesis clares i refutables.					
He dissenyat un pla de contrast viable i he respectat criteris ètics.					
He registrat les dades de manera rigorosa i ordenada.					
He analitzat fonts i resultats amb esperit crític.					
He assumit responsabilitats i he col·laborat activament amb l'equip.					
He pres decisions argumentades i coherents amb valors de justícia, equitat i sostenibilitat.					
He avaluat l'eficàcia i la sostenibilitat de les accions i he plantejat millores.					

1

**BIAIX
CULTURAL**

Es reconeixen i es respecten diverses cultures, llengües i maneres de viure?

1

**BIAIX
CULTURAL**

Es detecten representacions estereotipades o folkloritzades d'altres cultures?

1

**BIAIX
CULTURAL**

S'inclouen referents culturals diversos i contextualitzats?

1

**BIAIX
CULTURAL**

Es tenen en compte les relacions històriques i de poder entre cultures?

1

**BIAIX
CULTURAL**

Es contempla la pluralitat d'identitats dins d'una mateixa cultura o comunitat?

1

**BIAIX
CULTURAL**

Es promou una visió crítica del propi marc cultural o es dona com a neutre o "bo"?

2

**BIAIX
CAPACITISTA**

Quines capacitats físiques, cognitives o sensorials es donen per “normals” en aquest projecte, imatge o text?

2

**BIAIX
CAPACITISTA**

Es fa visible la diversitat funcional, corporal, cognitiva o emocional?

2

**BIAIX
CAPACITISTA**

S'eviten enfocaments capacitistes o discriminacions implícites?

2

**BIAIX
CAPACITISTA**

Es contempla la diversitat de ritmes, formes d'aprenentatge i vivències?

2

**BIAIX
CAPACITISTA**

Hi ha un llenguatge o simbologia que reforça estereotips sobre la discapacitat (“superació”, “dependència”, “limitació”)?

2

**BIAIX
CAPACITISTA**

Les persones apareixen com a subjectes actius o com a objectes de compassió?

3

**BIAIX
ECOLÒGIC**

S'analitzen les implicacions ambientals del projecte o contingut present?

3

**BIAIX
ECOLÒGIC**

Es consideren criteris de sostenibilitat en els materials, pràctiques o idees proposades?

3

**BIAIX
ECOLÒGIC**

Les pràctiques sostenibles suggerides tenen en compte les tensions socioculturals i econòmiques que poden limitar la seva aplicació?

3

**BIAIX
ECOLÒGIC**

Es contextualitzen les pràctiques sostenibles en relació a factors socials, econòmics o culturals?

3

**BIAIX
ECOLÒGIC**

Quin model de consum, progrés o benestar es promou? És sostenible a llarg termini?

3

**BIAIX
ECOLÒGIC**

EL missatge respecta la justícia intergeneracional (el dret de les generacions futures)?

4

BIAIX DE GÈNERE

Qui ocupa el protagonisme en el discurs, la imatge o la història?

4

BIAIX DE GÈNERE

Els homes i les dones (o altres identitats) són mostrats amb la mateixa diversitat d'emocions, tasques i responsabilitats? O es reproduïxen estereotips (força, cura, bellesa, raó...)?

4

BIAIX DE GÈNERE

El llenguatge i les imatges inclouen la diversitat de gèneres i orientacions?

4

BIAIX DE GÈNERE

Hi ha desigualtats subtils en la distribució de poder o reconeixement?

4

BIAIX DE GÈNERE

El relat / imatge qüestiona o reforça les normes de gènere tradicionals?

4

BIAIX DE GÈNERE

Es visibilitzen identitats i experiències LGBTIQ+ o només es representen models binaris (home/ dona, masculí/femení)?

5

**BIAIX PRO-
FESSIONAL**

Quines professions o tasques s'hi presenten com a més importants o desitjables?

5

**BIAIX PRO-
FESSIONAL**

Hi ha feines essencials (cura, manteniment, docència, alimentació) que queden invisibilitzades?

5

**BIAIX PRO-
FESSIONAL**

S'associen determinades professions a un gènere o a un estatus social?

5

**BIAIX PRO-
FESSIONAL**

El relat valora el treball pel seu impacte social o pel benefici econòmic?

5

**BIAIX PRO-
FESSIONAL**

Quina visió del treball i de la contribució social transmet aquest material?

5

**BIAIX PRO-
FESSIONAL**

El disseny o la narració planteja barreres o possibilitats per a la inclusió real?

6

**BIAIX
ECONÒMIC**

El projecte, relat o imatge associa el valor de la persona amb el poder adquisitiu, la productivitat o l'estatus social?

6

**BIAIX
ECONÒMIC**

Es visibilitzen realitats diverses (classe treballadora, MIGRANTS, economia social, comunitats vulnerables) o només contextos privilegiats?

6

**BIAIX
ECONÒMIC**

Les desigualtats es presenten com a conseqüència de l'esforç individual o com a resultat de factors estructurals (sistema econòmic, accés a recursos, polítiques públiques)?

6

**BIAIX
ECONÒMIC**

Quins valors econòmics o socials s'hi promouen? Competència, consum i rendiment o bé cooperació, sostenibilitat i benestar col·lectiu?

6

**BIAIX
ECONÒMIC**

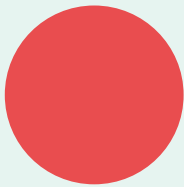
Les propostes o solucions consideren la justícia distributiva (Beneficien els qui ja tenen més o afavoreixen els més desfavorits)?

6

**BIAIX
ECONÒMIC**

El projecte o relat fa visible la distribució real de beneficis i costos (temps, diners, salut, medi ambient) entre actors diferents?

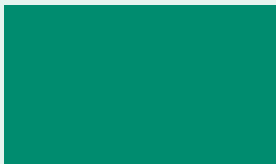
Símbols en el flux de les persones usuàries (flux d'usuari)

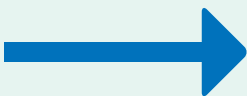
Cercle indica l'inici i la fi del flux de les persones usuàries

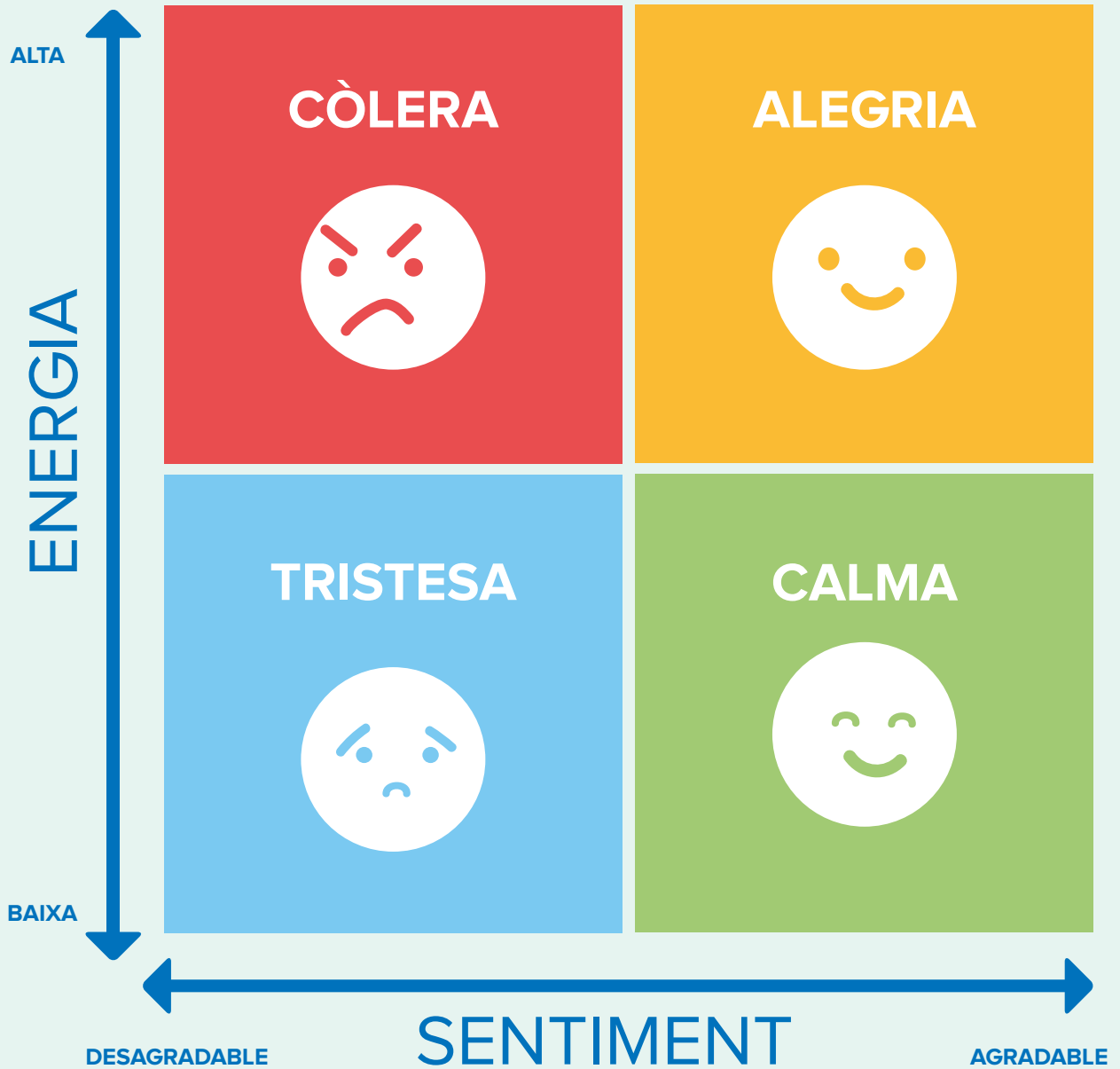
Rombe indica els punts de decisió (sí/no)

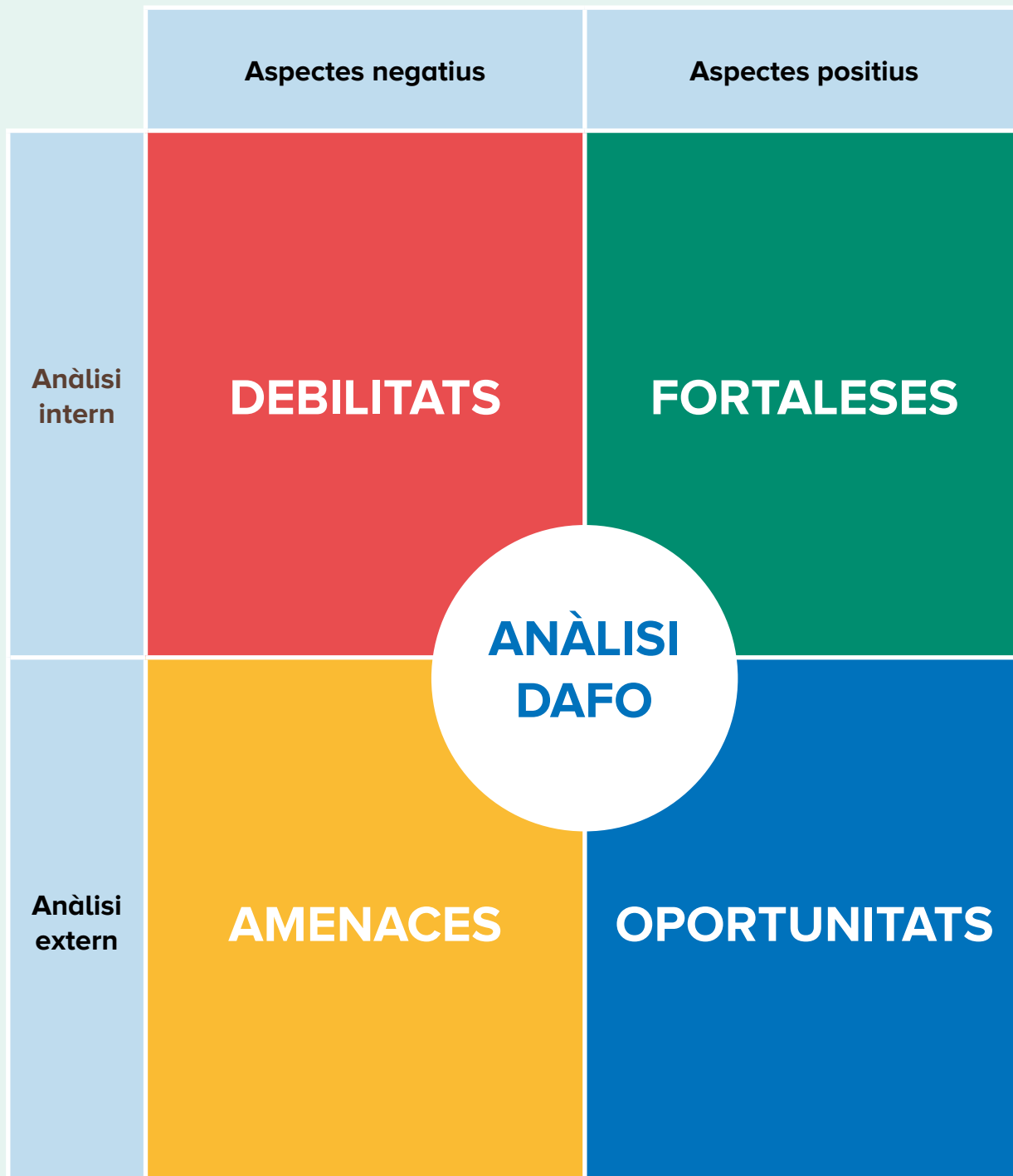

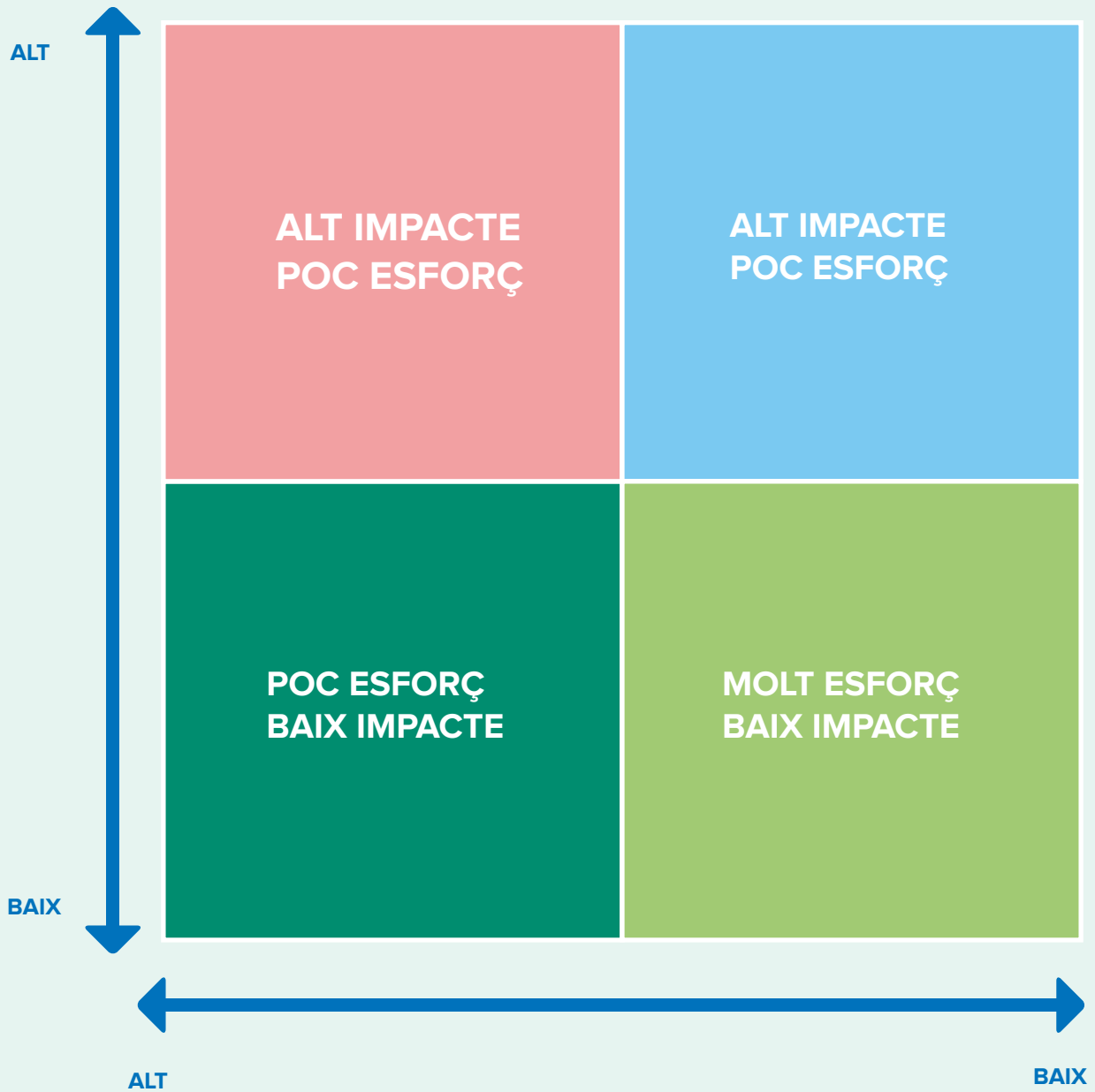
Rectangle indica la tasca que la persona usuària ha de completar

Fletxa indica la direcció de la persona usuària d'un pas a un altre

©UNHCR / J. Giménez

El Perú, 2025. Samuel Romero (18), refugiat veneçolà, a l'estadi d'atletisme de Tacna, on s'ha estat entrenant des que va arribar a la ciutat.

Referències

Acevedo, C. A. (2023). *Short critical analysis of a journal article* [Adapted work]. Escuela Elemental y Superior Antolina Vélez, Universidad Interamericana de Puerto Rico, Recinto de Aguadilla, Library Media Center / Biblioteca. <https://carmenamelia4.com/wp-content/uploads/2023/09/analisis-corto-de-revista-short-analysis-from-a-magazine.pdf>

Al·lès, G. (2006). *Juegos para la educación intercultural* [PDF]. Ibacom. <https://recursosdidactics.files.wordpress.com/2007/10/integracion-exclusion-rechazo-prejuicios.pdf>

Angelo, T. A., & Cross, K. P. (1993). *Classroom assessment techniques: A handbook for college teachers* (2nd ed.). Jossey-Bass.

Andújar. (2016, January 18). *Rutina de pensamiento: Pienso, me interesa, investigo* [Thinking routine: I think, I am interested, I investigate] [Blog post]. <https://acortar.link/FVY6I9>

Assessing and improving student engagement in a sustainable classroom setting. (2025, March 10). King Mongkut's University of Technology Thonburi. <https://sustainable.kmutt.ac.th/how-can-educators-assess-and-improve-student-engagement-in-a-sustainable-classroom-setting/>

Attanasio, G., Greco, S., La Quatra, M., Cagliero, L., Tonti, M., Cerquitelli, T., & Raus, R. (2021, December). *E-mimic: Empowering multilingual inclusive communication. In 2021 IEEE International Conference on Big Data (Big Data)* (pp. 4227–4234). IEEE. <https://doi.org/10.1109/Big-Data52589.2021.9671723>

Bananegas, J. A. (2020). Mecanismos dialógicos en debates públicos. *Anuari de la Societat Catalana de Filosofia*, (30–31), 135–144.

Bardon, A. (2021, octubre-diciembre). Historias de migraciones. *El Correo de la UNESCO*, 4, (ed. 4), [artículos]. UNESCO. https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000379210_cat

Basanta, A. (2023, novembre). *Històries de refugi: Entrevistes a 8 persones sota protecció internacional per visualitzar els fenòmens de l'asil i el refugi*. Fundació ACSAR & Associació Catalunya-Líban. <https://ambelliban.cat/wp-content/uploads/2024/09/histories-de-refugi.pdf>

Batanero, C., Estepa, A., & Godino, J. D. (1991). Análisis exploratorio de datos: Sus posibilidades en la enseñanza secundaria. *Suma*, 9, 25–31.

Blasco Guiral, J. L., Bueno Ripoll, V., Navarro Domenichelli, R., & Torregrosa Sahuquillo, D. (s. d.). *Tutoria i educació emocional* [PDF]. Generalitat Valenciana, Conselleria de Cultura i Educació. https://ceice.gva.es/documentos/169149987/169674754/Tutoria_edu_emocional.pdf

Boix Mansilla, V., & Jackson, A. (2011). *Educating for global competence: Preparing our youth to engage the world*. Asia Society & Council of Chief State School Officers. <https://asia-society.org/files/book-globalcompetence.pdf>

Cano Ortiz, M. I., Leitão, S., & de Chiaro, S. (2016). El debat crític: Un recurs de construcció del coneixement a l'aula. *Articles: Revista Didàctica de la Llengua i de la Literatura*, (70), 26–33.

Center for Innovative Teaching and Learning, Northern Illinois University. (s.d.). Examples of classroom assessment techniques. <https://www.niu.edu/citl/resources/guides/examples-of-classroom-assessment-techniques.shtml>

Comissió Catalana d'Acció pel Refugi. (2023). *Anuari 2023: La situació de l'asil a Catalunya i al món.* Comissió Catalana d'Acció pel Refugi. <https://www.ccar.cat/anuari-2024-la-situacio-de-lasil-de-catalunya-al-mon/>

Consell de la Unió Europea. (2018). *Recomanació del Consell de la Unió Europea, de 22 de maig de 2018, relativa a les competències clau per a l'aprenentatge permanent.* *Diari Oficial de la Unió Europea*, C 189, 1–13.

Consell de Mallorca, Direcció Insular d'Infància i Família, Departament de Drets Socials. (s.d.). *Guia d'intervenció amb infància migrada.* https://www.imasmallorca.net/wp-content/uploads/2023/05/guiaIntervencion_cat_esp.pdf

Consorti per a la Normalització Lingüística. (2022). *Guia de recursos per a centres educatius: Catàleg de propostes pràctiques per a les sessions de sensibilització. Dossier per als dinamitzadors* [Llicència Creative Commons Reconeixement-NoComercial-SenseObraDerivada 2.5 Espanya]. <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/2.5/es/legal-code.ca>

Creately. (2022). *The definitive list of graphic organizers for teachers and students* [Blog post]. <https://acortar.link/ODvziL>

Crenshaw, K. (1989). Demarginalizing the intersection of race and sex: A Black feminist critique of antidiscrimination doctrine, feminist theory, and antiracist politics. *University of Chicago Legal Forum*, 1989(1), 139–167. Recuperat de <https://chicagounbound.uchicago.edu/uclf/vol1989/iss1/8/>

Cuellar Guzmán, J. (2019). *La cartografía conceptual como caja de herramientas para el aprendizaje* (Master's thesis, Universidad Nacional de Colombia, Facultad de Ciencias Exactas y Naturales). <https://repositorio.unal.edu.co/bitstream/handle/unal/78502/1075217241.2019.pdf?sequence=3&isAllowed=y>

Dam, R. F., & Teo, Y. S. (2025, February 12). *Empathy map – Why and how to use it.* Interaction Design Foundation. <https://www.interaction-design.org/literature/article/empathy-map-why-and-how-to-use-it>

Dash, B., & Davis, K. (2022). Significance of nonverbal communication and paralinguistic features in communication: A critical analysis. *International Journal for Innovative Research in Multidisciplinary Field*, 8(4), 172–179.

Departament d'Unió Europea i Acció Exterior. (2023). *Pla estratègic d'acció exterior i de relacions amb la Unió Europea 2023–2026.* Generalitat de Catalunya. <https://exteriors.gencat.cat/web/.content/saeue/pla-accio-exterior/2023-2026/paeue-23-26-ca.pdf>

Díaz Millón, M., Rivera Trigueros, I., & Pérez Contreras, Á. (2021). Development of an evaluation tool for assessing the use of inclusive language: An institutional perspective.

Direcció General d'Innovació, Digitalització i Currículum. (2024). Departament d'Educació de la Generalitat de Catalunya.

Domènech, J., Soldevila, L., & Allué, C. (2017, 28 de febrer). “Els CRAE tal com són avui haurien de deixar d'existir” [Vídeo]. *Social.cat*. <https://www.social.cat/entre- vista/6623/els-crae-tal-com-son-avui-haurien-de-deixar-dexistir>

Doran, G. T. (1981). There's a S.M.A.R.T. way to write management's goals and objectives. *Management Review*, 70(11), 35–36.

El Periódico. (2024, 8 d'octubre). *Salvamento Marítimo ayudando a los ocupantes de una patera* [Fotografia]. En *Interceptan a 35 personas llegadas en dos pateras de madrugada a Formentera*. <https://www.elperiodico.com/es/sociedad/20241008/interceptan-35-personas-llegadas-pateras-109053148>

Farré Ribas, M., Martí, N., Miras Llompart, J. & Sanz, J. (2020). *Com puc elaborar una Teoria del Canvi? Eina pràctica 1.1.* Barcelona: Ivàlua. https://ivalua.cat/sites/default/files/2021-09/Toolkit_Eina%201.1.%20Teoria%20del%20Canvi_Def.pdf

Ferrell, O. C., & Hartline, M. D. (2011). *Marketing strategy* (5th ed.). South-Western Cengage Learning

Festinger, L. (1957). *A theory of cognitive dissonance.* Stanford University Press.

Fritzen, S. J. (1988). *70 ejercicios prácticos de dinámica de grupo* (Vol. 24). Editorial Sal Terrae.

Freire, P. (1970). *Pedagogía del oprimido.* Siglo XXI Editores.

Fundació per a la Universitat Oberta de Catalunya. (s. d.). *Customer Journey Map. A Design Toolkit.* Recuperat de <https://design-toolkit.recursos.uoc.edu/es/>

Fundació per a la Universitat Oberta de Catalunya. (s. d.). *Design thinking. A Design Toolkit.* Recuperat de <https://design-toolkit.recursos.uoc.edu/es/design-thinking/>

Fuqua, A. (2012, June 9). Constellations and deep democracy [Blog post]. <https://www.andrewfuqua.com/2012/06/constellations-and-deep-democracy.html>

Generalitat de Catalunya, Departament d'Educació, Direcció General d'Innovació, Digitalització i Currículum. (2024, febrer). *Educació bàsica. Competències transversals. Competència ciutadana (CC).* <https://projectes.xtec.cat/nou-currículum/wp-content/uploads/usu2072/2024/02/CC.pdf>

- Generalitat de Catalunya, Departament d'Ensenyament, Subdirecció General de Llengua i Plurilingüisme, Servei d'Immersion i Acolliment Lingüístics. (2017, febrer).** *Guia del portafolis de lectura: Educació primària. Basat en el disseny dels documents del portafolis de lectura de CM i CS d'educació primària (materials dels alumnes) del Departament d'Ensenyament.* Il·lustracions: Marta Pau. https://xtec.gencat.cat/web/.content/projectes/lectura/impulslectura/portafolis_lectura/materials_cm_cs_primaria/documents/guies/6-que-se-fer-amb-la-informacio-PRI-MU.pdf
- Giroux, H. A. (1988).** Postmodernism and the discourse of educational criticism. *Journal of Education*, 170(3), 5-30.
- Global Village Schools. (s. d.).** About [Pàgina web]. Global Village Schools. Recuperat de <https://globalvillageschools.ie/about/>
- Greenwald, A. G., & Banaji, M. R. (1995).** Implicit social cognition: attitudes, self-esteem, and stereotypes. *Psychological review*, 102(1), 4.
- Hall, E. T. (1976).** *Beyond culture.* Anchor Books/Doubleday. https://monoskop.org/images/6/60/Hall_Edward_T_Beyond_Culture.pdf
- Harvard Graduate School of Education. (2022).** *Thinking routines.* Harvard University. <https://pz.harvard.edu/thinking-routines>
- Hooks, B. (2014).** *Teaching to transgress.* Routledge.
- Humphrey, A., & Lie, B. (2004).** *Análisis de matriz DOFA.* <https://www.academia.edu/download/45320229/Analisis-FODAyPEST.pdf>
- Kawakita, J. (1960).** *The KJ Method: A tool for systems thinking.*
- Kolb, D. A. (1984).** *Experiential learning: Experience as the source of learning and development.* Prentice Hall.
- Lau, F., & Holbrook, A. (2017).** Methods for comparative studies. In F. Lau & C. Kuziemsky (Eds.), *Handbook of eHealth evaluation: An evidence-based approach.* University of Victoria. <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/books/NBK481603/>
- Lyman, F. T. (1981).** The responsive classroom discussion: The inclusion of all students. In A. S. Anderson (Ed.), *Maintaining Digest* (pp. 109–113). University of Maryland Press.
- Martín Fuentes, C. (2024, gener).** Las matemáticas al rescate contra las “fake news”. *Muy Interesante España*, 64. <https://link.gale.com/apps/doc/A778642620/IFME?u=anon~25f72fda&sid=googleScholar&xid=1840910c>
- Ministerio de Educación y Formación Profesional. (2020).** *PISA 2018. Competencia global : Informe español (versión preliminar).* Instituto Nacional de Evaluación Educativa. https://iaqse.caib.es/documentos/avaluacions/pisa/pisa_2018/Competencia_global_PISA_2018.pdf
- Murdoch, K. (2015).** *The power of inquiry: Teaching and learning with curiosity, creativity and purpose in the contemporary classroom.* Seastar Education.
- Niño, E., & Velasco, M. (2021, 21 de septiembre).** *Las historias tras el drama en La Palma: “La lava la ha engullido mi casa, no hay palabras para definirlo”.* HuffPost. https://www.huffingtonpost.es/entry/testimonios-volcan-la-palma-gente-desalojada_es_61498f1be4b077b735e9fae6.html
- Novak, J. D., & Gowin, D. B. (1984).** *Learning how to learn.* Cambridge University Press.
- Ontario Ministry of Education. (2023).** *The Ontario curriculum: Social studies, Grades 1 to 6; History and geography, Grades 7 and 8.* <https://www.dcp.edu.gov.on.ca/en/curriculum/elementary-sshg/context/social-studies-grades-1-to-6>
- Organisation for Economic Co-operation and Development. (2018).** *Marco de competencia global – Estudio PISA: Preparar a nuestros jóvenes para un mundo inclusivo y sostenible.* Ministerio de Educación, Cultura y Deporte. [https://www.educacionyfp.gob.es/dam/jcr:df1f4128-5a8f-46f2-b0c4-498f3eb16698/PISA%20202018%20Marco%20Competencia%20Global%20\(Digital\).pdf](https://www.educacionyfp.gob.es/dam/jcr:df1f4128-5a8f-46f2-b0c4-498f3eb16698/PISA%20202018%20Marco%20Competencia%20Global%20(Digital).pdf)
- Organisation for Economic Co-operation and Development, & Asia Society. (2018).** *Teaching for global competence in a rapidly changing world.* OECD Publishing. https://www.oecd.org/content/dam/oecd/en/publications/reports/2018/01/teaching-for-global-competence-in-a-rapidly-changing-world_g1g8938c/9789264289024-en.pdf?
- Organisation for Economic Co-operation and Development. (2019).** *PISA 2018 assessment and analytical framework.* OECD Publishing. <https://doi.org/10.1787/b25efab8-en>
- Organització Internacional per a les Migracions. (2025).** *Global overview of migration routes: January – April 2025.* International Organization for Migration. <https://dtm.iom.int>
- Pazuela. (2020).** Dinámicas generales en la educación para la regulación de conflictos. <https://pazuela.wordpress.com/wp-content/uploads/2024/01/05-juegos-cooperativos-de-distension-2024.pdf>
- Perkins, D. N., & Salomon, G. (1992).** Transfer of learning. In *International encyclopedia of education* (2nd ed.). Pergamon Press.
- Petronio, S., Child, J. T., & Hall, R. D. (2021).** Communication privacy management theory: Significance for interpersonal communication. In *Engaging theories in interpersonal communication* (pp. 314–327). Routledge.

Reimers, F. M. (2009). “Global competency” is imperative for global success. *The Chronicle of Higher Education*, 55(21), A29.

Sanmartí, N. (2010). *Avaluar per aprendre: L'avaluació per millorar els aprenentatges de l'alumnat en el marc del currículum per competències*. Departament d'Educació de la Generalitat de Catalunya.

Seminari d'Educació Física d'Osona. (2012, octubre). *Unitats de programació d'Educació Física LOE: CS-CIP orientació 1* [Fitxer PDF]. XTEC. <https://blocs.xtec.cat/upef/files/2012/10/CS-CIP-orientaci%C3%B3.pdf>

Social.cat. (2025, 20 de maig). *El Govern espanyol planteja la regularització de les persones migrants que es troben a l'Estat* [Vídeo]. Social.cat. <https://www.social.cat/noticia/23205/govern-espanyol-planteja-regularitzacio-persones-migrants-que-es-troben-a-estat>

Standing Conference of the Ministers of Education and Cultural Affairs of the Länder in the Federal Republic of Germany, & Federal Ministry for Economic Cooperation and Development. (2007, June 14). *A cross-curricular framework for global development education in the context of education for sustainable development: Resolution of the Standing Conference of the Ministers of Education and Cultural Affairs of the Länder in the Federal Republic of Germany*. Federal Ministry for Economic Cooperation and Development. https://www.globaleslernen.de/sites/default/files/files/link-elements/orientierungsrahmen_20f_c3_bcr_20globales_20lernen_20_20englisch_0.pdf

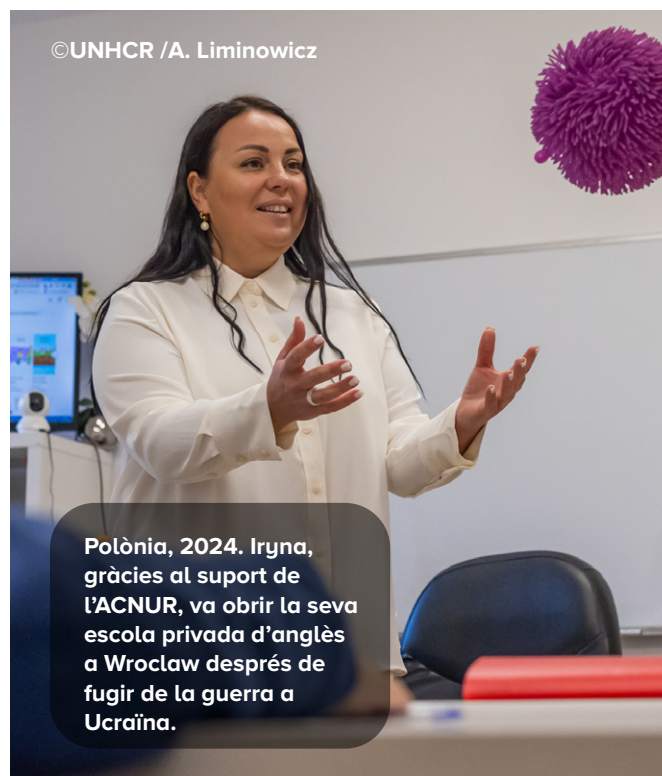
Sun, D., & Looi, C. K. (2018). Boundary interaction: Towards developing a mobile technology-enabled science curriculum to integrate learning in the informal spaces. *British Journal of Educational Technology*, 49(3), 505–515. <https://doi.org/10.1111/bjet.12553>

Tobón, S. (2015). UVE socioformativa: Del plano conceptual a la actuación integral en el contexto. CIFE. <https://ve.scielo.org/pdf/pdg/v36n1/art02.pdf>

3cat.cat. (2024, 15 d'octubre). *600 migrants en tres dies: les Balears s'adapten a l'arribada de pasteres* [Vídeo]. <https://www.3cat.cat/3cat/600-migrants-en-tres-dies-les-balears-sadapten-a-larribada-de-pasteres/video/6354293>

Universitat de València – Vicerectorat de Cultura. (s.d.). *De la España que emigra a la España que acoge. Refugiados españoles cruzando la frontera franco-española, 1939* [Fotografia]. Fundació Largo Caballero. <https://www.uv.es/cultura/c/docs/expespanyaemigra08cast.htm>

United Nations. (2015). *Transforming our world: The 2030 Agenda for Sustainable Development*. United Nations. <http://bit.ly/TransformAgendaSDG-pdf>

Polònia, 2024. Iryna, gràcies al suport de l'ACNUR, va obrir la seva escola privada d'anglès a Wroclaw després de fugir de la guerra a Ucraïna.

Universitat Oberta de Catalunya. (s.d.-a). Affinity diagram. <https://design-toolkit.recursos.uoc.edu/affinity-diagram/>

Universitat Oberta de Catalunya. (s.d.-b). El biaix del dissenyador. UOC Design Toolkit. <https://design-toolkit.recursos.uoc.edu/el-biaix-del-dissenyador/>

Vicens Vives. (2022, 2 de febrer). *La infografia com a recurs pedagògic*. Blog Vicens Vives. <https://blog.vicensvives.com/ca/la-infografia-com-a-recurs-pedagogic/>

Yeste Oliveras, M., Serra i Figueras, O., Barrabés Vera, S., Pérez Garay, M., Sánchez, N., Doncel, M., & Quintana Pou, X. (2011). *Introducció al disseny experimental: Pràctiques de laboratori i de camp per a biòlegs* (2a ed.). Universitat de Girona.

Yale Center for Emotional Intelligence. (s. d.). *RULER approach*. Yale University. <https://rulerapproach.org/>

Yoshikawa, M. J. (1987). The double-swing model of intercultural communication between the East and the West. In D. L. Kincaid (Ed.), *Communication theory: Eastern and Western perspectives* (pp. 319–329). Academic Press. <https://doi.org/10.1016/B978-0-12-407470-5.50030-X>

Zandvakili, E., Washington, E., Gordon, E., Wells, C., & Mangaliso, M. (2019). Teaching patterns of critical thinking: The 3CA model—Concept maps, critical thinking, collaboration, and assessment. *SAGE Open*, 9(4), 215824401988514. <https://doi.org/10.1177/2158244019885142>

©UNHCR / D. Zeyneb

Ucraïna, 2023. En Nikita, o 'Nik', de 16 anys, fa els deures a casa seva a Borodianka, província de Kíiv, Ucraïna, el 21 de gener de 2023.

Bibliografia complementària

Andreotti, V. (2006). Soft versus critical global citizenship education. *Policy & Practice: A Development Education Review*, 3, 40–51.

Andreotti, V. (2011). *Actionable postcolonial theory in education*. Palgrave Macmillan.

Auld, E., & Morris, P. (2021). The OECD's assessment of global competence: Measuring and making global elites. *Journal of Curriculum Studies*, 53(3), 314–326.

Ausubel, D. P. (1968). *Educational psychology: A cognitive view*. Holt, Rinehart and Winston.

Banks, J. A. (2017). *Educating citizens in a multicultural society* (2nd ed.). Teachers College Press.

Bermúdez Martínez, M., & Iñesta Mena, E. M. (2023). Competencia global y educación literaria: Fundamentos teóricos y aportes críticos. *Ocnos*, 22(1), 7–20. https://doi.org/10.18239/ocnos_2023.22.1.3183

Boix Mansilla, V. (2022). Global competence: Building the skills young people need to engage in a culturally diverse and rapidly changing world. In J. A. Banks (Ed.), *Global migration, diversity, and civic education* (pp. 215–232). Teachers College Press.

Brown, T. (2009). *Change by design: How design thinking transforms organizations and inspires innovation*. Harper-Business.

Bruner, J. S. (1961). The act of discovery. *Harvard Educational Review*, 31(1), 21–32.

Carr, P. R., Pluim, G., & Howard, L. (2014). Linking global citizenship education and education for democracy through social justice: What can we learn from the perspectives of teacher-education candidates? *Journal of Global Citizenship & Equity Education*, 4(1), 1–21. <https://journals.sfu.ca/jgcee/index.php/jgcee/article/view/110>

Carr, P. R., & Thésée, G. (2017). Seeking democracy inside, and outside, of education: Re-conceptualizing perceptions and experiences related to democracy and education. *Democracy & Education*, 25(2), Article 4. <https://democracyeducationjournal.org/home/vol25/iss2/4>

Collins, A., Joseph, D., & Bielaczyc, K. (2004). Design research: Theoretical and methodological issues. *The Journal of the Learning Sciences*, 13(1), 15–42. https://doi.org/10.1207/s15327809jls1301_2

Colombo, S., Cautela, C., & Rampino, L. (2017). New design thinking tools for the next generation of designer-entrepreneurs. *The Design Journal*, 20(sup1), S566–S580. <https://www.tandfonline.com/doi/pdf/10.1080/14606925.2017.1353004>

Consell Assessor per al Desenvolupament Sostenible (CADS). (2016). *L'Agenda 2030: Transformar Catalunya, millorar el món (Informe 3/2016)*. Generalitat de Catalunya. <https://govern.cat/govern/docs/2016/12/05/16/28/818df1b1-8fd3-4cd2-8229-89a441ee0e8a.pdf>

- Consell Assessor per al Desenvolupament Sostenible. (2022).** *Memòria del Pla nacional per a la implementació de l'Agenda 2030 a Catalunya*. Generalitat de Catalunya. https://cads.gencat.cat/web/.content/00_agenda_2030/Memoria-Pla-nacional-Agenda-2030.pdf
- Consell Superior d'Avaluació del Sistema Educatiu. (2020, gener).** *Quaderns d'avaluació 45: PISA 2018. Síntesi de resultats*. Generalitat de Catalunya. <https://raco.cat/index.php/QuadernsAvaluacio/article/view/363383>
- Costa, J., Alscher, P., & Thums, K. (2024).** Global competences and education for sustainable development: A bibliometric analysis to situate the OECD global competences in the scientific discourse. *Zeitschrift für Erziehungswissenschaft*, 27, 1–20. <https://doi.org/10.1007/s11618-024-01282-8>
- Council of Ministers of Education, Canada. (2024).** *Measuring up: Canadian results of the OECD PISA 2018 study – The performance of Canadian 15-year-olds in global competence*. https://www.cmec.ca/Publications/Lists/Publications/Attachments/412/PISA2018_GC_Highlights_EN.pdf
- Davies, I., Evans, M., & Reid, A. (2005).** Globalising citizenship education? A critique of 'global education' and 'citizenship education'. *British Journal of Educational Studies*, 53(1), 66–89. <https://doi.org/10.1111/j.1467-8527.2005.00284.x>
- De Nobile, J., Kleeman, G., & Zarkos, A. (2014).** Investigating the impacts of Global Education curriculum on the values and attitudes of secondary students. *Geographical Education*, 27, 28–38.
- De Nobile, J., Lyons, G., & Arthur-Kelly, M. (2017).** *Positive learning environments: Creating and maintaining productive classrooms*. Cengage Learning.
- Departament d'Educació. (2022).** *Decret 175/2022, de 27 de setembre, DOGC 8762*. <https://dogc.gencat.cat/ca/sumari-del-dogc/index.html?numDOGC=8762>
- Departament d'Educació. (2022).** *Document de suport: Programació d'una situació d'aprenentatge* [PDF]. XTEC. https://projectes.xtec.cat/nou-curriculum/wp-content/uploads/usu2072/2022/11/20221020_document_de_suport.pdf
- Departament d'Educació. (2023).** *Guia de l'educació bàsica: Presentació*. Generalitat de Catalunya. https://repositori.educacio.gencat.cat/bitstream/handle/20.500.12694/3194/guia_educacio_basica_presentacio_2022.pdf
- Departament d'Educació de la Generalitat de Catalunya. (s.d.).** *Objectius de desenvolupament sostenible (ODS)*. <https://educacio.gencat.cat/ca/departament/linies-estrategiques/ods/>
- Edwards, D. B., Jr., Sustarsic, M., Chiba, M., McCormick, M., Goo, M., & Perriton, S. (2020).** Achieving and monitoring education for sustainable development and global citizenship: A systematic review of the literature. *Sustainability*, 12(4), 1383. <https://doi.org/10.3390/su12041383>
- Engel, L. C., Rutkowski, D., & Thompson, G. (2019).** Toward an international measure of global competence? A critical look at the PISA 2018 framework. *Globalisation, Societies and Education*, 17(2), 117–131.
- European Commission. (s.d.).** *Teacher's guide: Think Global* [Teacher's guide]. Erasmus+. <https://bloccs.xtec.cat/thinkglobal/>
- Facione, P. A. (1990).** *Critical thinking: A statement of expert consensus for purposes of educational assessment and instruction (The Delphi Report)*. The California Academic Press.
- Global Cities, Inc. (2023).** *Llibre de codis per als resultats globals d'aprenentatge dels estudiants*. https://projectes.xtec.cat/internacional/wp-content/uploads/usu1767/2025/05/AccessiblePDF_CodebookforGlobalStudentLearningOutcomesCatalan.pdf
- Global Education Network Europe. (2022).** *The European declaration on global education to 2050: The Dublin declaration*. https://www.unesco.at/fileadmin/user_upload/final_GE2050-declaration.pdf
- Global Education Network Europe. (2024).** *Global education and youth in Europe: Authors, editors, and contributors*. <https://www.globaleducationtime.eu/download/global-education-and-youth-in-europe/>
- Generalitat de Catalunya. (2016, 9 de novembre).** *Moció del Parlament que insta a prioritzar l'Agenda 2030 en les polítiques públiques*. <https://local2030.org>
- Generalitat de Catalunya. (2019–2020).** *Implementació del Pla nacional de l'Agenda 2030 i impuls de l'Aliança Catalunya 2030, amb suport del CAD*. <https://govern.cat>
- Guardian Soto, B. D., & Ballester Balmori, A. (2011).** UVE de Gowin: Instrumento metacognitivo para un aprendizaje significativo basado en competencias. *Revista Electrónica d'Investigació i Innovació Educativa i Socioeducativa*, 3(1). <https://doi.org/1989-0966>
- Hunter, W. D. (2004).** Knowledge, skills, attitudes, and experiences necessary to become globally competent (Doctoral dissertation, Lehigh University). Lehigh Preserve. <https://preserve.lehigh.edu/lehigh-scholarship/graduate-publications-theses-dissertations/13/>
- Leow, R. P. (Ed.). (2019).** *The Routledge handbook of second language research in classroom learning* (1ª ed.). Routledge.

- Mercer, S., Hockly, N., Stobart, G., & Galés, N. L. (2019).** *Global skills: Creating empowered 21st century citizens* [Position paper]. Oxford University Press.
- Ministerio de Educación y Formación Profesional. (2022, 2 de marzo).** Real Decreto 157/2022, de 1 de marzo, por el que se establecen la ordenación y las enseñanzas mínimas de la Educación Primaria (BOE núm. 52). <https://www.boe.es/eli/es/rd/2022/03/01/157/con>
- Murdoch, K. (2015).** *The power of inquiry: Teaching and learning with curiosity, creativity and purpose in the contemporary classroom*. Seastar Education.
- Naciones Unidas. (2015).** Transformar el nostre món: L'Agenda 2030 per al desenvolupament sostenible. <https://sdgs.un.org/goals>
- Organisation for Economic Co-operation and Development. (2018).** *Preparing our youth for an inclusive and sustainable world: The PISA global competence framework*. Organisation for Economic Co-operation and Development Publishing. <https://www.oecd.org/education/Global-competency-for-an-inclusive-world.pdf>
- Organisation for Economic Co-operation and Development. (2021).** *Scotland's curriculum for excellence: Into the future. Implementing education policies*. OECD Publishing. <https://doi.org/10.1787/bf624417-en>
- Osborn, A. F. (1953).** *Applied imagination: Principles and procedures of creative thinking*. Charles Scribner's Sons.
- Perkins, D. N., & Salomon, G. (1992).** Transfer of learning. In *International encyclopedia of education* (2nd ed.). Pergamon Press.
- Puig, J. M., & Batlle, R. (2009).** *Aprenentatge servei: Educació i compromís cívic*. Editorial Graó.
- Reimers, F. M. (2006).** Citizenship, identity and education: Examining the public purposes of schools in an age of globalization. *Prospects*, 36(3), 275–294. <https://doi.org/10.1007/s11125-006-0009-0>
- Reimers, F. M. (2010).** Educating for global competency. In J. E. Cohen & M. B. Malin (Eds.), *International perspectives on the goals of universal basic and secondary education* (pp. 183–202). Routledge.
- Ries, E. (2011).** *The lean startup: How today's entrepreneurs use continuous innovation to create radically successful businesses*. Crown Business.
- Robertson, S. L. (2021).** Provincializing the OECD-PISA global competences project. *Globalisation, Societies and Education*, 19(2), 167-182.
- Saavedra, J. M., Bozu, Z., & Pérez, I. C. (2024).** Relevancia, adquisición y desarrollo de la competencia global en la educación superior. En *Ideas y propuestas para pensar la universidad en tiempos de incertidumbre* (pp. 233–236). Octaedro.
- Sälzer, C., & Roczen, N. (2018).** Assessing global competence in PISA 2018: Challenges and approaches to capturing a complex construct. *International Journal of Development Education and Global Learning*, 10(1), 5–20. <https://doi.org/10.18546/IJDEGL.10.1.02>
- Sanmartí, N. (2010, noviembre).** *L'avaluació per millorar els aprenentatges de l'alumnat en el marc del currículum per competències*. Departament d'Educació de la Generalitat de Catalunya.
- Sanz Leal, M. ^a, Orozco Gómez, M. L., & Toma, R. B. (2022).** Construcción conceptual de la competencia global en educación. *Teoría de la Educación. Revista Interuniversitaria*, 34(1), 83–103. <https://doi.org/10.14201/teri.25394>
- Senge, P. M. (1990).** *The fifth discipline: The art and practice of the learning organization*. Doubleday.
- Sphere Association. (2018).** *The Sphere Handbook: Humanitarian Charter and Minimum Standards in Humanitarian Response* (4th ed.). Sphere Association. <https://www.spherestandards.org/wp-content/uploads/Sphere-Handbook-2018-EN.pdf>
- Thomas, J. W. (2000).** *A review of research on project-based learning*. The Autodesk Foundation.
- United Nations. (2023).** *Informe de los Objetivos de Desarrollo Sostenible 2023: Edición especial – Por un plan de rescate para las personas y el planeta*. United Nations. https://unstats.un.org/sdgs/report/2023/The-Sustainable-Development-Goals-Report-2023_Spanish.pdf
- United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization. (2015).** *Global citizenship education: Topics and learning objectives*. UNESCO. <https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000232993>
- United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization. (2017).** *Education for sustainable development goals: Learning objectives*. <https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000247444>
- Villanueva, I. (2021).** Educación global y formación del profesorado: Avances en la conceptualización de la competencia global. *Teoría de la Educación. Revista Interuniversitaria*, 33(2), 159–182. <https://doi.org/10.14201/teri.25394>
- World Savvy. (n.d.).** *Global competence matrix*. <https://www.worldsavvy.org/global-competence/>

REFUGI 4.7

Educació a favor dels drets de les persones refugiades

Aquest document és part del projecte Refugi 4.7: Docents per un dret a l'asil amb perspectiva de gènere (Fase II), liderat pel Comitè Català de l'ACNUR (ComCat) en agrupació amb la Universitat de Lleida (UdL) i finançat per l'Agència Catalana de Cooperació al Desenvolupament (ACCD) l'any 2023.

El contingut d'aquesta publicació és responsabilitat exclusiva del Comitè Català de l'ACNUR i de la Universitat de Lleida, i no reflecteix necessàriament l'opinió de l'ACCD.

Amb la col·laboració de:

Universitat
de Lleida

Agència Catalana
de Cooperació
al Desenvolupament

Generalitat
de Catalunya